R 1176

2458

Local Records

Restored in 1945–46 from a Mackenzie Ms No 15. 4. 16 by Sri U. Venkataramaiya

కైఫియ్యతు మ॥ గ్రా॥ చేవేటి తాలూకె॥
నాగలదిన్నె

యీాద... లా వుండే కైఫియ్యతు

^ కైఫియ్యతు గ్రా॥ చేపేటు తాలూకు నాగలదిన్నె కై
^ కైఫియ్యతు మ॥ ॥ . . . .
సంస్థానీకుల . . . లేకటు.
^ కైఫియ్యతు ఆస్పరి. తాలూకు. మాన్యం
^ కిఠిగి సంస్థానముకైఫియ్యతు
^ అచ్చ హోళ్ళకైఫియ్యతు
^ వొంబళీదేవరపల్లికైఫియ్యతు
^ మ.. యత్రుకుడి
^ మ... కుంకెనూరు.
^ రాజులమండగిరి

^ నందవరం తాలూకే నాగులదిన్నె
^ హొళల గొండికె
^ . . . . . . గ్రామంవారు గుంపిడిలో . . .
. . . . పడియుద్ధం చేసిన వివరం
^ . . . . . చెన్నకేశవయ్యకు తాలూకు గ . .

* నాగులదిన్నె *

కైఫియ్యతు మజుకూరు రాచపేట తాలూకె నాగుల దిన్నెకు కర్ణము సుబ్బయ్య వెంకటగిరి పెదనరిసిరెడ్డి వెంకటు ... వ్రాయించినది.

రాచపేట అనే గ్రామము వున్న స్థలం పూర్వమందు ౧౨౨౦ సంవత్సరములకు మునుపు శాలివాహనశకవరుషములు ౯౧౦ వరకు కేవలం అరణ్యంగా వుండి వుండగా ఆప్రదేశమందు జనమేజయ మహారాజులవారు ప్రతిష్ఠచేసినది యీశ్వరుని దేవాలయమొకటి - వుండెను అప్పుడు పడమ

టి శీమనుంచి వోరికలరాజు అనే ఆయన యీస్థళమునకు వచ్చి
యికడవున్న దేవాలయము చూచి యిది మహా దొడ్డ స్థలము
ని నిశ్చయం చేసుకొని యికడ గాలము నిర్మాణం చేయవలెనని స
మీపస్థ ఆలయందు వుండే ప్రజలను కొందరిని చేర్చి యీదేవా
లయం వున్న స్థళమందు గాలము నిర్మాణం చేసి . . . రాజులపేట
అని పేరు పెట్టి నిర్మ . . . . . ౧౦౧ రూపాయీ
లు జమాబంది . . . . . .

2 చేసి అనుభవించుకొని అంతటు స్వర్గస్తుడు ఆయెను. ఆయన
కుమారుడు జగన్నాథరాజు అదే జమాబంది పాలు ౧కి రూ
౫౦౧ రూపాయీలు చొప్పున . . గాలము స్తులు కొలువు
చ్చి వున్నవరకుం చేసుకుంటూ వుండి గాలి మానసురెడ్డు కరణాలు
వుండవలెనని యోచన చేసి జాంతిలో పాపిజోగిరాజు అనే బల
వంతుడు తూర్పునుంచి శీమనుంచి వచ్చి వుండగా ఆయనకు యీనాం
తిని పరీక్ష చేసి కరిణీకములు యిచ్చి గాలము లోనే బూదిరెడ్డి
అనే కాపు పూర్వీకుడు పెద్దమనిషి అయి వుండగా అతనికి రెడ్డిత
నము నిర్ణయము చేసి యీరెడ్డి కరణాలు ఖాం తర్ముగా గాలి

మము డొంకేపెంచి సాలు ౧కి రూ ౬౩౦ రూపాయీలు జమాబంది
ప్రకారము ఆరాంభేయ సంవత్సరములు ప్రభుత్వము చేసిన
. . . . ని అనుభవించి అంతటు స్వర్గస్తుడు అయినాడు ఆయ
న కొమారుడు ... లప్పరాజు అనే ఆయన పైన చెప్పినప్రకార
మే జమాబందీ మొకరరు చేసి పైన చెప్పిన బూదిరెడ్డి కరణం
జాగీరాజు ముఖాంతరంగానే గలి. వ్యవహారం చేసుకుంటూ
వుండగా పదకొండు సంవత్సరాలు అయినపిమ్మట రెడ్డి కరణ
ములు యిద్దరున్నూ స్వర్గస్తులు కాగా నల్లారెడ్డి అనే రెడ్డిని ఫు
ల్లప్ప అనే కరణాన్ని మొకరరు చేసి యీ పోలమరాజు యేనభై
సంవత్సరములు ప్రభుత్వం చేసి అంతటు స్వర్గస్తుడు ఆయెను. ఆ
యన తమ్ముడు బాపిరాజు అనే ఆయన ప్రభుత్వము వహించి
నల్లారెడ్డి . . . . గార్ల ముఖాంతరముగానే గలమ
ములు

కూర్చుకొని గలి మము నా దాలు అయి వున్నందువ
ల్లను సాలు ౧కి రూ ౩౩౦ రూపాయీలు ప్రకారం నిర్ణయ జమాబంది

నిర్మాయీ బిలాం ఖై సంవత్సరములు ప్రభుత్వము చేసెను ఆయ
న తదనంతరమందు మరి ఒక రాజు ప్రభుత్వమునకు వచ్చి సాగ కి
రూ ౩౦౦ రూపాయీల ప్రకారము జమాబంది నిష్కర్ష చేసి
యాభై రెండు సంవత్సరముల ప్రభుత్వము చేసి అనుభవించి
నాడు. అంత యుగాల మను నిద్దారు అయి ప్రజలు చలిచి బలుకా
గా కాపురస్థులు లేక గ్రామం చెదిరి బీరాబు అయి ఆ ప్రకారం కొన్ని
సంవత్సరములు వుండెను. తదనంతరమందు కర్ణాటక రాజ్యమును
మొగలాయి అమలు వచ్చి దేశము యావత్తు ఇజారా వేసుకొని యీ
గ్రామం పాడు అయి వున్నది గనుక నెమిల్లి మల్లప్ప అనే వాడు నా
యకవాడై గావుండగా గ్రామం బస్తీ చెయ్యనిమ్మని అతని అధీనము
చేసికొలుయిచ్చినారు. గనుక ఆ మల్లప్ప మును పటి గ్రామ కంఠ
ము విడిచిపెట్టి తుంగభద్ర యేటి బద్దున గ్రామం నిర్మాణం చేసి ప్రజలను చే
ర్చి ఆ గ్రామానకు రాచవీడు అనే పేరు పెట్టి గ్రామస్థులను సాగ కి
రూ ౧౨౦ రూపాయీలు జమాబంది నిష్కర్ష చేసికొలుయి
చ్చి అదే ప్రకారము తప్పకుండా నడిపించి గ్రామమును బస్తీ చేసు
కొని అరువై సంవత్సరములు వ్యవహారం చేసుకొని అంతట స
ర్గస్తుడాయెను. తరువాత ఆయనకు మారుడు శీనన్న అనే ఆయ
న పూర్వికుల యినా రెడ్లు కరణాలు విదేశగతులై పోయివుండ
గా వారిని పిలిపించి అప్పుడు గ్రామానకు కోటబురుజు కట్టించి
జమాబంది సాగ కి

సంవత్సరములు అనుభవించిన తరువాత శోభకృతు సంవ
త్సరములో దేవాలయం కట్టించి పరాభవ సంవత్సరములో
ప్రతిష్టచేసి గాలి మముడాలు యిజారా చేసుకొని సిసాలునకు
రు ౧౦౦ రూపాయిలు జమాబందిని ష్కర్షచేసి యాభై సంవత్స
రములు చేసెను. అంతట తెల్లవాళ్ళు పాలనము చేసి ఫాక్శవా
రు బాలవార్థకులు ఆదవాని సీమ దఫ్తరుదార్లు గాలి మంసావధీనం
చేసుకొని సాలునకు రు ౧౦౦ రూపాయిలు జమాబందిని
ష్కర్షచేసి యాభై సంవత్సరములు అనుభవించుకున్నారు. అంత
టు ఫారశీ వారి మాదన్న నాడు గౌడు సుమతీంద్ర రాయుడు ప్రో
టు చేసి వారిని విడిపించి సాలుకి ౧౦౦ రూపాయిలు జమాబంది
నిష్కర్ష చేసి గాలి మాన్య కరారు యిచ్చి గాలి మంజూరీ చేసుకొని
కరణం నారాయణ నాడు గౌడు సుమతీంద్ర రాయుడు యాభై
సంవత్సరములు జరిగించుకున్నారు. తరువాత సుమతీంద్ర రా
యుడు తమ్ముడు నాడు గౌడు అంతప్ప అదే ప్రకారము కరా
రు యిచ్చి గాలి మంజూరీ చేసుకొని యిర్వై రెండు సంవత్సరము
లు జరిగించుకున్నాడు. అంతట ఈశ్వర సంవత్సరములో కుంఫిణి
వారి అమలు అయినది. తదారభ్యం కుంఫిణీ వారి ప్రభుత్వ

ముకింద జరుగుతూ వున్నది

గారి మస్త్రులన మ్మళ్ళన పాలియుంచినది

బొజ్జప్ప

A

- మల్లానాయుడు
- చిన్నప్పనాయుడు
- వెయిరినాయుడు
- బయ్యన్నపనాయుడు
- చిన్నపనాయుడు
- వామనప్పనాయుడు
- చెన్నప్పనాయుడు.
- బుజ్జపనాయుడు
- బయ్యన్నపనాయుడు

B

- మల్లప్పనాయుడు
  - దేవానాయుడు
    - రామచంద్ర
      - మల్లికార్జున
    - గోపి
      - రజ్జు
    - (children:) రామప్ప, భోజప్ప
      - రామప్ప — మల్లికార్జున — భోజప్ప
      - భోజప్ప — రామచంద్ర — రామచంద్ర
    - (children of భోజప్ప:) రామప్ప, భోజప్ప
      - రామప్ప
        - భోజప్ప, — రామప్ప
        - కృష్ణరాయ, — మల్లికార్జున
        - జగదేవ
        - లక్ష్మప్ప — లక్ష్మప్ప
        - యదవరాజు
  - మాదప్ప
    - వామనప్ప
      - వీరప్ప
        - బడప్ప — వీరప్ప — శేషప్ప
        - వామన

ఇప్పుడు వసలవాళ్లు

యిప్పుడు వసలవాళ్లు

౬

మాదప్పనాయడు
బయన్నప్ప
కాశీప్ప
మల్లానాయడు
సాబినాయడు
జెట్రప్ప
మాదప్ప
బయన్నప్ప
సాబి

౭

బుచ్చప్పనాయడు
మల్లా
చెబి
బుచ్చప్ప
కాశప్ప
బుచ్చప్ప
కత్రెప్ప

౮

రామప్ప
- దెప్ప
  - నల్లప్ప
- చవిప్ప
  - లక్ష్మప్ప
    - బైరి

శుక్ల సం॥ ఆషాఢ శు ౩ శనివారము

చెన్నంపల్లె యుకిడే తాలూకా మద్దికెర
గ్రామము కైఫియ్యతు

సంస్థానీకులు కరణం గొల్లలు చెన్నదేవన కొండమల్లి
ఖార్జుననాయుడువారు వ్రాయించిన కైఫియతు నామా

పూర్వకాలములో ఆనెగొంది రాజ్యాని
తిరుమలదేవరాయమహారాయలవారు పృథ్వి యేలుచుండి
వున్న దినములలో మా పూర్వులైన రామచంద్రనాయనివారి
కొమారుడు మల్లిఖార్జుననాయుడు ౨౦౦ యేడుమార్ల గొల్లల
తోను రాయభండారం అయిన తోపేఖానాకు చేగమద్రలు చెల్లి
పారా అదివరకు బహుకాలము నుంచి వుండగా సుగుటుంబాలున్న
ఆవులమందలున్న వృద్ధి అయినందున వుండేటందుకు స్థలాలు చాల
క రాయలవారితో సమస్త బాయగా తెలుపాయిచ్చినది యేమంటే
మీ మందలకు మీ జనానకు స్థలము వసతి అయిన జాగాలు చూ
చుమా తోమని విచేస్తే ఆప్రకారము గారాసెల వునియ్యాన యెన్నవని
సెలవు యిచ్చినారు. ఆ చొప్పున నే జనాన్ని అంపించి మాయిలు వెల్చి
దేవుని కొండమల్లిఖార్జునుడు. ఆ సమీపమందు ఆదవానికొండలు
గౌతమాద్రి మహైన గుత్తికొండలలో మే తావికిల్లవసతి వుండగా

7 చూచి పోయి ఆతను మలరాయ మహారాయలు వారితోను మనవిచే
యగా చిత్తగించిని రూపము పొందించిరి గనుక ఆప్రకారము మా ఆ
వుల మందలు కుటుంబములు వచ్చి వుభయస్థళాలయందు విడిచి
కొండలమీద తెప్పలు పెట్టుకొని గృహాలున్ను కట్టుకొని చాలా
దినములు వున్నారు. కొన్ని దినములకు మహారాజశ్రీ రాయలవా
రు చూడవలెనని ఆదవాని గొంత మాత్రము వున్న కొండలు చూ
చి చాలా సంతోషమయినందున కొండకు కోటపెట్టించితే బాగా
వుండునని యోచన చేసి సెలవు యిచ్చినది. యీ రెండు స్తళములు
తాము తీసుకొని మాకు మేహానత్తు చూచి వుమ్మడీలు (అనగా జవా
గీరు) దేవుని కొండ ప్రత్తికొండ

౧ దేవుని కొండ ౧ సత్రకొండ ౧ అయనకుంట్ల ౧ కుంకె
నూరు ౧ అశ్వపురి ౧ అట్టెకల్లు ౧ నెలతు వరి. ౧ తిప్పలల
మల ౧ నూకతటి కొండ ౧ పాలకుర్తి ౧ యెఱ్ఱపాదు ౧ కల్లపరి
3 ౧ వేమిందకొండ ౧ కాయన్నల కొండ ౧ పోతుగల్లు ౧ యాటకల్లు
౧ ములుగందము ౧ బుఱ్ఱకుంట ౧ బైరెకుంట ౧ యులవ
నూరు

౨౦ యిరుపైగాలివారలు

నిరప్పన వుమ్మడీగేలు యిచ్చి ఆదవానికి యాదవగిరి అని
నామదేయం గొంత మాత్రం అయిన కొండ మీద గొల్లలు కోలు

పెట్టినారు. గనుకను సత్తి అనియీ ప్రకారముగా రెండుకొండలకు
కోటలు చక్కగా కట్టించి అందులోను అదవాని కొండపైన బిల్లా
ను చౌకీప వారాని మిత్తము యేడునూర్ల జనములు శుమారు ప్రా
ఖ్యాదైన పైన చెప్పిన మల్లిఖార్జున నాయని వారికి అధీనము చేసి
ఆ జనానికి గాలిసాలు నిర్ణయం చేసి ఆయేడునూర్ల జనమున్ను
అదవాని బిల్లాలో ఠాణా వుండేలాగున శలవిచ్చి ఆయనకు
రాయ భండారం మల్లిఖార్జున నాయుడు అని నామం చేయించి
బాలా బహుమతులు చేసి తిరుగా ఆనెగొంది ప్రవేశించిరి. సత్తి
కొండపైన బిల్లా చేయించిన రాయల వారికి బంధువులయిన యరతి
మ్మరాజు అనే ఆయనను అక్కడ వుంచిరి. ఆలాగా యితడు తిరుమల
9 దేవరాయమహారాయలు. వారి పెద్ద కొమారుడు వీరభద్ర దేవరా
యలు ఆయనకొమార్లు తిరుమల దేవరాయలు యేలుబడిలో
నున్న మల్లిఖార్జున నాయుడు. రామచంద్ర నాయుడు మాదప్ప
నాయుడు రామప్ప నాయుడు. పర్యంతము నిరప్పు జాతు మ్మడీలు
అనుభవించుచున్న అదవాని తయినాతీల లో వుండిరి. పైన చెప్పి
న తిరుమల దేవరాయల వారి కొమాళ్లు శ్రీరంగ దేవరాయలు
వారు రాజ్యభారము వహించి .. వుండే దినములలో సత్తిలోను
వున్న రాజులు కూతమకు విరోధము వచ్చి పోజుబంది చేయించి
సమస్త పాళెగాండ్లను పిలిపించి సత్తి బిల్లా హాల్లా బాయమని చె
ప్పితే ఆలాసననే వప్పివచ్చి ప్రయత్నం. రాయగారు శ్రీ బిల్లాలోను

కొనేలుందును విలంబు మాయెను. యీసంగతి కృష్ణదేవరాయ
మహారాయులవారు విని ప్రధానులతోను. ఆలోచన చేయగా
నువారు మనవి చేసినది. మన భండారం గొల్లలు కట్టినది. సత్తెఖి
ల్లా అందుల మర్మము వారికి తెలిసివుండెను. విచారిస్తే తెలుస్తున్న
దని మనవి చాయగా మారాప్పనాయని వారిని పిలిపించి. కలవ్వయి
చ్చిరిగనుక దేవరవారు నిరూపము అయితే అవుగాములు చేసె
నని చెప్పగా నిరూపం దయచేసిరిగనుక తమ ఖాసాగొల్లలు
రెండువేలమందిని తీసుకొని సత్తెచేరి అక్కడ ముసుపుఖిల్లా
మీద వేరాహాము - - - వున్న పాళెగాండ్లతోను కలిసి మాట్లా
డి రేపు ఖిల్లా వాళ్లు చాయవ తెవని చెప్పి మరునాడు తనమంది
తోను పోయి అమానేతు సత్తెపై కొండదిసవ కొండ రెండుఖాణా
వేసి నిశాని ఎక్కించే వేళకు పాళెగాండ్లు అందరు ఆశ్చర్య
పడితామున్నమే మానతు చేసి సామీలు అయి యేలుతూవున్న
వెంకటురాజును అనామ తూపెట్టుక్కుని రాయులవారి సముఖాన
కు పోయి వప్పజెప్పిన తరువాత అయినపూర్వోత్తరం కృష్ణ
దేవరాయ మహారాయులవారు విని బహు సంతోషపడి మారా
ప్పనాయనికి వారికియిచ్చిన బిరుదులు (సత్తెసాన్నిచ్చురగండ ||
|| మార్గుత్తి సప్తాంగహరణ || అని పొడిగింపుక సెలవుయి
చ్చి అంబారీ నౌబతు నెవవి గుంచలు ఏ బసవశంకర బిరుదు
దజాంగు తీవలు వుటిలోలుపల్లములు, బొడ్డుమంటు కా

విగగ్గర్లు. వృషభయ బామరాలు. ఎత్ర జెండాలు, ఖాసుబందూ ఖులు. పానవారాయు గిరితురాలి। యివియేలాగి యిందులుఖర్చు కు వృమ్మీజీలు (అనగాజవాంగీరు) గలిమాలు - యిచ్చినవి

^ మలవిరాద పెట్టినకోటు	సముతురామదుర్గ వముఖాలు
^ దేవునిసడిపాడు	^ ఆ .. తూలు
^ యెడవల్లి	^ నగరుదొన
^ రామాపురము	^ చింతకుంట
^ ఆమ్మాపురము	^ కొకెటూర చెడు
^ కనవాపురము	^ శిరగాపురము
^ పంచగలితూలు	^ కామునిపాడు
యిప్పుడ . . . గాపున్నది.	^ చెవినిపాడు
^ బూడిదెపాడు	^ వోలవారివి
^ నె . . కల్లు	^ మాంచునూరు.
^ బుగ్గసంగాలు.	^ వేమదెవరాడు
11 ^ మందలాపురం	^ గురువడి
ర అయిన	^ బంటునవాళ్ళు
^ కనవాపురం	^ బిప్పిగిరి
21 ^ ఆలూరు	^ నంచర్ల
2	^ దొలా.....

౧ హేమారు — ౧యంబరారు

౮ — ౧ సమ్మనారు

౧౬/౧ రాయదుర్గం

౧౨

ఈ చెప్పిన గాలి మాలు నిరప్పణా వృమ్మోడీలు గాయిబ్బి
నిరూపాలు వాలియిం బిదయచేసి శల్యాయిబ్బిరి గనుక దేవరకొండ
కుపెల్యాతో సుకు నివబ్బిరి. ఈదే ప్రకారం పైన చెప్పిన నృశింహా రా
యలు వారికి మాళ్ళు అచ్యుత రాయలు కృష్ణరాయలున్న కృ
ష్ణరాజులు వారి అల్లుడు అళియ రామరాజు పర్యంతము మా
రామప్పనాయనికి కొమారుడు. బాజ్జు.. నాయడు మల్లప్ప
నాయడు. దేవననాయడు. రామచంద్రనాయుడు. ఆయనత
మ్ముడు. గోపీనాయడు ఆత్మకూరపురము రామాపురము మధ్యను
ఉత్తర దక్షిణము గాను ఒక చెరువు వేయించినారు. ఆయనకు నిస్సంతు
రామచంద్ర నాయనికి కొమారుడు. మల్లికార్జున నాయుడు. ని..
.. పర్యంతము. నిరప్పణా ... జరిగినది.

నృశింహా దేవరాయ మహారాయలు వారు రాజ్యం
యేలుచూన్న దినములలో మా మల్లికార్జున నాయనివారికి అ
ద్దోపు ... డు అయిన రామప్పనాయనివారు మాన్యళాన ప్రభు
2 త్వాము చేస్తూ వుండే దినములలో నాగిశెట్టి అనే బలిజ వాడు వర్తను
డు రెండు వేల యెద్దుపైన మలసరుకు తీసుకొని వచ్చి రామాపురము

అనేగాలి మానకు దక్షిణంపైపున వెయ్యిబారల దూరమున అడివిలో
కొండవాగ్గి బడ్డున బిడార్లువేసుకు దిగివుండగా సాయంత్రమందు
యీరతలవేషము లోనుశ్రీమహాలక్ష్మివచ్చి అన్నంపెట్టుమని
బిడారుబలిజలను బాలాయాచించగా వారికి కోపమువచ్చి
కొట్టుబోగా అదృశ్యమాయెను. మరునాడు వుదయమందు చూ
చేవేళకు బిడారు యెద్దులు అన్ని శిలలైఫలసరుకు అంతాయి
సుతాను గ్గలు అయివున్నవి. అవిచూచి బలిజవాండ్లు భయమొంద్రా
తము సుబాంది మారామప్పనాయని వారితోను. యీసంగతి
చెప్పగా ఆశ్చర్యపడి రాచూర్నిపురము కువచ్చి చూచి పెద్దలయి
నవాళ్ళు పిలిపించి. యిదియేమిటి హేతువు అని అడిగేసమయమున
లోనుశ్రీమహాలక్ష్మి అకేట దబతరియందు ఆవహించి ఆము
బంతులో . పలికినవాక్యములు. ఆబలిజవాండ్లుబిడారులో
గూడా శివములోనుంచి వచ్చి నాను మద్దిచెట్టులోను వున్నాను
నాకు దేవాలయం కట్టించి చెయ్యాభావి తవ్వించి ప్రతిమచేయించి
ప్రతిష్ఠచేయించి ధూపదీపనైవేద్యాలు. శుభమువేటలు దు
న్నపోతుల తోను తృప్తి చేసికొలుచుకుంటే బలిజలబతుకు
యెప్పటివలెనె అవుననిపలుకగా అందుకు అయిన ఖర్చుయిస్తా
13 మని బప్పుకొగా మారామప్పనాయనివారు అప్రకారమే
గానే ఆవేశముఖముగా చెప్పినవాక్యాను సారము జరిగించినంత
టుబలిజలయెద్దులున్న ఫల కులున్నయప్పటివలె

నే ఆయెను. అప్పుడు బలిజ నాగిశెట్టి తన బిడారు లో ఉలుకొని
తనవాన్ని పారానకు పొమ్మేటప్పుడు వాని బిడారు లో ఒక బలి
జవాడు మద్దిచెట్టు కింద వచ్చి అమ్మవారు వచ్చిని వి చియుండగా
అకడ దేవ గుడి నిర్మాణము చేసినందున మందమ్మ అనే పేరుగలి
గిన దేవతకు పూజ చేసే నిమిత్తము యీ స్థలముగాని వి
చి గుడికి సామాన్యము గా స్పవలు కట్టుకొని వుండగా మారా
మప్పనాయని వారు శ్రీ అమ్మవారికి జరగవలసిన వుత్సవము
లు మొదలైన పూత ఖర్చులు . . . . వా యిస్తూ
వుండి పూజ చేసే బలిజవానికి షుమారు పది గొత్తులు భూ
మి సర్వమాన్యము యిప్పించినారు. అంతలు వాని ఆ దేశము
గా వుండే గాలి మాలు అన్నిటికి యీ స్థలము మధ్యగా వు
న్నందువలన రామప్పనాయని వారున్ను రామాపురములో
వచ్చి ప్రవేశించినారు. వారు వచ్చి ప్రవేశించి వున్నందున గ్రామ
ము వీరివి అయి మందమ్మ పేరిట తవ్వించిన చెరువు పేరు క
న్నడమందు మద్దికెరె అనే వారు గనుక ఆ దేవత యొక్క ప్రబ
లం అయినందున యీ గ్రామానకున్ను మద్దికెర అనే పేరు వా
డికెలో వచ్చి ఆ మ్యాక్షపురము రామాపురమనే రెండు గ్రామా
లున్ను మద్దికెరలో కలిసి ఒకటే గ్రామముగా యేర్పడి యీ
దే పేరు ప్రబలమాయెను. శ్రీకృష్ణరాయ మహారాయలవారి
4 శెలవులోను ఆ మ్యాక్షపురముకు యీశాన్య భాగమందు అరవ

రుగుదూరమున అగ్రహారవృత్తులుగా కొంతపొలము యేర్పా
టుచేసి పన్నెండువృత్తులు పెదఅయ్యన సోమయాజులు మొ
దలయినవారికి నిర్ణయించి వారికిగృహాలున్ను కట్టించియిచ్చి
ధారాగ్రహీతంగా రాయలవారి పుణ్యంగాను మాపెద్దలను సు
కృతంగాను నిర్వాహకముచేసినారు. అళియరామరాజుగా
రి తదనంతరమందున గోలకొండనుంచి మొగలాయి తరఫుగా
ఆదవానికి సుబాదారుడు. సుల్తాను అల్లీఖానుడనే తురక వచ్చి
బిల్లారిజాగా చేసుకొనివున్న దినములలో మా మొంతాదు నమా
గ్రామాలు వశైరాయప్పటివవెనే మాను జరిగించినాడు. అ
ప్పుడు మల్లిఖార్జునరాయనివారు మద్దికెరెగాలె మానును యీ
శాన్యభాగమందు చింతవనమున్ను మల్లిఖార్జునదేవుని ఆల
యమున్ను కట్టించి శివలింగప్రతిష్ట చేయించినారు. మల్లి
ఖార్జునరాయనివారికి రామప్పనాయడు బొజ్జప్ప
నాయడు గార్లు ప్రభుత్వములో నున్నయప్పటివవెనే సుల్తా
నల్లీఖానుడు జర్గించినాడు. ఆ రామప్పనాయని వారు మద్దికెర
గాలెమములో వేయమ్మ వుండే రాయతాలావు(రఫు) భూమిని - -
.... శ్రీకేశవస్వామి వారికి కోవెల మంటపము కట్టించినా
రు. యీయన తమ్ముడు బొజ్జప్పనాయుడు మద్దికెర ఆగ్నే
యభాగమందు పరుసుదూరములో తమపేరట బొజ్జయ
నాయని పేట అనే దిబ్బ గాలెమము కట్టించినారు యిప్పుడును

15 ద్దికెర కింద మజరా జరుగుతూ వున్నది. ఆ గ్రామము వద్దనే శిలా
మంటపము లోను జనశివాలయము కట్టి [illegible] ప్రతిష్ఠ చేసి శివ
సత్రం కట్టించి బావి త్రవ్వించి బంతి భోజనము జరిగేటట్లు చేయించి
నారు. అంతట తురుష్కులు వచ్చి ఆ మల్లికార్జునుని ఆలయాలు పాడుచే
యగా వారి చేతిలో నష్టపడి కాంబన్న అనే తోటకవాడు సర్దారుడు
గా వచ్చి ఆ దవాని స్వాధీనము చేసుకొని కొన్ని దినములు
రాజ్యము చేసుకున్నాడు. ఆ ప్పుడు సర్దారుడు ప్పనాయకుడు జా
గీరు పనాయకుడు సర్కారు మొప్పటి వలెనే వీరి గ్రామాలు జరిగించి
నాడు. రామప్పనాయుని కొమారుడు మల్లికార్జున నాయకుడు
జగీనాధు వేలు సర్కారుగా రామదుర్గము కుపోయి దాని కట్టించి కెరను
పైరు తిభాగము దా ఆ మడ దూరములో విస్తీర్ణముగా మల్లికార్జునపుర
మని తమ పేరట గ్రామము కట్టించినారు. ఈ మల్లికార్జు
ననాయుని వారి దినములలో [illegible] వచ్చి వారి వద్ద నుంచి వమ్ముల
యప్పటి వలెనే గ్రామములు జరిగించినారు. అంతట ఢిల్లీ
నుంచి డిల్లి [illegible] వారి వజీరుగా జగ్గదేవా నుడ
నేతురతన గ్రామాలు కొండ గుండు బాగిరికి వచ్చినాడు. అయన తరఫున
నుంచి. ఆదవాని [illegible] సంస్థానము [illegible]
తురక [illegible] [illegible] చేసినప్పుడు చెప్పిన మల్లికార్జున నా
యుడు జాగీరువారి [illegible] పంచి అయిదు వేల సర్కారు
అయిదు వేలు బాకీ [illegible] వచ్చి దేవనకొండ కిల్లా ముట్టడి

చేసి లడాయిచేసి వారిచేత వదిలించి జప్తిచేసుకొన్నా(గ
మాందులు.

16 సముతు దేవుని కొండ తాలూకు

౧ పత్తికొండ
౧ అట్టెహల్లు
౧ నెలతలమరి
౧ ఆప్పతలమరి

— ౪

సముతు మద్దికెర తాలూకే

౧ మద్దికెర
౧ ఆలూరు
౧ హోసూరు
౧ యడవలి

+ మద్దికెరను వేయుమైన గ్రామాలు

౧ రామాపురం
౧ ఆమార్గిపురం

౬

యీగాలమములు పదిన్ని సమతురాము దుర్గ
ములు తాయీంను కసుబాగాము దుర్గము సహా ఒక ౧కి వెరసి
పదకొండు గ్రామాలున్ను మాకిందనడిపించి [illegible]
యాదవత్యం జష్టి చేసినారు. అంతట బాబా భాన [illegible]
శిద్దలింబర బానీ [illegible] తరఘునశిద్దిమనాదు బానుపువా
రు ఆదవానికి వచ్చి [illegible] దేసుకొని వుండగాను [illegible]
లాలతరఘునాధ సంతరాన) అనే శాంజుదారగుండ్ల
ముద్దికెరలాగమ ఇల్లి భాగ్యనగ [illegible] ఉండగాను [illegible]
ము ఘిరాయలింతకు [illegible] మూడునెలలు
పోట్లాడగా ముళ్లి భాగ్యనగరని వారు [illegible]
నకా [illegible] . . . . . . [illegible] లువారు యీ
జ్జినిష్టిమనారు. అంతటవసంతరాయుడు వీరిమాదవత్లా
దెయన్నవ హైనని [illegible] చేస్తే [illegible] ముళ్లి బాగ్యనగ
నివారు [illegible]
లువెంకట వసంగతరాయడి [illegible] విరగబాడినారు. అప్పు
12 డువసంతరాయడు [illegible] సన్మానంచే
సి అయిదువేలరూ [illegible] తనపేరిటవీధ్దికో
టకట్టించు కొమ్మని చెప్పి [illegible] దేముద్దికెరలాగ
మువసంతరాయని కోట అని కోట కట్టించినారు. అంతట
శిద్దిమనాదు ఖాన [illegible]

కొండనుంచి పైడుడ కిట జీలు ఆదవానికి వచ్చి వుండి సంవత్స
రము రాజ్యం చేసినప్పుడు పైన చెప్పిన పదకొండు గ్రామము
లు మాన్యముక్తముగానే జరిగించినాడు. అంతటువారు పో
యిన గోలకొండనుంచి మూడు తసీలు ఖాను సంపోలు అనే మర
కట ఆదవానికి వచ్చి తమకు నజరు యివ్వలేమని నిరోధించినందు
కు పత్తికొండ వారికి నజరు కిందవదిలేసి వేసినారు. ఆ ముప్ప
పదిగ్రామములు అనుభవించుకున్నారు. సంవత్సరం తర్వాత
త గోలకొండనుంచి తానీషా మోతీ ఖానుడు ఆదవానికి వచ్చి
మల్లిఖార్జుననాయని వారి కుమారుడైన బాజప్ప నాయని వా
రి దినములలో యీ రాయనను ఆదవానికి పిలుపించుకొని పైన
చెప్పిన పదిగ్రామములు . . రూ 5000 అయిదువేల
రూపాయిలు నజరు ఇప్పించుకున్నారు. వాడి అమలు వున్న
న్ని దినములు (పు ఆ సంవత్సరములు) తీసుకున్నారు. . .
అంతట పాదుషా యీ మోతీ ఖానుడు వచ్చి . . ఆదవానిలో
వుండి యిదే ప్రకారము నజరు తీసుకొని . - - - గ్రా
మాలు పదిన్నీ బాజప్ప నాయని వారి జ . . . నాడు.
18 ఆయన తరువాత నుతా షా మోతీ ఖానుడి కొడుకు మాసన్నోద్దీను
ఖానుడు గోలకొండ నుంచి వచ్చి ఆదవానిలో వుండి ఖిల్లాదా
రా చేసుకున్నప్పుడు మునుపటి కన్న రూ 4000 నాలుగువే
ల రూపాయిలు యిజాఫా చేసి రూ 9000 తొమ్మిదివేల

రూపాయిలను బొజ్జప్పనాయనివారిచేత ఇప్పించుచున్నాడు,
వాడి తరువాతను బొజ్జానాం తుల్నా భానునివారు, ఆదవానికి
వచ్చి ఖండి బొజ్జప్పనాయనివారికి మాన్యుడైన మాంతాకరాదు
ప్పనాయనివారున్ను ఆయన తమ్ముడు బోజరాజున్ను) . . .
దినములలో రూ ౯౦౦౦ తొమ్మిదివేల రూపాయి తేనజరుయి
జప్తైన చెప్పిన గ్రామములు పదిన్ని అనుభవించుచున్నారు
అంతటను పాదుషా మొదిభానుడు బేగం పాదుషావారి అమ,
లులోనున్న యిదేప్రకారం నడిపించినారు. తరువాతను
నిజాంమల్లిఖాను నితమ్ముడు బసాలతు జంగు ఆదవానికి
వచ్చి ఖిల్లాదారు జేసుకుని రామప్పనాయనివారికి పిలిపిచి
ముసుపటికన్నెను రూ ౯౦౦౦ . . తొమ్మిదివేల రూపాయీ
లు యిజారావప్పించి ఖిల్లాతూలు యిచ్చి అంపించిరి.
అప్పుడు రామప్పనాయనివారు దినములలోపు ద్దికరకు దక్షి
- ణభాగమందు వెయ్యిబారల దూరాన భావి త్రవ్వించినారు
- ఫలవృక్షాలతో కూడిన పవరప ప్రతిష్ట చేయించినారు. ఆయన త
49 మ్ముడు భోజరాజు గారు మానికి తూర్పున యేనూర్లబారల
- దూరమందు కొండరాళ్లకట్టు వముతో భావి త్రవ్వించి కట్టించి
- చిన్నచెర్వు త్రవ్వించినారు. చింతచెట్లు మొదలైన వృక్షాలు వన
- ము వేయించినారు. అంతట చిరపనాపల్లె నుంచి మురారి రావు
- ఘోర్పడే గాన్నరు గుత్తి ఖిల్లా వద్దపాళ్లి దిగి కడపమియాగారి

లక్షాధికారులుండగా మా పితూరి చేసి ఖిల్లా ఇనాం తీసుకొనెను
మమ్మిన చౌధరాయి తెమ్మని మా తాత రామప్పనాయనివారిని
పన్నెండ్లలో ఆ గాసే అడిగి సాం౧కి ౧౮౦౦ పద్దెనిమిదివందల రూపా
యీలు తీసుకొన్నాడు. అంతట రామప్పనాయనికి కొమారుడైన
మా పెదతండ్రి బాజప్పనాయనివారి దినములలో ఆదవాని
బసాలతు జంగ గుత్తి మురారిరాయనివారు కెందనోల నవా
బు మురవరు ఖాను నివారు యీ ముగ్గురు మేం తస్సుకై పన్నెండు
వేల సుర్తుముగాను పదిహేను వేల బారులాగన్ను వచ్చి
మూండు నెలలు ముద్దికెర ఘేరాయించి ముట్టడి వేసి యిట్లు
లడాయి చేసి మూండు లక్షల రూపాయీలు దండగ తీసుకున్నా
రు. ముందు ఆ సంవత్సరమున్ను ఆదవాని సర్కారుకు ౨౨ - -
- - - - ౨ యిరవై యేడువేల రూపాయీలు యిచ్చేలాగు
న్ను గుత్తి మురారిరాయనికి చౌధాయి ౨౦౦౦ యేడువేల రూ
పాయీలున్ను యిచ్చేలాగున నిర్ణయం చేయించుకునిరి.
౨౦ మా పెదతండ్రి తరువాత మా తండ్రి అయిన కృష్ణరాయలవారు
న్ను యీ ప్రకారముగానే సర్కారుకు నజరు చౌధాయీలు
యిస్తూ పైన చెప్పిన పదిగ్రామములు అనుభవిస్తూ బతకగా
డు వేటుసవారీ వెళ్ళియడవి పొలములోను అదే గ్రామ
నకు ఆగ్నేయభాగమందు అరపరుగు దూరమున కృష్ణాపురము
ని గ్రామము కట్టించినారు. అది యడవి కిందము జరాగాజ

రుగుతూ వున్నది. మన్మథ సంవత్సరము పరియంతము జరిగించు
కునిరి. ఈ రేసంవత్సరము ఫాల్గుణ బహుళ హైదరునాయకు
డు సత్తిగాణా వేసి మా తండ్రిగార్ని పిలిపించి ప్రభయసగా
ర్లను యిచ్చే రూపాయలు తమకు యిచ్చి) అదివరకు జరుగు
తూవున్న పది గ్రా. మాన్యాలను మును ప్రబసాలతు జంగమా
రి ఆమలులో మా ప్రభుత్వం కింద చెల్లే గాను దుర్గము వేగా.
మము నిజామల్లి ఖా. సుని లో దళ్వాయి వైన బదరద్దౌలా ను జమా
గీరు గా యిచ్చి మేము ఆదవాని పరగణా చెల్లించే గ్రామములు
రూ ४0000 నాల్గువేల రూపాయలు మాతాతగారు వృహాయ
ని వారి దినములలో నుంచి మాజరాయిస్తూ వచ్చినారు. హను హై
దరునాయకుడు సత్తిగారాణా వేసినపుడు పాతషా ద్వారకింద
చెల్లే విదా మ్యుల గ్రామాలు సత్తులో అయినవి. రామదుర్గం
ఆదవాని కింద చేరి పోయినది. అందువల్ల మాతాతగార్కి
2| తాము శ్రీరామాలు మాతండ్రిగార్కి వైన క్షేమాలు వారు
అనుభవిస్తూ నగనాయకుడు రూ 3४00 ముప్పై
వేల రూపాయలు ప్రతి సంవత్సరము యిస్తూ వచ్చినారు.
హే విళంబి సంవత్సర చైత్ర మాసములో ధంసా వచ్చిరాజ్యం
తమాము దోచినాడు. అప్పుడు మేము చలామణి అయి
వుంటిమి. అప్పుడు మానగరు పుడ్డా దోచి జిందగి సామాను
రాయదుర్గానికి పోయినదే ముందలయినవి తెలుగులు

వారి సన్నదులు గన్నె మొదలైనవి గాక తప్పు పట్టాలు యావత్తూ
తీసుకుపోయిరి. మరి మూడు రోజులు హైదరు నాయకు
డు వచ్చియుంగ శ్రీ పర్యాంతము ధ్వంసము సాగ చంపించి
నాడు. తిరిగి సత్తికి వచ్చిన దాని మా తండ్రి గారైన కృష్ణరాయలు
వారిని పిలిపించి మీ జాగీరులకు మీరు బస్తీ చేయుమని కౌలు
యిచ్చి (శ్రీ) రంగపట్నం వెళ్లెను. యీ ప్రకారం మూడు సంవత్స
రములు జరిగించినాడు. తరావాత గ్రామాలు జప్తు చేసి మా
ఖర్చు వెళ్లాయనాతి చూచి మన్నిదు శాహివరహాలు కో 1000
రెండు వేలు యిదిగాక మా కుటుంబముల పొలం దరోబస్తు శలవాయి
చ్చి మా తండ్రిగారు వున్నమట్టుకు దినములు నడిపించిరి.
తరావాత వృధయులు ఆరు నెలలలో దైవీకమును పొందిరి. అంత
టు శుభకృతు సంవత్సరము లగాయతు టిప్పు సుల్తాను కమావీసు
22 అయిన రెండు సంవత్సరములు హైదరు చేసిన మేరకు నడి
పించినారు. అంతట టిప్పు తాలూకు సుబాదారు నరసప్ప
య్యన సత్తికి వచ్చినప్పుడు మద్దివెరమువచ్చి మాతో చెప్పిన మా
టలు నగదు రెండువేల వరహాలు సర్కారులో మకు మాఫు అ
యినది. మీ కమతాలు వెయ్యి వరహాలకు వున్నవి. అవి అను
భవించుకు వుండుమని చెప్పినారు. మేము జాలుబ్లైనందున
దర్బారుకు పోవడానికి శక్తి లేక అంతమాత్రముకేక బాలు అయి
నాము. శిద్ధార్థి సంవత్సరములోను వెలగలాయిపాటు తరాసు

దరాబాదులో షుజా ఉద్దౌలా జాతలులకి మటివాడు యిర్వై వేల
ఫౌజులతో వచ్చి సత్తెనపల్లి చేసి వమ్ముల పిలిపించి మా
తండ్రిగారి దినములలో నడచిన జాబితాలున్న
వూ అర్థవము చేసి సంవత్సరంనకి రూ ౧౩౦౦౦ యిర్వై మూ
డు వేల రూపాయిలు జమాబంది నిర్ణం చేసి దుశ్శాలువ
యిచ్చి తన తరఫున సత్తెనపల్లి బందోబస్తు అనే భాయ
తీ వాజ్జ్మార్పించి వాడికి వమ్ములను అప్పగించి వేసి తాను గోల
కొండకు పోయెను. కాద్రి సంవత్సరములలో మార్గశిరమా
సంలగాను కుంపిణీ సర్కారు తరఫున మేస్తరు మంద్రోలుసాహె
బులవారు [illegible] నుంచి అమలుదారు వెంకటరాయణింగారి
లాగున చన్నపట్నం మొకరరు చేసి శలువాయిచ్చి అంపించిరి.
మేస్తరు మండ్రోలుసాహెబు వారు సత్తెనపల్లికి వచ్చిమ
మ్ము. పిలిపించి ఆ నాడనుంచి అనంతపురంలోని సాలునకి
రూ ౧౨౦౦ పన్నెండువందల రూపాయిలు మొకరరు చేసి
యిన్నూరు రూపాయిలు యినామ శలువాయిచ్చి అనుభ
వించుకుంటుండుమని చెప్పిరి. తదారభ్య అనుభవిస్తూ వ
చ్చెను.

[illegible] మమ్ముమధ్యను వున్న దేవాలయములు.

౧ శ్రీకేశవస్వామి జనమేజయ ప్రతిష్ఠ
౧ రామేశ్వరలింగం జనమేజయ ప్రతిష్ఠ

౧ పేలువ హానుమంతరాయని దేవాలయం బవాజదినవాలునా ఉంటిది.

౧ గిడ్డి హానుమంతరావ్వు

౧ మందమ్మ దేవాలయం

౧ పేట బసవేశ్వరుడు.

౧ వీరప్పదేవాలయం

యీదేవునికి కురబువాళ్ళు ప్రతి సంవత్సరం వేటలు నరి, జాతర చేస్తారు.

౧ యల్లమ్మ దేవాలయం

౧ విరూపాక్షేశ్వరుడు.

౧ పూజారితిమ్మరాయప్పనభావిదగ్గర గంగాధరేశ్వరుడు

యీగ్రామ భూమిని పైరు అయ్యేధాన్యాదులు.

పచ్చజొన్నలు ౧ తెల్లజొన్నలు ౧ ఫల్లజొన్నలు ౧ కందులు ౧ అనుములు ౧ పచ్చపెసలు ౧ అలచందలు ౧ నువ్వులు ౧ బిళ్లావిందాలు ౧ సజ్జలు ౧ రాగులు ౧ . . . ౧ శనగలు ౧ గోధుమలు ౧ నాగలు ౧ కొర్రలు ౧ ప్రత్తి ౧ కుసుంబా ౧ వులవలు ౧ యఱ్ఱగడ్డలు ౧ మెనుసు ౧ ముల్లంగి ౧ గెంజరగడ్డలు ౧ పొగాకు ౧ చెరుకుతోటలు ౧ ఆకుతోటలు

౧ మద్దికెరకు తూర్పు భాగం యడువలి పర్గులు. ౧
౨ ఆగ్నేయు భాగమందు గుండాల పరుగులు
౩ దక్షిణాముకు కసవాపురము పరుగులు
౪ నైరుతి భాగమందు నంచర్ల పరుగులు
~~౫ వాయువ్య భాగమందు మెలిగవేలి~~
౫ పశ్చిము భాగమందు నెమ్మికల్లు పరుగులు ౪
౬ వాయువ్య భాగమందు మొలగవేలి ౪
౭ వుత్తర భాగమందు హొసూరు పరుగులు ౪
౮ యీశాన్య భాగమందు పెరవలి పరుగులు ౩

కైఫియతు ఆస్పరి తాలూకా గ్రామం

ఆస్పరి కైఫియతు తాలూకా గ్రామం

పూర్వకాలమందు కలియుగం ఆదియందు భరతవంశం రాజు జనమేజయ రాయలవారు వ్రాసిన తామ్రం

నుంచి చూచి దేశం దిగ్విజయం చేయవలెనని రామేశ్వరం
శ్రీరంగం పుణ్యస్థలములు చూడవలెను అని అపేక్షచేత కరిపు
రంనుంచి మంత్రి పురోహిత సామంత సేన చతురంగ సమే
తంగాను వచ్చి యుండగా. నది దాటి పంపాసరోవరం దగ్గర
వచ్చి సకలమైన చతురంగబలములోను వచ్చి నిలువగా స
అంగ వంగ చోళ మళయాళ మాగధ దేశంబులలోను గలయున
రాజులు కానుక కప్పాలుతో సహ ఆస్థానమున ఎదురుగా వ
చ్చి. జనమేజయ రాయులవారు. తెచ్చిన ధనకనక వస్తువా
హనంబులు. పుచ్చుక వారి వారి వార్తలు అడిగి వారి వారి దే
శాలకు అనుమతి యిచ్చి శ్రీశైలపుణ్యదక్షిణ. దేశాల చూ
డవలెనని శ్రీ. విరూపాక్షంనుంచి చతురంగబలసమేతులై
కతిపయ ప్రయాణంబులచేత వచ్చి దండకారణ్యమునందు
రాగా ఆ కొండ వున్న స్థలమందు ఒక సరోవరం చూచి యిది
యేమి మిక్కిలి దైవమహిమో కాని లేకపోతే యింత రమ్యమై వుండదు
అని వుండగా నప్పెద్దలగు వారు పూర్వకాలమందు శ్రీరాములు
వారు అరణ్యవాసం చేస్తూ సంచారం వచ్చినప్పుడు. దీనికి. యీ
సరోవరానకు రామతీర్థం అని పేరు పెట్టి వుండిరి. గనుక ఆస్థలం
చూచి యిక్కడ దైవనిర్మాణం చాయవలెనని మనస్సున భావించి
నవాడై ఆ సరోవరం సామీప్యమందు తన మంత్రి పురోహితు
లలో విచారించి యీ స్థలమందు దైవస్వరూప విగ్రహాలను

ఉద్ధారం చేయువలెనని మంచి ముహూర్తం విచారించమని చె
ప్పగా నువారు తాదే చాప్పునన్నే ముహూర్తం నిష్కర్షచేసి చెప్పి
న వివరము

యీ దేవాలయాలు పుద్ధారం చేసే దేవతలను ప్రతిష్ఠించిన
వివరము.

౧ శ్రీ జనార్దన స్వామి అని నామ
దేయం నిర్ణయించేసి దేవా
లయం పుద్ధారం చేసినది.
౧ నదరి దేవాలయము
౧ లక్ష్మీ దేవి ఆలయము
౧ పన్నిద్దరాళ్వార్ల ఆలయము

౧ యీశ్వర దేవాలయము.
౧ యీశ్వర దేవాలయము
౧ బ్రహ్మేశ్వర శివాలయము
౧ మాధవ స్వామి దేవాలయము
యీ మూడు దేవతలు
. . . . దేవాలయం లో
పన్నవి.

. . . . ఆ దేవతలను నిర్మాణం చేసి యీ దేవతలకు
. . . . . . ర్చకులను నిర్ణయించేసి నదీతీర సన్నిధిని శ్రీ
న్న బ్రాహ్మణ జనములలో బుద్ధిమంతులగు బ్రాహ్మణోత్తము
లను ఆపస్తంబ సూత్రులయిన భారద్వాజస గోత్రోద్భవ్వుల
సు నత్రసింహా దీక్షితులనే వారికి మంత్ర పుష్పం అభిషేకానను
నిర్ణయించినది.

దేవతా అఖండ నందా దీపాలు సామాను చూపెట్టు

పూజకవుండేటందుకు నంబినరసింహాయను పూజచేసింపనులుచేస్తె
యుందురు రాజు . . గారు ప్రతిపాలన చేసేవారిపైకి మెరబోయిడు
వీడునదా దేవాలయములలో పూజరువుంటువచ్చెను. అనినియు
మూచేసి వీరిగారి. దేవాలయాలకు నున్న(శ్రీ) దేవలకు నిత్యోత్సవ
దీపారాధనకు సంవత్సరత్రయాసం వత్సరం నడిచేలాగున తమప్రదా
నుల పిలిచి భండారాలలో సం॥రం ౧కి గ ౧౦౦౦ వెయ్యివరహాలు
యివ్వాలని ఆజ్ఞయిచ్చిరి. గనుక ఆవచనప్రకారం ఆబాప్పున నే
యిచ్చిరి. . . . . దేవతాసేవలలో పూజరువుండగలవార
లు యీసదరైనవారిసినమునీస్వరిని యీవర్షాశనం తీసుకొని
దేవతాసేవలలో వుండమనగాను వారుమనవిచేసినది. యీ
యరణ్యములలో వేమబాప్పున వుందము. మమ్మునుంబి నిర్వా
హకము కాదు. అనగాను తమ ఆవులకాచే పెద్దగొల్లబోయి
లను పిలిచి వారికి ఆనతియిచ్చినవివరము. వీరు యీదేవా
లయాలకు ఉన్నావుండి యీదేవతలకున్న యీనేడు వుండేజ
నావగున్న . . . .

. . . .

గొల్లలు మనవిచేసుకున్నది. మాజన్మదేశం యింతదూరం మేము
యీయరణ్యములందు నివర్తింపకు గలిగినాము యేవిధంగా
అవును. అని విన్నపముచేయగాను. వారు ఆనతియిచ్చిన వివరము
మాబాసా గొల్లలు వున్నారుగదా ఆవులమంద ౧౦౦౦౦ పదివేలు

వారికి యిచ్చినదని చెప్పి వాళ్ళు యీ రాయ రత్నములుగా యీ దేవా లయాలు గుత్తి ఉత్తర భాగమందు నాలుగు పరువ్వుల మీద అర కోసము అంతట పర్వతము ఉన్నది. అంతట స్థలము చేసుకొని వుండమని నియమించిన గొల్లలపేర్లు

1 నరసింగ జయ్యల్లి నబోయుడు   1 ఈసబోయుడు

1 రామన బోయుడు   1 నాగనబోయుడు.

యీ నలుగురున్నూ మేటి గొల్లలు

యీ దేవస్థానాలకు ప్రత్యేకం వుండరాదు. అని నియమం చేసి యీ జనమేజయ మహారాజు . . యీ స్థలము విడిచి శ్రీశైలం ఆటవీ సకల మహా రాజ్య పరిపాలనం కొరకు(ప్ర) యాంకమ్మె వారికి ఆ శ్రీశైల భూములు... జగన్నాథపురం ప్రవహా మరింత గర్భ వేగం.

యీ జనమేజయ రాయల వారు . . .

28 . . . . శంఖ శతానీకుడు అని మొదలు మహారాజు ను పృథివీ సామ్రాజ్యం పట్టాభిషేకం అయిన శకవర్షంబులు యుధిష్ఠిర శకం లగాయతు జనమేజయుల వారు ఏమి మిక్కిలి చేసి వుండె ఇంకా ఆ బాప్పున నేవడుసూ వచ్చెను

ఈ మహారాజు ఆసేతుహిమాచల పర్యంతం రాజ్యపదవి
అనుభవించి తా మరాజ్యం యేలిన యేండ్లు ......
...... ఇతని కుమారుడు అశ్వమేధదత్తుడు అనే రా
జు గురాజ్యం పట్టాభిషేకం చేసిన శకవరుషం [illegible] యుధిష్ఠిర
శకవరుషం [illegible] ......

సకల మహారాజ్యాధికారం పూనితనము [illegible] పాతుసాహులున
విచ్ఛిన్నంబు లంబూరి ఆన తెచ్చిన వివరము

పూర్వమందు మాన్య పితామహులు లవారు సకల
మహారాజ్యం సంచరించి సకలదేశాధిపతులగు వారలని
కానుకలతోకాలు తీసుక దిగ్విజయం చేసూ వచ్చినారు అని
పెద్దలు అనుకుంటూ వుండిరి. మనము దేశమంతా దిగ్విజయం
చేయవలెనని అపేక్షవున్నది. ఇందుకు యేమి ఆలోచన అన
గాను సకల మంత్రి పురోహితులు సామంతులు సేనాధిపతు
లు ఆరంభ్యంగా రాజులు .... దేశాధిపతు
29 లను జయించి కానుకతలాలు చేసి ...... విహితధర్మ
మనగాను అప్పుడు ఉత్సాహించి తనసైన్యాధిపతు దిగ్వి
జయం నిమిత్తం పోవలెనని. చాటించి మంచిసు
ముహూర్తాన సకలమైన బంధు మిత్రపుత్ర దానముల సహి
తంగా గజఘటతురగాదేనాతుదేయం హాస్తినాపురం నను విడి
డనుంచి సహా చతురంగబలసమేతులై [illegible] ముత్స[illegible]

మ శయాళ దేశంబులకు దిగ్విజయంచేయవలెనని తుంగభ
నది దాటి పంపాసరోవరం దగ్గర వచ్చి నిలువగాను సకలమున
నుదే కొంది పతులు కానుకలతెచ్చి ...... రాజుకు తెచ్చియి
య్యగాను యీ తెచ్చిన రాజులను కుశలవర్తమానములు
విచారణ చేయుగాను వారు తాం వలసిన బహుమానములు
యిచ్చి శలవు తీసుక తమదేశాలకు తర్లిపోయిరి. యీ య
శ్వమేధదత్తులు వారు సేతువు తాని దర్శనం చేసుకొనిరావలెన
ని కొన్ని ప్రయాణాలు రామేశ్వరానకు పోయి ఆ రామేశ్వర
దర్శనం అయి అక్కడనుంచి ఘనహో తనవగరానికి ముఖ్యలె
దండకారణ్యమార్గాన వచ్చి పినాకినీ తీరమునందు నిలిచి
ఘూర్ణమందు మా తాతగారు దేవాలయాలు కట్టించి...
సంవత్సర ప్రతి సం॥ (1000) వెయ్యి వరహాలు యిస్తూనే వున్నారము
గదా ఆ స్థలము యెందులకు యెంత దూరంవున్నదని విచా
30 రించగాను మంత్రులు చెప్పిన వయినం. యిక్కడికి వుత్తర
భాగమందు మూనిమిది యోజనాల మీద ఆ దేవాలయాలు
వున్నవి. అని చెప్పగాను అశ్వమేధదత్తులవారు వచ్చి యీ దే
వస్థలాలకు వచ్చి అక్కడవున్న శేషకాపరులను విచారించి
ఆరామతీర్థం వున్నది అని వున్న కొలను దగ్గర సకల సేనాసమే
తుడై దిగి ఆలోచన చేస్తూ తన మంత్రులను విచారించియి
కడ ఘూర్ణమందు మా తాతగారు దేవస్థలాలు నిర్మాణం

చేసినారు గనుక యీ కరడ .... స్వామి పేరట ఒక గ్రామం క
ట్టవలెనని వున్నాము. యీ సరోవర సామీప్యంగానే దక్షిణభాగ
మందు సన్నగట్టు అక్కడ ఆ భూమి నెత్తం మంచిది. యీ కట్టడ
గ్రామం కట్టేటందుకు మంచి సుముహూర్తం విచారణచేయు
మనగాను పురోహితులను పిలిచి ఆలోచననే చేసి ముహూ
ర్తంచేసి యెనుబది స్థిరశతం వరకు షం॥

ఆతన పేరిట అశ్వపురి అని నామం నిర్ణయం చేసిరి. యీ
రామతీర్థం అనే సరోవరం దగ్గిరను ఒక దేవాలయము కట్టించి
ఆ దేవాలయములో నా రామేశ్వరం పాయివుండెను. గనుక
అక్కడ ...... తెబ్బు రామేశ్వరుడు అని పేరు నిర్ణయంచే
సి ప్రతిష్టించి ...... యిది గాక యీ గ్రామం అశ్వపురి
అని .... నిర్ణయం అని వాడుతూ వున్నారు
గనుక

. . . .

31 లేదు. అశ్వమేధదత్తుడు యీ గ్రామాను చతుర్భుజుల
పాలం నిర్ణయం చేసిన వివరణము. గ్రామాను పూర్వభాగ
ముందు ఒక పరువు మీద ఒక కొండ వుత్తర భాగమందు.
రెండు పరువులు మీద సన్న గట్టు రాళ్ళు దక్షిణభాగమందు
మూడు పరువుల మీద ఒక తింగం వున్నది యీ ప్రకారంగా

చతుర్విధములు నిర్ణయము యుండును భూమి. ౫ ౯ ౯౬౦ అరు
పై ఆరు పుట్లు జమీను మొకరరు చేసి యీదేవస్థానమునకు పంచి
యిచ్చిన వివరములు

౫ ౯ ౨౬౦ అరుపై అయిదు పుట్లుభూమి జనమేజయ
రాయలవారు (ప్ర)తిష్ఠ చేసిన దేవతలకు తవిగె నందాదీపారా
ధనము (తు)పుష్పం పూజానైవేద్యం గొల్లలకు దానులు.

౦౧౬౦ పుట్టెడు భూమి అశ్వమేధదత్తులవారు (ప్ర)తిష్ఠ
చేసిన రామలింగస్వామికి. నిత్యనైవేద్య దీపారాధన అభి
షేకానకు.

౫ ౯ ౯ అంతుభూమి. అరుపై ఆరు పుట్లుభూమి సరి

౩౨ యీదేవతాపూజ అభిషేకానకు పూర్వమందుమొ
కరరుచేసిన నరసింహాదీక్షితుల మనమలు తిమ్మభట్లువారు
శంకరభట్లువారు పుత్ర(పౌ)త్రులువుండగాను యీయశ్వమే
ధదత్తుల గోత్రం వీరికి శలవు యిచ్చిన వివరము.

౧ శంకరభట్లుగారికి శ్రీవారు లింగస్వామికి అభిషేకంని
త్యనైవేద్యం సకలపూజలు నడుపుతే ఆదేవుని భూమి
మీద అనుభవించుకవుండమని యీరామలింగస్వామి
కి పుత్తరభాగమందు సామీప్యం లోని శంకరభట్లువారి
పేర శంకరఖండ అనేగాని [illegible] దిబ్బలోమలు చేసిరి గలము [illegible]

౧ తిమ్మనాయనిపల్లవారికి యీయన స్వప్నసాక్షాత్కారం స్వప్నంలో ఉ
త్తరభాగాన కొండకింద తిమ్మసముద్రం అని పేరుపెట్టి
గ్రామం కట్టి ఆ గ్రామంలో శ్రీ జనార్దనస్వామి దేవాలయాలు
కొండుకెనాలు గుపరువులమీద వున్న వాళ్ళపైకి నాగనబో
యని మనవుడు యెందులబోయుడు యీస్థలముందు నిలిచి
వుండెను. యీ కొండలో స్వయంవ్యక్త స్వరూపంగాను విష్ణు
విగ్రహం యీ యెందలబోయునికి ప్రత్యక్షం అయి స్వప్నంలో
నేను యీ గుహయందు వున్నాను. అని చెప్పగాను ఆ యెందల
నబోయుడు మరునాడు వుదయాననే .. చూడగాను అదే
స్వప్నమైనట్టుండగాను ఆగొల్లవాడు ఆదేవుడున్న పడలో
నైప్రతిష్ఠచేసి యాదవేంద్రస్వామి. అనినామధేయంచేసి
తిరుమలసదరు దేవతాపూజ చేసేపరిచారకులు సదరు
షోడశోపచారములు నడుస్తూవచ్చెను.
౨ యీప్రకారము గల అశ్వదత్తమహారాజువారు
ఒకసంవత్సరం యిక్కడ వచ్చినిలిచినందువల్లను. సకల
దేశాలవాళ్ళు జనములు అక్కడ వాసంచేసినిలిచి
నందున్న బహువిస్తారంగా పట్నం అనిపించుకొనెను. ఆ
సమయమందు సకలవర్ణాలు వచ్చిరాజులతో విజ్ఞాపన
చేసినది. మనము పురము వెయి వడి రెండు సంవత్సరాలు
ఆయెను. నగరానవుండవలెనని ప్రయాణం అయియీ

ట్లానను చుట్టూ కావలసివుండేటందున యేర్పరచి నమేటిగో
ళ్లలమను మలుపు పిలిపించగా వారు . . . . వివరములు,

గరికింజయల్లని బోయని మనుమడు యల్లనబోయడు.

అసుబోయని మనుమడు మల్లనబోయడు.

రామన బోయుడు మనుమడు. గంగన బోయుడు.

నాగనబోయని మడు. యాదన బోయుడు.

యీ నలుగురు పెద్దమనుష్యులతో శలవు యిచ్చిన వివరము.

యీదివర. పరియంతం మా పెద్దలు మా పెద్దలగుదే వాలయాలకు నాలుగు పరుపుల యీచవుండమని నియమించి వుంటిమి . . . పెద్దలు వీరు యిదివరపరియంతం ఆ బాపుననే నడిసిరి. యిప్పుడు మేము యికెలుడుతు ఇన్నాం వు ద్వారం చేసి వారలు. కాబట్టి మీరు నాలుగు పరుపులు మీరుదవుండవలెనీన అంతరతేదు. యీ పాలంలోనే స్థావరాలు చేయుమనగాను వారు ఆ బాపుననే చేసుకుంటూ వున్నారు. మనగాను యీ నలుగురు . . . పెద్దమనుష్యులు ఆధీనంగాను తమ సన్నిధినివున్న గొల్లలను యిచ్చియీయగా, వారా నవు

35 ఈ గోత్రములో నాయకులనావను ఖ ౧ రెండు పుట్ల భూ
మియు మళ్లనీళలవు యిచ్చి యీ ఘట్టంలోని బాల బ్రాహ్మణోత్త
ములకు గోభూ హిరణ్య దానములు యిచ్చి మంచి సుముహూ
ర్తమునందు రాయలవారు సకలమైన సేనాసమేతులై పోయిరి.
కొన్ని దినములకు గజపురప్రవేశం శుభముహూర్తమందు
సింహాసనాసీనుడైన హిమాచలసేతుపర్యంతం రాజ్యంచేస్తూ
దేవేంద్ర వైభవములో నుండెను. యీ గోత్రములో రాజుల అ
ర్పణాప్రకారంగాను యికట డగొల్లలకు ఖ ౧ రెండు పుట్ల భూమి.
యివ్వగాను వారు ఆ పొలం కిర్వపరచుకే అనుభవించుచే గిరిగ
ద్వారాలయందు వాసంచేసుకసు భూరి పాయంగా జరుగుచూ
వచ్చెను. యిదేమేరకు రాజును మారుదు పట్టాభిషిక్తుడైన
శకవరుషంబులు యుధిష్ఠిరశకవరుషాలు.

యీ సదరి. అశ్వమేధదత్తులవారు సకలరాజ్యోపద
వితనకొమారునికి వప్పచెప్పి యీ రాజ్యపదవి చాలించు
కపోయిన శకం

. . . . రాజున మాంధాతన. డు రాజనరేంద్రులు
రాజ్యంచేసిన శక వరుషంబులు. యుధిష్ఠిరశకవ
రుషంబులు. . . మాంరాజు . . . .

36 షంబులు యుధిష్ఠిర శక వరుషంబులు. — చేసెను
యథాప్రకారంగాను గౌతమం బస్తీ అయివుండెను. అటుపిమ్మట
యికకురువంశం . . . . శకవరుషంబులు
యుధిష్ఠిరశకంలో పునహా కొంతమంది రాజులు రాజ్యంచే
సిరి. అనేకసంవత్సరాలు యిదేబాపునవేనడిచి అటుపిమ్మట
దేశకాలపొంతల చేత రోగ పీడితులై గౌతమంలో వున్నదరో
జనందరో బస్తు ముకల వుంకిపోయిరి. హతశేషులైన జనంయీ
స్థలంపరిహరించి దేశదేశానకు బతరు అయి గౌతమం . . ని . .
షంగాను పాడు అయి పోయెను.

శకవరుషంబులు . యుధిష్ఠిరశక వరుషంబులు.
గౌతమం పాడు అయిన యేండ్లు. సదరు యేండ్లు.

పునహా దండకారణ్యం అయివుండగాను సకలమృగ
సింహాశార్దూలాలు సంచరించుతూవుండెను. అనేకసంవ
త్సరాలు మలమంజీరం గాను వుండ విక్రమాయరుడు అనే

రాజు వచ్చిడు ఉజ్జయినీ నగరం నుంచి దండకారణ్య మార్గంగా బహు
సంచారం చేసి అనేకక్షేత్రములు చూచి దండకారణ్య మార్గం శ్రీ
శైల పర్వతం దగ్గర నిలిచి. అక్కడ నుంచి పశ్చిమం శ్రీపంపానగ
రానకు పోవతెనని కొన్ని మజిలీలు కొన్ని ప్రయాణాలు చేసి
వచ్చియీ యశ్వపురి అనే పట్నం . . . - - - యీ దేవాల
యములు చూచి ఆ సరోవరం దగ్గర శివాలయము చూచి
37 అక్కడ ప్రసన్నాచలరంగసమేతుడై ఒక సంవత్సరం నిలిచెను. శకవరు
షంబులు విక్రమశకవరుషంబులు.

పునవహగారి వానకు కన్నులు యిచ్చి బస్తీ చేసి ఉండురు
పూర్వమందు యిక్కడ వున్న గొల్లల వంశస్తులు దేశాంతా
లు పోయిరి . . - - - గాలమందగ్గర దిగెను. అనిస వాచా
రం విని వచ్చి ఆరాజును చూచి మనవి చేసుకున్నది పూర్వమందు
యీ దేవాలయములు జనమేజయరాయలవారు ప్రతిష్ఠ చే
సి మా వంశస్తులను యిక్కడ చుట్టూ నాలుగు పరువుల మీద
వుత్తరభాగమందు వుండగాను కొన్ని సంవత్సరాలు జరగగా
ను ఆరాజు వంశస్తుడు అశ్వమేధదత్తుడు వచ్చి యీ పట్నం ని
ర్మాణం చేసి దేవాలయాలకు పూజ సత్కారములు నడిపేటుండురు
యిద్దరు బ్రాహ్మణోత్తములను కొంత మంది గొల్లలను ని
ర్మాణం చేసి వుండిరి. ఆ ప్రకారం వెనక అనేక దినాలు జరిగెను. పు
నవహ గ్రామం కాలవశాత్ కర్మచేత ముక్కపురికి పోయిరి

వాతశేషులు - వున్న వారు పోయి దేశదేశాలకు ఒకరు అయి
పోయి అనేకదివసములు అనగాను పూర్వము యజమాన
త్వం వహించక బ్రాహ్మలు సం॥ యవ్వరైనా వారి వంశస్తులు
వున్నారా అని విచారించగాను. వారు. ఆ బ్రాహ్మలు ఉత్తరదే
శాలకు పోయిరి. యెక్కడ పోయిరో అనగాను, తదనంతరం యీ
సమాచారం విచారించగాను కాశీ నుంచి అనేక విద్వాంసులు
అశ్వలాయనసూత్రులు ఒకరు యిద్దరు ఆపస్తంబసూత్రులు
సగోత్రం యీ శాస్త్రులమందు పూర్వం వున్న వంశస్తులు సం॥ ...
. వారు వచ్చినది. అనేక బ్రాహ్మణ్యం చూచి వీరు యెందు
నిమిత్తమై . . . . . . రాజు విచారించగాను వీరి కీర్తి దిగంత
విశ్రాంతంగా ప్రకాశించినందున మేము అనేక . . . . . సం॥లో
షపడి మంచి సుముహూర్తమందు పూర్వం కట్టిన స్థలం మంచి
నెత్తం కాదు. అని విచారించి ఆ స్థలం పూర్వపట్నానకు పూర్వం
దేవాలయాలకు పశ్చిమం సామీప్యంగాను గ్రామం వుదహరించే
సినశకవరుషంబులు విక్రమశకవరుషం . . . .
యీ దేవాలయాలకు పూర్వం యేమర్యాద వుండెనో
అదే మర్యాద చేసి భూమి నిర్ణయం చేసిన వివరము.

౧ గ్రామానకు పూర్వభాగమందు. ఒక కొండ వరు
వుమీద.

౧ వుత్తరభాగమందు రెండు పరువ్వుల వారి దబకొండ

౧ పశ్చిమ భాగమందు రెండు పరువ్వుల మీద ఒక కొండ
౧ దక్షిణ భాగమందు మూండు పరువ్వుల మీద ఒక లింగం

యీ ప్రకారం నిర్ణయం. చతుర్విశాలలు యుందును జమీను ఖ ౬౬ అరువైఆరు ఖుల్లు భూమి శ్రీ దేవతాపూజాసత్రములకు యీవచ్చిన బాలి వాళ్లు అశ్వలాయనులకు ఆపస్తంబులకు సమానగాను. గ్రామం నామం అశ్వలాయనపురి అని పేరు పెట్టి ధారాగ్రహీతంగా యిచ్చి పోయిరి. గనుక యీ రీతిగానే నడుసూ వచ్చెను. యీ బాలి వాళ్లు యిండ్లు కట్టుక
39 గ్రామం బస్తీచేసుక యీగ్రాముల్లలు తామువుండ నివితిబారి యీ విక్రమార్కుడు. ఒకసంవత్సరం యీ పట్నంలోవుండి పున హిమవంతదేశానకు పోయిరి. యీ రీతిగాన కొన్ని దివసాలు జరుగగాను విక్రమార్కుడు రాజ్యం చేసి కాలపరిపక్వంచేత వారిశకం నిలచెను. శాలివాహన శకం వరుషంబులు.

ఆరంభం. అయినపిమ్మట భోజుడు మొదలయినరాజులు యేలిన యేండ్లు శకవరుషంబులు.

అటుపిమ్మట యితరకొంతమంది రాజులు అనేకసంవత్సరాలు యేలిపోయిరి. అటుపిమ్మట రాజులు నాశనం అయిరి గనుక అరణ్యములలో మనుష్యులు నిలువకుండా కిరాతకపుపద్రవం అయి అరాజకం అయినందున గ్రామంలో నిభాయించలేక గ్రామం ఘనవోపాడు అయిపోయి సకలజనాలు

పూర్వవుత్తర దేశాలకు పోయిరి. గ్రామం అరణ్యమై శానాయేండ్లు వుండెను. పునహా అరణ్యమై వుండగాను బాళం దేశం రాజు దక్షిణాదేశం వుత్తర భూములకు సేనాసమేతుడై పోతూవుండగా కొన్ని ప్రయాణాలకు యీ అరణ్యమైన అశ్వాపురి అనే గ్రామం అశ్వలాయన పురి . . యెను. యీ రెండు పేర్లు కలిగిన షువంటి అ . . న్నాహ్మైన గ్రామం చూచి యిది జీర్ణోద్ధారం చేయగా వలెను. అని ఆలోచన చేసుక తన మంత్రులను పూర్వముందు యీ దేవాలయాలు వుద్ధారం చేసినదియెవ్వరు అని మంత్రులను విచారించగాను. మన పెద్దలు . . చెప్పగా విని వుండిరి. జనమేజయ రాయుల వారు వారి వంశస్తులు. గ్రామం వుద్ధారం చేసి దేవాలయాలు నిర్మాణం చేసి వుండిరి. పునహా ఆ గ్రామం పాడుపడిన పిమ్మట విక్రమార్కుడు కొంత వుద్ధారం చేసి గ్రామం బస్తీ చేసి వుండిరి. ఆ మీదట పునహా గ్రామం అరూపకమై పోయి శానాయేండ్లు ఆయెను. అనగాను ఆ రాజు దేవాలయము చూచి కొంత భిల్లమై పోయినది చూచి గర్భగుడి చక్కచేయించి కళ్యాణమంటపం కట్టించి గ్రామం . . దానికి పూర్వం దేవాలయము వుండి గ్రామం కట్టిన తరువాతను పూర్వం వారి సంబంధం గొల్లలు వచ్చి అక్కడ కొంత మంది నిలువగాను వారికి ఆ దేవాలయాలు కాపాడుక వుండేలాగున చేసి పోయిరి వేరు పోయిరి వుత్తరభూములు

సంబారం చేసుక తమ పట్నానకు పోయిరి. యీరాజు కట్టి
నక శాసనాలము లుప ముస్త్రభస్తంభానకు శాసనం వ్రాసినాడు
వాశిగన్నడం వల్ల త ,, స్వస్తి శ్రీ ,, యీమూండు అక్షరాలు
మాత్రం తెలుస్తూవున్నది. యిప్పుడు ఆనకలు వ్రాసినాను.
యిదిగాక యీరాజు ప్రభుత్వం అయినపిమ్మట కొన్నిదినము
లు గ్రామం లూకొంతమంది గొల్లలు వున్నారు. కాని మరి ఒకరు యె
వ్వరు వ్వుండ లేదు.

. . . కొంతమంది యీ బోళరాయుల వంశస్థులు
చేసినంత. - - - వుండెను. అటు పిమ్మట యీ గొల్లలకు గ్రా
మోపాయాలు జరుగక వారి పశువులకు అనావృష్టి దోషం ప
ట్టినందున మేత నీళ్లు లేనందున యీగొల్లలు వుత్తరభాగాన
కు పోయి కృష్ణానదీ సరిహద్దుకు పోయిరి. యీ తిన కొన్ని యేండ్లు
మహాదరణ్యమై వుండగాను శ్రీ విజయనగరాజులు సోమవంశా
బ్ధి చంద్రుడైన రపతి సింహాసనాశీనుడై పృథివీ సామ్రాజ్యం యే
లుతూవుండి తన మంత్రులను పిలిచి యీనగరానకు పూర్వభా
గమందు వుండే భూమి అరణ్యమయి వున్నదని దీనికి యేది. -
యేవిధంగా బస్తీ అవున్ని అని చెప్పగాను తన మంత్రులు పో
చిరాజును రాయసం తిమ్మరుసు గారు చెప్పినది. సకలము దేశా
లమీద తమపేరిటు కొలుకాగితాలు వ్రాయించవ తెనని చెప్ప
గాను చిత్తగించి తిమ్మదేవరాయలవారు శ్రీవిరూపాక్షసామి

సమక్షమంగా శలవు యిచ్చినది యీకవులు చూచుక యెవ్వరు
… వచ్చి అరణ్యం సాధించి గ్రామాలు కట్టుకున్నారో వారికే
మిరాసులు అని నిర్ధారంచేసి సకల దిగ్దేశాలకు కవులు పత్రాలు
పంపించగాను యికరడముల కశిమలో నుంచి పుల్లారు వళ్లా
రు యెళ్లారు యిటు మొదలయిన గ్రామాలనుంచి కాపులు గొ
ల్లలు నందవరంనుంచి తన అగ్రహారం నుంచి పెసరకాయ అగ్ర
హారంనుంచి యీకవులు సిరసావహించుక వచ్చి యీయరణ్య
మైన అశ్వపురిదగ్గర నివిచి మనపశువులను మనకు [illegible]
రంగా వున్నదని శ్రీ యికరడ గ్రామం బస్తీ చేయవలెనని శ్రీ అడగ
42. … మహారాయశ్రీరాయులవారి దగ్గరకు వచ్చి దర్శనంగాను
మీరు యేదేశంనుంచి వస్తిరి అని మందలించగాను తాముకవు
లు నిరూపంచా… వారియించి పంపించి వుండిరి. చూచ్చి నేలావు
వారియించిన నిరూపం శిరసావహించుక వచ్చి వారమనగా నుమీ
రు యెకరడ నివిచినారు అని రాయలు దేవులు మందవిసే విన్నప
ము చేసుకున్నది. ఈ విజయనగరానకు నాలుగు యోజనాలమీ
ద పూర్వభాగమందు అశ్వపురి అనే పేరు. పాడు గ్రామం వున్నది
అకరడ నివిచినాము నగాను తనప్రధానులను … రాజుగ
రాయసం తిమ్మరుసును పిలిచి మీరుపోయి యీదవ సరావణాన
పూర్వభాగమందు అశ్వపురి అనే గ్రామం బహు అపూర్వమైన స్థ
లం మీరుపోయి వీరికి ఆ గ్రామం చూపి గ్రామానకు అష్టదుర్గ

లపాలం చూపి దేవాలయాలను మొహారు చేసి యిఘూయుక్తైన స్త్రలాలు వుంటే దేవాలయములు కట్టించమనగాను ఆశలవు(ప) కారం నిర్ధారం చేసిన వివరములు.

3 . . . ౫౪౬ భూమియిందును చతుర్ద్వారలు యేర్పరచినవి వరము.

అశ్వపురి అనే గ్రామం పూర్వకాలం కట్టిన స్థలమే యేర్పరచిన వివరము.

^ పూర్వభాగాన కు బుక్కు పరువు మీద

^ దక్షిణభాగమందు రెండు పరువుల మీద

^ పశ్చిమభాగమందు పరువున్నర మీద

^ వుత్తరభాగమందు పరువు మీ...

యీ ప్రకారం చతుర్ద్వారలు యేర్పరచిన శాలివాహన శకవరుషంబులు వేరి దినములలోను గలవు.

కట్టెరి.

యిందుకు మజరాలు యేర్పాటు చేసినది.

వంకరబండ — — తిమ్మసముద్రం — ఆడకలసందు.

యీప్రకారం నిర్దా . . . . .

44 యిందుకు వివరము

^ అయినకసుబా అశ్వపురి.

^ మజరా తిమ్మసముద్రము

ప్రవహా నూతన దేవాలయాలు పుద్ధారం

^ వీరభద్ర దేవాలయము ^ భీమేశ్వరస్వామిగుడి

^ ఆంజనేయుని దేవాలయము

^ పోతప్ప గుడి

౧ సాగావేమ శర్వాదు నిగడి

౧ సూర్యనారాయణస్వామి

౧ జనార్దనస్వామి

౧ వృష్పర ఆమ్మవారు

౧ ౨ ౩

యిందుకు మిరాశిదార్లు యేర్పరచిన వివరము

స్వ.. రెడ్లమె టేలున్న కి - వివరము

స్వ౦౧౧౦౮. పాకనాటివారి భాగము

౧ అంకిరెడ్డి ౧ ఆమ్మరెడ్డి

౦౧౧౭౧౦ మోటాటివారు

౧ పుల్లూరు వీరామిరెడ్డి

౧ వడ్లూరు పల్లెరెడ్డి

౧ కరణాలమేటేలు ౧ కి

౧ దివాకరుల వారు నందవైదీకులు.

మేటి ౧కి

౧ గొల్లపల్లె వాళు పెసర క్రా. యల

౨

౬ ౦ కమ్మర మల్లోజు

౬ ౨ వడ్ల తింగారోజు

౭౦౬౦ పోరోహితం వనం అహోబల దీక్షితులు

౬ ౨ బాకల రాముడు లింగమయ

౬ ౨ మంగళ కారవంజి

౬ ౨ కుమ్మర వెనకప్ప

౬ ౨ అగసల వీరోజు

౦౧౧౦౬౦ తలార్ల బడకల గవ్రుడు గాడు

౬ ౨ మాదిగె హానుమంతు.

౬ ౨ వెగార తిప్పగాడు.

౧ అసకల తిమ్మరుసు

౨।౨౧౹ ౨

46 యీదేవతలను అర్చకులకు సహితంగాను నిర్ణయించే
సిన వివరము.

ఖం॥౦ శ్రీ జనార్దనస్వామి అర్చకం నారసింహయ్యకు.
6 ॥ యీశ్వరస్వామి త్రిమూర్తులకు
6 ॥ సూర్యనారాయణస్వామి.
౦॥౦ పోతురాజు
౦॥౦ ఆంజనేయస్వామి.
౦॥ వీరభద్రస్వామి
ఖం॥౩॥౦

యీప్రకారంగాను మిరాసివంతులను దేవతల
కు నిర్ణయంచేసి గ్రామంబస్తీచేసి అడివి కిర్మామూమూరు దేసు
కొని సుఖంగావుండమని కవులు అయిదు సంవత్సరాలు
ఆమీదట సిస్తుకట్టుకయివ్వవలెను. కరారుచేసుకపో
బిరాజు రాయసం తిమ్మరుసుగారు. గ్రామంబస్తీచేసి అగ్ర
మం ఆకారం చేసుకవుండమని రెడ్డికరణాలకు శలవుయిచ్చి
పోయిరి. విజయనగరానకుపోయి విజయనగరము పాదుషా
శ్రీరాయలవారి సముఖానకు పోయి గ్రామం ఆకారం చేసివచ్చినా
ము. అనగాను. సంతోషపడి వుండెను. యీరాజు మున్నంతరము
లూను గ్రామం పాలెం . . . . . .
చేసుక గ్రామం. సౌఖ్యంగా . . . వుండెను.

47 యీ౦తిమ్మదేవరాయలకొమారుడు యీశ్వరదేవరాయల
వారి మన్వంతరమందు గదిమంబస్త్రీగావుండెను. వీరికొమారుడు
సాళువనరసింగదేవరాయలవారు యేలిన శకవరుషంబులు
౧౧౭౦ సాధారణానామసం॥రం। లోను క. మజుగూరు పొ
లం యి క. కొంత అరణ్యమై వుండగాను పోచిరాజు చినవెంక
టరాజు రాయసం తిమ్మరుసు గారిని పంపించగాను వారు యీ
ములకళిమనుంచివచ్చిన కాపులకుయిచ్చి కప్పులు . . సుక
. . . వృద్ధారం చేసి యి౦కా మిక్కిలి జనములకు అశ్వపురి పొలం
కి కిర్ది చేయమనగాను వారు బహుమందికి కవులు నడిపిస్తున్నామ
ని చెప్పినందున అనేకులువచ్చి గదిమములో యుండ్రు కట్టుక. నివ
సిరి. యిక్కడ కవులు భరవసాయిచ్చి పోచిరాజు చినవెంకటు
రాజు రాయసం తిమ్మరుసుగారు విజయనగరానకు తర్లి పోయిరి.
యీరాజు కొన్నిదివసాలు రాజ్యపరిపాలన చేసిరి. నరసింగ
దేవరాయలవారు యేలిన యేండ్లు శకం ౧౧౧౨ సాధారణానా
మసం॥ . . లగాయతు . . శకవరుషంబులు. . . . .
. . . . . జతునాదు . . . . రాజ్యపద
వి చేసిరి.

48. యీరాజులవంశస్థులు ప్రౌఢదేవరాయలవారు సకలమహీరా
జ్యంచేసిన శకవరుషంబులు ౧౨౧౬ సర్వధారినామసంవత్సరం
లగాయతు శకవరుషంబులు ౧౨౩౦ రౌద్రినామసంవత్సరంలో
యేండ్లు ౩౧
వీరు ప్రభుత్వంచేసిన దినములలో యీయన స్వప్పురిసమ్మతు అని
యేండ్లు ౩౧ యీగ్రామమాన్యము [illegible] గ్రామములు

గ౧౩౦౦౬౦ .. అప్పరికంటె .... దేశీలు
౮౦౦ ... పోరేగోనవాళ్లు
౫౦౦ .. కమ్మరచేడు.
౧౨౦౦ మందవాగరి
౧౪౦౦ గుంజ్జూరు
౨౨౦౦ మొళగవళ్లి
౫౦౦ పత్తికొండ
౧౫౦౦ హోసూరు
౬౦౦ పెరబికి

గ౧౧౦౦౦౬౦

యీప్రకారంగా... దినములలో యీబొప్పు
ననడిచినది. యీరాజులమన్వంతరాన యీబాప్పునవేద్యం
ను.

వీరివంశస్థులు వారివార దేవరాయలవారు రాజ్యపరిపా
లనంచేసినది. శాలివాహనశకవరుషంబులు ౧౩౨౧ దుర్మతి

నామ సంవత్సరం.. లగాయతు శకవరుషంబులు ౧౨౮౧..వి
క్రమ సంవత్సరం వరకు ౨౦ .. ... వీరు రాజ్యం చేసినారు... వీరి
దొరతనములో శకం ౧౨౬౪ పరిధావి సం|| ర. కార్తీక
బ ౧౦ లు. మల్లెవరం అప్పయ్య గణపతి ప్రతిష్ఠ చేసి దేవాల
యం పుదర్ధరం చేసిరి.

49 వీరివంశస్థులు రాజులు అనేకమంది రాజ్యం చేసినారు.
అటుపిమ్మట అచ్యుతరాయలవారు క్రిష్ణదేవరాయలవారు
యేకపామాత్రజ్ఞపదవి చేసిరి. వీరిదినములలో అశ్వపురి అనే
నామధేయం అయినదుస్తూ పున్నది. పాలెచేననామధేయము సా
మాన్యజనములవాడికె ఉన్నది.

వీరు శాలి ఆబాంధిన పిమ్మట తుల.. వంశం రాజు
లు సలకయ్య తిమ్మరాయలవారు రాజ్యపదవి చేసినారు. వీ
రు పోయిన పిమ్మట అళియరాజులవారు కావేరి ఆరంభం చేసు
కనర్మదానది పర్యంతం రాజ్యం చేసిరి. యీరాజు విజయనగర
మునుంచి అనేకసైన్యములతో పుత్త్రం పోయి క్రిష్ణానది దాటి
సైన్యములతో పోయి సకలమైన మ్లేచ్ఛులతో ద్వేషం చేసినందున
పాదశాహా ఆదలషహా మొదలయినవారి సైన్యాలు లూటు బ్బి
ని. జామషా. బారి.... షేరగాడు. ఉరామరాజును తలకో
సిరి. అటుపిమ్మట పాదషాహాగారు దక్షిణాదిలో. యీయము
ల. పఘుజులోవచ్చి సకలమైన జాగ్రత స్థలాలలో చేన్నదే

వాలయాలు న్నీందు దేవతా విగ్రహాలు కాల్చి భిన్నము చేసిన
ది. శాపతు ఖానుడు. అప్పుడు దుమారాగాలమంలో జనమేజయ
ప్రతిష్ఠ. యినటువంటి విగ్రహం జనమేజయప్రతిష్ఠ జనార్ధ
న స్వామిని తీసుకపోయి దేవాలయము దగ్గిర వుండిన . . లో
స్థావరం చేసివుండిరి. యీ అవాంతరములగా . . విగ్రహం.
50 . . . . ఒకటికాక. దువా విగ్రహాలు అన్ని భిన్నము చేసి
రి. దేవాలయాలు అన్ని కాల్చగా కొన్ని శిథిలమై పోయినవి. కొన్ని
దేవాలయాలు పూర్తిగా మలక లేకుండా పోయెను. కొన్ని
భిన్నమ్మై వున్నవి. యీ తీరున చేసి గాలమంలోయిండ్లు కాల్చి దరిద్ర
బస్తుగాలమం కాల్చి బహుమందిని చెరపట్టుక పోయెను. వారు
కొంతమంది గాలమానను అగ్నిసంస్కారం చేసినప్పుడు ఆయుటు
లో కొంతమంది బచ్చిరి. తకిటన వాత శేషులు పోయి దేశదేశా
లను పోయిరి. యీ తీరున కొన్ని దినములు గాలమం పాదర త్రిక్రి
మై వుండెను. అటు పిమ్మట యీ తెలుగ లాయలాల తట్లు నుంచి
సరదార్లు వచ్చి రాజ్యనను కవులు యియ్యనిగాను. యీయాశ్వ
రాగాలమానను వచ్చియికరుడు ఆధరికి కొన్ని దినములు నివిచిస
కలవుసు వాల్లను కవులు భరవాసా యియ్యనిగాను. చుట్టూవాలు
స అయిలదు ఆమడలో వున్న జనం వచ్చి నిలచెను. బారాబలు
వంతులు వచ్చివున వారి గాలమం ఆకారం చేసుక నిలచిరి. యీతీ
రున కొంతమంది సరదార్ల వారు తెలుగలాయల తట్లు నుంచి ఆద

వాని లోనివి చిరాజ్యం చేస్తూ వచ్చిరి.
వీరు పోయిన పిమ్మట్లు మొగలాయీలతట్లు నుంచి
శిద్దిమసూదుఖానుడు ఆదవానిలో రాజ్యం చేయుగాను ఆయ
న దగ్గిర దివాను శిద్దివెంకన్నపంతులు అనే ఆయన వుండి
యీయాస్పరి పాలం చెడు వెడివుండగాను. నాలుగ అయిదు
వేల జమియ్యత్తులో వచ్చి ఆస్పరికి దక్షిణ భాగమందు ఆ
51 ఘోరి పాలంలో .. మొకరరు. అయి. మూడు నెలలు వుండి
ఆస్పరి జమీనుపైకి. ఖ ౧౦ పది వృత్తుల్ల భూమిని తీసు.. జబ
ర్దస్తీలో శిద్దిమసూదుఖాను తండ్రి పేరిట శిద్దిబోసర.
అనే ఆయన దేవబ్రాహ్మణ వాస్తవము కట్టెను. అందులో యీయ
శ్వరి జనులు దేశాల మీద పోయిన వారు వచ్చియిం
కట్లు కని విచి శాపటుఖాను ని అహాంత్రమందు జనార్దన
స్వామిని తీసుకపోయి బావిలో వుండగం తిరుగా ఆ దేవుణ్ని
తీసుకవచ్చి గ్రామంలో నంచివాని యింట్లో తె ప్రతిష్ఠ
చేసిరి. యిదిగాక గ్రామానకు రెండు పరువుల మీద పశ్చిమ
భాగం బ్రాహ్మరం అనే గ్రామానకు పేరు బిన వేంకటార్యులు కీ పా
లిమేర పూర్వం మొకరరు చేసినది గాక కృనపో రెండు వృత్తుల్ల
భూమి దాఖలా చేసిరి. పూర్వం వున్న జమీనుకు ఖ ౪ ౨
పైకి ౧౦ వృత్తుల్ల పోగా బాకీ ఖ ౩౧ ము ప్పబకవృత్తి డు.
జమీను యీ గ్రామకారం గ్రామని ద్దిమసూదుఖానుడేవా

రు అమలు కొన్ని దినములు చేసిరి. యికకొంతమంది సరదా
ర్లు శాజ్నం చేసిరి. యిదిగాక మజరా బాకలవన్నపు త్లై(ప్ర)క్కె
తం పేరు పెట్టి తిమ్మసముద్రం ఘారత్వం పేరు దీనికి భూమి
తేర్పాటు చేసినది.

౫౧౬౮ం మజరాంకి.

సదరహు మజరె తిమ్మసముద్రం అనే గ్రామానుగ్రహ,
ఆనామం పె.... రాబసాతుల్లా ఖాను అమలు...
౧... ౧... శ్రీముఖనామ సంవత్సరంలో మధ్వారాం
యాచార్లు అనే బత్ర వ్యాడికి... సర్వమాన్యంగా
యిచ్చిరి.

52 అదిఫసలి... సరకారు సన్నదు దాఖలాను సన్నదుబ
క సంవత్సరం తకప్షే తఫావతు...... యిచ్చినది. సన్న
౧౧౬౭౧ పార్థివ నామ సంవత్సరం వరకు సర్వమాన్యంగా
ను యేకసాజారీ అయినది. చేను. అమలు...

౧ దర అమలు బసాలతు జంగసు జాత సములుగా
౧౧౭౬... యీశ్వర నామ సం॥రం లాగాయతు సదర
జహగీరుదారులు సర్వారాయాచార్లవారు పో. తీ. ఆ
యిన సంబ్య వెరికొమాడ్లు సురరాయాచార్లవారికి జారీ
నడిచినది. సన్న ౧౧౬౦ ఫసలే ప్లవనామ సం॥రం సరికి
వెండ్లు ౪౮.. జారీ

౧ సదర సంవత్సరంలో స.న్న ౧౧౭౮ ఫసలీ సర్వజిత్తు సంవత్స
రం... ఏకసాజారీ అనుభవము
౧ స.న్న ౧౧౭౭ ఫసలీ సర్వధారి సంవత్సరం ఫాల్గుణమాసం
మహారాటోల తట్టు నుంచి గోపాలరాయ నలష్కరు వచ్చి
గ్రామం లూటి చేసి అగ్గి పెట్టిన లగాయతు. సన్న ౧౧౯౯
ఫసలీ శార్వరి సంవత్స. ౧౩
యేండ్లు జాగీరుదారునికి రూకలు రానందున...
.జమీను బంజరు నపరము. శఫరాలి
౨... సన్న ౧౧౯౦ ఫసలీ ప్లవనామ సంవత్సరంలో జహాగీరు
దారుడు వచ్చి గ్రామం నేరోడు మజరామజమూరు. కరణంతా
మ్మన్నకు చెప్పినది. గ్రామం పాడు అయినది. దీనికి యేదైనా మా
ర్గం చేసి జమీను సాగుబడి చేయమనగా కరణం... ను ~~చేసి~~
చెప్పినది

53 భూమిని.. తసాంగవజీ చేసివసూలు.
రుక్కం మట్టెదూపాంచలు.

సదరహో అయివేజు జహాగీరు దారు ముట్టె

దరఅమలు మొహాబ్బతు బు .. అమలుగన్న. ౧౧౯౧ ఫసలీ

౧ సన్న ౧౧౯౧ ఫసలీ శుభకృతు సంవత్సరంలో సన్న ౧౧౯౫ ఫసలీ

పరాభవ సంవత్సరం.   సదరవారు గుత్తయదారు .. యున్నారు

జాగర

౧ సన్న మజకూరు వైశాఖమాసం టిప్పుసుల్తాను లష్కరువచ్చి

గ్రామం లూటీ చేసి అగ్గిపెట్టి కాల్చి .. పోయినందున యీ .. న. లా

సన్న ౧౨౧౦ ఫసలీ రౌద్రి సంవత్సరం, ౫సుబా

సాల ౧౫ గ్రామం చేలారాబ అయి జయసంవత్స .. బంజరు

అయినందున జహాగీరుదారు డుబేల్దార ఆదవానిలో ఫిరాడెను.

౨

౨ దరఅమలు నుంపిజేశీ సన్న ౧౨౧౧ ఫసలీ దుర్మతి నామ సంవ

రంలో జహాగీరుదారు గు .. యాబాద్దారు హో కర్నల్ మన్రో లువారి

హాబులవారి తట్లు నూజా పోయి మాజహాగీరు గ్రామం .. రాం

ఖ్యం అయి వున్న .. రుగాబదస్తుర బకే ఆదవాని దకేరు నేపో

కాదయింబ   ఆయెను

అని

4 అయినసన్నదులు బహమ్ములాంటి జాషరు మాఫ్రాంనె షాద జ

రీ

రాయలవారి పేర వర వాసా పాటి సియిబ్బరి. తు కడీక చేరి లోయి

బ్బిరి తా హాకోల దారభు జంగరాయ ఖిటివారికి జహాగీ చేసే

ఉండుకు ఫరమానాయిచ్చెను. చ్చినందున తహశీల్దారుడు
గుమస్తులకు సన్నదు జనూరు ఆశ్వీజమాసం వ్రాసినది

సన్న ౧౭ ౭౧ ఫసలీ దుందుభి సం॥రం పరియంతరం గురూ
యాంబార్లను జారీగా నడిచెను. వీరు పో॥ ౭ ఆలూ

౧ అయిను

౧ సన్న ౧౭౧౩ ఫసలీ రుధిరోద్గారిలో ౧ సన్న ౧౭౧౮

౧ సలీ విభవసం॥రం వరకు మధ్వాచార్యులకు.

౨

యీ సంన్నలూ సరకారు సన్నదల ప్రకారం వ్రాసినాము. వాజీబి ప్ర॥ ౧ ఒకసం॥రము తహావతు పడినది త చేయరాదుగనుక

యీయప్పు మజరా జవాంగీరు సైకీయాతు నది దాఖలాప్ర॥ వ్రాసినాము.

కుల్ల ఆయకట్టు కే॥ ఆస్వరీ ౫౧౧ ఖైరీ ౧౦౦ మజరా జవా గీరు పోగా బాకీ ౫౩౦ భూమి కీసలీ యిదిగాక అమలు వారీ వివరము.

౧ నవాబు బసాలతు జంగు సుజా. ములకు. సన్న ౧౧౭౬ ఫసలీ. యీశ్వర సం॥రం లో సన్న ౧౧౮౦ ప్లవనామసం॥రం పరికి వుంచేన్నా ౪

55 యీ అమలులో గలమంచే బిరాజు

౧. గుత్తివానిదండు

౧ గోపాళరాయునిదండు. దోచినది.

౧ రత్నాకరమాధవరాయుడు

౧ హైదరసహా

౧ ధ్వంసాం

౧ తుల్లా అమలు ౧౮ పై ౧౫ చేబిరాజు ౧౬ బస్తీ

౧ నవాబుమొహబత్ జంగ అమలు స్న ౧౧౮౯ గ ఫసలీ బక్తులుసంవత్సరంలో స్న ౧౭౦౧. శాలివాహన. సంవత్సరం మినహా.

యేండ్లు ౧౧ కి.

౧ టిప్పుసుల్తానుదోచినది.

౧ నాడగవుడు గోర్ఖచెట్టుగవుడు.

౨ చేబిరాజు - ౧ బస్తీ ౨

౧౧

మీరుజూన . . . . . అమలు స్న ౧౧౯౧ ఫసలీగా

మినహా. సం॥రం బస్తీ క్షామం వచ్చినందునపాడు

౧ మీరగుల్లాంహుస్సేనుఖాను అమలు ౧౧..౮

సర్వధారి ఆనందసంవత్సరాల.. సం॥రం సరిగా

గాలి వలం పాడు.

౧ అరబ్ అమీన్ఖాన్ సుని అమలు స్న ౧౨౦౬ సరి.

నళనామ సం॥రం తరి   కొంతపాడు

56 ౧ సలాం అల్లీఖానుని అమలు సన్న ౧౨౦౨ ఫసలీ పింగళ సంవత్సరం తాంగాయితి సన్న ౧౨౦౮ ఫసలీ సిద్ధార్థినామ సంవత్సరం సరిగ వెండ్లు

<u>బస్తీ</u>

౧ సరకారు కుంపిణీ అమలు సన్న ౧౨౧౦ ఫసలీ రవుద్రి సంవత్సరం లగాయతు సన్న ౧౨౧౮ ఫసలీ శుక్ల సంవత్సరం సరిగా

సదరహూ యెనిమిది ఫసలీ సం॥రాలలో సరకారు దాఖలా ప్రకారంగాను వాజిబి తెకరీ ప్రకారాన్నున్ను ఒక సంవత్సరం తనఖా అవుతూ వున్నది.

౨ అమలు లగాయతి శీలు సరి.

సదరి తెకరీ కు తప్పు దిల్లి చేయరాదు.

సరకారు దాఖలా ప్రకారం ॥ వ్రాసినది.

గ్రామములోని దేవాలయములు.

పూజా నడిచే దేవాలయములు.	పాడుబడి వుండేది
౧ జనార్దనస్వామి	౧ పాతజనార్దన స్వామి దేవాలయము.
౧ ఈశ్వరస్వామి	
౧ ఆంజనేయుడు	౧ ఆచార్య దేవాలయ . . . .
౧ వీరభద్ర	. . . భూమిలో పడి పోయినది
౪	

౧ గోరువ
శే

౧ పాతవ
౬

౧ లక్ష్మీదేవి సడిలూరి అక్షయసం౧
రం. చె౧ శం భట్లున
సంగమేశ్వరుని లింగం ప్రతిష్ఠ
చేసి

౧ కళ్యాణమంటపం లూరికి
నపరమ్ముగురు లక్ష్మి. జ్జ్యలు
చేసి ఆరురు వేసినారు. ప్రాం
తనమైన విగ్రహం ~~విఘ~~ ఘ్నే
శ్వరుడు... భిన్నం

౧ భీమేశ్వరుడు

౧ సూర్యనారాయణ దేవళం
కాలిబనం. వ్వపడి పోయినది

౧ విగ్రహం భిన్నం దేవా
సంటులు

౧ గజాధిపతి

౧ పాతవి

౧ పాతే రవల్లి

౧ మంకలమ్మ

౧౭ ౦ ౬

యిది గాక యీ గ్రామంలో యెక్కడ యెవ్వరు మనుష్యు
ల ప్రమాణం చెప్పినాగాని కాశినయిండ్లు. బావులు పాంతర్లు గా
జు బండలు యిండ్ల కొన్నిస్థలాలు చూపిన్ను. . . లు
యీ కాలాన దొరుకు తూవ్వున్నవి. యీ కైఫియన్నియు వ్రాసి వుండే
ది. రాగి శాసనాలు శిలాశాసనాలు. యేమి లేవు. పూర్వము
పెద్దలు చెప్పగా విన్నంత వ్రాసె. యిం చేసాదు.

యిందుకు శాసనాలు మరేమి దాఖలా లేదు. కొన్ని శాసనాలు
శాపతభానుని అవాంతరములో కొన్ని పగలగొట్టి వేసి పోయినారు
తెకరుపత్రాలు సంవత్సరాది కాలేదు. సర్వ్లతోపులోపోవ
డం . . కనబడలేదు.

B ^ రాజాగా ^ దేశవంతున అమలు చేసిన ^ 903 ప్రమాదీచ సం॥
రం . . స్న ^ 910 ఫసలీ ఆనంద సం॥రం మిదువా బస్తీ . .
క్షామం వచ్చి పాడు బస్తీ ^ పాడు ^
^ మారగులాం వాసేను ^ న ఆ సం॥ స్న ^ 902 ఫసలీ
రాక్షస సం॥రం వరకు గ్రామం బస్తీ

58 తెకరుపత్రాలు దాఖలా లేదు. గనుక పెద్దలు చెప్పగా వి
న్నంత వ్రాసినాము. యిట్లు నివాలియిం చేసాది.

కైఫీయ్యతు

ఈ భూమిలో పండే ధాన్యము.

౧ తెల్లజొన్నలు	౧ ముంగారిపగళ్ళ జొన్నలు
౧ కొఱ్ఱ	౧ సజ్జలు
౧ రత్త	౧ కొ . . లు
౧ సెనిగె	౧ అలచందలు
౧ గోధు	౧ పెసలు
౧ వృండ్లు	౧ అనుములు
౬	౧ ఆముదాలు
	౧ ఆరికెలు
	౯

౧౪

ఇందుకు బప్పిదాలు.

౧	అయ్యప్పరెడ్డి వేమండ్లు	౬౦
౧	సోమిరెడ్డి వేమండ్లు	౨౦
౧	శేషప్ప కరణం	౨౦
౧	పాపయ్య కరణం	౨౦
౧	అయ్యప్పభట్లు	౬౨
౨		

౧ తలారి ఆపుగాడు. ఇరుడ సోముగాడు వేండ్లు ౬౦

59 వీరు చెప్పగాను వ్రాసిన కైఫియ్యతు.

బ. తారీఖు ౪ జులాయి ౧౮౦౬ సం॥ నారాయణరావు

ముతసద్దిలూ స్వారీదు . సాహెబులవారి తైనాతి . యీ
లాకె మెజరకాలన్ మెకంజీ దొరగారు.

60 కైఫీయతు కోశిగి సమస్థానములు తాలూకు
ఆదవాని కాశిగి కసుబెకులకర్ణి బాలప్ప అనేటి
యన నలభై సంవత్సరములవారు వ్రాయించినది.

ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕ ೧೪೪೨. ವಿಕ್ರಮ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾನಗರ ರಾಜಧಾನಿ
ರತ್ನ ಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶ್ವರರಾದ ಅಚ್ಯುತ ಕೃಷ್ಣರಾಯ ಮಹಾ ಅರಸುಗಳು ರಾಜ್ಯವಾಳು
ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಆದಾನಿ (ಆದವಾನಿ?) ಸೀಮೆ ವೊಳಗೆ ನಾರಾಯಣಾದ್ರಿಯೆಂಬೊ ಪ್ರಾಚೀನನಾ
ಮವಾದ ಯಾದವಗಿರಿಯೆಂಬೊ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಯೋಜನದ ಮೇಲೆ
ಶಿವನೇಶ್ವರ ದೇವರ ಗುಡ್ಡಕ್ಕೆ ವಾಯವ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಜಾಲ ಗುಂಡಿನ(?) ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ
ಗುಡ್ಡಯಿತ್ತು. ಈ ಗುಡ್ಡದ ಬಳಿಯ ಮಡುವಲವಲ್ಲಿಯೆಂಬೊ ಹಳ್ಳಿಯಿತ್ತು. ಕುಗ್ರಾಲಿ(?) (ಇ
ದಕ್ಕು) ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾಯರ ಕಳಗ ತಿಮ್ಮರಾಜವೆಂಬೊ ಸರದಾರ ತಾಳ್ಯ ಹಾಕಿಕೊಂಡು
ಇದ್ದನು. ಈತನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಜಾತಿಲ್ಲ ಬೇಡರು ತಿಮ್ಮನಾಯ್ಕ, ಸೋಮಿನಾಯ್ಕ, ಅಂಬೊವರು
ಪ್ರವೀಣರು ಸರದಾರರು ಇದ್ದರು. ಆ ನಾಯ್ಕರಾಜನ ಕದನಂತರದಲ್ಲಿ ಈ ನಾಯ್ಕರ
ವಂಶಸ್ಥರಾದವರು ಸೇನಾನಿ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವನೋಪಾಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇದ್ದರು

ಅವರ ದಂಡಿನವರು ಕಾಮನಾಯ್ಕ, ಸೋಮನಾಯ್ಕ ಎಂಬೋರು ಇದ್ದರು ಅಜ್ಞಾ-
ನ್ನುಂದಲು ಅಚ್ಯುತರಾಯರು ಕೃಷ್ಣರಾಯರು ರಾಜ್ಯವಾಳ್ತ ಇದ್ದೋ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇವರು
ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಬಂದು ಸೋಮನಾಯ್ಕ ಎಂಬುವವನು ..... ನಂತರ ...
61 ಹೋದನು. ಕಾಮನಾಯ್ಕ .... ಕಂದ್ಯ ನೇಮಾಕ ಮಹಾರಾಯರು ಕೃಷ್ಣರಾಯ ಮಹಾ
ರಾಯರ ಕೆಳಗೆ ಆದವಾನಿ ಬಳಗೆ ಇದ್ದು, ಸೀಮೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠ ಮಾಡುತ್ತ ಇರಲಾಗಿ ಕಾಮ
ನಾಯ್ಕ ತಗಬಳ್ಳಿ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಆದವಾನಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಂಕಯ್ಯನಿಂದ ಮಹಾ
ರಾಯರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಪೂರ್ವೋತ್ತರ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿ ಇನ್ನೂರು ಮಂದಿಗೆ ನಾಯ್ಕ
ತನ ಕೊಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರು. ಅವಳಗುಡ್ಡ ಎಂಬೋದು ಆದವಾನಿಗೆ
ಉತ್ತರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ. ಅವಳಗುಡ್ಡ ಎಂಬೋದರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಯಿಟ್ಟು ಇದ್ದರು. ಆವೇಳೆಯಲ್ಲಿ
~~ಈ~~ ಕಾಮನಾಯ್ಕನು ಅವರ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮೆಚ್ಚುವನಾಗಿ? ವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಅ-
ವರು ವಿಜಯನಗರಕ್ಕೆ ರಾಯರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗೋ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ~~ಈ~~ ಕಾಮನ
ಯ್ಕನ್ನ ~~ಈ~~ ತನ ಮಾದಿ ಸಹಿತ ಯಾತ್ರೆಗೆ?, ದಖಲತ್ತು ಯಿದ್ದ ನೆತಗಲ್ಲು ದೇಶಾಯಿ
ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ರಾಯ ಎಂಬೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಹಿತವಾಗಿ ರಾಯರ ಬಳಿಗೆ ಕರಕೊಂಡು
ಹೋಗಿಯಿದ್ದ ವೇಳೆಯದಲ್ಲಿ, ಒಂದು ದಿವಸ ರಾಯರು ಶಿಕಾರಿ ಹೊರಟು ಹೋ
ಗೋ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮಾದಿ ಸಹಿತ ರಾಯರು ಹೋಗೋ ವೇಳೆ
ದಲ್ಲಿ ಸಲಕಯ ದೇವಮಹಾ ಅರಸುಗಳು ಸಂಗಡ ತನ್ನ ತಾಬೆಯಲ್ಲಿ
ಯಿದ್ದ ಸೈನ್ಯ ಸಹಿತವಾಗಿ ಕಾಮನಾಯ್ಕನು ರಾಯರ ಸಂಗಡ ಹೋದನು.

ಅಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಟೆ ಸಮಾಂ ವ್ಯಾಘ್ರ .... ಲಯದರಿ
ಗೆ ಇದ್ದ ಫೌಜು ಸಮ... ಹುಲಿಗ ಹಾರಿ .... ಆಗ ಈ ಕಾಮ
ನಾಯ್ಕನು ಹುಲಿಗೆ ಯೆದುರಾಗಿ ನಿಂದು ಬರೋ ಅಂಥಾ ಹುಲಿನ ಅಲ್ಲಿ

ಕಾಯಿಸಿ ಹಾಕಿಲಿಂದ(?) ಇರಿದು ಕೊಂದನು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣಮಹಾರಾಯನ-
ವರು ನುಡಿಸಿ, ಈತನಾರು, ದಾವದೇಶಸ್ಥನೆಂದು ಕೇಳಲಾಗಿ ಸಲ(ಮು)ಬ
ವಜಿ ಮಹಾರಾಯರು ಆತನ ಪೂರ್ವೋತ್ತರ ಯಾವತ್ತು ಹೇಳಿ ತನ್ನ ಬ-
ಳಿಗೆ ಬಂದು ಕರುಮಾಯಿ ಆತನು ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯ ವಿಸ್ತರಿಕಾತನ್ನು(?),
ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ಯ ಧುರಂಧುರವನ್ನು ಬಾಹಳ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದುದಕ್ಕೆ
ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿ ಆತನು ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯ ಸಾಹಸದವ್ವೂಲ್ ಆತನ
ಮೆಹನತ್ತು ಕೃಷ್ಣಮಹಾರಾಯನವರ ಮನಸಿಗೆ ತಂದು ಆರಿಗೆ ಮುಟ್ಟ
ಕ್ಕೆ ಬಂದ ಬಳಿಕ ಕಾಮನಾಯ್ಕನ್ನ ಹಜೂರಿಗೆ ಕರ್ಸಿ ಈತಗೆ ಪ
ನ ಕೂಡಬೇಕೆಂದು ಸಲಕೆಯ ದೇವಜಿರಾಯನವರ ಕೇಳಲಾಗಿ ಅವ
ರು ಹೇಳಿದ್ದು:- ಆದವಾನಿ ಸೀಮೆಗೆ ಪಾಳೆಗಾರರ ಉಪದ್ರ ಬಾಹ
ಳ ಆದದರಿಂದ ಸೀಮೆ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಬಾಹಳ ಉಪದ್ರ ಆಗಿಯಿತ್ತು
ಇಂಥಾ ಸರದಾರನು ಆಕ್ಷೇಳದಲ್ಲಿ ಯಿದ್ದರೆ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಪಾಳೆಗಾರರ
ಉಪದ್ರ ಯಿಲ್ಲದಹಾಗೆ ಆದೀತು. ಅದುಕಾರಣ ಈತಗೆ ಬಂದು
ಪಾಳೆಗಾರಿಕೆ ಮೊಕರರ್ರಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟರೆ?(ಕರಾರು?) ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ
ಹಾಜರು ಹಾಜರು ಆಗಿ ಯಿರುತ್ತ ಇದ್ದಾನು ಅಂತ ಅನಲಾಗಿ ಆಗ-

೧. ಕ್ರಹಾತನೂರು.	೧. ದುಡಮಲಹಳ್ಳಿ.
೧ ಮೂಡುಂಬದನೂರು.	೧. ಮಾವ್ರಾಲ ಕುಂಟೆ.
೧ ಮಸಮಾಡ್ಡಿ. (?)	೧. ಯೆಂಡ ಪಲ್ಲಿ.
೧ ಬಾಪಲದೊಡ್ಡಿ	೧ ಕಂದುಕೂರು.
೧ ಝಂಪಾಪುರ?	೧ ಬೊಮ್ಮಬಾಪುರ

೧. ದೇವರ ಬೈರಯ್ಯ
೧. ಶೆಂಕೆ ಕಲ್ಲು
೧. ....ಂದಗಲ್ಲು
೧. ನ್ನಿಲ ಕೊಪನ
೧. ಕಾಮನ ದೊ...
೧೦.

೧. ಸಜಲಿಗುಂಡ
೧. ಅರಳಗಲ್ಲು
೧. ಅಗಸನೂರು
೧. ...ಕಲ ಬೊಟ್ಟು
೧. .....ಮರ್ಗನ ಕಲ್ಲು
೧೦.

——೨೦ ಹೋಬಳಿಗಳು.

೧. ಬೊಮ್ಮಲಾಟಪುರ ಚಿಟ್ಟೂರಿಗೆ.

೧. ಬಾಮಲದೇವ ಜಾಗೀರಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು. ಕರಿಮ ಸರಹದ್ದಿನ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಖಂಡ ಸಂಕ್ರಮಾಂತರ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಮಾಡಿ?, ಅಂತವರ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಚಿ..... ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕೊಟ್ಟು ಪಾಳೆಗಾರಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ಈ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿಗೆ ರುಸುಮು ಯಿನಾ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ವಿವರವು ನಾಲ್ಕು ಕ್ರಿಯು ಮರಹದ ಪ್ರಕಾರ ಚರ್ಚೆನೆ ಯಿನಾಮು

ದೊಡ್ಡಗ್ರಾಮಗಳು.	ಸಣ್ಣಗ್ರಾಮಗಳು.
೧ ಕುಂಸೋಕನೂರು	೧. ಪುಟ ಕುಂಟೆ
೧ ಮಂದಗಲ್ಲು	೧. ಯೆಂಡಪಲ್ಲಿ
೧ ಕಾಮನದೊಡ್ಡಿ	೧. ಮಲ್ಲಾಪುರ
೧ ರಘುಂಪಾಪುರ	೧. ಅತ್ತರಗಲ್ಲು
೧ ಕಂದುನೂರು	೧. ಪಿಕಲ ಬೊಟ್ಟು
೧. ಸಜಲಗುತ್ತಿ	೧. ಚರ್ಕನ ಕಲ್ಲು

೧ ಅಗಸನೂರು

<u>೨</u>

೧. ದುಬ್ಬಿ

೧. ಬಾಪಿಲದೊಡ್ಡಿ

೧. ದೇವರ ಬೆಟ್ಟ

೧. ಪಂಚೆಕಲ್ಲು

೧ ನ್ಯಾಲ ಕೊಪನೀ

೧. ಕುಂಬಿಗನೂರು

೧. ಮಠದಲ ಹಳ್ಳಿ

<u>೧೨</u>

ಅಂತು ಇಪ್ಪತ್ತು ~~ಆ~~ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮವು ಮೊಂದಕ್ಕೆ ಆ ದೊಡ್ಡ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಅತ್ತಿದು ಕೊಳಗ; ಸಣ್ಣ ಗ್ರಾಮ ಒಂದಕ್ಕೆ ಮೂಗ್ಗಳ ಗಪ್ರಕಾರ. ~~ಈ~~ ಪ್ರಕಾರ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿಯಿದ್ದು ಅಲ್ಲದೆ ಕಾವಲಿ ರುಸುಮು ೧೫ ಯಿರಬೇಕು.

೧. ಕ..ಕೆ ತಾಳದಸಮುತ್ತು

೧. ತೊಂಬಲದೊಂಡಿ (?)

೧...... ಆವಳ ತಾಲ್ಲೂ

೧. ನಿಂಗಲ ದಿನ್ನೆ

೧. ಬಳಸಲ ದಿನ್ನೆ ತಾಲ್ಲೂ ಬೆಟ್ಟಗಲ್ಲು ಸಹ ಗ್ರಾಮಗಳು

೧. ಕಾಲಕಲ್ಲು

೧. ಹಾಲವಿನಾ ಗ್ರಸ್ತಿ ಚಕಾನಿ

೧..... ಳತುಗ

<u>೪</u>

೧. ಹುಲಿಕರಾಜ

೧. ಪಲ್ಲಮಾಡು

೧. ಹೊಸಗೆ ಮಾರು

೧ ಸೂನೂರು

೧. ಕಲ್ಲದೇವಿ ಕುಂಟೆ

೧. ಬುಲಕಿ......

೧. ಕಂಬದ.....

೧. ಮುಂಚಾ......

೧. ಗಂಗವಾ......

೧. ......ಕೆ.....ಜ...

೧. ಹರಿವಾಂ.....

೧. ಚಿಕ್ಕ ಚೊಮ್ಮ....

೧. ಉಪಲ ಹಳ್ಳಿ

೧. ಚೂತಿ

೧. ಸವಿಗಟ್ಟ

೧. ಕುಂಬಳ ವಳ್ಳಿ

64 ಗ್ರಾಮ ವೊಂದಕ್ಕೆ ೪. ಯಂಬು ಮಾನದ ಪ್ರಕಾರವು, —
ವುಳಿ ಗ್ರಾಮಗಳ ಕಾವಲ ರುಸುಮು ——

೧. ನಾಲಕಲ್ಲು

೧. ವೆಸ್ಯಕತಂಗಾ

೧. ಕುಟಿ ಕಲುಚಿ

೧. ಬಲಸಲದೇವಿ

೧. ಚಿಂತಕುಂಟೆ

೧. ಪಲ್ಲಿಪಾಡು

೧. ಮಾಲವಲ್ಲಿ ವಗೈರೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ,

ಇದಲ್ಲದೆ ರಾಯ ಚೂರು ನಿಮ ಕುರತಿ ಕಲ್ಲು ಮಾನವಿ ವಗೈರೆ
ಗ್ರಾಮ ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ನೂರಕ್ಕೆ ಬರತಿ ವರಹದ ಪ್ರಕಾರ ಯಿದು

ನಿಮೂಯಿಯಿಗೆ? ಮತ್ತೆ ಗೌಳು ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಈ ಕಳದ ಪ್ರಕಾರ

ಈ ಪ್ರಕಾರ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿ ನಿರೂಪ ಬರ್ಸಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಮೇಲೆ ಬರದತ ||. ಶಾಸನಾರು ವಗ್ಗೈರೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ಹಳ್ಳಿ ಕಾಮನಾಯ್ಕಗೆ ಸಮಸ್ತ ಗಾಂತಕೆ ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ಈತನ ಮುಂದಿಗೆ ವಮುಲಕ್ತ ಯಿದನಿಡಗಲ್ಲು ದೇಶಾಧಿ ವಿರೂಪಾಕ್ಷರಾಯ ಅಂಬೋ ಆತನಿಗೆ ಸ… ಕ್ರಾ ಕುಲಕರ್ಣಿಕೆ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿ ಯಿದಕ್ಕೆ ಸಿಷ್ಟೆ ಪ್ಪಾವಿವರವು ಶಾಸನಾರು ವಗ್ಗೈರೆ ಸಮಸ್ತ ಇಪ್ಪತ್ತು ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ :-

೧. ಹಿರೇ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಜಮಾಬಂದಿ ಪ್ರತಿ ನೂರಕ್ಕೆ ಒಂದು ವರಹ.

೨. ಸಣ್ಣ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಜಮಾಬಂದಿ ಪ್ರತಿ ನೂರಕ್ಕೆ ಅರ್ಧವರಹ ಅಲ್ಲದೆ

ಇನಾಮು.

೧. ಹಿರೇಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಮಾನ.

೨. ಸಣ್ಣ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಮಾನ.

ಈ ಪ್ರಕಾರ ವಿರೂಪಾಕ್ಷರಾಯರಿಗೆ ನಿರೂಪ ಬರಸಿ ಕೊಟ್ಟರು.

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಅವ… ಜಗಿರಿ ಕಾಮನಾಯ್ಕಗೆ ಕೊಟ್ಟು ವಿರೂಪಾಕ್ಷರಾಯರಿಗೆ ಕಾಹಲು ಜ್ಯೋತಿ ಬಹುಮಾನ ಕೊಟ್ಟು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಲಾಗಿ ಉಕ್ಕಡಯಿತ್ತರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಂದು ಹಾಳು ಆಗಿದ್ದ ಗ್ರಾಮಗಳು ದುರಸ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡು ಯಿರಲಿಕ್ಕೆ …. ತನ್ನ ಧರ್ಮನಿಸಿ… ವಿಚಾರವ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಯಿರಲಿಕ್ಕೆ ಬರಲಾಗಿ ಮುತವರ ಹಳ್ಳಿ ಬಳ್ಳರಿಯಲ್ಲಿ ಜೊತ್ತ ಮುದ.. ಮಗುತ್ತ ಯಿರಲಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಣಕಟ್ಟಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಛಂದವಾಗಿ ಅದೆಯೆಂದು ಆ ಗ್ರಾಮ ಬಸ್ತಿ ಮಾಡಿ ಕೊಸಗಿ

ಅಂತ ಊರಿಗೆ ಹೆಸರು ಯಿಟ್ಟು, ಪೇಟೆ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಗುಡ್ಡದ ಮೇಲೆ ಕೋಟೆ ಬುರಜು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಕೊಂಡು ಯಿದ್ದು, ಸದರಿ ಬರದ ಪ್ರಕಾರ ವೃತ್ತಿ ಅನುಭವಿಸಿ ಕೊಂಡು ಅಂದಿನ ವರೆಗೆ ಬಾಹಳ ಹಾಳು ಆಗಿ ಯಿದ್ದ ಗ್ರಾಮಗಳು ಮಹಾರಾಯರ ಅಪ್ಪಣೆ ಮೇರೆಗೆ ಬಸ್ತಿ ಮಾಡಿದ ಗ್ರಾಮಗಳು ವಿವರವು. —

೧. ಅರಳಿ ಬಂಡೆ.	೧. ನಾರಗಲ್ಲು.
೧. ಕಲ್ಲೂರು.	೧. ತಿಪ್ಪಲದೊಡ್ಡಿ.
೧. ಕರದೊಡ್ಡಿ.	೧. ಮಲ್ಲಾಪುರ.
೧. ಮೂಗಲದೊಡ್ಡಿ.	೩
೪	

೭.

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಹಳು ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಬಲಬಲುವ?, ಆಗಿ ಹೋಗಿದ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಕಾಲು ಕೊಟ್ಟು ಕರಕಳುಹಿ ಗ್ರಾಮ ಬಸ್ತಿಮಾಡಿದದರಿಂದ ಇವರ ಮೇಹನತ್ತು ಮಹಾರಾಯರು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದು ಇವರ-ಮಾದಿ ಪತ್ತಲ ಬಂಕಾಪು ಮೊಕರರುಮಾಡಿ ಆ ಗ್ರಾಮಗಳ ಸಮಸ್ತಗೂಡಿಕೆ, ವಿರೂಪಾಕ್ಷರಾಯರಿಗೆ ಸಮಸ್ತ ಕುಲಕರ್ಣಿಕಿ ಕೊಟ್ಟು, ಈ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಸುಗ್ರಾವು ಆದಕಾರಣ ಸದರಿ ಮೊದಲು ಬರದ ಸ್ವಸ್ಥ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಕರರು ಮಾಡಿದ ಸ್ತೋಸ್ತಿ ಅಂಕೆ ಉಭಯತ್ರರಿಗೆ ಜಮಾ....ಗ ಕೊಟ್ಟರು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಕೃಷ್ಣರಾಯ ಆಳಿಕೆ ಸಮಾಪ್ತಿ ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕಗಳು ೧೪೭೦. ವರೆಗೆ ಸದರಿ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರಕಾರ ಅನುಭವ ಬಂದರಷ್ಟು

ರಾಯರ ಆಳಿಕೆ-ವೊಳಗೆ ಪಾಳೆಗಾರ ಮೊರ - ಗ ರಾಮನಾಯ್ಕ
ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಷದ ಬಳಿಕ ಈತನ ಮಗ ರಾಯನಾಯ್ಕ ಶಖ ೧೪೩
ಗಾಯತ್ರ ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಖ ೧೪೭೨ ರವರಿಯಂತವು......ರಾಯರ
ಕೆಳಗೆ ಆಳಿದನು. ಆತರುವಾಯ ಯಿದ್ದ ರಾಮಿನಾಯ್ಕನು ಶಾಲಿವಾಹನ
ಶಖ ೧೪೭೪ ವರಿಯಂತ ಆಳಿದನು.

ರಾಮಿನಾಯ್ಕನ ತರುವಾಯ ದನಮುಗಾಲುಂ.ತಿ, ಪ್ಪನಾಯಕನು ಶಾಲಿ
ವಾಹನ ಶಖ ೧೪೭೪ ಅನಾಯಕ ೧೪೮೪ ವರಿಯಂತ್ರ ರಾಮರಾಜರ
ತ್ರಿಕೆಳಗೆ ಆಳಿದನು. ಆತರುವಾಯ ಈತನ ಮಗ ವೀರಪ್ಪನಾಯ್ಕ ಶಾ
ಲಿವಾಹನ ಶಖ ೧೪೮೭ ವರಿಯಂತ್ರ ಆಳಿದ ಬಳಿಕ ರಾಮರಾಜ ಸಮೇತ್ಯ
ಆಗಿ ಹೋದನು. ಹೋದ ಶಾರ(ಣ) ಶಖವರು.... ೧೪೭೦ ಪೂರ್ವ೭೮ ಪ್ರಮಾದಿ
ನಿ.. ದೇಶವರ್ದಿ ಆಗಿ ಯಿದ್ದದರಿಂದ ಸಮಸ್ತ ಕೋಸಗಿ ತಾಕೆ ಆಳಿಕೊಂ-
ಡು ಅನುಭವಿಸಿಕೊಂಡರು. ಆತರುವಾಯ ಬಿಜಾಪುರ ಪಾದುಶಹನವರ
ಕಡೆಯಿಂದ ಸುಬೇದಾರ ಆಗಿ ಆಪಾವನಿಮುಗೆ ಬಂದ ಸರದಾರ ಶೇರಖಾನ
ನ ಕೆಳಗೆ ನಡಕೊಂಡು ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಖ೧೫೪೫ ಸ್ವವಯ ಸು... ಪ್ರಲಪ್ತಿಯ
.....ಂತ್ರ ವೀರಪ್ಪನಾಯ್ಕನು ಸಮಸ್ತ ಕೈನಿಗೆ ತಾಲ್ಲು ಗ್ರಾಮಗಳು ಸಂಸ್ಥಾ
ನಮಾಡು ತನ್ನ ಬದ್ಧ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸ್ವಾಸ್ತಿವೃತ್ತಿ ಅನುಭವಿಸಿಕೊಂಡು
ಇದ್ದನು. ಆತನ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾ॥ ೯೮... ಫುಲಾಗಾಯತ್ರ ವೀರಪ್ಪ
ನಾಯ್ಕನ ಮಗ ಬರಪ್ಪನಾಯ್ಕ......ಸ.....ತ್ರಾ ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನು....ಕೂ
ಸು॥ ೧೦೦೪ ಫಸಿವರಿಗೆ ....ಪ್ಪರ.....ಂದ ಆದವಾನಿಗೆ ಬಂದ ಸುಬೇದಾರ
ರ ಕೆಳಗೆ ನಬಾಕೆಳು ಪ್ರಾವರ್ ಪುರಾಂ ಸಂಸ್ಥಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವಿ...ತ್ರಿ-

ಅನು ಭವಿಸಿ ಕೊಂಡು ಬಂದನು. ಸ॥ ೧೦೦೪ ಪ್ರ॥ - - - - - - - -

॥ ಶ ೧೦೨೨ ಘಸಲಿ ಲಾಗಾಯ್ತು - - - - - - - - - - - ಬೊಮ್ಮನಾಯ್ಕ-

- - - - - - - - - - - - - - - - - - ತಮ್ಮ - - - - -

- - - - - - - - - - 5 lines wanted. - - - - - - -

17 - - - - ಇಂಥಾ ಪ್ರಕಾರ ಸಂಸ್ಥಾನ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಸ್ವಸ್ತಿ ಅನುಭವಿಸಿ-ಕೊಂಡು ಯಿದ್ದರು. ಆ ತರುವಾಯ ಆತನ ಮಕ್ಕಳು ರಾಮಪ್ಪನಾಯ್ಕ ಸ॥ ೧೦೫೮ ಪ್ರ॥ ಲಾಗಾಯ್ತು ಸ॥ ೧೦೮೦ ವರಿಯಂತ್ರ ಆ ಬ್ರಾಮನಂಗೆ ಸಂಸ್ಥಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿ ಅನುಭವಿಸಿಕೊಂಡು ಇದ್ದನು

ತರುವಾಯದಲ್ಲಿ ಈತನ ಮಗ ರಾಮನಾಯ್ಕ ಸ॥ ೧೦೮೧ ಲಾಗಾಯ್ತು ಸ॥ ೧೧೫೬ ಅಕ್ಷಯ ವರೆಗೆ ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಪೂರ್ವ ಸ್ವಸ್ತಿ ಅನುಭವಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂಸ್ಥಾನವ ನಾಳ ಕೊಂಡುಯಿರಲಾಗಿ ಬಿಜಾ-ಪುರದ ಪಾದುಶಾನ ಕಡೆಯಿಂದ ಬಂದವಾಗಿ, ಸೀಮೆಗೆ ಬಂದ ಸುಬೇದಾರರ ಪೈಕಿ ಬಂದವರು .... ಖಾನನ ಕೈಯ್ಯಗೆ ನರಕಳ್ಳುಯಿರಲಾಗಿ ದಿಳ್ಳಿ ಆಲಿ.....ರು ಪಾದುಶಾರುಹನವರು. ಫೌಜಿನ ಸಂಗಡ ಬಂದು ಬಿಜಾಪುರಂಜತ; ಕತ್ತು ಗದುರ್ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಆಲಮಗಿರಿ ಪಾದುಪಾದು ಪಾಹನ ಕಡೆಯಿಂದ ಆದವಾನಿ ಸೀಮೆಗೆ ಬಂದ ಸರದಾರರ ಕೈಯ್ಯಗೆ ಪಡಕೊಂಡು ಸಂಸ್ಥಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವೃತ್ತಿ ಅನುಭವಿಸಿ ಕೊಂಡುಯಿದ್ದನು.

ರಾಮನಾಯ್ಕನು ಸಂಸ್ಥಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಈತನ ಹೊಟ್ಟೆಲಿ ನಾಗನಾಯ್ಕ ತಿಮ್ಮನಾಯ್ಕ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಗಂಡುಮಕ್ಕಳು ಒಬ್ಬಳಿ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ಹುಟ್ಟೆಯಿರಲಿಕ್ಕೆ. ವಲಬೊಂತಲ ಜನ-

- - - - - - - ವಬ ಸೂಲಗ್ಗಾಂ - - - - - ಅಂಬೊ - - - - - - - - - - - ಕೊಟ್ಟ..

- - - - - - - (Nearly 5 lines wanted.) - - - - - - -

68 - - - - ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಅವರಿಗು ಇವರಿಗು ಖಿಚಿಬಜಿಯಾಗಿ - - - - ಈ ರಂಗನಾಯಕನು
ಬಲವಂತನಾದಕಾರಣ ಮಂ...... ಯುಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ದಿವಸದ
ಮೇಲೆ ಹುಲಿನಾಯ್ಕ ಕಾಲವಾದ ಬಳಿಕ ಆತನ ಮಗ ವಾಜ.... ಗೌಡರಜಿಮ
ಗ್ಗಿನನು ಹಿಂದೆ ಯಿಟ್ಟು ಮುಂದಿನ ಹೂಡಿಕೊಂಡು ಫಿತೂರು ಮಾಡಿ - - - - - ಮ
ನಾಯ್ಕನನು ಕ - - - - ಲಿ - - - - - - ನಾಯಕನಾಗಿ ನಾಯಕ ಇಬ್ಬರು ಊರುಬಿ-
ಟ್ಟು ... ರಕ ಸಂಗಡ ಆದವಾನಿಗೆ ಬಂದು ಸ॥ ೧೦೯೮ ಇಸವಿ ವೊಳಗೆ
ಆದವಾನಿ ಪೇಟೆ ಸುಬೇದಾರಕೆ ಮಾತೊ ರಾಜ ಅಲ್ಲಾಪ (ಲ್ಲಾ) (ಪ್ಪ) ಸಂಗಡನವರ
ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಇರಲಾಗಿ ನಂಬೋಕಲ ಹನುಮ ಯಾಯೋಚನೆಮಾ
ಡಿಕೊಂಡು... ಆದವಾನಿವೊಳಗೆ ಯಿದ್ದಾರು. ಇವರು ಇಬ್ಬರನ ಪಾಳತಿ
ಮಾಡ್ಸಿ ಕೊಲ್ಲಿಸಬೇಕು ಯೆಂದು ಮಂದಿ ಸಂಗಡ ಕೊಂಡು ಅರಳಗುತ್ತದ ಬಳಿ
ಯಲ್ಲಿಯಾ - - - - - ಬರುಯಿರಲಿಕ್ಕೆ ~~ಈ ವರ್ತಮಾನ ಈ ಕಾಮಿ ನಾಯ್ಕ~~
- ನ - - ಮಕ್ಕಳು ಕೇಳಿ ಮತ್ತು ಯಾಪ್ರಕಾರವಾ - - - - - - - -
- - ದು ಯಿದ್ದಾನಂತೆ ಅಂತ ರಾಜಿ ಆಗುವ - - - - - - - - - ಸಂಗಡ ಹೋಳಿ
ಕೊಳ್ಳಲಾಗಿ ಅವನು ಇಂಥಾ ಮ - - - - - - - - - - - ಯಿದವ ಮುಂದೆ
ನಮ್ಮ ಸರಕಾರದವರಿಗಾಗಿ ರಾ - - - - - - - - - - - ಮಾಡ್ತೇನು
ಅಂತ ಕನ್ನಾ ಫೌಜು ಸಮುಗ್ರ - - - - - - - - - - ನಬದಲಿಯಿದ್ದ
ಅವನು ಸಂಗ ಆಯೂಜ - - - - - ರರನಿ - - - - - - - - - ಸಂಗಡ
~~ಈ~~ ಫೌಜು ಯಿವನ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿ ಆವಯಾ - - - ಸ್ಥಳ - - - - - - -

------- ತಕ ಹೇಳಿ .... ತ ---- ಸಲಾಮುಮಾಡಿ ಯಾಕ ...

-------------- ಯಿವರಿಗೆ ಸ್ವಾಧೀನ -------

-------- ರಲಿಕ್ಕೆ ಯಾ ---------

------- ಡ್ಡಿಕೌಳಿನ -------

--------- (wanted four lines.) ---------

69 -----ಸುಪ್ರ ಕೌಳಿಯಿಂಧಾ ಫೌಜು, ಯಿಂಧಾ ಮಂದಿ -----
-- ಬಾರದು ಯೆಂದು ತನ್ನ ಸಂಗಡ ಪೈಲೂನೂರು ಮಂದಿ ಕೂಟಕಾರರ
ಕರಕೊಂಡು ಯುದ್ಧ ಬೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಮ ----------- ಂಡಿಜ ---
--- ಸರಿಕರು ಫೌಜಿನ ಬಲ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಇದ್ದಾನು. ಈ ಫೌ
ಜುಮಂದಿ ನಮ್ಮ ಮ್ಯಾಲೆ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಬ ---- ನೋಡ್ತೋನು ಅಂತ ಆಲ್ಲಿದಾ
ಟ್ಟಿ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಯಾವತ್ತು ಯಿರಲಿಕ್ಕೆ ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇವರ ಎದು
ರಿಗೆ ಫೌಜುಮಂದಿ ಸೇರಿ ನೇರವಾಗಿ ಬರಲಾಗಿ ದಂಡಿನವರಿಗೂ ಈಡ
ನುಮನಿಗೂ ಲಡಾಯಿ ಆಗಿ ಫೌಜಿನ ಬಲ ಬಹಳ ಆದ ಪ್ರಯುಕ್ತ
ಈ ಹನುಮನಿಗಳ ಮಂದಿ ಸಹಿತ ದುದ್ದಿಗುಡ್ಡ ಯೇರಿಕೊಂಡರು.

ಆ ಫೌಜಿನವರು ಮಂದಿ ಸಹಿತ ಆ ಊರು ಗುಡ್ಡದ ಸುತ್ತ ಟಾಳ-
ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಆಹೂತ್ತು ಬೆಳತನಕ (ಬೆಳಗಿನತನಕ?) ಕಾದು ಕೊಂಡು ಇದ್ದು
---------- ಆದವಾನಿ ಸುಬೇದಾರ ಅಗ್ಗಾಪಸಿಂಗನ ಕಡೆಯಿಂದ
------------- ದರು.... ಜವಸಿಂಗ ಅಂಬೂ ನಾಯ್ಕ ಸಾವಿರ...
---------- ರಯಿದ್ದವನ್ನು ಬೆಳಗಾಗೂ ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಫೌಜಿನ
ಜನ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ದುದ್ದಿಗುಡ್ಡ [ಹತ್ತ] ಬಿಟ್ಟಲ್ಲಾ ಯೇರಿ ಏನನ್ನು ರ ------

------ ಕುವರ ನಮಾ ಬನ ಗೌಡ ಹನುಮಣ್ಣನನ್ನು ಸವಿ -----
..ತರಿದು ಕೊಂದು ಬಿಟ್ಟರು. ಈ ಹನುಮಣ್ಣನ ಹೆಂಡತಿ ತನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು
ತರಿದ್ದ್ಯದ ಸುದ್ದಿಕೇಳಿ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ದಿರ --------- ಜಂಗನಗೌಡ
ಅಂಬೋ .... ಮಕ್ಕಳನ ಕೂಸಿಗೆ ಲಿಂಗ ---------- ಮಗ
ಗೌಡಕಗೆ ------------ ವಳು ಯುತ್ತ ---- ಕ್ಕೆ ಅ ------
ಸಿಂಗನಾವ ----------------

------ ಕೂಸಿಗೆ ----------------

--------- (5 lines are wanted.) --------

% ---------------- ಟ್ಟ ಕೊಟ್ಟು ನಿಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿ ವೃತ್ತಿ ಕಾರ ---
-------- ಸವ ----- ವೃಂದು ಕೊಂಡು ಯಾ ಹೋದು ಎಂದು
ಅಪ್ಪಗೌ ಕೊಟ್ಟು ಕೋಟು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಲಾಗಿ ಯಿವರು ------ ದು ಊ
ರಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮಂದಿಯಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಬಂದೋಬಸ್ತು
ಮಾಡೋದಕ್ಕೆ ಠಿಕ್ರಾದ ಕಾರಣ ಗುಡಿಕಟ್ಟಿ ---------- ಗಿರಿಗೌಡನ
ದ ಗಲ್ಲು, ಲಿಂಗನಗೌಡ ಅಂಬೋ-ಅವರ ಇಬ್ಬರ ಕೈಲ ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದ
ನಿಮ್ಮ ವೃತ್ತಿ ಸ್ಥಿತಿ ವಗೈರೆ ದೂ..... ಅದರ ಪರಯಿ ಹಂಚಿಕೊಂಡು
ಯಿದ್ದೇವು. ಹತ್ತು ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ತೆಗದು ಕೊಂಡು ಅವರಿಗೆ
ತಿಮ್ಮನಾಯ್ಕ? ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟು, ಅವರನ ಕೂಸಿಗ್ಗೆ ಕರಕೊಂಡು ಬಂದು
ಯಿ..... ಕೊಂಡು ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಯಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಸಂಸ್ಥಾನ -- ಬಂದೋಬಸ್ತು
ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಬಳಕ ತಿಮ್ಮನ ಗೌಡ ------------- ಕೊಟ್ಟು
ಕರಕೊಂಡು ಬಂದ ಗುಡಿಕಲ್ಲು ದಿರೆಮಂ -----------

---ವಂದಗಲ್ಲು ಲಿಂಗನ ಗೌಡ ಅಂಬೋ ಯಿಬ್ಬರಿಗೆ ವೃತ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಿ ಸಹಿತವಾ-
ದ ಸಂಸ್ಥಾನ ದಾಖಲು ಆದು.------------- ಹಂಚಿಕೊಂಡಬೇ
ಕು ಯೆಂದು ಅನಲಾಗಿ ತಿಮ್ಮ----- ನತಿಮ್ಮನಾದ ನಾಗನಾಯ್ಕ ಪಾಲು
ಕೊಡಲಿಲ್ಲ ಯೆಂತ------- ರ ಬಿದ್ದಕಾರಣಾ ಯಿದ್ದ ಸಂಸ್ಥಾನ ವೃ
ತ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತ್ಯ ವೊಳಗೆ---------- ಅಂಬೋ ತಲಸೂರಿನಾಯಕನ....
ಮಕ್ಕಳು ರಾಮನನು ---------- ರೆಗೌಡ ಜಂಗ------ತಗೆದು
ನಾವು ---------------- ವೃತ್ತಿ ಸ್ವಾಸ್ತ್ಯ
---------- (wanted four lines) ------

71 -- ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಲಿಂಗನಾಯ್ಕಗೆ ಕು ------------ ತ್ತ್ಯ
ವಿರಕ್ತಿ ವಿವರ ವೆಂತೆಂದರೆ ----- ಮಹ--------- ತ ಎರಡುಪಾಲು
ಗುಡಿಕಲ್ಲು ಮಾವಿಸರಿ ಕಾಡಹೊ-------- ಯಿದ್ದಕು... ತಿಮ್ಮ ಯಿಬ್ಬರಿಗೆ
ತಿಮ್ಮನಾಯ್ಕಕ್ಕಿಲ್ಲ ಅರ್ಧನಾಡಿನ ವೊಳಗೆ ಯಿನಾಮತ್ತಾವಡಿ ಬನಾ
ಸಿನ----- ನು ಯಿದದು ಮೂರುಪಾಲು ವಂದಗಲ್ಲು ಲಿಂಗನ ಸಂಗಡ--
---ಎರಡುಪಾಲು ಗುಡಿಕಲ್ಲು ಮಿಕಮಲಿಗಿರಿ ಗೌಡನವರು ಹಂಚಿಕೊಂ
ಡ ವಿವರವು :—

----ಡ ಹರ್ಲ ಗೌಡ ಪಾಲಿಗೆ॥	ತಿಮ್ಮಣ್ಣನಾಯ್ಕಗೆ ಬಂದ-	ರಾಮನಾಯ್ಕನ
೧. ಕರಿಸಾಂತನೂರು.	ಹಳ್ಳಿ॥	ಹಳ್ಳಿಗಳು॥
೧. ತೂಹುಂಬಿಗನೂರು.	೧ ಕಾಮನದೊಡ್ಡಿ.	೧. ಹಂದಗಲ್ಲು
೧. ಮಾಗಡಿದ್ದಿ.	೧. ಕಂದಕೂರು.	೧. ಅಗಸನೂರು.
೧ ---ಲಿ--- ---	೧. ಬೊಮ್ಮಲಪುರ.	೧. ಪುಟಮಂಟೆ.

೧ ಹಂಪಾಪುರ ।　　೧ ಅರಳಬಂತೆ .　　೧ ಮಲ್ಲಾಪುರ ।

೧ . ದವಳ.... ।　　೧ ತಿಪ್ಪಲದೊಡ್ಡಿ .　　೧ . ಆನೆಗರವಳ್ಳಿ ।

೧ ಬಂಡೆಹಳ್ಳಿ ।　　೧ ಬಂಡಿಹಳ್ಳಿ .　　೧ ಸುಳಕೇಸಿ .... ।

೧ ಅರವಿಗಲ್ಲು ।　　<u>೩</u>　　೧ ಕಲ್ಗು

೧ ಹುಕಲಬಿಸ್ವಲು ।　　<u>೭</u> .

೧ ಕರಗಾ.... ।　　ಗುರತಿಮ್ಮನಾಯ ---------

೧ ಮು -----　　---- ಮಾಡಿಕೆಪ ....

೧ ಗೂಡಿನಹಳ್ಳಿ (?) - ,

<u>೧೨</u>॥ ------- (wanting four lines.) ---------

೭ ----- ಕೊಂಡಪ್ರಕಾರ ಇವರಿಗೆ ಪಾಲುಯಿದ್ದಿತು. ಇದೇಪ್ರಕಾರ ----
--------- ಕೊಳ್ಳ ಕೊಂಡ ಪ್ರಕಾರ ಕಾವಲಿರುಸುವ . . . <u>ನಾಲಕ್ಕು</u> ----
-- ಪಾಲುಪ್ರಕಾರ ಹಂಚಿಕೊಂಡು ಇದ್ದರು (?) ಈ ಪ್ರಕಾರ ಹಂಚಿಕೊಂಡು
ಸರಕಾರದ ------ ಜನದ ---- ಳ್ಳಿ ---೧---- ಷ್ಟ ಹಿರೇಗೌಡ ತಮ್ಮ
ತಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಬಂದೋ<u>ಬಸ್ತು</u> ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಈನಾನಾ ಹಿರೇಗೌಡ
ರು ೧೧೧೮ ಇಸವಿಯಾಗಾಯಿತು ಸಂಸ್ಥಾನ ಮಾಡಿ <u>ಕೊಳ್ಳು</u>ಯಿರಲಿಕ್ಕೆ ಅರ--
---ಲಯು ಪ್ರಚಿತ್ತಮಾಡಿ ಕಲಿಚಿ ಬಾವನಪುರ . ನಿಜಾಮುನಾಮುಲಕ
ನವರು ಇವರ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಜಹಗಿರಿ ಕೊಟ್ಟವಿವರಗಳು:-

<u>೨</u> ಹಿರೇಗೌಡನ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಬಾ.. <u>ಚ್ಛಿ</u> ।　　<u>೨</u>. ನಾಗನಾಯ್ಕ ಹಳ್ಳಿಪ್ರು

೧ ಮಾಗಲದೊಡ್ಡಿ ಮಲ್ಲಾರಿ ಚಿಟನವರಿಗೆ ।　　೧. ಶ್ರೀಸಹಂ. ಪು .... ಗೆದ್ದ ।

೧ ಗರಗಲ್ಲು ಸಾಲಂಗಿಲಯ ಅವರಿಕೊಟ್ಟರು । --- ಪ್ರದಾ ---

<u>೨</u>

೧ ಅರಳಿ ಬಂತೆ ರಜಾರಿ ಬಿಜಾಪುರರಸ್ವರಸಾನ

೨

ಈ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಗ್ರಾಮಗಳು ಪೂಸಲಾಗ ಕಡೆ------ಬಂದಿ
ಗೆ ನೌಕರರು (ನೌಕರರು) ನೋಡಿಕೊಂಡು ೧೦೧೮ ಇಸವಿ ಲಾಗಾಯಿತು---
---ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಸಲಕರಣೆಗಳಾಗಿ ನಾಯ್ಕ--- ಹಂಗರಗೆರೆಯ ಉತಾಯರು ಆಗಿದ
ರು ಆತರುವಾಣಿಯಕ್ಕೆ ನಾಗನಾಯ್ಕನ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮನ ನೌಕರ ೧೧೫೦
ಇಸವಿ ಲಾಗಾಯಿತು ಸು॥ ೧೧೫೭ಕ್ಕೆ ಸ--------------ಪ್ರಕಾರ
ಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಥಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ----ವಾರಕ್ಕೆ ---------
--ಸ್ವಾಸ್ಥಿ ವೃತ್ತಿ ಯಾವತ್ತು ಅನುಭವ------------ಆತರ್ಕ
ರು ನಾಗನಾಯ್ಕನವರು ---------
3 --ಸಂಸ್ಥಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಸ್ಥಿ ವೃತ್ತಿ ಅನುಭವ ಮಾಡಿಕೊಂ-
ಡು ಯಿದ್ದ, ಅವನ ~~ಮಗ~~ -----ನಾಯ್ಕನ ಮಗ ನಾಗನಾಯ್ಕನು ಸನ್ನ
೧೧೬೭ ಇಸವಿ ---------ಸಂಗ ಸಂಸ್ಥಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇದ್ದನು.

ಆತರ್ಕಾಯ ಹಿರೆ ಹನುಮನಾಯಕನ ಮಗ ಚಿಕ್ಕ ಹನುಮಣ್ಣ---
ಬಿವರ------. ಸನ್ನ ೧೧೬೮ ಲಾಗಾಯಿತು ಸನ್ನ ೧೧೭೪ರವ
ರೆಗೆ ಸಂಸ್ಥಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವೃತ್ತಿ ಅನುಭವ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಯಿರಲು
---ಬಳಿಕ ಆತರ್ಕಾಯ ಚಿಕ್ಕ ಹನುಮಣ್ಣನ ಮಗ ಹಿರೆ ಸಿರ---ಸನ್ನ ೧೧೭೫
ಇಸವಿ ಲಾಗಾಯಿತು ಯಥಾಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಥಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇರಲಿಕ್ಕೆ
ಆದವಾನಿ ಬಗಾಲತ ಜಂಗನವರ ದೂತ ರಾಜಾದ್ಯೋವಿ ಬಂದನವರು ನಾಲ್ಕು
ಸಾವಿರ ಫೌಜು ತೆಗದು ಕೊಂಡು ಬಂದು ಗ್ರಾಮ ಮುತ್ತಿ--- ---ಬಿಡ

ಲಕ್ಷದ ಮೂರುಸಾವಿರ ಚೂರ್ಣ್ಯಂಶ ದಂಡ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿಸಿದಕ್ಕೆ ಮುಲಗಿ
ಗೌಡ ನಿನಿಂ - - - - - - ಗೌಡನವರ ಹನುಮಣ್ಣ- ಕನ್ನೆ- - ದವರವಾ
ಬಾಕ್ಯಾ ವಸೂಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬ್ಯಾಕ ಜಮಾಬಂದಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತರ
ಹಳ್ಳಿಗಳು ಪ್ರತಿಕ ಹಿಂಡಗು ಮಾಡಿಕ॥ ಕೊಟ್ಟ ಕಮಾಲಪ ಪ್ಯಾಡಿ ಡಪ್ಪರಿಂದ
ಬಾಕಿ ?/ ಯಾವರ ಮೊಕಾಂತ್ರ ಮಾಡಿ ಯಾವ- - - -ರ ಹಾಮಿ ಪಿವನದಲ್ಲಿರಾ
ಯರ ಮನ್ನಕರದಲ್ಲಿ - - - - - -ಗ್ರಾಮದ ಸವನಮೊಂನ್ನು ಯಾಚ್ಯಪ್ರಕಾ
ರ ಅಸರಕಾರ ದಮಲ - - - - - - - ಕಡಿ- - - ಬಂದ ಗ್ರಾಮಗಳ ಕಾವ
ಲಿಯು - - - - - ಯಾಚ್ಯ ಆವಾನರಾಪಟನ - - - - - - - - - - -
ಕ್ರಿಯಾ ಕರರು ಮಾಡಿ ಪಟಿರು - - - - - - - - - - - - ಕಾಲನಾದನ- -
ಸನ್ನ ೧೧ - - - - - - - - - - - - - - ಹರಿಗೆ ದ್ದಿಷ್ಟ ನ ಕಮ್ಮ ಛಿಕ್ಕ ಸಿ
ದ್ದಪ್ಪ - - - - - - - - ಸನ್ನ ೧೧೭೮ ಪರಿಯಂತ್ರ ಸಂಸ್ಥಾನ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು
74 ಇದ್ದನು ಈಕನ ಅಮಲನ ವ್ಯಾಗೆ ಬಸಾಲತಿ ಜಂಗನವನ ಕರೆಯಿಂದ ಕು
ಲಾವಾ ಹುನನಿ ಬಾವ ನೆಂಬೂ ಸರದಾರನ ಸಂಗಡ ಫೌಜು ಕೊಟ್ಟ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ
ಮುತ್ತ ಕೊಂಡು ಇದ್ದಿತು. . . . . . ಮತ್ತೆ ಯಾದಂತ ಕಟಿದರೂ ಕರಸ್ಸನು ದಾಟಿ
ನದಿ ಪಾರಾ ಆಗಿ ಹೋಗಿ ಯಿದ್ದನು. ಊರ ಬ್ಯಾಗೆ ಮುಲಗಿ ಗೌಡ ಕುಲಕರ್ಣಿ
- - -ಗಿ ಸರಕಾರದವರ ಕೈಲಿ ಸಿಗೋ ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಯಿ ಸರರಿರುವ್ಯಯಗಳುಯಿರವವು
ಪತ್ರರ ಕೈಲಿ ತೆಗದು ಕೊಂಡರು. ಆತರ್ವಾಯ ಸನ್ನ ೧೧೯೦ ಇಸವಿಲಾಗಾಯಿ
ತ್ತು ೧೨೧೦ ಇಸವಿ ವರಗೆ ರೆಡ್ಡಿನಾ॥ ರದ ಮಾಗನ ಕರಸಾ॥ ೧೩ವರಿಗೆ
ಕುಂಪಣಿ ಅಮಲು ನಿಲ್ಯಾಗೆ ಹರಿ ಕದ್ದಯ್ಯನಮಗ (ಚಿಕ್ಕ) ಸಿದ್ದಯ್ಯನು ಸ್ವಾ
ಸ್ತಿ ವೃತ್ತಿ ಸವನಿ . . ಯಾವತ್ತು ಅನು ಭವ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಇದ್ದನು

ಯೊಗ್ಗೆ ಸದರಿ ಅದುಲಿನವಾಗಾಯಿತು ಕಾವಲಿ ಬಂದು ಆಗಿಯಿತ್ತು. ಈ ಕಾವಾಲಿ
ಅವಾದ್ಯಗಾರರಾಕಬಸ್ತಾರನುಂ - - - - - - - ನವರು ಆದವಾನಿಗೆ ಬಂದು
ಇರಲಾಗಿ ಯಿ ಸಿದ್ಧಪ್ಪನ ಕವ್ಮ...ಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಹನುಮಣ್ಣ ನಂಬೋಕಲಹಗೆ
ಸೌಕರ ಹನುಮಣ್ಣನವಗ್ಗೆರಿದ - - - - - - - ಹೋಗಿ ಮಾಕಾಬಳ್ಳೆಗಿಕಂದಾ
ಕೃಷಿಯುತ್ತ ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿ ಅವರವರ ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ಸಿರದಾರನ
ವರು ದರಿಯಾಪ್ತಿ ಮಾಡಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಿಟ್ಟ ಇನಾಮತ್ತಸ್ತ್ಯಾಸ್ತಿಗಳ ವಿವರಕ್ಕೆ:-
- - - - - ಪ್ರ॥ ಕೊಸಿಗೆ ಸರ್ಗಮಾನ್ಯ ಶಿವಾಯಿ ಪ್ರ್ಯಾಕಿಬಿ ಮುಖಾಬಕಿಂ - - - - -
- - ಲಾಲು - - - - ದ್ದೇವೆ.

75 ಮಾ॥ ಗ್ರಾಮಗಳು ಹಳ್ಳಿಗಳು ಇಪ್ಪತ್ತಾರು ಗ್ರಾಮಗಳ ಒಳಗೆ ಇದ್ದಾವಾದ
ಮಾಫೀ ಆಕಾರಕ್ಕೆ (?) ಅನುಭವಿಸಿಕೊಂಡು ಇರೋದೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟ
ರು. ತದಾರಭ್ಯ ಅದರಂತೆ ಅನುಭವಿಸಿಕೊಂಡು ಯಿದ್ದಾರು.

ಅಷ್ಟದಿಕ್ಕು ಈ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಯೆಂಬೋದ ವಿವರಕ್ಕೆ:-

೧. ಪೂರ್ವ ಭಾಗದಲ ಒಂದು ಹರದಾರಿ ಮೇಲೆ ನಿಗಲದಿನ್ನೆ ತಾಲ್ಲೂ ಆಂಕೆ
ಕಾಕುಂತೆ —

೧. ಅಗ್ನಿನ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಮೂರು ಹರದಾರಿ ಮ್ಯಾಲೆ ಹಳಲಿ ತಾಲ್ಲೂ ಆದವಾನಿ
ಕುರೆಕುಂಬಳ; ಆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಗರಗಂತೇಶ್ವರನ ದೇವಾಲಯ, ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣ ದೇ
ವಾಲಯವು ವೊಂದು, ಓಂಕಾರೇಶ್ವರನ ದೇವಾಲಯವು ಒಂದು; ಉಮಾಮಹೇ
ಶ್ವರನ ದೇವಾಲಯ ವೊಂದು - ಈ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಚೀನ ದೇವಾಲಯದ
ಸ್ಥಳಗಳು —

೧. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಹರದಾರಿ ಮೇಲೆ ಹ॥ ಆದವಾನಿ ತಾಲ್ಲೂ ಬಾಪು

ಉದೋತಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಶಂಕರ ಭಾರತಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರಿಗೆ ಸರ್ವಮಾನ್ಯ
ಅಗ್ರಹಾರ (ಹಾರ?) ವಾಗಿ ಕೃಷ್ಣರಾಯರ ಅಮಲಿನ ವಾಗಾಯ್ತು ನಡೆಸುತ್ತಾ
ಇದ್ದಿತ್ತು.

೧. ನೈರುತ್ಯ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಒಂದು ಹರದಾರಿ ಮ್ಯಾಲೆ ಹ॥ ಆದವಾನಿ---
ಗೌತಗಲ್ಲು ಯೆಂಬೋ ಗ್ರಾಮ ಶಿಲಾ-- ಪ್ರರವಿಜಯ-------ಲಕ ಅದು
ಅನಲಾಗಾಯ್ತು ಪರಭಾರೆಯವರಿಗೆ ಬರುಗಿರಿ---ಗ ನಡೆಸುತ್ತಾ ಇದ್ದಿತು

೧. ಪಶ್ಚಿಮ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಧ ಹರದಾರಿ ಮ್ಯಾಲೆ ನೈಋತ್ಯ ಕೊಸಗೆ ವಾಯವ್ಯ
76 ಭಾಗಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹರದಾರಿ ಮ್ಯಾಲೆ ಹತಿಲ ಆದವಾನಿ ತಾಲ್ಲೂ ದುದ್ದಿ
ಯೆಂಬೋ ಗ್ರಾಮ ಪ್ರಾಚೀನ ಸ್ಥಳ, ರಾಮಲಿಂಗದೇವರ ಗುಡಿ ಸ್ಥಳ ಇದ್ದಿತು

೧. ಉತ್ತರ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಸಣ್ಣದು ಒಂದು ಹರದಾರಿ ಮ್ಯಾಲೆ ಹತಿಲ ಆದವಾ
ನಿ ತಾಲ್ಲೂ ಸಜಲಗುತ್ತಕ್ಕೆ ——

೧. ಈಶಾನ್ಯ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಕೈಗಲ್ಲು ಅಳ್ಳಲಿ ಮೇಲೆ ಹತಿಲ ಆದವಾನಿ ತಾಲ್ಲೂಕ್ತೆಂ
ತಿಕಲ್ಲು ಯೆಂಬೋ ಗ್ರಾಮ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯಿತ್ತು. ವರ್ತಮಾನಕಾಲಕ್ಕೆ ಗ್ರಾಮಾ
ಬೆಚರಾಖು. (?) —

ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯಗಳು ಯಿರೋ ವಿವರಕ್ಕೆ :—

೧. ಶ್ರೀ ಅಂಜನಸ್ವಾಮಿ ಗುಡಿ. ೨. ಚೌಡೇಶ್ವರನ ಗುಡಿಗಳು.
೨. ಈಶ್ವರನ ಗುಡಿಗಳು. ೧. ನವಿನಕ್ಕೆ.
೧. ನವಿನಕ್ಕೆ. (?) ೧. ಪುರಾತನಕ್ಕೆ.
೧. ಬಸದಿ. ೧. ಸೂಗುರುದ್ರೈಯನ ಗುಡಿಗಳು.
೧. ಗಣ್ಣೆರರಾಯನ ಗುಡಿ. ೭
೪

Restored by - P. Subraya Bhat

77

78 శైఫీయ్యాలు పరగణా కట్టు
అబ్బపాషై

79

80

శైఫీయ్యాలు తట్టు కట్టు అబ్బపాషైయిలాంటి ఆదవాన్ని కట్టు అబ్బపాషైదేశాయి సరదేశాయి గుమాస్తా కేశవరావువల్ల షైసంవత్సరములువారు వ్రాయించినది.

ద్వాపర అంత్యమందు చంద్రవంశపు రాజులైన పరీక్షిత మహారాజులవారు హస్తినాపురరాజధాని రత్నసింహాసనాధీశ్వరులై రాజ్యపరిపాలన చేసే సమయమందు నర్మదానదికి దక్షిణదేశమందు తుంగభద్రానదీతీరమందు కుంతలానగరమనే పట్నమందు నివాసుడై వుండే బ్రాహ్మణుడు సువర్ణానారాయణశాస్త్రి అనే ఆయన వేదాధ్యయనమందున్న శాస్త్రములయందున్న బహుసమర్థుడై అనేకమంది శిష్యులకు పాఠప్రవచనములు చెప్పుతూ వుంటూ వుండిరి. హస్తినాపురమందు పరీక్షిన్మహారాజు అనేక క్రతువులు చేయుచున్నారని సమస్తదేశములయందున్న ప్రచురమైనందున ఆయన జ్ఞానార్థికై సందర్శనము మహోత్సవమైన

యిచ్చియుంతురు గనుక యీ సువర్ణనారాయణాచా
ర్యులవారు యజ్ఞసందర్శనార్థమై శిష్యసముదాయముతోకూ
81 డుకొని హాస్తినాపురమునకు పోయి క్రతువుసాంతమయ్యేపర్యంత
ముఫుండిరి. క్రతువు సాంతమైనపిమ్మట ఆమహారాజు అనే
కమహాదశమహాదానములు బ్రాహ్మణులకు యిచ్చేసమయ
మందు అనేకమంది శిష్యులకు పాఠప్రవచనములు చెప్పుచూవున్న
టువంటి సువర్ణనారాయణాచార్యులవారిని చూచి వారి
విద్వత్త్వము మాహాత్మ్యము నన్నునవచ్చి ఆచార్యులు బహు అంత
ర్యాములు అనితలచి వారియొక్క పూర్వోత్తరములు బక్కగా తెలి
సుకొని మహాత్ములైనవారికి శక్త్యనుసారము కాలదియేదోఒక
విశేషపదార్థము సమర్పణచేసినప్పటికిన్ని అభివృద్ధికాగలదు
అని శాస్త్రప్రసిద్ధము గనుక ఆమహాత్ములచేత యేదైనాఒక్క
మహాదానప్రతిగ్రహణం చేయించవలెనని సంకల్పించి
అభిప్రాయము తెలియచేసి బహువిధములప్రార్థనచెయ్యగా
ఆమహారాజుయొక్క ధర్మచింతనమున్నతనమందు . . శిష
సంతానమునున్నబహుసంతోషపడి సువర్ణనారాయణాచా
ర్యులవారు చెప్పేదియేమంటే మాయందు మీకు అంత
విశ్వాసమువున్నట్లు అయితే నాకు [illegible] మునివాసంచేసుకుని
82 వున్నస్థలము తుంగభద్రానదీతీరము గనుక ఆస్థలమందు
ఒకఅగ్రహారాప్రదము చేయించియిస్తే శిష్యులకు పాఠప్రవ

చనములు చెప్పుతూ కాలక్షేపము చేసుకుంటున్నామని విజ్ఞాప
న చెయ్యగా ఆ మహారాజు ఆ వింబ తుంగభద్రానదీ తీరమందు
కుంతళానగరవాలెం తమందు వారు ఉబ్బయించిన స్థళమందు
పన్నెండు ఖండగల భూమి దానంగ్రహీతముగా యిచ్చి సమస్త
విధములను పూజ చెయ్యగా తరువాత అనేక ఉడుపంపకములు పు
చ్చుకొని సువర్ణాకారాయ ణాచార్యుల వారు శిష్యులతో గూడు
కొని కుంతళానగరమును కువచ్చి ప్రవేశించి యీ పట్టణమును
ఉత్తరభాగమందు రెండు ఆమడల దూరమున ఆ తుంగభద్రాన
దీ తీరమందు అగ్రహారనిర్మాణము చేసి అప్పుడు గ్రామ మధ్య
ను నిర్మించిన దేవాలయములు

౧ శ్రీ వెంకటేశ్వర దేవాలయము
౧ ఆంజనేయ స్వామి దేవాలయము.
౧ శ్రీ వీరభద్ర స్వామి దేవాలయము.

— 3

యీ ప్రకారం గ్రామం నిర్మించి యీ గ్రామ
సామీప్యమందు తుంగభద్రానదీ గర్భముయందు బండలు
రాళ్ళు లేకుండా యున్న ఉదక. మున్ను నిర్మలాకారధ్రమే నింపా
దిగా ప్రవహిస్తూ వుండుటవల్లను కర్ణాటక రాష్ట్రమందు నిర్మ
83 లక్షైన ... దే ప్రదేశము అనే భావము చేత అగ్రహారముకు అ
చ్చ హెళె అనే పేరువున్నద వాలాసా మవులుగా నియమించినారు

పరాన్నియమంచేత సామాన్యజనుల అపరిజ్ఞాతత్వంవల్లను వా
బ్బ్రష్ట అని వాడుకోబడ్డది.

గౌతమానవములు ఖ్యాతిమైన భారాబలవంతులను సమా
పసము స్త్రశాలనుంచి తెచ్చి వారికి తగుమాత్రము వృత్తిస్వా
స్థ్యములు ఏర్పాటు చేసి ఇచ్చి జమాను ఖరీద్దుబాదు చేసు
కొని అందుల ఫలము అనుభవించుచుంటూ శాసనాలను పా
రములు చెప్పుతూ నలభై సంవత్సరముల పర్యంతము అను
భవించి స్వర్గస్థుడు అయిన తదనంతర మందు రాజ్యపరిపా
లన చేసిన చంద్రవంశపు రాజులు జనమేజయ మహారా
జు తరువాతన.

౧ రాజా శతానీక
౧ రాజా అశ్వమేధ
౧ రాజా మహా మహేంద్ర
౧ రాజా రాజనరేంద్ర
౧ రాజా సోమేంద్ర
౧ రాజా వృత్యంగభూజు
౧ రాజా నందన చక్రవర్తి

2

వీరు రాజ్యపరిపాలన చేసే దినములలో అగ్ర
హారమునైన సువర్ణనారాయణరాబారుగ్నల వారి సంతతివారైన

. . . . . అగ్రహారముగా జరిగినది. అని స్థానికజ్ఞులు చెప్పినారు.

84 అంతటు అగ్రహారీకులకైన సువర్ణనారాయణభా ర్యులకున్ను సంతతి అంతరమయినది.

తరువాతను సింధు భల్లాణరాయలు అనే రాజు సింధువాడిలో వుండి యీ సీమ ప్రభుత్వం చేసేటప్పుడు. యీ యచ్చవోశి గ్రామము సర్కారు దాఖలు అయి వారి మాన్యపాలనలో వచ్చినది.

తదనంతరమందు త్రిభువనమల్లరాయలు కల్యాణపట్టణమందు వుండి రాజ్యపరిపాలన చేసేటప్పుడు. అచ్చవోశి గ్రామము సింధవాడి సీమప్రభుత్వము చేస్తూ వున్న త్రైలోక్యమల్లరాయల వారి యేలుబడి కింద జరిగినది.

యిందుకు రుజువు

గ్రామము యొక్క పశ్చిమ భాగమందు వున్న కోటకు వెలపట వుత్తరభాగమందున వున్న నల్లబండ మీద శాసనము వ్రాశె కన్నడములిపి

స్వస్తి సమస్తభువనాశ్రయ శ్రీ పృథ్వీవల్లభ మహారాజాధిరాజ రాజపరమేశ్వర పరమభట్టారక సత్యాశ్రయకులతిలకం చాళుక్యాభరణం శ్రీమ త్రైలోక్యమల్లదేవర విజయరాజ్యముత్తరోత్తరాభివృద్ధి ప్రవర్ధమానమాచం

దాఖల ప్రారంభరం . శ్లుత్రమిరో శకవర్షు ౬౬ నె ప్రారణ
సంవత్సర కార్తీక శు ౧౦ బృహస్పతివారం . . . మం విక
వీరయ్యనా . తి వెం. త్రైలోక్యమల్లజయ . . ర్గ సిందవా
డి నాడొ నగణ వాచ్చల్లియేలా . . . . . గొట్టు
. . యకె యు౨త ౧౦౦ . . . అనివాలెసి వున్నది.

85 తరువాత జగదేకమల్లరాయలు . . పురుషప్రతాప చక్రవర్తి కళ్యాణపట్టణమందు వుండి రాజ్యభారం చేసెటుప్పుడు వారి తరఫున దండనాయకులు దండనాయకం బాయము దస దండనాయకరు రెబసరు అనేవారు మొదలైన కొందరు సిం దవాడి కింద చెల్లేశీమ ప్రభుత్వం చేసినట్టుగా వాశిగన్నద పు విపి చేతవ్రాసిన శాసనములు నాగులదిన్నె తాలు గురుజాల లోనున్న ఆదవాని తాలూకు పౌరె మన్నళం లోనున్న వున్నవిగనుక అప్పుడు అచ్చవౌ శిగాలి మంశింద వారి కింద నడిచినట్టు లోకు బ నది

తరువాత నరణ నిశ్శంకమల్లపరాక్రమరాయలు యీ శీమ కొన్నినాళ్లు ప్రభుత్వం చేసినారని దేశస్థులు జవాబుకరు చెప్పుకొంటువున్నారు

యీ నరణ నిశ్శంకమల్లరాయుల శాసనం నాగదిన్నె తాలూ పోలకెల్ల్యాలె మూనను.

శాలివాహనశకవరుష ౧౦౪౮ నేయ ప్లవంగనా

మ సంఖ్య శాలివాహన శ ౫ తారీఖున వ్రాసివున్నది.

తరువాతను విద్యానగర రాజధాని రత్నసింహాసనాధీశ్వరుడైన ఆళీయబుక్కరాయలు వారు రాజ్యపరిపాలన చేసేటప్పుడు. అగ్రహార గ్రామం వారి మేలుబడిలో వచ్చినది.

తరువాతను శాలివాహన శకవరుషంబులు ౧౧౯౬ల గాయతు శా ఖ్య . . . . పర్యంతం బుక్కరాయల కొమారుడు. వళి. . . . . హరదేవ మహారాయలు వారు
86 రాజ్యపరిపాలన చేసేటప్పుడు వారి మేలుబడిలో యీ గ్రామము నడిచినది.

తరువాత యీయన కొమారుడు పెద్దదేవరాయలు వారు శాలివాహనశకం ౧౨౨౭ అప్పుడు పిత్రార్జితమయిన సింహాసనమందు పట్టాభిషిక్తులు అయి రాజ్యపరిపాలన చేసినప్పుడు. వారి ప్రభుత్వం కింద జరిగినది.

తరువాతను యీయన కొమారుడు. అయిన విజయదేవరాయలు వారి ప్రభుత్వము చేసినప్పుడు వారి మేలుబడి కింద అగ్రహార గ్రామం జరిగినది.

తర్వ్య యీయన కొమారుడు. పెద్దదేవరాయల వారి ప్రభుత్వం కింద జరిగినది.

తర్వ్య సాళువ నరశింగరాయల వారి ప్రభుత్వం కింద జరిగినది.

తర్వా అచ్యుత క్రిష్ణరాయల ప్రభుత్వం కింద శాలివాహ
నశకం ౧౪౨౦ వరకు ఆఖరు పర్యంతం జరిగినది.

తర్వా శాలివాహనశకం ౧౪౮౬ వరకు అళియరామ
రాజు కింద జరిగినది. యీ పరగణాకు దేశగతి దేశపాండేలు
నిర్ణయమైన క్రమం దేశగతి దేవప్ప చెప్పిన క్రమము యేమంటే
విజయనగరపు రాయలవారు రాజ్యపరిపాలన చేస్తూ వున్న
ప్పుడు బాలెహ్యాలు రఘుప్ప గిరెప్ప అనేవారు యిద్దరున్ను రా
యల . . దాఖషేరీలో మనిషిగిరి చేస్తూ వుండేవారు.

. . . . యమందు అచ్చుహొళెగాలెమ వగ్గిరా గాలెమా
. . లు దేవదుర్గం రంగప్పనాయుడు క్రిష్ణ . . . . యుడు
అరికెళెల అచ్చుప్పనాయుడు అ . . . . . . గాండ్లయొక్క
వుపద్రవంచేత బాలా . . వుజాడులయి గాల . . వద్దె
ఱెడ్డి వుంటే. ప్రబలబలులయినందున యీసంగతిరా
యలవారి చిత్తానగ వేటుపడి యీ గాలెమానకు స్పశమును
సరించిన బ్రాహ్మణులుగా ఒకరిని నియామకం చేస్తే పాళెగాండ్ల
వుపద్రవమున్ను తేకుండా వుంటున్నది. గాలెమాలున్ను బస్తీ అవుత
వి. అని యోచన చేసి ఖచేరీలో మునిషీగిరి చేస్తూ వున్న గిరెప్ప బు
ద్ధిమంతుడున్ను నిర్వాహకం చెయ్యదగిన మనిషి అనిన్ని ఆయనను

అచ్చుహొళె పరగణా కింద ౧౨ గాలెమాలు యేర్పాటు చేసి
గిరెప్పను పరగణా దేశగతి మొకర్రరు చేసినవయినను.

∧ కసుబా అజ్ఞహొష్టె
∧ మ॥ అనపకల్లు
∧ మ॥ పాళములరవల్లి
∧ మ॥ వుప్పలపాడు
∧ మ॥ కొత్తూలచింత
∧ మ॥ శీధరగడ్డ
∧ మ॥ చితల బిష్ణారం
∧ మ॥ పాశెకొల్లు
∧ మ॥ కొవారిల
∧ మ॥ పెషిగె నూరు.
∧ మ॥ కొత్తమూరవల్లి
∧ మ॥ బొంమ్మలాంపురం
∧ మ॥ కొండూరు.

13

అయినతుంగభద్రా నదికి యివతలి

నదికి యివతలి . . . . .

∧ మొద్దులదొడ్డి
∧ వద బిష్ణారం
∧ మొదికినపాళెం
∧ చిన్నకల్లు
∧ భువనేశ్వరి దిన్నె

5

88. యీ పద్ధతి మీద గాలిమరలకున్న దేశగతి నిర్ణయించియుండు-
సావస్తవము.

౧ గాలిమరం ౧కి చేను తూములు ౪

౧ గాలిమరం ౧కి గగ౧ మర్తనహాబ్బుభేట్లు

౧ మూటికి రూ ౧౦౦కి రూపాయలు ౧౦ రుసుము.

వుమ్మళిగె గాలిమరాలు

౦ వాత్తుమురవళి

౦ అనపకట్టు

౧ వుప్పులపాడు

౧ కొదరగేడు.

యీ ప్రకారం నిరూపించి దయచేసి సరాసరి తట్టునుంచి కొంతజమియ్యవలసివున్న గూర్చి శెప్పను అబ్బవోళె వరగజ్జాను అందించగా ఆయనవచ్చి పాళెగాండ్లవద్ద వంతేకుండా అడిగి చివేసి గాలిమరాలు బుస్తీలు చేసియి విగాకలత తూర్పువైపు వున్న గాలిమరాలు కొన్ని వేచిరాఖు అయివున్నగాలి మకంతు ములనున్న గాలిమరా యుడారి అయిన్న స్థలాలయందు నవీనముగా కట్టించిన్ని నెగడించిన్ని బస్తీ చేసిన గాలివనములు.

మో జే బాగి

మో జే బిసరువాళ్ళ

〃 మోజే బైరగాండిన్నె
〃 మోజే కురువళ్ళి
〃 మోజే మాటూరు
89 〃 మోజే చల్లగూళ్లూరు
〃 మ॥ అకేఱ తంగేరువాళు
〃 మ॥ కుడుదరవోళు
〃 మ॥ హొన్నవాళ్ళి
〃 మ॥ బితాల
〃 మ॥ బొంతమాను దొడ్డి
〃 మ॥ ఆలయనూరు.
〃౪

యీ గ్రామాలు నెగడించి ప్రజలను చేర్చి మేహాన తు లగపర్చగా యీయన తోట కూడా కార్య ఖడ్గ వాదములలో తుంగభద్రా నది అవులు వుండే హొళగినవోళు అనే గ్రామము గ రెడ్డితనం చేస్తా వుండే కాపు కొడుకు శిరాష్ఠి రెడ్డి అనే అతను దేశగతి గిరెప్పతో కూడా వుండి బహు మేహనతు చేసినందున అతన్ని దేశగతి గిరెప్ప వెంటపెట్టుక పోయి రాయలవారి దరిశనం చేయించి యితని మేహనతు యావత్తు విజ్ఞాపన చేయన్నిగా చిత్తగించి పైన చెప్పిన నవీన పాలిచేన గ్రామాలు ౧౨కి గిరెప్పకు దేశగతి అన్ని శిరాప రెడ్డికి నాడు గౌడు దేశపాండ్యా

గిరిన్ని యీప్రకారము నిర్ణయించియిచ్చినాడు. తరువాత వీరు వృషభయులు ఉత్తరుగా పరగణాలోకి వచ్చినారు. రాయలవారు నాడుగౌడు దేశపాండె శిరాపరెడ్డికి నిర్ణయించియిప్పించిన వసతులు.

౧ గ్రామము ౧కి చేను తూములు ౪

౧ గ్రామం ౧కి గ ౧ వంతున మాబ్బాబెట్టి

౧౦ ౧ రూపాయీలు ౧౦౦కి రూ ౫౧౦ రుసుము.

వృత్తి గ్రామాలు.

౧ మ॥ మొద్దులదొడ్డి

౧ మ॥ కేమటూరు

౧ మ॥ గురువళ్ళి

౧ మ॥ చీరువళ్ళి

౪

యీప్రకారము విజయనగరపురాజులు నిర్ణయించి యిచ్చినారని చెప్పుతున్నారుగాని యిందుకు రుజువులేదు.

యింతేకాకుండా యేరాజు మన్వంతరమందు యేశకములో నిర్ణయమైనట్టు గాను న్ను చెప్పలేకపోయినారు.

తరు కర్ణాటదేశము బిజాపురము ఆదిలశాహా పాదుషావారు రామరాజును ముంచివేసి రాజ్యము సాధించిన తరువాత నను బిజాపురంపాదుషావారి తరఫున ఆదవాని

సీమ సుబేదారీకి మొకరరు అయివచ్చిన శకరద్దౌలతు ఖా
నునివారి మాఖ్యపరగణా దేశగతివాడు గొండుదేశపాండెవారి
ముఖాంతరముగా వ్యవహారం జరిగించినది. ఫసలీ ౧౬౨౩
లగాయతు ఫసలీ ౧౬౨౬ వరకు

లగాయతు ఫసలీ ౧౦౨౪ వరకు
నాడుగొండు వారి ముఖాంతరము. .

బిజాపురం తఖ్తునుంచి ఆదవాని శీమ సుబేదారీ చేసేటందుకు
మొకరరు అయివచ్చినవారు పరగణా అమలు జరిగించుకున్నారు
అప్పుడు గాలిమానను తూర్పున కోటలు కట్టించినారు.

91 ఫసలీ ౧౦౨౧ ఫసలీలో బిజాపుర ఫ్ పాదుషావారి
తరఫున శిద్దీమసూరు జానుడు ఆదవాని శీమసుబేదారీ చేస్తూవు
న్నదినములలోను శిద్దీవెంకన్నపంతులు దివానుగిరీ చేస్తూవుండి
ఆదవానిశీమ సర్దేశగతిసంపాదించి అనుభవించుకుంటూవు
న్నప్పుడు వారివద్దములానీనుపైవున్న తిమ్మన్న అనేబాల వ్యాడి
కితమనుపడిచే అబ్బా ళ్లపరగణె సర్దేశగతి యిచ్చినన్నదు
వారియించియిచ్చినాడు. అప్పుడు నిర్ణయించి జరిగించినవృ
త్తిసావాస్తవములు.

సర్దేశగతి వృష్యడిగలమమలు.

౧ వృప్పలపాడు ౧ మ . .
౧ మ . బసరవాళ్లు ౧ . -

యివిగాక దేశగణితవారి కింద నిర్ణయించినవి

౧ మ॥ బాకి ౧ . . . . .

యిదిగాక పరగణాగ్రామ . . . . సర్దేశగ

ణిత దేశగణిత నాడుగౌడు నాడు నలుగ్గురు . . . .

. . . . కున్ను గ్రామ ఖండ . . . జివరి . . . .

కుమానన్న మున్ను నిర్ణయించి యిప్పించినారు.

92 యీప్రకారము నిర్ణయించి యిచ్చిన తరువాయి (ఆ)ను

దేశగణిత సర్దేశగణితవారు వుభయులున్ను నాడుగౌడు దేశ~~పా~~-

పాండ్యవారున్ను పరగణాగ్రామాలు విభాగించుకుని వ్యవహారం

చేసుకున్నవయినవి.

దేశగణితవారి మాంతీఫతు,	సర్దేశగణితవారి మ॥
౧ మ॥ బాకి	౧ మ॥ వుప్పులపాడు
౧ మ॥ వనముకుంటు	౧ మ॥ బసరవాళ్ళ
౧ మ॥ కాతరు	౧ మ॥ బొమ్మలాపురం
౧ వుత్తుమ॥ రూపిటి	౧ మ॥ శీదరగడ్డ
౧ మ॥ పాడుమురువటి	౧ మ॥ పొన్నవాళ్ళ
౧ మ॥ కొత్తశెంత	౧ మ॥ పాశెకోటి
౧ మ॥ దళవాడు	౧ మ॥ కొడగినూరు
౧ మ॥ కల్లుకట్టినవాళు	౧ మ॥ చికటబళ్ళారి
౧ మ॥ భైరగాదిన్నె	

93 నాడుగోడుదేశపాండ్యావారి మాన్యా   తుంగభద్రానదియు
^ మన్య మొద్దులదొడ్డి   వతలి గ్రామాలు
^ మన్య చిన్నపట్టి   ^ మన్య దల్లబరాళ్లూరు
^ మన్య వడబళ్ళారి   ^ మన్య వరాటూరు
^ మన్య భువనేశ్వరిదిన్నె   ^ మన్య చిరవళ్ళి
^ మన్య చిత్తాల   ^ మన్య కొడూరు
^ మన్య చింతమానుదొడ్డి   ^ మన్య అకలతంగేరు హాళ్ళు
^ మన్య ఆయనూరు   ^ మన్య గురువళ్ళి
2 యువగాక   6 మేరా .. గ్రామాలు
యువితుంగభద్రనదికి అవత   ^ 3
లివి.

యువగాక

^ కన్య అబ్బహోళె
^ మన్య హోళిగెనహళ్ళు తుంగభద్రనదికి అవతలివి.

యీగ్రామాలు దేశగతిసర్దేశగతి నాడుగోడుదేశ పాండ్యావారికి స . . . నివున్నది.

94 యీప్రకారముగా వారివారి మాన్యంఘత్యనవున్న గ్రామాలువారువారు అమలుచేసుకుంటూ సర్కారుపై కంపనిసర్కారు కు చెల్లించుతూ తమవృత్తిస్వాస్త్యములు తాము అనుభవించుకుంటూ అమలుదార అమల్దార్ వచ్చినాం

ఆదవాని కింద నడుచుకున్నారు

పరగణా అమలు చేసిన దేశగతి వగైరా వారి అమలు వారి స్వహస్తములు చెప్పడమును అశక్తులు అయినందున వ్రాయలేదు.

ఫసలి ౧౧౧౦ లో గదావలు బోమన్న అనే సమస్తాని కుడు వచ్చి ఫౌజులో అప్పు పోషికి ల్లానుము ట్టుడి వేసి ఆ రునెలలు లడాయి చేసిన జరుప్పు చ్చుకొని సింహాసు నవాబు వారి ఫౌజులో వచ్చి గదాలలో బోమన్నను కదల్లు దగ్గర అటుకాయించి కొట్టి వేసినారని స్వహస్తములు కొందరు చెప్పుతున్నారు.

అమలు దర అమలు ప్రకారం దేశగతి సర్వే దేశగతి నాడు
15 గౌడు దేశపాండే వారి మాతృత్వ పర్గణా గల మాలు అమలు చేసుకుని ఆదవాని కిందనడుచుకుంటూ వున్నంతలు ఫసలి ౧౨ సేయు రౌద్రి సంవత్సర మార్గశిర శు ౧౫ వరకు కుంపిణీ అమలు కిందదేశం అమలు అయిన వెనక సదరవారు దేశగతి వగైరా వారు రుసుం వర్తన వృత్తులు అన్నీ మాఫు చేయించి యినాము తీలు ఖారీ చేయించినడిపిస్తూ వున్నారు.

తదారభ్యం తుంగభద్రనది అవతలి గల మాలు సదరవారు ౫ గల మాలు యున్నవేము గా లాయా అమలులో

దాఖలు అయి పోయెను గనుక నవాబులవారి యిద్దరిగారి మాం
లలోవున్న యీనామతీలు వారు అనుభవిస్తూవున్నారు.
యీ గ్రామమానకు అష్టదిక్కులు.

98

కైఫియ్యతు

ము॥ అహోబళదేవరపల్లె సమతు గుడిపాడు తాలూకు చక్కం. పల్లెయిలాకె సరకారు ముంపిణో సన్ ౧౯౧౮ ఫసలీ మలు రిటన్ పెంబయ్యన్ పెంబరెడ్డి పుఖ్యయ్యలు వ్రాసిన కైఫియ్యతు.

శుక్లనామ సం॥ర. ఆషాఢ
99 శు ౨ శని వారము.

శాలివాహనశకవరుషంబులు ౧౪౦౦ (A.D.1577) అగుయీశ్వరనామ సంవత్సరమున. శ్రీ అహోబిలనృశింహస్వామివారు అహోబిలంనుంచియీఅరణ్యమందు ప్రవేశించిన కైఫియ్యతు.

శ్రీస్వామి అరణ్యమందు నిల్చినానని కొత్తకోలు

దొర పొన్నపలి పైం తె దొర వారి సంబంధీకుడు రామానాయుడు అనే దొర స్వప్నమందు నృశింహస్వామి కనిపించుకయుండియు రణాన్ని వుండు నివిచినాను యిక్కడ దేవస్థానం కావలెనని చెప్పెను గనుక ఆదేవాలయం కట్టించి దేవతాప్రతిష్ఠ నిర్మాణం చేసెను అప్పటికి గాలము వులేదు ఖిలము.

శాలివాహనశకవరుషంబులు ౧౫౫౪ (A.D. 1631) అనునేటి ప్రజోత్పత్తిసంవత్సరములోను పొన్నపలి దొరవుసరి కొండలనాయుడు యీదేవునిదగ్గర గాలము కట్టించి ఒబళదేవరపల్లె అనే పేరుపెట్టి యుండుగ పొలం ఆవర్షం నిర్మాణంచేసినది.

తూర్పున వెంగళంపల్లె యీ దక్షిణం పొన్నపలి యీ పశ్చిమం పెద్దపుదు యీ వుత్తరం కొత్తకోట యీనాల్గు గాలముదుల పొలంలో చేసుక . . ఆయకట్టుయేర్పరచు గ్రామం కట్టినది జాగీరు అనుభవం - - ముప్పై సంవత్సరాలు సం 30

యీయనకుమారుడు తిరుమలనాయుడు యాభై సం॥ రాలు యీ . . మం జాగీరు అనుభవించెను. కిలము.

యీ తిరుమలనాయనికి కుమారుడు బుచ్చయ్యనపది సం॥ జాగీరు అనుభవించిన తరువాత వీడి విజయరాఘవ రాజ్యాన - వీరిజాగీరిలోసి పొన్నపలి పై . వెంగప్పనాయుడు యిద్దరు స్త్రీవలు

యిచ్చినిచ్చివుండెను కాలము సం౹౹ ౧౦

100 శాలివాహనశకం ౧౬౫౪ (A.D.1732) అనుపరిధావి
సం౹౹ ఆశ్వీజశు ౫లు

పానపటి రంగప్పనాయనివారు పైద్నాం ౧ మాంబిడలారు శీతారామయ్యగారికి యీగ్రామం జాగీరు యిచ్చివుండిరి దానపత్రం వ్రాసియిచ్చివుండిరి. సన్నదువారిదగ్గర హాజరు. వున్నది యీ రంగప్పనాయుడు ముప్పై ఆరు సం౹౹రాలు దొరతనం చేసెను తరువాత పెదవెంకటప్పనాయుడు యేడు సం౹౹రాలు దొరతనం చేసెను. ఆ శీతారామయ్యగారికి యీ గ్రామం జాగీరి అనుభవం. సం౹౹రాలు ౨

యీరంగప్పనాయనికి కొమారుడు కొండలనాయుడు శీతారామయ్యగారి జాగీరు తీసి సూరాపురంనుంచి వచ్చినవాహనగిరి అప్పలాచార్యులు తమ గురువులు అని వారికి జహాగీరియిచ్చినది. పండెండు సం౹౹రాలు వీరికి జహాగీరి నడిచెను కొండలనాయుడు చేసిన పండెండు సం౹౹రాలు వీరికి జాగీరు నడిచెను. సం౹౹ ౧౨

యీ కొండలనాయనికి తమ్ముడు చినవెంకటప్పనాయుడు దొరతనం చేయగాను యీ అప్పలాచార్యులవారి జహాగీరు తీసినందున పానపటి లోకే నడిచెను. యీయన చేసిన దొరతనం రెండుసం౹౹రాలు ౨

యీ చిన్న వెంకటప్పనాయని ప్రభుత్వం పోయి బహుధా
న్య సం॥ ఆఖరు మురారి రాయడు రాజ్యం చేసినందున ప్రమా
ది సం॥ సర్వభాను సం॥ రం పర్యంతం అయిదు వేండ్లు నల
బొతు వెంకటాద్రి అనే నాయకునికి మరవాటి తాలూకా నర
సింగరాయుడు యీ వెంకటాద్రికి జాగీరు యిచ్చెను. సం॥ ౫

యీ నరసింగరాయని ప్రభుత్వంలో నే యింగలమంలో
కుప్పల నరసన్న అనే నాయకునికి యీ మనతా ఖేయి ర్జువై
నలుగురు బంట్రోతులను జాగీరు తారణ పార్థివ రెండు సం॥
రాలు నడిచెను. సం॥ ౨.

యీ నరసింగరాయని ప్రభుత్వం పోయిన తర్వాత గు
త్తిమల రాయని వారు మరవాటి బిమ్మణారావు అనే వానికి
వ్యయ సం॥ తాం॥ విక్రతి సం॥ ఆఖరు పర్యంతం యీ బిమ్మణా
రాయనికి అయిదు సం॥ రాలు జాగీరు నడిచెను. సం॥

యీ మురారిరాయని ప్రభుత్వంలో నే బిమ్మణారా
యని జాగీరు తీసి యిస్పప్పు శ్రీ మురారాయడు అనే బిలవల్లి
గురాల అవచే లాను జాగీరు ఖర సం॥ లో, మన్మథ సం॥ సరికి
అయిదు సంవత్సరాలు జాగీరు నడిచినది. సం॥ ౫..

యీ మన్మథ సం॥ ఆఖరులోను గుత్తిరాయని పె
ద్దన వాటి బిదారతనం ఆయెను. యీ దుర్ముఖి సం॥ తానాయ
ని సాధారణ సం॥ రం వరకు పదిహేను సం॥ రాలు,

రాజ్యం చేసెను. అప్పుడు సరకారు దిక్కులు సం౹౹౧౭౧
1791. విరోధికృతు సంవత్సరం పౌషపవిత్రమై అప్పమ్మనాయు
డివారు రాజ్యావేసుక పౌష పతి బంట్రోతులకు యీనాము మాన్యం
బంట్రోతులకు కాం . . అనుయిచ్చిరి సంవత్సరం పుష్యశు ౧
1792 పరిధావి సంవత్సరం నాగాయలతి కాళయుక్తి సంవత్సరం సరిక్ష
యేడుం సంవత్సరాలు రాజ్యం చేసెను. టిప్పుసుల్తాను వ్రాయవారికము
లోను సరకారు . . . సం ౧౨
1799 సిద్ధార్తి సంవత్సరం మొగలాయి అమలు అయిరా
జాబందూలాయి వారి మాలీ ఫత్తులాలి ఖై చేసినది. సం౹౹౮౦౧
1800. రవుద్రి నాయునుంపిడో అమలు క్రోధనసంవత్సరంలోను గాలి 1800
మ. పాలుం ఆరా కొవిచి తరం. నిష్ఠుర చేసినది. టి. . లాయ
బహాదరు తరం సాగుదాం ఖలావిభవసంవత్సరం తరం నుంచి
డోసరారు తరవు ప్రయిస్తూ వున్నాము. మహబూబ్
దేవ . . . సగుడివాండు వాయి బన్నం పత్తె
02 యీనాము. భూమి పయిరు అవేన్ని ధాన్యాలు.

౧ పచ్చజొన్నలు	౧ ఆముదాలు
౧ కందులు	౧ అలచందలు
౧ పచ్చపెసలు	౧ సజ్జలు
౧ నూవులు	౧ వులవలు
౧ అనుములు	౧ వర్షం అదనంగా కురిస్తే వడ్లు

దేవాలయములు

1 గ్రామానకు పూర్వపు భాగమందు ఆంజనేయస్వామిదేవాలయం పూజనడుస్తూవున్నది.

1 యీశాన్యమందే సుంగులమ్మదేవళం పూజకలదు

1 యీగ్రామమధ్యమందు శ్రీ పంపాపతి అనే యీశ్వరుడు కలదు. దేవాలయం పూజనడుస్తూవున్నది.

1 గ్రామానకు ఆగ్నేయభాగాన నృశింహస్వామిదేవాలయం దూరంగా తపెట్టు నెలను వున్నది పూజకలదు

23 యీగ్రామానకు అష్టదిక్కులయందు వున్న గ్రామాలు

1 తూర్పున వెంగళంపల్లె పల్లెలు 01

1 ఆగ్నేయభాగాన గుడిపాడు పల్లె 2

1 దక్షిణభాగమందు ప్యాపిలి పల్లె 1

1 నైరుతిభాగమందు గుడిమ రొల్లప 1

1 పడమరభాగమందు పెదపుల్లిపల్లె 1

1 వాయువ్యభాగమందు చినపుల్లిపల్లె 1

1 వుత్తరం కొత్తకోటలూటపల్లెలు 1

1 యీశాన్యభాగమందు యెనిగెపడిప 1

106

యర్రగడి

కైఫీయత్తు యర్రగడి తాలూకె పంచపాలెం.

పూర్వమందు యీగ్రామం అరణ్యంగా వుండగాను యీస్థానమునకు తూర్పున రెండు పరువుల మీదను తందసూరుశీమలో కందాలపాడు అనే గ్రామమందు తలారివాడు మాదినాయుడు అనేవాడు ఆవూరి పశువులు కాస్తూ వుండగా యీ అరణ్యమునకు పసులలో యీస్థానమునకు వాయవ్యముల... కోసు మీదను తెల్లతిప్ప అనే కొండపైన పసులను మేపేదానికి విడిచి తాను నిద్ర చేస్తూ వుండగాను స్వప్నంలో రామేశ్వరుడు వచ్చినాను దేవాలయం కట్టించమనగా యితడు చెప్పిందినా వద్ద యేమి వున్నది నేను పసులుమేపేవాడు అనగా యీకొండలో ద్రవ్యం వున్నది. అవి తీసికొని యీదిగ్గున ఒక లింగం వున్నది. ఆ లింగం ప్రతిష్ట చేసి దేవాలయం కట్టించమని ఆజ్ఞాపించెను. తరువాత యితడు మేలుకొని స్వామివారి శెలవు ప్రకారం ఆస్థలంలో తవ్వి చూడగా గొప్పరలు ధనం వుండెను. అవి దినాల వెంబడి యింటికి తెచ్చి దినాల వెంబడి నూరు జనంచే ఝమని విజయనగరం రాజుల వద్దికి పోయి యీస్థలంలో దేవాలయం కట్టిస్తానను అని శెలవు పు

చ్చుకొని యిక్కడికి వచ్చి అడివి చెట్లు చేము కొట్టించి బుద్ధ
నాచారి శిధనాచారి అనే పనివాండ్లు రాళ్లపని చేసే వారి
చేతను. దేవాలయం కట్టుడానుకు ప్రారంభం చేసినవాడు చె
విటినాయని కొమారుడు. కంభాల పాటి మాదినాయుడు
బోయవాడు కంబాల పాడు అనే గ్రామంలో తలారితనంగా
వున్నవాడు. దేవాలయం కట్టుడానుకు ప్రారంభం ౧౫ వేయుండ్నె
ములను ప్రయామాదినాయణ్ణి అప్పుడు ౨౪ యిరువైనాల్గు
యేండ్లవాడు దేవాలయం కట్టించి రామేశ్వరలింగం గుడి అమ్మ
వారి గుడి యీరెండు దేవాలయంలో దేవుని ప్రతిష్ట చేసియు
త్రగుడి అని గ్రామం కట్టించెను. కొన్ని పనులు నడుస్తూ వుండగా
చుట్టూ వుండే గ్రామాలలో వుండే తలార్లకు ముఖ్యుంగా వుండె
ను. ఆకాలమందు అక్కడ అక్కడ మాన్యాలు న్ను సంపాదించె
ను. మందిన్ని చేర్చెను. దేవాలయానకు ఖర్చులకు చాలక
పోతే మాన్యాలు దోచి తెచ్చింది ఖర్చుచెడి దేవాలయం పనిన
డిపిస్తూ వుండెను. ఆకాలమందు శాలివాహనశకం ౧౭౨౬
107 రక్తాక్షి సంవత్సరమందు కందనోలి సీమలో ప్రతిపెందకొండలో
రాజుగా వుండిన కొండ్రాజుగారికి యీ వురుపుంబశిగెగా వుండ
గా దేవునికి సర్వమాన్యంగా యిచ్చినారు. యిదిగాక యీ మా
దినాయనికి చుట్టు గ్రామంలో తలారితనం మాన్యములున్ను దే
వునికి యిచ్చి నడిపిస్తూ వుండెను యీ వంతున వుండగా

యీపూరికి తురకబ్రాహ్మలాటువాండ్లు మాదినాయకునివద్దకి
టు ఆడిరి దానికి బహుమానం మెదలయినది ~~యిచుసూ~~ వుండెను
యిచ్చినాడు. యీపూరు విడిచి మార్గంలో పోతూవుండగా
ను మాదినాయకుడు తనకాలువుగాండ్లను పంపించి వాళ్ళ
దోచి తెచ్చెను. మళ్ళా బ్రాహ్మలాటువాండ్లు మాదినాయకునివ
ద్దకివచ్చి మాసొమ్ము పోయింది అని చెప్పుకోగా యెవరు దోచి
నారో మాంకు తెలియదు అని సాఫుగా చెప్పెను. ఆబ్రాహ్మలా
టువాండ్లు గోలకొండకుపోయి అక్కడ ధణీవద్ద బ్రాహ్మలాటును
ఆడేటప్పుడు ఒకబ్రాహ్మను శివం యెత్తించి దేవాధిదేవతలు
రాజులు మొదలయినవారి దురాయిపెట్టితే నిలవకవుండెను.
అప్పుడు బ్రాహ్మలాటువాండ్లు మాదినాయకుని దురాయిపెట్టితే
శివం ఆడేదినిలిచెను. అప్పుడు అక్కడవుండేదొర మాదినాయ
డు అనేవాడు యెవరు అని అడిగేటప్పుడు. బ్రాహ్మలాటువాండ్లు
ఫలానాస్థలంలో దొంగతుంటగా వున్నాడు. అని చెప్పినయెడ
ల అక్కడి సంస్థానం వచ్చియిచ్చి మాదినాయకుణ్ణి శిరచ్ఛేదం
చేసిరి. అప్పుడు యీ మాదినాయకునివద్ద వున్నవారు మాదినాయకుని
వలెనే ఒకబొమ్మ చేసి సామి యెదురుగా మూర్ఛుంద పెట్టిరి. ఆప్ర
తిమ తలకొట్టి దహం వేరే తలవేరే వున్నది. ఆదహంపైన తలలు
వేరే వుంచినారు. యీ మాదినాయకునికి సంతానం లేదు. వీరిదా
యాదుల వంశస్తులు మాత్రం యీదేశంలో తలారితనం చే

సునునివున్నారు. సదరహి వ్రాసిన మాందినాయని . ప్రతిమ
యీరెండు చేతు . లాపసలో కొట్టివేసినారు. యీవూరిదేశాల
18 వాలయం. సదరి వ్రాసిన రామేశ్వర దేవాలయం గర్భగుడి
తట్టున నారదుడు తుంబరలు బ్రహ్మ విష్ణు మొదలగు వారు యీ
శ్వరుడు నటనం చేస్తూ వుండేటట్టుగా కడమ వారు వాయిద్యాలు
వాయించేటట్టుగా యిదిగాక యీశ్వర ప్రతిమ రూపంగా యీ
ప్రకారం చెక్కి వున్నది. యిదిగాక దేవునికి యెదురుగా ౧౬
కాళ్ళ మంటపం వున్నది. యీ మంటపం లోను ప్రతిమలు వు
న్నవి. మాందినాయుడు యితని భార్యె వుభయుల రూపం ఒకరా
తిపైన వేరే రాయి పైన వున్నది. యీ మంటపంలో ద్వారపాలకు
లవద్ద ఒక ద్వారం కాచే తల్లారివాడి వలె ప్రతిమ వున్నది. యి
దిగాక ప్రతిమలు శానా వున్నవి. వాటి పేర్లు యీవూరివాండ్ల
కు తెలిసేది లేదు. యీ రామేశ్వర దేవాలయానికి చేరువట్టు
గా పార్వతి అమ్మవారి గుడి నల్లరాతితో చిన్న గుడి వున్నది
యీరెండు దేవాలయాలు పని సాంతం గాలేదు. కొరత వున్నది
యీ రామేశ్వర దేవాలయానికి యెదురుగా నాలుగు శిలాశాసనాలు
వున్నవి. వాటి నకలు వ్రాసినాను. యీ దేవాలయానికి యెదురు
గా యెదురమంటపం వున్నది. యీ మాందినాయుడు చచ్చిన త
ర్వాత యీ దేవునికి నడిచే గరమం నిలిచిపోయెను. యిప్పుడు దే
వునికి సద్దీపారాధన మాత్రం మాన్యం నడుస్తూ వున్నది

నైవేద్యానకు యేమినడిచేది లేదు. యీరామేశ్వరదేవాలయం
వేడుకగా వున్నది. యీప్రకారం వ్రాయించినవాడు కరణం [illegible]
బత్తాయి ఖు జూను 17 తేది 1808 సం।। బదస్తురు నారాయ
ణరావు ముతసద్దిము త్రిదు మెస్తరవార్డు సాహెబు అశిష్టాంటు
యి . . . మేజరు కాలన్ మెకంజి దొరగారు.

110 గుంతనూరు

కైఫియ్యతు గుంతనూరు తాలూకె పంచపాళెం.

పూర్వం కలియుగంలో జగదేకమహరాజు యేకుల కొమారుడు. దేవచోళమహారాజు యీస్థానున వచ్చి రామేశ్వరదేవస్థానం ప్రతిష్ట చేసి యీదేవాలయానకు వుత్తర భాగమందు సామీప్యంగా గ్రామం నిర్మితం చేసి బ్రాహ్మణులకు సర్వమాన్యముగా యిచ్చి ఆ గ్రామానకు ధర్మపురి అనే పేరు పెట్టెను. యిదిగాక దేవాలయానకు పూర్వభాగమందు పుష్కరిణి. యిందుకు తూర్పున సామీప్యంగా చెరువు కట్టించెను. ఆ చెరువు పైన కేశవస్వామి దేవాలయం చిన్నదిగా నిర్మాణం చేసెను. యీచోళరాజు దేవాలయం గ్రామం మొదలయినవి కట్టించిన శకం విక్రమవరుషం కీలకనామ సంవత్సర కార్తీకశుద్ధ 10 బృహస్పతివారం పునర్వసునక్షత్రం మహోదయం యిందుకు దాఖలాయేమంటే రామే

శ్వర దేవస్థానంలో శిలాశాసనంపైన వాశికన్న దక్షరాలలో వ్రాసివుండేది. నాకు తెలిసినమట్టుకు చదివి నకలు వ్రాస్తిదానిలో సారాంశం దిగువ వ్రాసినాను.

స్వస్తి సమస్త భువనాశ్రయం శ్రీ పతి వల్లభమ
హారాజాధిరాజ రాజ పరమేశ్వర పరమ భట్టారకం, సత్యాశ్ర
యకులం . . . చాళుక్యాభరణం శ్రీమత్ త్రైలోక్యమల్లదేవర
విజయరాజ్యముత్తరాభివృద్ధి ప్రవర్ధమాన మాచంద్రార్క
తారం జయం అప్పుర . . సెలెవిధి నొళసుఖసంకథా వినో
దదిరాజ్యంచేసుత్తుం . . . తత్పాద పద్మోపజీవితరు|| స్వస్తి
చరణ సరోరుహ వాత్సల్య లోచన త్రిలోచనస్త్రము ఖాంఖిల
ప్రత్యక్షరం కారితకి నేరితాత్రి. కేళికాయక హవరత్న ప్రదీపా
111 హాతను సుకీర్తయు సం.౹౹ర మన్నోత్తమ హామండ తేశ్వరం జమద
గ్ని వరపుత్ర పెకరదేవ చాళుక్య మహారాజు మన్నెయమాపుర
సను. చాళుక్య విక్రమ పరిషద వేయ కీలక సంవత్సర కార్తీక
శుద్ధ ౧౦ బృహస్పతి వారపు నర్పసు ర్వ డియం.

యీ ప్రకారంగా శిలాశాసనంలో వున్నది. యివతల కొన్ని అక్షరాలు తెలుస్తున్నది కాని తెలియసేది. లేదు. శాసనం ఆకురువద్ర ప్రతిష్ఠ చేసినట్టు వ్రాసివున్నది. గనుక సదరిదాఖలా వ్రాసినాము. యిక్కడ వుండేస్తానికులను అడిగితే యీ దేవాలయం చాళుక్యరాజుల వల్ల ప్రతిష్ఠ అని చెప్పుతున్నారు నేను సా

సనం చదివి నతరువాత దేవ చోళరాయుడువల్ల నిర్మితం అని
తెలిసెను. ఆకాలమందు యీదేవాలయం ధర్మపురి అనేగ్రామం
పేరిటిసస్థలం యీ చోళరాజుల మన్వంతరం అయినతరువా
త యీపూరి చెరువు గొప్పగా వుండగాను వరుషం నిండుగా
వచ్చెను గనుక చెరువు తెగి గ్రామం మీద . . . రివూరుకొట్టు
కొని జనులు అందరు నాశాన్ని పొందిరి. మాత . . . . . దరు
దేశాంతరాలకు పోయి వుండిరి. అందులో ఒకడు మాదిగ తప్పె
టకొండడు అనేవాడు ఒక కు కెలను (కెల చము) వీరు యిద్దరు మాత్రం
తప్పి వుండిరి గనుక యీదేవాలయాలకు పడమరభాగమందు
సామీప్యంగా గుడిశవేసుకొని వుండగా విని ఆసరాన కొందరు
గొల్లవాండ్లు బోయవాండ్లు వచ్చి వుండిరి. యీ తప్పెటకొండ
డు అనే మాదిగవాడు తన వద్ద వుండే ఆడకుకెలను సంరక్షించే
స్థానం వుండగా దానికి ప్రతి సంవత్సరం పిల్లలు పుట్టి యీ ప్రకారం
కుకెలు విస్తారం అయిందిగనుక పదిగుడిశెలు చేరెను. అప్పు
డు కుకెలూరు అని పేరు పడెను. పూర్వం వుండిన ధర్మపురి
పాడు పడి . . . పూరుగా ౬౦౦ ఆరునూరు యేండ్లు అయింది
112 తరువాత దేవాలయాలకు పశ్చిమాన కుకెలూరు అనే గ్రా
మం వుండే గాను విజయనగర రాజుల దినాలలో సన్నిఒంఖ
సతీలో యీపూరి గవుళ్ళు మొదలయినవారు క్రిష్ణానదికి అ
వతలా మలకశీమలో పోయి వుండగా నాగనగవుడు చెన్నని

గారు అనేయిద్దరు అన్నదమ్ములు విజయనగరం రాజులవద్ద
నుంచి కవులు తీసుకుని యీస్థలానికి వచ్చి యీ కుకట్లూరు
అనేది ఆక్రుతి చేసేను. అని బసవత్నిగవ్రుడు చెప్పెను. యీఅతని
వద్ద విజయనగరం రాజుల కవులు సన్నదు వుండుగాను బావాదరు
మనవ్వంతరమందు ఆదవాని వద్ద విరూపాపురం అనే గ్రామంలో
వుండగా వూరు దోచి గ్రామం కాలి చారి గనుక అప్పుడు యీ స
న్నదు కాలిపోయింది. అని చెప్పెను. పూర్వం కుకట్లూరు
అని గ్రామం వుండగాను ౧౩౦ పూర్వం సామినాయుడు తమ్మి
నాయుడు అనే గొల్లవాండ్లు అన్నతమ్ములు దేవనకొండకు దొర
లుగా వుండగా అన్నతమ్ములకు గ్రహాకలాహం పోశికి తమ్మి
పనాయుడు అనేవాడు ఆదవానిలో దొరతనం చేస్తూ వుండె
శ్రీమన్మహామండలేశ్వర తిమ్మరాజయ్యదేవమహారాజుల
కొమారుడు రామరాజయ్యవారి వద్ద యీ తమ్మిపనాయుడు
పోయి తన యొక్క వర్తమానం మనవి చేసి కుకట్లూరు అనే
గ్రామం తనకు అమరముగా శెలవు తీసుకొని వచ్చి యీ కు
కట్లూరు బస్తీచేసి కోట నగరు కట్టించి యీ కుకట్లూరు
అనే పేరు వుంచి పూర్వమందు అసంభవితం అని యీ కుకట్
లూరి గ్రామతానాము కుంకినూరు అని పేరు వుంచి పూర్వమందు
చెరువు కట్టమీద వున్న కేశవస్వామిని యీ కుంకినూరిలో పూ
ర్వం రామేశ్వరుని దేవాలయానకు యెదురుమంటపంగా వున్న

బసవేశ్వరుని దేవాలయం పాడుపడి వుండగాను ఆ బసవేశ్వ
రుని తీసి వూరివాకిలి వద్ద వుంచి ఆ కేశవస్వామిని బసవేశ్వరు
ని దేవాలయం లో గర్భగుడి మాత్రం నూతనంగా కట్టించి ప్ర
113 తిష్ఠ చేసెను. యీపైన వ్రాసిన లక్ష్మీరాజు రామరాజులు సుమా
రుగా ౧౫ం యేండ్లు ప్రాంత్యం అని శిలాశాసనాల వల్ల దాఖలా అగ
పడుతున్నది. వీరికింద సరదారి వెలసిన తిమ్మప్ప నాయుడు యీ స్థ
లానకు దొరగా వుండి కొన్ని దినాలుకు చనిపోయెను. యితని కొమా
రుడు పరమప్పనాయుడు యీ వూరికి కొన్ని దినాలు దొరగా వుండి
చనిపోయెను. యితని భార్య నాగమ్మ అనేది గుండంలో పడెను
యీ వూరికి తూర్పున భావి వద్ద గుండం మీద ఒక గుడి వెలసి వున్నది.
అందులో ఒక రాతి మీద గద్దం పైన పరమప్పనాయని ప్రతిమ
అతని భార్య ప్రతిమ శేవకులు వున్నది. రెండో రాతిపైన తన తండ్రి
తిమ్మప్పనాయని ప్రతిమ గద్దంపైన కొంద యీ శేవకులు వున్నది
పరమప్పనాయుడు వుండగాను ఒక భావి తవ్వించెను దానికి
పేరు పరమప్పనాయని భావి అంటున్నారు. తండ్రి కొమారులు
౨ రున్నయిది పరమప్పనాయని తమ్ముడు రామప్పనాయుడు
వీరు ముగ్గురు సుమారుగా నూరేండ్లు దొరతనం చేసిరి. పరమప్ప
నాయని కొమారుడు. అచ్చప్పనాయని దినాల లోను ఆదవాని మొ
గలాయి శిద్దిమసీదుఖాను నిరు యిచ్చెను గనుక యీ నాల్గుల దొ
రతనం నిలిచి బాగా మం సర్కారులో జప్తి చేసి ఆదవాని దేశాలు

తిమ్మరాయుడు అనేవాని స్వాధీనం అయింది. ఈ గ్రామం ఆదవా
ని క్రింద సన్న ౧౦౯౭ ఫసలీలో మొగలాయి దొరతనం అయింది
సిధమసీదు ఖానుని సిది అంబరఖాను బసాలతు గ. జు మొహాబ్బ
తు జంగురాజా గణేశ పంతులు నవాబు గులాం మొయిద్దీను ఖాన
అమీన ఖాన నవాబు గులాం అలీ ఖానుడు సన్న ౧౨౦౯ ఫస
లీ సిద్ధార్థి సంవత్సరం వరకు మొగలాయి అమలు నడుస్తూ
వచ్చెను. తరువాత సన్న ౧౨౧౦ క్రోధి సంవత్సరము దలు
కొని సన్న ౧౨౧౮ ఫసలి విభవ సంవత్సరం వరకు కుంపిణీ అమ
లు బాగా నడుస్తున్నది. ఈవూరిలో ఈ వూరు అయిన కల
హం బసాలతు జంగు దినాలలో బాపాదరు పోవిశాంబినాయు
సంవత్సర చైత్ర బహుళ అమావాస్యనాడు. వచ్చి వూరు దోచి
కాల్చి బహు మందిని చంపెను. తరువాత సాధారణనామ సంవత్స
ర జ్యేష్ఠ శుద్ధ ౧ సరకారు ఆదవానితట్లునుంచి అనుకేరాయ
డు అనేవాడు వచ్చి వూరిలో పదివేల రూపాయలు దండుగ కట్టెను
గనుక వూరంతా దోచినట్లు అయెను. పంచపాళెం పాళెగాళ్లు మద్దే
మద్దే వచ్చి పసులు తప్పుకొని పోతూ వుండేవారు. ఈ ప్ర
కారంగా వూరు నాదారి కిందవచ్చెను.

ఈవూరిలో వెలపటి రాళ్లమైన ప్రతిమలు వున్నది. అవి
ఏమంటే గొల్లవాడు యుద్ధంలో కాని రోగంతో కాని చచ్చేవాడి
స్త్రీలు గుండంలో పడుతూ వచ్చేది గనుక వారి ప్రతిమలు రాతి

పైన వ్రాసివున్నది

యీ వూరిలో వుండే దేవాలయాలు

1 వూరి వెలపటు రామేశ్వర దేవస్థానం చోళరాయప్ర
తిష్ఠ పూజ నడుస్తూ వున్నది. యీ దేవాలయంలో వుండే దేవు
ళ్లు పంచలింగాలు సూర్యనారాయణుడు కేశవస్వామి మహిషా
సురమర్దని సప్తమాతృలు. జిన్నెదేవుడు భైరవదేవుడు ష
ణ్ముఖుడు దేవాలయం పాతది.

2 వూరి వాకిలి వద్ద హనుమంతరాయుడు పూజ నడుస్తూ
వున్నది.

వూరిలో కేశవస్వామికి ప్రతినామం ఒంబళస్వామి యీ
దేవాలయం పాతది. అనాది పూజ నడుస్తూ వున్నది.

3 చిల్లర దేవస్థానాలు వీరభద్రుడు బసవేశ్వరుడు పూజ
నడుస్తూ వున్నది.

చిల్లర సుంకల మూ పాత్ర పా సుంకల రూ...

/2

యిందులో రామేశ్వరుడు కేశవస్వామి ముఖ్య
~~దేవాలయాలు~~

115 పూర్వం ధర్మపురి అనేది యిప్పుడు అరూపకంగా
వున్నది. అక్కడ పైరు చేస్తున్నారు. దేవునికి పూజ చేసేవారికి
నందిరి (సంధ్యా) దీపానకు యినాము తిభూమి మాన్యం నడుస్తు

న, ది

యీ వూరిలో పూర్వం గొల్లదొరలయొక్క వంశస్థుడు లచ్చప్పనాయనికొమారుడు, లచ్చప్పనాయుడు లచ్చప్పనాయనికొమారుడు, కర్రియననాయుడు యిప్పుడు వారిగాలిమం చేసుకొని సరకారు జార్తీనదూ పైకం యిస్తున్నాడు కాని మాన్యంలేదు.

యీ వూరిలో పండే దినుసులు

౧ పచ్చజొన్న ౧ సజ్జలు ౧ కొఱ్ఱలు ౧ ప్రత్తి ౧ శనగలు ౧ గోధుమలు ౧ కందులు ౧ అనుములు ౧ పెసలు ౧ అలచందలు ౧ ఆముదాలు ౧ వడ్లు ౧ రాగులు ౧

అపరం దినుసులు యీ స్థలం నల్లభూమి యెఱ్ఱనేల భూమి తుప్ప భూమి యీ వంతున వున్నది.

యీ ప్రకారం వెలయించినవారు.

౧ ఖరుపటి గవుడు ౨౦ యేండ్లవాడు.
౧ బసవనిగవుడు ౨౦ యేండ్లవాడు
౧ రాచనగవుడు ౩౦ యేండ్లవాడు.
౧ కరణం నిల్లసా ౬౦ యేండ్లవాడు
౨ జోయిశులు
౧ ఖడేరాయలు ౬౦ యేండ్లవాడు
౧ నరసప్ప ౪౨ యేండ్లవాడు.
౨
౬

116 కైఫీయత్తు రాజులమండి గిరి తాలూకె పంచపాళెం.

పూర్వమందు యీస్థలం మాండుబ్బ (?) ఆ
శ్రమం కలియుగంలో జనమేజయరాయలు వారివల్ల పూర్వ
దక్షిణ భాగమందు రామలింగం అనే యీశ్వరుడు. తర్వాత బుక్క
రాయలు వారి మన్వంతరమందు శాసనాలువున్నవి. ఆ శాసనం
లో వాశెకన్నడు అక్షరాలు వుండే శకంద్రిగ వ్రాసినాను.

స్వస్తి సమధిగత పంచమహాశబ్ద మహామండలే
శ్వరం పూర్వాం పశ్చిమ పుత్తర దక్షిణ చతురాశీతి సింహాసనా
ధీశ్వరస్య. వీర ప్రతాప మన్మహామండలేశ్వర రం. సమస్త ప్రశస్తి . .
. . . . . . శక లోకాతీత సంవత్సరంబు దశ తజ్జొ ౯ ౬ ౬ ౩ నేయా
విరోధికృత్సంవరద. . . . . . . అశ్వయుజ శుద్ధపాడ్యమి
సోమవారాదు పుష్య నక్షత్ర నిమిషాన అప యోగయయూ లునజు
కింపుల

యీప్రకారం శిలాశాసనం వ్రాసివున్నది. యివతల
అక్షరాలు చదవడానుకు వచ్చేదిలేదు. అందులోవున్న ప్రకారం
అక్షరాలు వ్రాసినాను. యింకా కొంతశాసనం శుభ్రం లేక శిథి
లమైపోయివున్నది. అందులో కొన్ని అక్షరాలు వ్రాసినాము.
యీదిగాక పూర్వ పశ్చిమాన సమీపంగా సందు పైనవా

వాలిసిపుండె శాసనం . . - -

. దదిరాజు వెంకటయ్యన్నదే . . . . . తంబా మూలత

యీప్రకారం తెనుగు వారి పేరుమాత్రం వున్నది. యీగుంటు
కు పశ్చిమాన ఒక బండపైన దదిరాజు అనే పేరు వున్నది.

స్థానికులు చెప్పే వివరం యేమంటే జనమేజయరాజు
వల్ల ప్రతిష్ట అయిన రామలింగం యిందుకు రామేశ్వరుడు
117 అంటున్నారు. తరువాత బాలరాజు వారి మన్యం తరంపదరిపా
షెకన్నడ అక్షరాల శాసనం అంటారు. కొన్నిదినాల తరువాత
విజయనగరం వారి మన్యం తరమందు యీస్థలానకు వచ్చి
నవారు వెంకటదేవరాజు అనేవాడు. యీ పూర్వం వచ్చి చేరెను
~~యీ పూర్వం యీగ్రామానకు పేరు యేమంటే పైన వాలిసిపుండె~~
~~వాళ్ల గన్నడా~~ మాణిక్య గిరి అని పేరు యిందుకు దాఖలా యే
మంటే పైన వాలిసిపుండె హాళె గన్నడ అక్షర శిలాశాసనంలో మాణిక్య
గిరి అనే పేరు వున్నది. యీ వెంకటదేవరాజు యిక్కడికి వచ్చిన త
రువాత యిక్కడ కొంత మందిని చేర్చుకొని తాను యీపూర్వం వుం
ట్లూ గ్రామాలు తనయొక్క స్వాధీనం చేసుకొని యీ పూర్వం రా
జుల మండగిరి అనే పేరు పెట్టెను. యీ వెంకటదేవరాజు
కు ౨ గురు కొమాళ్లు

౧ దదిరాజు పట్టపు దొర

౧ రామరాజు

౧ఆవెల్లిరాజు
౧ పాదలరాజు
౧ శింగరాజు
౧ పెన్నపలరాజు
౧ కొండరాజు
౫

వీరిలో దదిరాజు పట్టాధికారి అయి బహుప్రసిద్ధిగావుండెను. యితని దినములలో యీ వూరు ప్రసిద్ధిగావుండెను. యీ దుర్గాభిలాలు వీరు కట్టించింది యీ వూరికి

౧ తూర్పున రాచమరాజు చెరువు
౧ ఆగ్నేయభాగమందు శింగరాజు చెరువు
౧ దక్షిణ దిక్కున పాదలరాజు చెరువు.
118 ౧ నైరుతి దిక్కున ఆవెల్లి సముద్రం అనే చెరువు ఆవెల్లిరాజు కట్టించింది.

౧ వుత్తర దిక్కున కొండాపురంవద్ద కొండమరాజు చెరువు యిది నాటకొండాపురం అనే గ్రామం కట్టించి యీ ~~గ్రామానికి~~ కొండాపురానికి సామీప్యంగా అడివిలో కానాపురం అనే పేట కట్టించెను. దానికి పేరు అడ్డకానాపురం అనే పేరు అయింది

౧ యీ కానాపురానికి పశ్చిమభాగమందు పెన్నపలరాజు చెరువు కట్టించెను.

౧ పూరిట పూర్వం సామాన్యంగా దదిరాజు చెరువు

A

ఈ చెరువులు సామాన్యంగానేయున్నవి.

ఈ ప్రకారం కట్టించిరి. వీరి మన్వంతరంలో ఈ ౨ గుర్రు అన్నదమ్ములు ప్రశిద్ధిగావుండెదిగనుక బహువచనంవల్ల రాజుల ఖండగిరి అనే పేరు పడెను. దదిరాజు పూరిలో కేశవస్వామి దేవాలయం కట్టించెను. పైనవాలెసిన కాన్నాపురం అనేపేటు బహుబస్తీగా సంతం. డతువుండెను. యిందుల జనులు ఆపేటయొకట మహత్తు చెప్పేది ఏమంటే దూకను ఒకేచేరా కాసుకు ఒకెరవికా ఈ ప్రకారంగా ఎమంబహుబస్తీగా వుండెను ధాన్యం అష్టవర్గంపలలోనే కొలుస్తూవుండెది కాని సోలలలో కొలవడంలేదు. ఈవంతువనవుండగాను ఒకకాలవాడు జొన్నలు తెచ్చి ఖరీదుల అమ్మిడానుల వస్తేఎవరు వెలకు తీయున్న లేదు. అంగటికిపోయి అడిగినప్పటికిన్ని యెవరు తీయన్న లేదు. గనుక వాడికి అసహ్యం పుట్టి యీ పూరిలో ధాన్యము మెండు అయింది అని ఆపేటను చుట్టూనాల్గు వీధులలో జొన్నలు చల్లిపోయెను. ఆ కాలంలో విజయనగరం అళియరామరాజు వార్ని వెలగలాయి వారు యుద్ధం చేసి చంపినప్పుడు వెలగలాయి వార్లు యీదేశానికి వచ్చినప్పుడు వీరు యీ స్థలం విడిచి దేశాంతరం వెళ్లిపోయిరి వీరి వంశస్తులు యీ వెంటాన లేరు. వీరు విజయ

నగరంవారి కింద వున్నవారు. యీ గ్రామం కానాపురం అనే పేటు యీ
రాజులు వెళ్లిపొయ్యేటప్పుడు. పాడుపడెను. యివతళ మొగ
లాయీ అమలు నడుస్తూ వచ్చెను. యీ పేటం బానపంచ పాళెంలో
ద్దుదే కొండపాళెగాడు వుండగిరి నాయడు యీ వూరి కేశవస్వా
మివారి యిలువేలువ దేవుడు అని నడుస్తూ వుండెను. గనుక వాళ్లు
మదగిరినాయడు అనిపేరుగాని వారి యీ గ్రామం నడవలేదు. కా
న్నిదినాల మీదను ఆదవాని నాడగౌడు అంతప్ప అనే జయనుడు
వారి పెద్దలు బాల్లిశెట్టి బసప్ప వాడికిందియీ గ్రామం నడుస్తూ
వుండెను. బసాలతు జంగ మన్నం తరవాత ముందు కపటూళ పాళెగాడు
మాదప్పనాయనికి యీ గ్రామం మూడుమేండ్లు జాగీరుగా వుండి.
తరువాత సరకారు దాఖలు అయింది కపటూళ పాళెగాడు మా
దప్పనాయని దినాలలో కానాపురం అనే పేటు పాడుపడింది. క
ట్టించెను. నాలుగు వెలలు పదియిండ్లు వుండెను. మళ్లాయద్దా
ప్రకారంగా పాడుపడెను. యిప్పుడు యీ వూరు చిన్నవూరుగా వున్నది
ఒకవర్ణమాల వాళ్లలో యిల్లు వుండెను.. వూరు స్వల్పం పేరుమాత్రంగా
. . . గావున్నది. యీ వూరిలో వుండే దేవస్థానం వివరం.

వూరిలో కేశవస్వామి ఆంజనేయస్వామి.

20 వూరి దక్షిణం గట్టు మీద రామేశ్వర దేవాలయము.

యీ మూడు దేవాలయాలు పూజ నడుస్తూ వున్నది.

యీ ప్రకారం వ్రాయించిన వారు

౧ కరణం నరసప్ప నలుభైయేండ్లవాడు

౧ తిప్పారెడ్డి నలుభైయేండ్లవాడు.

౧ తలారి కేశవులు నలుభైయేండ్లవాడు.

౧ పూజారి వెంకటపతి అరువైయేండ్లవాడు.

వీండ్ల వద్ద దస్తావేజు కాగితాలు లేదు. పూర్వం వీరు విన్నమాటలు ప్రకారం వ్రాశినది.

బహాశిఖు 30 జూను 1806 సం॥ బదస్తురు నారాయణరావు మునసద్దీ యితెను మేస్తరు వాచు సాహెబు అసిష్టాంటు యిలాకే మేజరు కాలెన్ మెకంజీ దొరగారు.

121

122 కైఫియతు నందవరం తాలూకే నాగలదిన్నె

123

24 నందవరం

కైఫియతు నందవరం తాలూకే నాగలదిన్నె.

ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷಿತರಾಯನ ಮಗ ಜನಮೇಜಯರಾಯ ಪ್ರಧಾನಿಗಳು ಚತುರಂಗ ಬಲದ ಸಂಗಡ ಮೃಗಸಂಹಾರಕ್ಕೆ ಬಂದು ನೈಮಿಶಾರಣ್ಯ ಮೊದಲಾದ್ದು ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿ, ದಂಡಕಾರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ಆಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಯಿದ್ದ ಮುನೀಶ್ವರರ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿ ಅವರು ಮಾರ್ಗಶಿಕ್ಷಾ ವಿಚ್ಛ ಯಿವರಿಗೆ ಅನುಗ್ರ.. ರಮಾಡಿದ ವಿವರವು -

ಯೀಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬಹು ಮುನಿಗಳು ತಪಸ್ಸು ಯಜ್ಞಾದಿಗಳು ಮಾಡುತ್ತಾಯಿರುತ್ತಾರೆ ಅದಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಘ್ರಾದಿ ಸಿಂಹ ಶಾರ್ದೂಲ ಮೊದಲಾದುವು ಬಂದು ಜನರುಗಳಿಗೆ ಉಪದ್ರ ಕೊಡುತ್ತವೆ. ನೀವು ಪೃಥ್ವಿಪತಿಗಳು; ಇದಕ್ಕೆ ತಾವು ಅಂತಃಕರಣಾ ಬಟ್ಟು ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಹೋ ನಿಮಿತ್ಯಾರ್ಥವಾಗಿ, ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಗ್ರಾಮಾ ನಿರ್ಮಿತ ಮಾಡಿ, ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಚತುರಂಗ ಬಲವಿಟ್ಟು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಹೋದಾಗೆ ಅನುಗ್ರಹಮಾಡ-ಬೇಕೆಂತ ಹೇಳಲಾಗಿ, ಆ ರಾಯರು ಮಹಾ ಪ್ರಸಾದವೆಂ(ತನಾಗಿ) ಮುನಿಗಳು ಹೇಳಿದ್ದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದು ತಮ್ಮ ಪ್ರಧಾನಿಯ ಕರದು, ಯೀ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹೇಳಲಾಗಿ ಅದರಂತೆ ಸಮ್ಮತ ಬಟ್ಟು ಬಹುಮಂದಿ ವಿದ್ವಜ್ಜನರುಗಳನ ಕರಸಿ ಸುಮುಹೂರ್ತ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಗ್ರಾಮ ನಿರ್ಮಿತ ಮಾಡಿ 'ವಿಶಾಲನಗರ'ಯೆಂಬೊ ಹೆಸರುಯಿಟ್ಟು, ಗ್ರಾಮ ಬಸ್ತಿ ಮಾಡಿ ಚತುರಂಗ ಬಲಯಿಟ್ಟು ಮುನಿಗಳನ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಯುಧಿಷ್ಠಿರ-ಶಕೆವಳಗೆ ಯಿದ್ದರು.

ಆಮೇಲೆ ವಿಕ್ರಮ ಶಕೆವಳಗೆ ಆ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಮಾರಿ ಬಂದು ಮುಷ್ಕರಿತ ನಾಶನವಾಗಲಾಗಿ ಹತಶೇಷ ಜನರು ನೈಮಿಶಾರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳಕೆ ಹೋಗಿ, ಮುನಿಗಳ ದರುಶನಮಾಡಿಕೊಂಡು, ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಾಂತ ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡಿಕೊಳಲಾಗಿ, ಅವರು ಅನುಗ್ರಹಾಮಾಡಿ ವಾಕ್ಯ ಕೊಟ್ಟ ವಿವರವು: ಮಾಳವ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯಿಹೋ ಅಂಥಾ ಶ್ರೀಲೋಚನ ದೇವಸಿಷ್ಯ(?)ಮ ಪ್ರಸ್ನಾನಂದಾಚಾರ್ಯನಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಾ ಹೇಳಿಕೊಳಲಾಗಿ ಅವರು ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡಿ ನಿಮ್ಮ ಶ್ರಮ ಪರಿಹಾರ ಮಾಡ್ತಾರು, ಅಂತ ಮುನಿಗಳು ಹೇಳಲಕ್ಕೆ ಅದೇ ಮಾಶಿನ ಮ್ಯಾಲೆ ಪ್ರಸನ್ನಾನಂದಾಚಾರ್ಯರಬಳಗೆ ಹೋಗಿ ಅರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯಗಳು ಕೊಟ್ಟು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಾಂತ ಹೇಳಿಕೊಂಡಲ್ಲಿಗೆ ಅವರು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದು ಆದೇಶದ ಯಜಮಾನ ಮಾಳವದೇಶಾಧಿಪತಿಯಾದಂಥಾ ಮಾಳವ ದಂಡನಾಥ ಬಂಬೋ-

ಪ್ಪದೇವರ ಪುತ್ರ ಮಾಳವ ದಂಡನಾಥ; ಯೀತನ ಮಂತ್ರಿ ಮಹಾಪ್ರಚಂಡ...... ವೇದ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಸ್ವಾನಂದಾಚಾರ್ಯರು ಹೋಗಿ ಯೀವಿವರವು ತಿಳಿಸಿದರೆ ಅವರು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದು ಈ ಸ್ವಾನಂದಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಅದೇ ಸ್ಥಳ ನಿರ್ಮಿತ ಮಾಡಿ ಅಗ್ರಹಾರ ದಾನ ಪತ್ರ ಬರದು ಕೊಟ್ಟರು. ಆಚಾರ್ಯರು .... ವ್ಯಾಪಿಬಂದು ಉಳಿದ ಹತ ಶೇಖರನ ಹಿಂದೆ ಯಿಟ್ಟು ಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಂದು ವಿಶಾಲವಾದಂಥಾ ಜಳಂಬೋಹಾಳು ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಗ್ಗಲುಸವರಿ ಹುಗ್ಗಿಹಾಕಿ ಗ್ರಾಮಕಟ್ಟೋದಕ್ಕೆ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ ಬಹು ಮಂದಿಗೆ ಕಾವೆ ಕೊಟ್ಟು ಗ್ರಾಮ ಬಸ್ತಿ ಮಾಡಿದರು.

ಆ ತರುವಾಯ ಸ್ವಾನಂದಾಚಾರ್ಯರು ಆನಂದವರ ಯೆಂಬೋ ನಾಮ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಗ್ರಹಾರಕರು ಆಗ ಮಾಳವ ದಂಡನಾಥ ಬಿಂಬೊಪ್ಪದೇವರ ಪುತ್ರನಾದ ಮಾಳವ ದಂಡನಾಥ, ಹಾಗೆ ಆತನ ಮಂತ್ರಿ ಮಹಾಪ್ರಚಂಡ ಮಾಳವ ದಂಡನಾಯಕರಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ದರುಶನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅಗ್ರಹಾರದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತಿಳಿಸಿದರೆ ಅವರು ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟು, ತಾವು ಕಣ್ಣಲಿ ನೋಡಿ ಬರಬೇಕು ಯೆಂದು ಮನಸ್ಸಲಿ ಅಪೇಕ್ಷ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸುಮುಹೂರ್ತ ನೋಡಿ, ಚತುರಂಗ ಬಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು. ಸ್ವಾನಂದಾಚಾರ್ಯರು ಸಹಿತ ಕತಿಯ ದಿನಕ್ಕೆ ಆನಂದವರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಗ್ರಾಮ ಕಣ್ಣಲಿ ನೋಡಿ ಹರುಷಾಯಮಾನರಾಗಿ ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಶಿವಾಲಯಗಳು ಇರತಕ್ಕದ್ದು; ನಿರ್ಮಿತ ಮಾಡಿಸು ಯೆಂದು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ, ಮಹಾಪ್ರಚಂಡ ಮಾಳವ ದಂಡನಾಯಕನವರಿಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಲಾಗಿ ಅವರು ಮಹಾಪ್ರಸಾದವೆಂದು ಶಿವಾಲಯ ಕಟ್ಟೋದಕ್ಕೆ ಆರಂಭ ಮಾಡ್ಸಿ, ಇಪ್ಪತ್ತ ಮೂರು ದೇವಾಲಯ ನಿರ್ಮಿತ ಮಾಡಿ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕನೆ ಶಿವಾಲಯಕ್ಕೆ ಆರಂಭ ಮಾಡಿಸಿ, ಆ ಊರಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿಲಿ ಊರು ಹೊರಗೆ ಸ್ಥಳ ನಿರ್ದೇಶ ಮಾಡಿ, ಗುಡಿ ಕಟ್ಟಿ, ಕ್ರಮಾತಿಗಳನ್ನ ಸ್ಥಾಪಿತ ಮಾಡಿ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ದೇವರ ಗುಡಿ ಮುಂದೆ ಮಧ್ಯರಂಗದಲ್ಲಿ

ಕಂಬಕ್ಕೆ ಶಾಸನ [ಶಾಶಾನಾ] ಬರೆದ ವಿವರವು — ಕೆಲವು ಶ್ಲೋಕಗಳು ಬರೆದು ಶಕೆ ೧೧೮೯ನೆಯ ಪರಾಭವ ಸಂವತ್ಸರದ ಪುಷ್ಯ ಶು॥೭ ಬೃಹಸ್ಪತಿವಾರ ಉತ್ತರಾಯಣ ಸಂಕ್ರಮಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ಧಾರಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ಥಳದ ಧ್ವಜಾಂಕದಲ್ಲಿ ತಿಂಗಳು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಗದ್ಯಾಣವಂದು ವರಹಾ ನಿರ್ಮಿತಮಾಡಿ ರುದ್ರಶಕ್ತಿ ಪಂಡಿತದೇವರ ಧಾರಾಪೂರ್ವಕಮಾಡಿ ಗುಡಿಕಟ್ಟಿಸಿ ಯಿದ್ದಾರೆ ಯೆಂದೂ ಕಂಬದಲ್ಲಿ ಶಾಶಾನ ಬರೆದು ಯಿದ್ದಿತು. ಆತರುವಾಯ ಅರಸುಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ ಹೋದರು. ಸ್ವಿನಂದಾಚಾರ್ಯರು ಬಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರುಗಳಿಗೆ ಅನ್ನಛತ್ರ ಯಿಟ್ಟು, ಯಜ್ಞಾದಿ ಕ್ರತುವುಗಳು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಪುತ್ರಪೌತ್ರ ಪಾರಂಪರ್ಯ ಅನುಭವಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬಂದರು. ಕತಿಪಯ ದಿವಸಕ್ಕೆ ಮಹಾಕ್ಷಾಮಡಂಬರಗಳು ಬಂದು ಗ್ರಾಮನಾಶನವಾಗಿ ಹೋಗಿ ಮಲೆಮಂಜರಿಗಳು ಬೆಳೆದು ಕಾಂತಾರಣ್ಯವಾಯಿತು; ಮನುಷ್ಯ ಸಂಚಾರಯಿಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತು. ಆದವಾನಿಗೆ ಗೊಲ್ಲರು ಬಹೋ ಪರಿಯಂತ ಹಾಳುಬಿದ್ದು ಯಿ....

126 ... ರಾಜ್ಯ ಮಹಾರಣ್ಯವಾಗಿಯಿತ್ತು. ಆತರುವಾಯ ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕೆ ೧೨೫೦ನೆಯ ಪ್ರಭವ ನಾಮ ಸಂ॥ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಹುಢರಾಯರ ಆಳಿಕೆ— ಗೊಲ್ಲರ ಯೆಲ್ಲಪ್ಪನು ರಾಯರ ಬೊಕ್ಕಸದ ಮ್ಯಾಲೆ ಯಿಟ್ಟುಯಿದ್ದಾರು. ಎಲ್ಲಪ್ಪನ ಹೊಟ್ಟೆಲಿ ಏಳುಮಂದಿ ಮಕ್ಕಳು. ಯಿದರವೂ..... ರವುಗ ಯೆಲ್ಲಪ್ಪ ತಮ್ಮ ತಂದೆ ಹೆಸರು ಯಿಟ್ಟುವಂದುಸ್ಥ-----

... ಯರನ ಕೇಳಲಾಗಿ ನಿಮ್ಮಗೆ ಸರಿಬಂದ ಸ್ಥಳನೋಡಿ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಿಯೆಂದು ರಾಯರ ಅಪ್ಪಣೆಯಿತ್ತು. ಆಮ್ಯಾಲೆ ಸ್ಥಳ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತ ಬರಲಾಗಿ ಕಪ್ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಯಾದವರು ದನಗಳು ಮೇಯಿಸುತ್ತ ಯಿದ್ದರಂತೆ. ಆಸ್ಥಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಯಿದ್ದಿತು ಯೆಂದು ಕಟ್ಟಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಯಾದವಗಿರಿ ಯೆಂಬೂ ಹೆಸರು ಯಿಟ್ಟರು. ಆಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಹೆಬ್ಬುರಸಯ್ಯನ ಪ್ರಬಲ ಬಹಳಯಿತ್ತು. ಆಹೆಬ್ಬುರಸಯ್ಯ ಬಂದು

ಗೊಲ್ಲರ ಮಲ್ಲಪ್ಪನಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಯುದ್ಧ ರಾಜ್ಯ ಮಲೆಬೇಡದು ಮನುಷ್ಯ ಸಂಹಾರ ಇಲ್ಲದಲೆ ಇರುವಕ್ಕೆ ಕಿದಿರ್ ಮಾಡಿ ರಾಜ್ಯ ತುಂಬುಸು ಯೆಂದು ಹಬ್ಬುರಸ-ಯ್ಯಗೆ ಹೇಳಲಾಗಿ ಯಾಕ ಆಡಿದ್ದು- ಈ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ನೀವು ಅರಸುಗಳು ಆದರೆ, ನಮಗೆ ಯೇನು ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿ ಕೊಡುತ್ತ ಯಿದ್ದೀರಿ ಯೆಂದು ಕೇಳಲಾಗಿ ನಾವು ಯಲ್ಲಿವರಿಯಂತರ ರಾಜ್ಯ ಸಾಧಿಸುತ್ತಾ ಯಿದ್ದೇವು, ಅಲ್ಲಿ ವರಿಯಂತರ ದೇಶಗಳ ನಾಡಿ ಕುಲಕ-ರ್ಣಿಕೆ ಕೊಡಿಸುತ್ತಾ ಯಿದ್ದೇವು ಯೆಂದು ಸನ್ನದು ಬರದು ಕೊಟ್ಟರು.

ಇವರು ದಿನ ಸಾಧನೆ ಮ್ಯಾಲೆ ಏಳುನೂರ ಯಿಪ್ಪತ್ತು ಹಳ್ಳಿಗಳು ಸಾಧಿಸಿ ಕಿದಿರ್ ಮಾಡಿ (?) ರಾಜ್ಯ ಆಳುತ್ತ ಯಿದ್ದರು. ಆ ತರುವಾಯವು ಗೊಲ್ಲರ ಮಲ್ಲಪ್ಪನ ಸಂಬಂಧಿಕರು ಆಕಳು ದನಗಳು ಅರಣ್ಯದೊಳಗೆ ಮೇಯಿಸುತ್ತಾ ಈ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸ್ಥಳ ನೋಡಿ ಚನ್ನಾಗಿ ಅದೆಯೆಂದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದು, ಈ ಹಾಳುಬಿದ್ದ ಊರು ನೋಡಿ ಕಟ್ಟ(ಸ)ಬೇಕಂತ ಮನಸ್ಸಿಲಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆ ಗೊಲ್ಲರ ಮಲ್ಲಪ್ಪನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ, ನಮ್ಮ ಗೋವುಗಳು ಮೇವು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಹಾಳು ಊರದೇವಾಲಯಗಳು ಅವೆ. ಆ ಸ್ಥಳ ತುಂಬಿಸಬೇಕು ಅಂತ ಮಲ್ಲಪ್ಪಗೆ ಮನವಿ ಮಾಡಿ
7 ಕೊಂಡರು. ಅದರಂತೆ ಗೊಲ್ಲರ ಬುರಪ್ಪನೆಂಬೋ ಆತಗೆ ಸನ್ನದು ಬರಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಆ ಬುರಪ್ಪ ಈ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮುಂದಿಗೆ ತವಲು ಕೊಟ್ಟ ವಂದು . . . --- - ಕೆಲವು ದಿವಸ ಆಳುತ್ತ ಬಂದರು.

ಆಮೇಲೆ ಶಕೆ ೧೭೪೦ ನೆಯ ದುರ್ಮುಖಿ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಕುರುಬರ ಬೀರಪ್ಪನವರು ಬಂದು ಊರು ಹಾಳ್ ಹಾಕಿ ಗುಬ್ಬಲ ಹಾವಿಯೆಂಬುದು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಗ್ರಾಮ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಯಿದ್ದರು. ಆ ತರುವಾಯ ಹಾಳೂರ ಹಂಪಿ ಯಾನವರ ಸಂಬಂಧಿಕಾ ಚರವೀರಪ್ಪನೆಂಬೊ ಆತ ವಿಜಾನಗರ (ವಿಜಯ) ದ ಕಡೆಯಿಂದ ಬಂದು, ಈ ಸ್ಥಳ,

ನಮ್ಮದು, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ರಾಯರು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು
ನಿಮಗೆ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲವೆಂತ ಕುರುಬ ಬೀರಪ್ಪನವರ ದೂರತು ಯೆನಲಾಗಿ, ಉಭ
ಯತ್ರರು ಕೂಡಿ ವಿಜಾನಗರಕ್ಕೆ ರಾಯರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಜವಾಬು ಸ್ವಾಲುಮಾ
ಡಿ ಸದರಿ ಬೀರಪ್ಪನ ಜವಾಬಲು ಮಾಡಿ(?) ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಕೆಲ್ಸಯಿಲ್ಲಾಯೆಂಬದಾಗಿ ನಿರ್ಣ
ಯಮಾಡಿ ಶಕೆ ೧೪೦೨ನೆಯ ಹೇಮವಳಂಬಿ ಸಂ॥ ದಲ್ಲಿ ಚನವೀರಪ್ಪನವರು ಗ್ರಾ
ಮ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಅವರು ಕೆಲವು ದಿವಸ ಗ್ರಾಮ ಅನುಭವಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ
ಯಿದ್ದರು. ತದನಂತರ ಕ್ಷಾಮಡಂಬರಗಳು ಬಂದಕಾರಣ ಊರುನಾಶನವಾಗಿ
ಹೋಯಿತು. ಮಳೆ ಮಂಜರ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ತಿರಿಗಿ ಕೆಲವು ದಿವಸಕ್ಕೆ ಶಾಲಿವಾಹನ
ಶಕೆ ೧೪೭೪ನೆಯ ಕುಬಕ್ಕತ್ ಸಂವತ್ಸರ ಆರಂಭಮಾಡಿಕೊಂಡು ಗುಂಡುಗೊಂ
ಡವರು ಎರಡು ಮನೆತನದವರು ನದಿ ಆಚೆಮಾಡಿ ಗಿರಿಲಿಂದಾ ಬಂದರು. ಕೃಷ್ಣಾ
ನದಿ ಆಚೆಲಿಂದಾ ನಲ್ಲಂಗಿ ಅವರು ಎರಡು ಮನೆತನದವರು ತುಂಗಾನದಿ ಆಚೆ
ಲಿಂದಾ ವಕ್ಕಲು ಮಕ್ಕಳು, ಮೊಟಾಟಿ ಅವರು ಕೊರಿಲಲಿಂದಾ ಬಂದು ಮನೆತನ
ದವರು ಬಂದರು. ಕಾನಬೋಗರು ಪಂಡರಯ್ಯನಂಬೋ ಅವರು ಮಾಡಿ ಗಿರಿಲಿಂ
ದಾ ಬಂದರು.(?) ನದಿ ಆಚೆ ವೇಲಮಕೂರು ಮತ್ಲನ ದೊಡ್ಡಿಲಿಂದಾ ಶ್ರೀಪಾದರಾ
128 ಯನಂಬೋ ಆತ ಬಂದರು; ಸರ್ವರು ಈಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ಧಳಗ ...... ದಾಕವು
ಲು ಕರಿಸಿಕೊಂಡು, ನಗ್ಗಿಲು ಸವರಿ, ಮುಗ್ಗ ಹುಟ್ಟಿ(ಗ್ಗಿ) ಹಾಕಿ, ಮಳೆ ಕಟ್ಟು, ಗ್ರಾಮ ಕಟ್ಟಿ
ಬಸ್ತಿಮಾಡಿಸೋ ನಿಮಿತ್ತಾ ಕೆಲವು ದ್ರವ್ಯ ಪಾಲುಗಳ ಪ್ರಕಾರ ತಂದು, ಗೌಡರು ಐ
ದು ಮನೆತನದವರು ಕುಲಕರ್ಣಿಗಳು, ಎರಡು ಮನೆತನದವರು ಯೇಕಸ್ಥರಾಗಿ
ಗ್ರಾಮ ಆಬಂದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬಂದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಭೂಮಿ ನಿರ್ದೇಶ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ
ಎರಡು ಹರದಾರಿ ಮ್ಯಾಲೆ ಇಂದ್ರದಿಕ್ಕಿಗೆ ಕನಕವಿಡಿ ಆಲೂರಿಲಿಯಿಹೋದು ಶಿಲಾಮಂ

ಟಪ ಈಶ್ವರನ ಗುಡಿ - ಅದೇ. ಆಗ್ನೇಯ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮೂರು ಮೂರು ಹರದಾರಿ ಮ್ಯಾಲೆ
ಮುಗುಳ್ತ್ಪೂರು - ಊರಗೆ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಗುಡಿ ಹನುಮಂತದೇವರದು.
ಅದೇ. ನೈರುತ್ಯ ದಿಕ್ಕಿಲಿ ಹಾಲಹಳ್ಳಿ ಮಜರೆಧ? ...... ಪುರಸಹಿತ ಆಂಜನೇಯ
ಗುಡಿ - ಅದೇ. ವರುಣ ದಿಕ್ಕಿಲಿ ಚಿಲಕಂತಗೋಳ... ಊರು ದೇವಾಲಯ ಕಲ್ಲುಗುಡಿ ಈಶ್ವರನ
ದು ಹೊಗರೂರಿ - ಅದೇ. ವಾಯುವ್ಯ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಎಂಟು ಹರದಾರಿ ಮ್ಯಾಲೆ ಕಲ್ಲುದೇವ, ಕಂ
ವೆದಾರು ಮಂಟಪ, ಆಂಜನೇಯನ ಗುಡಿ ಅದೆ. ಕುಬೇರ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಎರಡು ಹರದಾರಿ
ಮ್ಯಾಲೆ ಗಂಗವಾರ ಕೊತ್ತಲಿಕ ಅಂಬೋ ಅಲ್ಲಿ ಸಿವಾಲಯ ಸಿಲಾಮಂಟಪ ಎರಡು ಅದೆ.
ಈಶಾನ್ಯ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮೂರು ಹರದಾರಿ ಮ್ಯಾಲೆ ನಾಗಲದಿನ್ನೆ ಗುರುಜಾಲಿಯೆಂಬೊ
ಅಲ್ಲಿ ರಾಮದೇವರ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ರಾಮಲಿಂಗನ ಗುಡಿ ಸಿಲಾಮಂಟಪ ಅದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ
ಅಷ್ಟ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಗ್ರಾಮಗಳು; ಯಿವ್ವರ ಮಧ್ಯ ಯಿ ಗ್ರಾಮವುಂಟು. ಇದಕ್ಕೆ ಧಳುಕ-
ನದವರು ~~ಹ~~ ಬ್ಬರಸಯ್ಯನ ~~ವ~~ ಅಂತಕಿ ದೇಶಯಿನಾರ ಕು॥ ಗಳು ಕೆಲವು ದಿವಸ
ಅಧಿಕಾರ ಮಾಡುತ್ತ ಇರಲಾಗಿ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಫಾರಸಿ ಕೊವೆಲ ರಾಯನವರು ಸಿದ್ದಿ
ಮಸೂದಿ ಖಾನನಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲಿಸಿ ಈ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ನೈರುತ್ಯ ಮೂಲೆಗೆ ಅರವಿಪ್ಪೊಳಗೆ
ಕೊನಾಪುರಯೆಂಬೋ ಹಳ್ಳಿ ಕಟ್ಟಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಈ ಸ್ಥಳದವರು ಸಮಗ್ರರೊ
ಗಿ ಹಾಳುಮಾಡುವಷ್ಟಕ್ಕೆ ಫಾರಸಿ ಕೊವಿಲ ರಾಯನವರು ಅಬ್ದುಲ್ಲದೇಶಾಯಿ
1 ಸಹಿತ ಬಲಾವಾರಿ ಕೊಂಡು ಬಂದು ಊರಿಗೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದರು. ಈ ವರ್ತಮಾನ
ಸರಕಾರದವರು ಕೇಳಿ ದಿಲ್ಲಿ ದಿಲಾವರ ಖಾನನವರ ಫೌಜು ಬಂದು ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದವ
ರ ಸಂಗಡ ಯುದ್ಧವಾಡಿ ಅಬ್ದುಲ್ಲದೇಶಾಯಿ ಖಾನಪ್ಪ ರುದ್ರಪ್ಪನವರ ಸಮೇತ
ಮಂದಿನ ಕಾವೆ ಹೊಡೆದರು. ಕದಾರಕ್ಕೆ ಪಾದುಶಾನ ಆಳಿಕ್ಕೆ ಸಿದ್ದಿಮಸೂದ
ಖಾನನ ಅಮಲು. ಸದರಿ ಕೊನಾಪುರದ ಅರವಿ ನಂದವಾರಕನತಿಯುಕ್ತಾಯಿತ್ತು
(ನಂದಾವರ?)

ಈಚೆಲಿ ಕುಂಪಿಣಿ ಸರಕಾರ ಅಮಲು ಬಂದಮ್ಯಾಲೆ ರಕ್ತಾಕ್ಷಿ ಸಂ॥ ಲಾಗಾಯಿ
ತು ಕ್ರೋಧನ ಸಂ॥ ಪರಿಯಂತ್ರ ಘೋನಾಪುರದ ಅಠವಿ ನಂದವಾರದ ಕೆಳಗೆ
ನಡಿಯುತ್ತಾಯಿತ್ತು.

ಕ್ಷಯ ನಾಮ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಕುಂಪಿಣಿ ಸರಕಾರು ಅಮಲದಾರ ಪುಂಡ
ಲೀಕರಾಯರ ಅಮಲಿನ ಒಳಗೆ ಯಿದ್ದಿತು. ಪುಂಡಲೀಕರಾಯರು ನಂದವರದಿಂ
ದಾ ಹಾಲಹರ್ವಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಆಸ್ಥಳದವರು ಯೇನು ಹೇಳಿಕೊಂಡರೋ ಅವರ
ಮಾತು ಕೇಳಿ ನಮ್ಮ ಸ್ಥಳದ ಗವುಡ ಕು॥ ಗಳನಾ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆಸಿಕೊಂಡು, ಘೋನಾ
ಪುರದ ಅಠವಿ ಬಿಟ್ಟಯತ್ರರಾ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೋದೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿ ಆ ಮಾತಿಗೆ
ನಾವು ಅಂದದ್ದು - ಬಹು ಕಾಲದಿಂದ ಆಸ್ಥಳ ನಮ್ಮದು, ನಾವು ಅನುಭವ ಮಾಡಿ
ದಂಥಾದ್ದು, ಈ ಹೊತ್ತು ಸರಿಯಾಗಿ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಬಾರದೆಂದು ನಾವು ಅನಲಾಗಿ
ಆ ಮಾತಿಗೆ ಪುಂಡಲೀಕರಾಯರು ನಮ್ಮ ಮ್ಯಾಲೆ ಬಹಳ ಕೋಪ ಮಾಡಿ ಜಬರೆಯಿಟ್ಟು
ಜಬರದಸ್ತಿ ಮ್ಯಾಲೆ ಅರ್ಧ ಅಠವಿ ಅದರಿಗೆ ತುಳದು ಕೊಟ್ಟರು. ಸರಕಾರದವರು
ತುಳುತು ಜಬರದಸ್ತು ಮಾಡಿದ ಮ್ಯಾಲೆ ನಮ್ಮ ಯತ್ನ ಯೇನು ಅದೆಯೆಂದು
ಸುಮ್ಮನೆ ಬಂದೆವು. ಈಚೇಲಿ ಅರ್ಧ ಅಠವಿ ಅವರೇ ಅನುಭವಿಸುತಾ ಇದ್ದಾರು.
ವೆಳಗಾಗಿ ಕೋನಾಪುರ ಹಾಳು ಆದಮ್ಯಾಲೆ ಕು॥ ಗೋವಯ್ಯನ ಮಗ ತಿರುಕಪ್ಪ
ಹನುಮದನಯ್ಯನ ಮಗ ಚಂದಪ್ಪ ಯೇಕಾಗಿ ಐದು ಮನೆ? ಸೌಕರನಾ ಯಿಟ್ಟು
ಕೊಂಡು ಗ್ರಾಮಾ ಅಧಿಕಾರ ಮಾಡುತ್ತ ಇದ್ದರು. ಊರು ಆಬಾದಾನವಾಗಿ ಪ್ರ್ಯ
ತಿಸಹಿತ ಬಸ್ತಿಯಿತ್ತು. ಈ ಅವಾಯಕ್ಕಲ ಪೂರ್ವಕದಲ್ಲಿ ಆರರ ಸಿವಾಜಿ ಯೆಂಬೊ
ಆಕ ಫೌಜು ಸಮೇತ ಬೆಂಕಿ ಬೆಂಗಳೂರ ದಾರಿ ಕೂರಾಕು (?) ಬಂದು ಊರು
ಮುತ್ತಿಕೊಂಡು ಸುಲಿದು - - - - - - - ತುಹಾಳಿ, ದೇವಾಲಯಗಳು ಕೆಡಿಸಿ

ಮುಂದಿಗೆ ದಂತಾ ಕಟ್ಟಿ ಆದೊಕ್ಕಕ್ಕೆ ಕು॥ ತಿರಕಪ್ಪನ ಕರಕೆಗದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕ್ವಾಮಳ್ಳ ಕೋಟೆ ಬಕದರು! ಆಮ್ಯಾಲೆ ವರುಷ ಆರು ತಿಂಗಳಿಗೆ ತಿರಕಪ್ಪರೊಪ್ಪ ವಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಬಂದು ರೊಕ್ಕಾಯತ್ತ ಮುಟ್ಟಸಿ ಕೊಟ್ಟು, ಊರಿಗೆ ಕವುಲು ಕೊಟ್ಟು ಆಬಾದನ ಮಾಡಿದರು.

ಅಲ್ಲಿಂದ ಕೆಲವು ದಿವಸ ಅಧಿಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಯಿರಲಾಗಿ ಸರಕಾರದವರು ತಿರಕಪ್ಪನ್ನ ಆದವಾನಿಗೆ ಕರೆಸಿ ಗ್ರಾಮದ ರೊಕ್ಕಬಾಕಿ ನಿಮಿತ್ಯ ಅಲ್ಲೆ ವರುಷಾರು ತಿಂಗಳು ಯಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿ ಕಾಲಸಮೊಪಿಸಿ ಅಲ್ಲೇ ನಷ್ಟವಾದಾ. ಆತರುವಾಯ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಗೌಡರು ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ ಹಿರೇಗೌಡ ಕು॥ ಗಳು ಚಂದಪ್ಪನ ಮಗ ತಿಮ್ಮಯ್ಯ ಮುರಾರಿ ತಿರಕಪ್ಪನ ಮಗ ತಮ್ಮಣ್ಣನವರು ಗ್ರಾಮಾಧಿಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಯಿದ್ದರು.

ತಿರಿಗಿ ಕಾಲವಾಹನ ಶಖೆ ೧೭೩೧ನೆಯ ರೌದ್ರಿನಾಮ ಸಂ॥ದಲ್ಲಿ ಫತ್ತೆಸಿಂಗನಂಬೊ ಆಕೆರ ಫೌಜು ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ಲತಾಯಿ ಮಾಡಿಕೊನಿ, ಪ್ಯಾ *Telugu word* ಟೆ ಸುಲಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿ ಕೋಟೆ ಕಂತೆ ಬಡಿತು.(?) ಆತರುವಾಯ ಸಮಗ್ರ ರಾಜ್ಯ ಬೀಳು ಬಿತ್ತು. ಆಮ್ಯಾಲೆ ಕಾಳೊಪಂತ ರಂಬೋ ಆತನು ಸರಕಾರದ ಕಡೆಯಿಂದಾ ಬಂದು ಅವರ ಅಪ್ಪಣೆ ಪ್ರಕಾರ ಸಮಗ್ರ ಭೂಮಿಗೆ ಕವುಲು ಕೊಟ್ಟು ಆಬಾದು ನಾ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಅದೇ ಕವುಲು ಕೊಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಅರವಿ ಸಮಗ್ರ ವೃದ್ಧಿ ಆಯಿತು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಕೆಲವು ದಿವಸ ನಡಿಯುತ್ತಾ ಬಂದ ಬಳಿಕ ಮೊಗಲಾಯಿ ಕಡೆಯಿಂದ ಅಧಿಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕರೀಮ ಸಾಹೇಬನವರು ಆದವಾನಿ ತಾಲ್ಲೂ ಕಿಳುತ್ತಾಯಿದ್ದರು. ಆಮನ್ಯಂತರದಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ಥಳದ ಕುಲಕರ್ಣಿ ತಿಮ್ಮಯ್ಯಗೆ ದಂತಾ ಕಟ್ಟಿ ಗಂಡಹೆಂಡತಿನ ಫಜೀತಿ-

ಮಾಡಿಲಾಗಿ ಉಭಯಸ್ತರು ಫಜಿತಿ ವಳಗೆ ದಂಡಾ ಕೊಟ್ಟು ಇತ್ತರು. ಆತರುವಾಯ ಗ್ರಾಮ ಚನಬಸಪ್ಪ ಹಿರೇಗೌಡ ತಿಮ್ಮಯ್ಯನ ಮಗ ರಾಮಣ್ಣ ಮುರಾರಿ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ ನವರು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ-ಯಿದ್ದರು. ಅವರು ಕೆಲವು ದಿವಸಕ್ಕೆ ಹಿರಿಗೌಡ ಚನಬಸಪ್ಪ ಮುರಾರಿ ಅವರು ಕಾಲವಾದರು.

ಈ ಬೇಲಿ ಗೌಡರು ಚನ್ನಾರೆಡ್ಡಿ ...ಮಿರೆಡ್ಡಿ ಕು॥ ರಾಮಣ್ಣ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ
131 ನವರು ಗ್ರಾಮಾಧಿಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಯಿರಲಾಗಿ ಶಕೆಗಳು ೧೭೩೩ನೆಯ ಪ್ರಜೋತ್ಪತ್ತಿ ನಾಮ ಸಂ॥ರದ ವೈಶಾಖ ಶುದ್ಧ ... ಯಲ್ಲು # ಅರಿರ (ಅಕ್ಬರ?) ಮುರಾರಿ ರಾಯನ ಫೌಜು ಬಂದು ಊರಿಗೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿ ತಿಂಗಳು ದಿವಸ ಲಡಾಯಿ ಮಾಡಿಲಾಗಿ ಸರಕಾರದ ಕಡೆಯಿಂದಾ ಮಾಧವ ಸಾಹೇಬರ ಅಮಲುದ್ದಾರಾಯಿ ಶೇಷಗಿರಿರಾಯರು ಸಲಹಾ ಮಾಡಿಸಿ ಫೌಜು ಯೆಬ್ಬಿಸಿದರು. ತದಾರಭ್ಯವಾಗಿ ಬಸಾಲತ ಜಂಗನ ಅಮಲಿನ ವಳಗೆ ಕಾರಾ ಸಂ॥ರದ ಫಾಲ್ಗುಣ ಬಹುಳ ೭ಂ. ದಿವ್ಯವು ರಾಜಾ ಬಲಿದಿನಾಥನ ಫೌಜು ಬಂದು ಗ್ರಾಮಾ ಮುತ್ತಿಕೊಂಡು ಸಮಗ್ರ ದಂಡಾ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಳುಮಾಡಿ ಹೋದರು.

ಆಮ್ಯಾಲೆ ದೇಸಾಯಿ ಶೇಷಗಿರಿರಾಯರ ಮಕ್ಕಳು ಬಾಬೂರಾಯರು ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕವುಲುಕೊಟ್ಟು ಊರು ತುಂಬಿಸಲಿಕ್ಕೆ, ಅಷ್ಟರವೊಳಗೆ ಸರಕಾರದ ಕಡೆಯಿಂದಾ ಹುಸಾನಖಾನ ಅಂಬೋ ಆತ ಬಂದು ಕವುಲು ಕೊಟ್ಟು ಊರು ತುಂಬಿಸಿದನು. ಇವನು ಮೂರು ವರುಷ ಗವುಡ ಕುಲಕರ್ಣಿಗಳನಾ ಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಮಲು ಮಾಡಿದಾ. ಆಬಳಿಕಾ ಆನವಲ್ಲಿಖಾನ ಅಮಲುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆಮೀನ ಸಾಹೇಬ ಉಭಯಸ್ತರು ದೇಸಾಯಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯ ಕೂಡ ಅಮಲು ಮಾಡೋದರ ಬಳಗೆ ಮುದ್ದನಗವುಡನ ತಿಪ್ಪೆ ವೊಳಗೆ

ಎರಡು ಆಳ್ವಾಪ್ರಮಾಣಗೊಬ್ಬರ ಆಗದು ಹರಡು ಹಾಕಿಸರು (?)

ಆಕರುವಾಯ ಗುಂಡು ನೊಂತ ಐಯಪ್ಪನೆಂಬೋ ಆತನು ಮನೆ ಮೊತ್ತಿ
ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಅದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು ಅಗಿಯುತ್ತಾ ಯಿದ್ದನು. ಆ ವ್ಯಾಳ್ಯದಲ್ಲಿ ಗೊಲ್ಲ
2 ರಶಾಲ ಕಿರ್ದಿ ಹೊನ್ನುಗಳು ಯೆಲ್ಲಮ್ಮನ ಪಾದಾ ಹಾಕಿದವು ೩೦೦ ಮುನ್ನೂರು ವರ
ಹವು ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು. ಆ ಬದುಕು ಅಮೀನ ಸಾಹೇಬನ ಮುಖಾಂತ್ರ ಬಸಾಲತ ಜಂಗ-
ನವರಿಗೆ ಆ ದ್ರವ್ಯ ದಾಖಲು ಮಾಡಿದರು. ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲುಶಾಸ
ನ ಪರುವತ ದೇವರ ಗುಡಿ ಕಂಬಕ್ಕೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ಮೂರು ಗುಡಿಗಳು, ಪ್ರಾಮಾಹು
ತ್ತು ಬೆಳದು ಹಾಳ ಹೋಗಿ ಯಿದ್ದವು. ಬಹುಕಾಲದ ಪುರಾತನ ಸ್ಥಳ, ಇಪ್ಪತ್ತು
ನಾಲ್ಕನೆದು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ದೇವರ ಗುಡಿ ಕಲ್ಲುಶಾಸನ ಸೋಡಿ ಬರದು-ಅದೇ.

ಬಸಾಲತು ಜಂಗ ಕಾಲವಾದ್ದು ಕಾಳ್ಯುಕ್ತಿ ಸಂವತ್ಸರವು. ಆ ಬಳಿಕ ಮೊಹ-
ಬತ್ತು ಜಂಗನವರು ವಿಶ್ವಾವಸು ಸಂವತ್ಸರದ ಫಾಲ್ಗುಣ ಬ. ೭೦ ವರಿಗೆ ಆದ-
ವಾನಿ ವೊಳಗೆ ಯಿದ್ದರು. ಅಷ್ಟರ ವೊಳಗೆ ಪರಾಭವ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಟಿ...
ಪುಬ ಬಂದು ಆದವಾನಿ ಲಡಾಯ ಮಾಡ್ತು ಯಿರಲಾಗಿ ನಿಜಾಮಲ್ಲಿಖಾನನ ಕ-
ಡಯಿಂದಾ ಅಮೀನ ಸಾಹೇಬ ವಗೈರೆ ಉವರು ಬಂದು ಮೊಹಬತು ಜಂಗ
ಳವರ ಸೊತ್ತು ಸಾಮಾನು ಸುದ್ದಾ ರಾಯಚೂರಿಗೆ ತಗದು-ಕೊಂಡು ಹೋಗುವ-
ಷ್ಟಕ್ಕೆ. ಪುಸಾಹೇಬರು ತಾಣ್ಯಾ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕೋಟೆ ಸಮಗ್ರ ಕೆಡವಿದರು

ಆ ಬಳಿಕ ಮೊಗಲಾಯಿ ತಾಕ್ಯ ರಾಯ ಚೂರಿಖಿಂದ ಕಾಯಮುಖಾನಿ
ಸಾದುಲ್ಲಾ ಖಾನನವರು ಬಂದು ಬಾಹದರನ ತಾಣ್ಯಾ ಯೆಬ್ಬಿಸಿದರು. ಅಮ-
3 ಲು ಅನೂಕರಾಯರದು. ಆ ಬಳಿಕಾ ಮೊಹಬತ್ತು ಜಂಗನವರು ಕಾಲವಾದ ಬಳಿಕ
ಬರದಾನ ಹಳ್ಳಿ ಗುಲಾಮ ಹುಸೇನ ಖಾನನವರ ಅಮಲು ರೌದ್ರಿನಾಮ ಸಂ॥ರದ

ಮಾರ್ಗಶಿರ ಬಹುಳ ೫ ಪರಿಯಂತ್ರ ನಡೆಯುತ್ತ ಬಂತು. ತುಂಬಿಗೋ ಸರಕಾರು ದಾ ಈಗ ಮಾರ್ಗಶಿರ ಬ॥ ೨ ವರೆಗೆ ನಂದವಾರಕ್ಕೆ ಬಂತು.

ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳ ವಿವರವು:—

೧. ಕೇಶವಸ್ವಾಮಿ ಹನುಮಂತರಾಯನ ದೇವಾಲಯ ದಾರುಮಂಟಪವು. ಇದಕ್ಕೆ ನಡೋಪದ್ದತಿ ನಂದಾದೀವಿಗಳು, ನೈವೇದ್ಯದ ನೇಮ ಸ್ವಾವೆ ಶ್ರಾವಣ ಕಾರ್ತಿಕ ಅಭಿಷೇಕ ಸಮಾರಾಧನೆ ಮೊದಲಾದುವು ನಡೆಯುತ್ತಾಯಿದ್ದವು. ತುಂಬಿಗೋ ಅಮಲು ಬಹೋ ಪರಿಯಂತ್ರ ನಡೆದು ಬಂತು.

೧. ಬಾಗಿಲ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣ ಶಿಲಾಮಂಟಪವು
134 ಇದಕ್ಕೆ ನಂದಾದೀಪ ಶ್ರಾವಣ ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದ
ಪೂಜೆ ಯಿತ್ತು.

೧. ಜಲಬಂದೆ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಗೆ ಸಂಜೆದೀಪ ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸದ ಪೂಜೆ ಸಮಾರಾಧನೆ ಯಿತ್ತು.

೧. ಬರಿಗೆ ತಿಮ್ಮರಸು ಕಾಳಮ್ಮನ ಗುಡಿ ದಾರುಮಂಟಪವು

೧. ವೀರಭದ್ರದೇವರ ಶಿಲಾಮಂಟಪವು - ಇದಕ್ಕೆ ನಂದಾದೀಪ ಕಾರ್ತಿಕ ಮೊದಲಾದವು ನಡೆಯುತ್ತಾಯಿತ್ತು.

೧. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ದೇವರಿಗೆ ಶಿಲಾಮಂಟಪವು - ಇದಕ್ಕೆ ನಂದಾದೀಪ ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸ ಕಾರ್ತಿಕ ಸಮಾರಾಧನೆ ಸೋಮವಾರದ ಸೇವೆ ನಡೆಯು ಬರುತ್ತಾಯಿತ್ತು.

೧. ಕುಮಾರರಾಮಲಿಂಗಗೆ ಶಿಲಾಮಂಟಪವು - ಯಿದಕ್ಕೆ ಸಂಜೆ ದೀಪವು ಶ್ರಾವಣ ಕಾರ್ತಿಕ ಪೂಜೆ ನೈವೇದ್ಯ ಆಗುತ್ತಾಯಿತ್ತು.

೧. ಕರಿಂಕುಲಮ್ಮನ ದೇವಾಲಯ ದಾರುಮಂಟಪವು

೧. ಮಸೂದಿ ಗುರು ಮಂಟಪವು, ಸಂಜೆದೀಪ ನಡಿಯುತ್ತಾಯಿತ್ತು.

ಪ್ರತಿಹುಟ್ಟಿದ ಮ್ಯಾಲೆ ಪ್ರತಿಅವರು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ್ದು—

೧ ಚೌತೀಶ್ವರದೇವಾಲಯ ದಾರು ಮಂಟಪವು. ೧. ಜರೂಟ ಅವರ ಈಶ್ವರದೇವಾಲಯ ಶಿಲಾಮಂಟಪವು.

೧ ಊರು ಪಶ್ಚಿಮ ಬಾಗಿಲು ಅಲ್ಲಿ ಬೇಗಲ್ಲು ಕೃಷ್ಣಾಚಾರ್ಯರು ನಿರ್ಮಿತ ಮಾಡಿದ್ದು ಹನುಮಂತದೇವರ ಗುಡಿ ದಾರು ಮಂಟಪವು.

೧. ಪ್ರಾಕಟೂರು ರಾಘವೇಂದ್ರಾಚಾರ್ಯರು ನಿರ್ಮಿತ ಮಾಡಿದ್ದು - ವ್ಯಾಸಪ್ರಾಜೆ ಕಟ್ಟೆ ಅಂಜನೇಯ ಶಿಲಾಮಂಟಪವು.

185. ೧. ಮೂಗುತ್ತಿ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಯಾಸಪ್ರಾಜೆ ಕಟ್ಟೆ, ಅಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣ ಗುಡಿಯಿಲ್ಲವು.

೧. ಪ್ರೋತು ರಾಜಲಿಂಗಮಯ್ಯನವು ಶಿಲಾಮಂಟಪವು.

೧ ಮಲ್ಲಿದೇವರ ಗುಡಿಯಿತ್ತು. ಅದರನ ಬಿಚ್ಚಿ ಕಚೇರಿ ಮುಂಬಾಗ ಅಮಲಿನ ವೇಳೆ ಕಟ್ಟಿದರು.

—ಈ ಗ್ರಾಮದ್ದು ಹುಟ್ಟಿದ ವಗೈರೆ ಕೈಫಿಯತ್ತು ಬರಸಿಂತ್ತ ಹುಕುಮು ಆದದ್ದಕ್ಕೆ ಶಿಲಾಶಾಸನದ ಪ್ರಕಾರ ಬಂದು-ಹಿರಿಯರು ಕೂಲು ಗಂಡವು ವಂದು, ಯಿರರು ಹೇಳಿಕೆ ಕೇಳಿದವು ಬರಸಿ ಇದ್ದೇವೆ.

ತಾಮ್ರಪತ್ರ ಸನ್ನದು ಪೂತ್ರ ವಗೈರೆ ದಾಖಲು ಯಿಲ್ಲವು. ಹಿರಿಯರು ಹೇಳಿಕೆ ಕೇಳಿದ ಜ್ಞಾಪಕದಯಿಂದ ಸಿಲಸಿಲೆಕೇಳಿದ್ದುಳಗಾಗ ಬರಸಿ ಯಿದ್ದೇವೆ. ಹೀಗಂದು ಬರಸಿದ ಕೈಫಿಯತ್ತು ಸಹಿ.—

136. ಇಲ್ಲಿ ಬಾಗ ಬಲವಂತ ಅವರು. —

೨೭. ದೊಡ್ಡ? ಅವರು ಗೌಡರು.

— ೨. ಗುಂಡು ಗೊಂತವರ ಮೊಟೆ. ೨,

— ೨. ನಲ್ಲಂಗಿ ಅವರ ಮೊಟೆ.

೧. ಕೊಲ್ಲಿ ಅವರ ಮೊಟೆ.

— ೨. ಕುಲಕರ್ಣಿಗಳದು ಎರಡು ಮೊಟೆ ಅವರು —

೧. ನಂದಾವರಿಕರು.

೧. ಆರುವೇಲು ಅವರು.

೧. ಜೋಯಿಸರು ವೆಂಕಪ್ಪಧರ್ಮ ಭಟ್ಟರು.

೨. ತಳವಾರ ಮೊಟೆಗಳು —

— ೨. ಸಾಕಲ್ ಅವರದು.

೧. ನಲ್ಲಬೊಕ್ಕಲ ಅವರು.

೧. ಅಕ್ಕಸಾಲೆ ಸ್ವರುವಂತನದು.

೧. ಕಮ್ಮಾರರು.

೧. ನರಸನದು.

೧. ಅಯ್ಯಗನರು.

೧. ಭತಿಗೇರದು —

೧. ನರಸನದು —

೧. ಬಂಗಿನಾಗಂದು.

೧. ಅಗಸರ ಕರಿಬಗಂಗನು.

೧ ಮರಪತ್ತಿಗಳು ಓಂಕಾರಯ್ಯ ಗುಡಿಕೋಮಯ್ಯನು.

೧. ಮುಲ್ಲಾರುಸೇನಿದು.

೧. ಬ್ಯಾಗಾರ ಮುಸುಲನು.

೧. ಬಾರಿಕ ತಿಮ್ಮನು.

೩. ಹೊಲೇರು ಮಾರು ಮೋಚಿ ಅವರು.

೧. ಹರಿಯಲ್ಲುಗನು.

೧. ಗುಡಿ ಕೆಂಚನು.

೧. ಕರಿಯಲ್ಲುಗನು.

ಈ ಗ್ರಾಮದ ಭೂಮಿಯಲಿ ಬೆಳೋಧಾನ್ಯವು :-

೧ ಅರಿಸಿನ ಜೋಳ.	೧. ಮೆಕ್ಕೆ ಜೋಳ.	೧. ಸ್ಯಾವಿ.
೧ ಬಿಳಿ ಜೋಳವು.	೧. ಅವುರ್ಲವು.	೧. ಕಿನಿ ಜೋಳವು
೧ ಸಿಜ್ಜೆ.	೧. ಒಳ್ಳು.	೧. ಅವರೆ
೧ ನವಣಿ	೧. ಗೋಧಿ.	೧. ಮೊಚಕ್ಕೆ
೧ ಹಾರಕವು.	೧ ಕಡ್ಲೆ.	೧. ಮಂಡಿ.
೧ ಅಲಸಂದಿ.	೧. ಅಗಸಿ.	೧. ಕಪಿಲ ಬಾಲ ಕೆಳಗೆ - ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ನೆಲ್ಲು.
೧ ಹೆಸರು.	೧. ಹತ್ತಿ.	
೧ ಹುರುಳಿ.	೧. ಕುಸುಬಿ.	
೧ ತೊಗರಿ	೧ ರಾಗಿ.	

ಪ್ರಾತಿ ಪ್ರೆಳಗೆ ಆಗೋ ದಿನಸು ಜವಳಿ ಕರಿದಿನ ಬಡುಕಾ:—

೧. ಕೆಂಪು ಸೀರೆ ಕರಿದು. ೧. ಕರಿದು ಹಚ್ಚಡದ ಜೋಡುಗಳು.

೧. ಕರಿಸೀರೆ ಕರಿದು. ೧. ನರಿ ಕಂಬಳಿಗಳು.

೧. ಬಿಳೀ ಸೀರೆ ಕರಿದು.

139 ಇಹಾಯ ಮೊಹಸ್ತುರ ವಾರತ ಸಾಹೇಬರು, ಮುಕ್ಸದ್ದಿ ನಾರಾಯಣರಾಯರಿಗೆ ನಂದವರದ ದೇಶಾಯಿ ಗೌಡ ಕುಲಕರ್ಣಿಗಳು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟ ಕೈಫಿಯತ್ತು

ದೇಶಾಯಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರು—

ಗೌಡ ಜನರು.	ವರುಷಗಳು.	ಕುಲಕರ್ಣಿಗಳು.	ವರುಷಗಳು.
೧. ಮುದ್ದನಗೌಡನು —	೭೦.	ಸುಬ್ಬಣ್ಣನು	೮೦.
೧. ಹೇಮನಗೌಡನು —	೪೦.	ರಾಘವಕೃಷ್ಣ	೬೨.
೧. ಜಂಬು ಬಸ್ಸಣ್ಣ —	೬೦.	ಗಣೇಶನು.	೬೦.
೧. ಕೊಪ್ಪಿ ಸತ್ಯಪ್ಪನು —	೪೫.	ತಿಮ್ಮಪ್ಪ	೨೦.

ಬಿ॥ ಕ॥ ನಂದವರದ ಕುಲಕರ್ಣಿ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನು.

Restored by P. Subraya Bhat. 17.12.45.

౧౮౦౭

బ తారీఖు ౧౪ జులాయి నారాయణరావు ముతసదిము తైనుమేస్తరువార్ల సాహెబువారికే మేజరుకాలన్ మెకంజీదొరగారు.

కైఫియతు తెరదికల్లుతాలూకే పంచపాళెం సదరిగౌలవంశా

రుకుంపిణీవారి మీాద తిరుగబడి యుద్ధం చేసిన కైఫియ్యతు సహా వున్నది

140 కైఫియ్యతు తెరణీకల్లు తాలూకె పంచపాళెం.

పూర్వమందు త్రేతాయుగంలో శ్రీరాముడు రావణవ
ధ చేసి బ్రహ్మహత్య నిమిత్తార్థం రామేశ్వరంలో లింగప్రతిష్ఠ చేసి
అక్కడినుంచి అయోధ్యకు పొయ్యేటప్పుడు యీ స్థలానకు వ
చ్చి పూర్వపు పెలపటు తూర్పున శిల స్థాపన చేసి పోయిరి గనుక రా
మేశ్వరస్వామి అనిపేరుగలిగెను. తర్వాత కలియుగంలో ఆదవా
నిలో పూర్వమందు యాదవులు దినాలలో యాదవగిరి అనిపేరు
వుండి యాదవులు దొరతనం చేస్తూవుండగా వారికింద. హస్తినా
పురం మొదలు హంపి విరూపాక్షం శ్రీశైలం మొదలయిన దక్షిణరా
జ్యానకు అధిపతులై వుండిరి. వీరివంశస్థులు యాదవగిరిలో
దొరతనం చేస్తూవుండగాను వీరి పశువుల మందలు కాచే వారు యీ
స్థలానకు . . . . చేసుకొని వున్న స్థలాలు గంకి వివరం

౧. యీ స్థలంలో పశువులను కాపాడే నిమిత్తం గొల్లనాయన
లు గొర్రనాయుడు అనే వాడు ముఖ్యుడై పదియిండ్లవాండ్లు యీ
స్థలానకు వుత్తరసామీప్యం గంటుపూర్వభాగమందు మేరలు కట్టు
కొని కడుమమందలను విచా. . చేసుకుంటూవుండే వానిపేరు గొ
ర్రనాయుడు గనుక ఆ స్థలానకు గొరగుంటు అని పేరుపడెను.

౨ యితని సంబంధం ఆడబిడ్డ తెరుణీ అనేది. యీ పూరికొండ
గంటు పరికెర స్వయంభు . గా గండు రూపంగా కొండమా

ధవ స్వామి ప్రత్యక్షం అయ్యెను గనుక యీ స్త్రీ యీ స్వామి పూజ చేస్తూ
కొండ మీద నున్న నివాసం చేసుకొని తాను వుండగాను దీని పురుషు
డు రేమడు అనేవాడు. యీ స్త్రీయు కర్రరు నిలిచి యిండ్లు కట్టించిన
ఉగురు పోగు అయి నిలిచిరి గనుక తెరుచో కల్లు అనే పేరుపడెను

^ యీ తెరుచోకల్లుకు తూర్పున ౧ కోసు మీద వెంకడు అనే
వాడు నిలిచెను గనుక వెంకటాపురం అని పేరు గల్గెను.

^ ఆగ్నేయ భాగమందు ౧ కోసు మీద పుల్లడు అనేవాడు నిలిచె
ను. పుల్లాపురం అని పేరు గలిగెను.

141 ^ దక్షిణ భాగమందు కోసు మీద . . . .
. . . మురసుగాడు నిలిచిన స్తలం మురసుపాడు అనే పేరు గలిగెను

దద్దనగాడు నిలిచిన స్తలం దద్దనపాడు అని పేరు గలిగెను.

నైరుతి భాగమందు పరిగాడు అనేవాడు దేవిగాడు యిద్ద
రు నిలిచిరి గనుక పరిదేవనపాడు అని పేరు గలిగెను. ౧ కోసు మీద

. . . . .

^ వాయువ్య దిక్కున ౧ కోసు మీద గారడు అనేవాడు నిలిచెను
గనుక గారపాడు అనే పేరు కలిగెను.

^ ఉత్తరాన సామీప్యంగా తక్కివాడు నిలిచెను గనుక త
క్కివాడు అనే పేరు గలిగెను.

^ యీశాన్యం ౧ కోసు మీద బల్లనేడు అనేవాడు నిలిచెను గ
నుక బతెనేని అని పేరు గలిగెను

యీప్రకారం పది స్థలాలలో నిలిచి వారి వారి పేరట ఆ
స్థలాను(కు) . . . . వుండెను. యీవంతు కొన్నిదినాలువుండగా
ను. వరుషాలు లేక పశువులు(కు) మేత లేక సదరివారి పిన స్థలాలలో
వున్నవారు నశించిరి. యాదవ సంతతి రాజులు కందనూలిసీమలో
న.. దొనతా అనేస్థలంలో కొన్నిదినాలు నివాసంచేస్తూ సుఖనిదాని
కిందికి యాదవగిరి మొదలయిన బెల్లలు అప్పుడు యీ పూర్వకాల్పు
న 3110. కోసుమీద దారణాలాం అనేగ్రామం పేటస్థలంగా వుండెను
అప్పుడు వర్తకులబిడికెలు కందనోలునుంచి దారణాల. దారణా
లనుంచి యాదవగిరి(కి) . . . . . . నడుస్తూ వుండేది. మరికొన్ని
దినములు(కు) పూర్వం వున్న గొల్లవాడు. సు ర శేలు కట్టు . . వు
న్నవారిలో హతశేషంనిలిచినవారు. మళ్లాపశులు పోసు చేసుకొ
నితమతమ స్థలాలలోనివిలిచిరి. యీప్రదేశం. దాఖలా . . ఆ
142 యాదవగిరి మధ్యే అరణ్యంగా వుండెను. ఆ దినములలో ఒకసాలె
వాడు దద్దనపాడులో యిల్లుకట్టుకుని గొల్లవారివద్ద నెయ్యనవేల
ము కొని దారణాలాంయాదవగిరిలో అమ్ముతూ యికడ యిల్లు
కట్టుకుని మఠంవేసుకుని బట్టలునేస్తూవుండెను. పూర్వం తెరుణికి అ
నేస్త్రీ నిర్మాణంచేసిన తెలుణికల్లు అనేస్థలంలో ఒకకాపువాడు
యిల్లుకట్టుకుని వుండినవాని వంశస్తుడు యల్లిరెడ్డి అనేవాడు యీ
సాలివానివద్ద మాలి చేసుకొని వుండెను దారణాల నుంచి యాద
వగిరి(కి) పొమ్మెనగిడిగెలు(కు) దారణాలకర్ణాలు వీలవి సంవర్త

నిమిత్తం యీ తెరణికల్లు పరియం తరం వాడ్కుగా త్తు చేస్తు
నితీసుకుంటూ వుండగా యీ వూరికి ఆగ్నేయభాగమందుండు మూ
డుపరువులమీద కరవేములా అనే గ్రామం ఆదినములో వేటున్న
ళంగనుక ఆగ్రామంవారున్ను యీ తెరణికల్లు పరియం తరం
వాడ్కుమాదేవున్నదని మీకు అక్కరలేదని దొరణాలవారితో
వివాదం చేస్తూవుండగా మధ్నే యీ తెరణికల్లువాడుగావుండె
గనుకవారివారికి వగతెగకవుండెను. అంతటు యీ వూరికి పశ్చి
మాన ౪ ఆమడ మీదను హెలటూ అనే గ్రామం తల్లా .. మదు
నేడు అనే బోయవాడు .... జాలతో పోట్లాడిఅక్క
డిగియీస్థళానుకు వచ్చి సదరి వాతసిన అవుల సాతెవాని యింట్లో నిలిచి
వుండెను. పైనవాతసిన చుట్టువుండే పేటుళ్లల్లో వాన్రుఘ్రు వుపద్రవం
కలిగివుండెను. సదరహా తలారివాడు వాన్నిఘూన్ని చూచి జమ
ధాడుతో పొడిచి చంపినాడు గనుకవాడ్కి పులిఘాయం చే
సివుండెను. దొరణాల కర్ణాలు కేశవయ్య అనేవాడు యీకుడికివ
చ్చిబిడకెలవర్తనలు తీసుకుని పులిని చంపిన బోయవానికి
ఘాయంకట్టించి ఆసాతెవాడుకాపువాడు గొల్లలతో వేట్లా
కాపాడు కరమ్మని చెప్పికట్టుమీదవచ్చి బిడకలుకు మాను
వచ్చేవములవి సంవర్తనుకు మీరు తీసుకుని యీ తలారివాడ్కి
కాపాడుకవుండేది కరిమల గ్రామం వారికి వర్తనలు యియ్య
అక్కరలేదు అని చెప్పి దొరణాలుకు పోయెను అదివరకు

యీ స్థలాలలో సాగు చేయడంలేదు పశువుల మందవాండ్లు సాతెవాడు కాపువాడు తలారివాడు వుండి

143 విజయనగరం రాజులు శ్రీశైలాన్నించి నంద్యాల విజయనగరానకు పోయేటప్పుడు దారినీరాల దిగివుండగా కర్ణాలు తెరణికల్లు అనే గ్రామం మాగ్రామానకు సరిహద్దు స్థలంకవులు దయచేయవలసినది. అని మనవి చేయగాను వారు యీ దేవస్థానతర్లి వచ్చి యీ స్థలం చూచి గ్రామం ఆ వరప్రమేశ్వర బచ్చిరెడ్డి కరణం మొదలయిన వార్కి యేర్పరిచిరి. అప్పుడు సదరి సాతెవాని యింట్లో నూవికి చేస్తూవుండే యెల్లిరెడ్డిని పాగాయిచ్చి ముండాసం యెల్లిరెడ్డి అనికితాబు యిచ్చిరి. కర్ణంకేన వయ్యనను బహుమతిచేసి కరణీకం యిచ్చిరి. ప్రతిష్ఠించిన మొదలు నేడికి తలారితనానకు మొకరరు చేసిరి. అప్పుడు యీ గ్రామం బస్తీ అయ్యేనిమిత్తం సాగుబడికి అరణ్యం నరికించి సాగుచేస్తూవుండగా వూరికి తూర్పున సదరి రామలింగం భూమిలో అగపడగా ఆ లింగంపైన చిన్నదేవాలయం వుండి. దాన్ని జీర్ణోద్ధారం చేసిరి. మరికొన్ని దినాలకు గ్రామానకు నైరుతి భాగమందు సామీప్యంగా అడవి కొట్టి తెగుబడి చేస్తూవుండగా ఆదినం రాత్రి గ్రామం రెడ్డి స్వప్నంలో సామి వచ్చి నేను మాధవస్వామిని గండికోట నుంచి పూర్వం రాజులు విజయనగరానకు తీసుకొనిపోతూవుండగా నాను యీ స్థలంలో వుండవలెనని చెప్పగా యిక్కడే పడవేసిరి గనుక ...

. . . . . లో వున్నాను నన్నుతిసి దేవాలయం కట్టించమని
స్వప్నం కాగానే మరనాడు ఆస్థలం నాగలి ఆడుస్తేటప్పుడు.
మాధవస్వామి శిలా విగ్రహం అగపడెను. దాన్ని తెచ్చి పూర్తి
ముందర నిలిపి చిన్నరాతి గర్భమండపం కట్టించి దారులో
ముందర మిద్దె కట్టించిరి. అటుతరువాత యీ సమాచారం వి
జయనగరం రాజులు విని దేవాలయం గోపుర ప్రాకారం కట్టించు
వలెనని ప్రయత్నం చేయగా స్వామి నాకు యీ గ్రామం వారు
కట్టిన చిన్న దేవాలయం చాలు. మొకటి డా అక్కరలేదు. అని,
చెప్పెను గనుక అక్కడనుంచి వచ్చి వారు వెళ్లిపోయిరి. ఆ కాలంలో
రామేశ్వరస్వామి. మాధవస్వామికి కొండమాధవస్వామికి పూజా
నిమిత్తం వుండే మాన్యం. నిత్య నైవేద్య వుత్సవాలు యీ గ్రా
మం జాగీరు సర్వమాన్యంగా నడిచెను. కొన్ని దినాలు గ్రామం
ఖిలం అయింది. తరువాత కోటకొండవ పెద్దపరమప్పనాయని
144 కొమారుడు పెంకినాయడు అనే కొమారుడు. కలిగె అతడికి
గాని గండ్లపెంకన అనేవాడు. చెనుగొండ్లలో నలుపోతుల పెంక
టదాసరి నాయని కొమార్తె చిలుకమ్మ అనేదాన్ని పెండ్లాడి కో
టకొండా చెనుగొండ్ల రెండు సంస్థానాలు అధిపతి అయి వి
జయనగరం ప్రభువులవద్ద కార్యం లోదయ సంపాదన చేసెను
గనుక కోటకొండలో బలంగా దొరతనం చేస్తూ అరువది గ్రా
మాలు అధిపతి అయి వుండగా నున్నయీం వెరదె కల్యకోట

కొండకింద నడుస్తూవుండుగాను యీ పూరిటి తూర్పున కప
టాళ అనే గ్రామం నూతనంగా కట్టించి యీగ్రామం కపటాల
కింద దాఖలు చేసెను. యితని . కొమారుడు పరమప్పనా
యుడు పరమప్పనాయునికి కొమా . . . కి వివరం.

కపటాళదొరతనాదను

వచ్చినవారు.

^ పెద్దినాయుడు.

^ పెద్దపరమప్పనాయుడు.

కోట కొలువులో వుండినవారు.

^ చిన్నినాయుడు పటాధికారి.

^ చిన్నపరమప్పనాయుడు.

^ కొండబొబ్బిళనాయుడు.

^ సురతినాయుడు

పూర్వికొండలో వున్నవారు.

^ పెద్దముదినాయుడు

^ చిన్నముదినాయుడు.

వీరిలో కపటాలను వచ్చు దొరతనం చేసినవారు. పెద్దినాయుడు పెద్దపరమప్పనాయుడు. యిందులో పెద్దినాయునికి సంతానం లేదు. పుత్రయులు వేమి వినవేండ్లు

పెద్దపరమప్పనాయుడు యీగ్రామంలో మంటి కోట . కట్టించెను. దేవుని నడి చే జాగీరు. యీ గ్రామం అయి వేజు . . . పైకి గ్రామం కాపాడేని మిత్రం తమవు వచ్చు కావలి వస్తే రా.

కాచేటి నిమిత్యం బందోబస్తుగా వుండవలెనని యీ గౌతమం ౧౦౦
మంది గొల్ల ఖతులజులు. బోయవాండ్లు మొదలయినవార్లయా
. . . . -రి యీ దేవాలయానుకు తనయెలకు గౌమత్రు ఆశో
145 మానుకు కట్టుది నూరు వరహాలు దిట్టం చేసి తాలు కాలు అయిన
ఖర్చు . . . తాను యిచ్చునది పిస్తూ వుండెను. మాధవస్వామియంతర
నయియివేళ్ళదేవుడు అనినదు స్తూ వుండెను.

యీ పెద్దిపరమప్ప నాయనికి ౨ కొమాళ్లు

౧ జాజప్ప నాయుడు పటాంధికారి

౧ చినా నాయుడు యితనికి సంతానం లేదు.

యీ జాజప్పనాయుడు దొరతనం చేసెను.

యీ జాజప్పనాయుని కొమారుడు. గోపాలనాయనిదినా
లలో రాజా . . . శింగయను శైత జమియ్యతు పెద్దశిర్దారుడు
ఫిరంగి అనేది పెద్ద గుండు పెట్టెది. యీ వూరికి తూర్పున వచ్చిదిగి గి..
మొర్చాపేసి యీ వూరి కోటమంటి కోటగా వుండగా ఫిరంగి ఒకసా
రి ఫిరంగి బారు చేసి పడగానే రెండో తేప ఆ ఫిరంగి పగిలి పోయెను.
అప్పుడు కడమ మిగిలిన ఫిరంగులు కొట్టగా హృదయం
మొదలుకొని సాయంత్రం వరకు కొట్టెది. రాత్రికి యీ వూరువార్లు
మళ్లా కంచు గోడ పెట్టుకొని యుద్ధం చేసెది. గోడ శుద్ధంగా పోయింది.
అప్పుడు మనుషులు గుంటలులో వుండికొని గుంటలలో వుండే
యుద్ధం చేసిరి మూడు నెలలు యుద్ధం చేసిరి. అప్పుడు ఆ తురకలు—

జనం వుండి తరావాత కపటూళ్ళ లో గోపాలనాయుడు సలాం చేసు
కొనెను. అప్పుడు దండు తెచి పోయెను. గాని కోట పోలేదు. యీ
గోపాలనాయునికి సంతానం లేదు. గనుక కనక గిరి. తిమ్మానా
యుని కొమారుడు వెంకటాద్రినాయుడ్ని కపటూళ్ళ సంస్తానానికి
తెచ్చి పట్టం కట్టిరి. యితడికి సంతానం లేదు.

తరువాత కోట కొండాపురమప్పనాయుని కొమారుడు
వెంకటాద్రినాయుడ్ని తెచ్చి కపటూళ్ళ దొరతనానికి పట్టం క
ట్టిరి. యితని దినములలో గుత్తి మురారావు కి.శి. ఖ్యా. మొ
గలాయి పటాం అరువై వేలు సిపాయలతో యీ వూరికి చుట్టూ ముట్టి
146 డివేసెను. అప్పుడు గడిమోలో ౪ నాలుగు రెకలాలు - - -
జెడి ౧ ఫిరంగి జజాలు ౪౦ నలుబై మందుగుండు . . . గా
తుపాకి ఆరు వేదు నూరు జనం వుండగా వారు ముట్టి ఫిరంగి పెట్టి
దొర వుండ . యుద్ధం చేసేటప్పుడు గోడలు పడితే వూరిలో
వుండే తలుపులు. గాదు పెట్టి ౨ ౧౧. రెండున్నర నెలలు యుద్ధం చే
సి ఆఖరు మనకు వులు యీ దను కపటూళ్ళ వారు సలాం చేసిరి. గను
క మురారాయుడు కి.శి. ఖ్యా మొగలాయి తాలూకు ఒక మనిషి
ని మాత్రం పై . . . యిచ్చి మాంద్యాం యీ వూరిలో వుండెను.
అని ఒక మార్గంమాత్రం అయితే మేము తెచ్చిపోలాము.
అనగానే అందుకు కపటూళ్ళ వారు తన యొకటి సీమ చెడు
తుంది అని యీ వూరివాళ్లను తెలియ చెప్పి పంపించెను గనుక

సదరి ఒకమనిషిమాత్రం లోపలికి విడిచిరి. . . . ఒకము
హూర్తంము రారాయుడు కిలిబిఖానుడి పైరకి వేసి మళ్లాతీసి
వేసెను. తర్వాత దండు తెచ్చిపోయెను. యీ వెంకటాద్రినాయునికి
సంతానం లేదు.

తరువాతపు విందకొండ కావలి అనుభవిస్తూవున్న వారివంశీ
కుడు బుచ్చపనాయుని కామారుడు. చిన్నవెంకటాద్రినాయడ్ని
తెచ్చి కపటాలను పట్టంకట్టిరి. అప్పుడు యీకోటలు రాజులో
కట్టుదానున్ను ఆరంభంచేసివుండగా గోపాలవారి మహారాష్ట్రంవా
రి దండు లక్ష్మదళం వస్తూన్నరుఘీరంగీలతో యీ వూరిన్ని చుట్టు
దిగినది. పగలు ఆరుఘడియలకు వచ్చి ఒకదినం రాత్రిపగలు
సహాఫిరంగీలు నాదారుదూడా కాల్చిరి. అప్పుడు కోటమంటిది.
వుండెను. గనుక పడిపోయెను. మురనాడువారి దండులో పై
యి మంది చచ్చిరి. గనుక దండు వెళ్లిపోయెను. ఒకదినంలో . . .
చేసి తీసుకుంటున్నానని. . . . - - - . . అప్పుడువారిన్ని మర
సనాడువారు యుద్ధం చేస్తే అపకీర్తి వస్తున్నది అని యీవూరి పేరు తెర
దోకల్లు కాదు మరడోకల్లు అని చెప్పి పడినవీనిగెలు విడిచి
పెట్టి పోయిరి. తరువాత యీ వూరి మంటికోటవుంటే సర్దారు
రాదు అని రాతితో కోటకట్టుదాన్ను ఆరంభం చేసి అర్ధం పని
అవున్న అంతటలో వెంకటాద్రి నాయుడు చనిపోయెను
147 యితడికి సంతానం లేదు.

తర్వాత యితని పిన్నయ్యన్నకొమారుడు. గడమప్పనాయడు అనేవాడు. 3 నెలలు చేసి చనిపోయెను.

తర్వాత యితని కొమారుడు. చినమాదప్పనాయడు చిన్నవాడుగా వుండగా యితని తల్లి కంభమ్మనాయమురాలు దొరతనం చేస్తూ వుండగా. యీ వూరికి కోటరాతితో ప్రాకారం కట్టించెను. ఒకటి రుజువు మాత్రం నిలిచి వుండెను. యీ చిన్నమాదప్పనాయని దినాలలో యీవూరిలో బలిజ రామచిగాడు అనే రైతు సువారీ యియ్యవలసిన పైకానకు బందిఖానాలో వేసి వుండగా రాత్రి వేళ దేవుని సేవ సందటి వేళ. తప్పించుకుపోయి దేవన కొండమీదను. సబదరి జంగ అసదలిఖాను వుభయులు. అన్నదమ్ములు పదివేలమందితో వచ్చి దిగి వుండగా వారి వద్ద సదర్హి రైతు. పోటు యీ తెరతొకల్లు ఠాణా మీద వేయించి యిస్తానని నాటి దినము రాత్రి. వూళ్లో జనం పండుకొని వుండగా కొంత వూళ్లో వుండేమంది . . . . దొరమీద అలిగి బైటపోయి వుండగా ఆదినం యెవరికి వుపద్రవం తేదు. అనిరాత్రి నీళ్లు తెచ్చుకొనే నిమిత్తం దిడ్డి తెరు . . . వుండగా సదర్హి రైతు సైన్యం . . . . . . నీళ్ల దిడ్డినలో పలికి యెక్కి కొండపైన ఠాణా వేసెను. బైటవచ్చిన సైన్యం. వూరి చుట్టూ వాము దొడ్లకు పాసవాకాలిచి . చుట్టు మావాలాజులు కాలిచి సంద్లు కొట్టుతూ వుండిరి. కొందరు వూరిలి వాళ్లు పారిపోయిరి. కొందరు ముశిలిమలు తక మాత్రం చిక్కిరి.

మరుదివసం తెల్లవారిన తర్వా వున్న వాండ్లను పెట్టుకుని యిందు
దోచి దండుగ తీసుకొనిరి. గ్రామం దిగాజా వేసుకొని వుండిరి.
148 మళ్లా చిన మాదప్పనాయుడు. సరకారులో జబాబుసా...
చేసి యీ పూరి రాజా తనవశం చేసుకొనెను. అటు తరావాత మరి
కొన్నాళ్లకు ఆదవాని సుబా తట్టునుంచి అసదలి ఖాను ముష్టై
వేలదళం.... మై తో ఖానా లో గూడ వచ్చి దిగి తూర్పున మూ
డు నెలలు ముట్టడి వేసి యుద్ధం అయ్యేటప్పుడు. చినమాదప్ప
నాయుడు సలహా చేసెను గనుక దండు వెళ్లిపోయెను. యీ దండు
యీ మూడు నెలలు పూరికి పరువు మీద నిలిచివుండెను గాని
సామీప్యంరా నియ్యలేదు. వీళ్లు బైటు వెళ్లి వారి మీద లడాయి
చేసేది. యిది గాక సైటి సోపా నుంచి నీళ్లు తెచ్చుకుంటూ వుండే
దిగాని వారికి భయ పడివుండలేదు. యీ దండు పోయిన తర్వా
త యీ పూరికి పశ్చిమాన బైలుపల్లి అనే గ్రామానికి పాలిమేర
కు జియ్యాపడి ఆదవాని నుంచి రహమతు అలిఖాను అయిదు
వేలపైన్యం లో వస్తే బైలుపల్లి యివతలా అయిదాలవతి నది
పరియంతరం రానివ్వలేదు. రెండు నెలలు వుండి యుద్ధం చేసి
ఒకనాడు అయిదాలవతి నది యీ పూరికి పశ్చిమాన సామీప్యాన
వుండే నదికి వచ్చెను గనుక సదరి నదిలో యుద్ధం అయి పదిమంది
ని చంపిరి. గనుక బైలుపల్లి అనే గ్రామం పరియంతరం.... తరమె
కొట్టిరి గనుక వారు సలహా చేసుకొని వెళ్లిపోయిరి మొగలాయి

తల్లునుంచి బసాలతు జంగ తిరి పోయిన తరువాత అ
నకరాఫు అనేవాడు వెంకటరాయడు యిరువై వేల దండు
లో వచ్చి యీ వూరికి వుత్తరభాగం ఒక కోసు మీద గంజెల్లా
అనే గాలి మండోచి పదిదినములు ముకాము చేసి నిత్యంగుళాల
లు దవ్వుడు వచ్చి పోయేనది గాని అయిదాలి వచ్చినది దాటి రాలేదు
ఆదండు అకటడి నుంచి వెళ్లిపోయెను.

తరువాత చినమాందప్పనాయని కొమారుడు గోపాల
నాయడు దారతనంలో ఫం. ది కోలనా—— లాలమనినాయడు
యీ గోపాలనాయని వద్ద వుంచుకొని వ్యవహారం చేస్తూ వుండెను

149 గోపాలనాయని చనిపోయిన తరువాత యీ వూరు మాత్రం
లాలమనినాయని అమయిత్తె నుండా యీ గాలి మండాలెల్ల సరకా

గ్రామంలో రాజులవలను వారి వారికి భూమియినాములుగాక
వారివారికి మేరాదులుయిరువై ముప్పై వరహాలు సంబళాలు
(జీతము) యీ విధగాక వేరే పెండ్లీపేరంటం అయితే అందుకు ఖర్చులు
సహా నడుపుతూవుండేది. సంస్థానికులు పనిబడినప్పుడు కొంద
రు యీ గ్రామం సంరక్షణార్థం వుండి కొందరు అక్కడికి పోయివా
రి ఆజ్ఞప్రకారం నడుచుకుంటూవుండిరి. యీ విధగాక కార్యంచేసి
నప్పుడు బ్రాహ్మణులు యీ విధగానే వచ్చినవారి ఆడంగులు
పిల్లలకు నానపరవరశి యిచ్చినది పిస్తూ రాగా యీ వూరివాళ్లు
శూరులు అనిపించుకునివుండేది. తరువాత రౌద్రి సంవత్సరంలో
కుంపిణీ అమలు వచ్చెను. యీ కుంపిణీ అమలు కురఘునాథరా
యుడు అనేవాడు గర్జం పంచశాలం యీరెండు తాలూకాలు
అమలు మొకరరు చేసి యీ గ్రామంలో కచేరి చేసుకునినిలిచివుండె
ను. తరువాత దుర్మతి సంవత్సరం కార్తీక శుద్ధ 12 నాడు ఆదవాన్నుంచి
తుకిడీకచెక్కరు కాక దినసాహేబు వారి శిరస్తాదారు శ్రీనివాసరావు
150 గుమాస్తాలు మైలుకచేరి సుద్ధా వచ్చి కాకరిసాహేబువారి గుడా
రమానుకు తహార్పది కుటనవేసి వుండేది. శిరస్తా శ్రీనివాసరావు గుమా
స్తావస్త్రాలు గ్రామంలో దిగి తుకిడీకచేరి కరణం మాదన్నయింట్లో
దిగివుండిరి. చుట్లు వుండే గ్రామాల జమాబంది పైలుపల్లె వగైరా
గ్రామాలు జమాబంది పైసలు చేసిన పిమ్మట మరునాడు యీ గ్రామ
జమాబంది తబుతి యున్నదని వ్రాసి యియ్యనుమని చెప్పగా తుకిడీకచేరి

వెంబడి పెసలదిన్నె అనే గ్రామం కరణం నారప్ప గంజెళ్లా అనే గ్రామం
సుంకిరెడ్డి వీరు వెంబడిగా వచ్చివుండిరి. యీ రఘునాయకునికి పె
ళ్ళి. కాదు యిరువుగ్గ గనూరి మహాదేవప్ప. కొన్నాళ్లువుండి తరువాత
అతనికొమారుడు నారప్ప అనే వాళ్లో పేశ్కారి వుంచి తానున్ను
వస్తూపోతూవుండెను. సదరివాలెసిన పెసలదిన్నె నారప్ప గంజెళ్లా
.. సుంకిరెడ్డి యీ వుభయులు కూడి యీ గ్రామమస్తులున్ను విరోధం
వుండిన కారణం.

౮ పెసలదిన్నె నారప్పకు యీ గ్రామంలో వుండే బంట్రౌతులను
పూర్వమందు అసదల్లిఖాను అమలులో సరకారివారు పిల్చి
నంపించి బంట్రౌతులున్ను మాన్యాలనడిచే చేసును పైకం కట్టితీ
సుకోవలెనని సరకారిలో యీ బంట్రౌతులను ఆదవాబున్ను పీడి
పించివుండగా ఆవేళ పెసలదిన్ని నారప్పలో వీండ్లు సూయరూ
పాయలు మీకు వరహాలు కులు యిస్తారు మామా పరూకలున్ను
డగుండా చేసేది అనగా. అదేప్రకారం సరకారివారిలో మనవి
చేసి.... యెన్నదు పైకం యిచ్చినవారు కారు. యిదిగాక సమ
యం. శ్రీ... సిఫారసుగా వుండి కారణంచేసి బంటులు అనిచె
151 ప్పిపైకం యియ్యని అకటార తేకుండా చేస్తేమళ్లీ వీరు గ్రామానున్ను వచ్చి
చేరిరి. నారప్ప తనమనిషిని యీ గ్రామాన్ను పంపించి తనకుకబు
రి అయినసాయరూపాయలు పంపించమనగా వీరు యియ్యకుండా
పోయిరి గనుక అతనికి వీరిమీద వసుద్వేషం వుండెను

గంజెళ్లా సుంకరెడ్డిని కపట్రావులోనే దికానాలాలను నాయ
ని తండ్రికే శివనాయుడు యీ సుంకరెడ్డి చేత దండుగ ఆయన్నివలె
నని శానా దినాలనుంచి వుండిరి. వాడు దారకత వాడున్ను స్తా. బలి
ష్టం నవాడు యిరువై వేల్ ప్రైమనుషులు అయినా తిర్గపడేవాడు
యిదిగాక సరకారు తాలూకు బైలుపల్లెలో యిల్లు చేసుకుని వుండి
గాలిమామూలు వసూల్ పోతూ వుండెది. గాని వీరి చేతికి చిక్కకవుండె
ను. గనుక యీ గాలిమం బంట్రోతులను పిలిపించి సుంకరెడ్డి
ని పట్టి తెచ్చియియ్యవలెనని నగా. వారి వాకుం ప్రకారం సదరి సుంకిరె
డ్డిని పట్టి కపోయి కపటాల దాబులు చేసిరి గనుక వాని చేతకు
నన్నారు రూపాయలు దండుగ తీసుకుని వుండిరి. గనుక సుంకిరెడ్డి
ద్వేషం వుండెను.

యీ వృత్తాంతములు సదరి వ్రాసిన ద్వేషం వుండెను గనుక
యీ గాలిమంలో వుండె బంట్రోతులను నడిచే మాన్యాలు ఊరుకలు
కట్టించవలెను. అని వృత్తాంతములు కలిసి మసలతు చేసుకొని వుండిరి

152 పూర్వం రెడ్డివారిలో రెండు మేటిలు.

కొత్తగాని యల్లిరెడ్డిగారి మేటి 1

జబ్బువారు. కేమటివారి మేటి 1.

అంతు రెండు యిందులో పూర్వపులం మధ్యే బైలు
పల్లెలనే గాలిమం రెడ్డివాండ్లు యీ గాలిమం గ్రామకాలమందు.
కమటివారి వారసులు మత్తం ఆరకేలుకొనుకొని

వుండగా ఆకాలమందు మంచిదిమూరెడ్డి వీసంపాలు యిచ్చినా
ము అని చెప్పివుండిరి. అతగానికి కాగితపత్రాలు సాక్షిసంబంధా
లున్ను వరహాసరికలు వొప్పితంగా లేదు. కొన్నిదినాలుటా గాల
మంరెడ్డితనం నిమిత్తంయీగాలమం అచ్చుబడిపాలం చేసిసర
కారులో తనపేరిట రెడ్డిరికం సదరహారెడ్డిరికంలో సామిలుకా
వలెనని అర్జిబలం వోరాడి ఆదినాలలో నంద్యాల సరకారుటా
యీపాలెంతండే సాలు నడుస్తూ వుండెను. గనుక అమ్మినవాణ్ణి
విడిచి సదరి వా[illegible]సిన కొంతగా[illegible] యమ్మిరెడ్డిని తగాదా చేయగా
నంద్యాల సరకారిలో సాక్షి బారాబలో తిలను పిలిపించి విచా
రిస్తే ఇకడునున్న మేము యెరగము అని చెప్పినారు. గాని యీ
బైలుపల్లెవాండ్లు రెడ్డిరికం కమ్మిటివారు. అమ్మింది మేము
యెరగము అని చెప్పిరి. అందునుంచి బైలుపల్లెవాళ్లు
అర్థవంతులు గనుక సరకారులో పొందుకట్టుకొని బారాబ
లో తిలులో చాలవాడు. మంగలవాడు కొంతగాని యమ్మిరెడ్డి
3 అనేవాణ్ణి అటుకాయించి కాగితపత్రాలు వ్రాసి వప్పితా యివేయు
మునగా అంగీకరించలేదు. గనుక యీ మస్గరిని గండుచీమలమా
న్నుపైన మొకటించి వారు దిగిరాకుండా చెట్లుకు కట్టి వేంపకొట్టి
హింస చేయనురెడ్డివాడు చచ్చిపోయెను. గాని కాగితంపైన
వొప్పితం వేయలేదు. వాడు చచ్చినవరాత కడమయిద్దరిని
విడిచిపెట్టిరి. అప్పటినుంచి బైలుపల్లెవారు యీగాలమం చే

నులు చేసుకుంటూ సదరహీ రెడ్లు కుమాస్నం నడిచేవాటిలో తమ
కు పాలు రావలెనని సమయం అయినప్పుడు అర్థబలం చేత రెడ్డి
తనం శాయిమీలు అయివచ్చేది. నెల రెండు నెలలు నడిచేది. అటుత
రువాత వీని వద్ద ఆతరం వున్న మట్టుకు వదం దుకతీసేది. తరువాత కొద
మరిరెడ్లకు యిచ్చేది యీరీతి భైలుపల్లి వారి వంశంలోని మెవరు
వచ్చినా గాని యిదే ప్రకారం నడుస్తూ వచ్చింది. గనుక వారి వంశస్థు
డు రామిరెడ్డి అనేవాడు. వారు దకటి అన్నే ఆరుది యీ వుభయు
లు దాయాదులు గనుక భైలుపల్లి ఒకరు చేసేది. ఒకరు యీ గ్రా
మంలో వుండేది. యీ రీతిగా వారిలో వారు ఒక సంవత్సరం యీ
గ్రామం వుండే ఒక సంవత్సరం భైలుపల్లిలో ఒకరు వుండేది. యీ ప్ర
కారం వారిలో వారు ఒదివి చేసుకుంటూ వుండేది. గనుక సదరి వాల
సిన దుర్మతి సంవత్సరం కుంపిణీ అమలులో కార్తీకశుద్ధ 12 నా
డు ముకిడీక చేరి పెంబడిగా వుండిన పెసలదిన్నె నారప్పగం జెళ్ళ సుంక
154 రెడ్డి గార్కి వుభయులు. కలిసి సదరి వాలెసిన కదిరి రెడ్డి వంశస్థు
డు జబ్బుకరెడ్డి అనేవాడు ముఖ్యంగా రెడ్డితనం చేస్తూ వుండెను
కొత్త గాని యల్లి రెడ్డి వారి వంశస్థుడు. నాగిరెడ్డి అనేవాడు పాలబ
ల్యము తేకుండా తాను చేసిన సాగు కృషికె యిబ్బంది లేని వుండెను.
కోమటి వారి వంశస్థుడు మాదిరెడ్డి వాడున్ను పాలబల్యం తేకుండా
వుండెను. యీ వంతున వుండగా భైలుపల్లి రామిరెడ్డిని పెసలదిన్నె
నారప్పగం జెళ్ళ సుంకరెడ్డి వీరు వుభయులు కూడి తమకు యీ

గాలమువారి మీద పూర్వపు ద్వేషం వుండెను గనుక యీ బెలుపల్లి
రామిరెడ్డిని యెత్తికట్టి సాలస జస్తాలో రెడ్డికరణాం గాలములో
జాస్తి వసూలు చేసినాడు. గుంజాయిషి వున్నది. అని సరకారువారిలో చె
ప్పియీ దుర్మతి సంవత్సరానకు వరహా కుమె కువమాదా ప్రకారం
జాస్తి జమాబంది చేస్తే వూరిలోని మాన్యం అనుభవించుకునివుండే
బంట్రోతులు రూకలు తగులుతున్నది. అని యోచించి సరకారు
వారికి యీగ్రామం నకు జాస్తి అయివేజు కనిపిస్తాము అని చె
ప్పిరి గనుక ఆ వంటు మీదను సరకారు వారు సాలస జస్తానువ
రహా కుమాదా జాస్తి జమాబందికి వాలెపి యిచ్చేది. అని శెలవు యి
య్యగా రెడ్డికరణాం అనేవాడు నాచేత కాదు. మరియెవరికైనా
రెడ్డితనం యిచ్చి వారి వల్లం గ్రామం పైకం రాబట్టండి నేను చేసే పోలా
సుకేమి అవుతున్నదో అది నేను యిచ్చినాయింటిలో నేను
155 వుంటా నని చెప్పగా సరకారు వారు గ్రామం వసూలు దరఖాస్తుకి
ఆదారి మొకాబలా చేసేటప్పుడు జాస్తి వసూలు అగపడ
లేదు. రెడ్డికరణాం మీద అపరాధం లేదు. గనుక ఆ బైలుపల్లి రా
మిరెడ్డికి రెడ్డితనం యిస్తే పైకం వసూలు కాదు. అనేది లోచుబడి
యిదిగాక సారప్పసుంకి రెడ్డి వుభయులు సరకారి లోయీగాల
ములోని షాకరణాంగా యిప్పుడు బంట్రోతులుగా మాన్యానడి
పించేసుబుబువేమి. వీరికి పైకం కట్టితే జమాబంది జాస్తి
అవుతున్నది. అని చెప్పగా సరకారువారు రెడ్డికరణాం అనే

వాజ్ఞిపిలిచి యీబంట్రోతులు రూకలు కట్టి గుజస్తాగు
జాస్తివరహానికి మాడమంతున జాస్తి జమాబంది కబు చేసేది
అనగాయిది నాచేతగాదు. అనేటప్పుడు. నారప్పసుంకిరెడ్డివు
భయులు సరకారువారికి విజ్ఞాపారాలుగా వుంచిసబ్బుచేస్తే కబు
లు అవుతున్నాదులు. లేకుంటే వినేవాడు కాదని చెప్పగా రెడ్డికరిణి
సుకర్ణం కవులు ట్లుయున్నశేషయున్న కేసం నాది నలుగురిని పిలిపించి
కోపంచేసికె...... నెత్తిమీద కొట్టించి ఘరివాకిలి చావడి
లో సరకారుమాలుదారి పారాలువుంచిరి. దినం కార్తిక శుద్ధ 13
నాడు పారాదాఖలు అయివుండి శుద్ధ 14 నాడు సరకారువారు
నారప్పసుంకరెడ్డి యీ వుభయులు ఇటోసర .... యీప్రకారం
వారకతు చేయుడం మంచిదిగాదు. అనిసయ భయంలో చె
ప్పపంపించగా వీరు అంగీకరించలేదు. ఆదినము ఘరిలో
వుండే బంట్రోతులు రెడ్డియు శానా చాపనున అందరు కలిసి
156 యేకశ్చితి అయిన మామీద ద్వేషం చేసి నారప్పసుంకిరెడ్డి వాటితో
గా వచ్చినరాం మిరెడ్డి నిసహా చూపవలెనని యోచించి వుండిరి.
మరనాడు శుద్ధ 15 శుక్రవారంనాడు వుదయాన మళ్లా సరకా
రువారు రెడ్డికరణం కర్ణాలు నుజమాబంది కబు వియ్యన్నారు
వాసియియున్న మనగాను వీరు అంగీకరించనందున సరకారు
వారు కోపంచేసి యికలేడి వీరు వుంటే వినేది లేదు. వీర్ని ఆద
వానికి పంపించవలెనని నారప్ప వగైరాలబోధన చేత వారా

వాలిల్ల వాహనము చేసి వేరిద్దా ఆడవానిల తీసుకొని పోయేవా
రా లూదా ఖలు చేయమని శలవ్రయిబ్బిరి గనుక అదే ప్రకారం పారా
వ్రుండే ఖలాదను తు బావడి మీదనుంచి దింపి బైటికి వెళ్లతీసుకొ
ని వ్రూరివాకిళిలూ పోతూ వుండగాను అకల డవ్రూలి బంట్రౌతులు
డమా వత్తు జనం ఆయుధాల తోనిలిచి వున్నవాళ్ళి చూచి రెడ్డి క
రణా అనిన మాటలు, కొడుకులలారా మేము అయితే పోయి
వస్తాము. మీకు మాకు యీ తటారు జానుబంధంతో సెను. అనగా
బంట్రౌతులలో ముఖ్యస్తుడైనముదమురు గవుడప్ప అనే గొ
ల్లవాడు జవాబు యిచ్చింది. మీరు పోయేన్నది. మేము వుండే
ది యిది యేమిమాటలు అని వెంబడి వున్న పారావాళ్ళు యీరెడ్డి
కర్ణాలను నిలవమని చెప్పి నేను సరకారులో మనివి చేసుకుంటా
ను. అనగా పారావారు కొంచం నిలిచిరి. తరువాత ముదమురు
గవుడు పారావారు రెడ్డి కర్ణాలను బైటనుంచి వెళ్లతీసుకొని
157 పోయేన్నారు. అని వూరివాకిళ్ల మేపిలతన గాలి ముంబంట్రౌతులు
వాకిలి తియ్యనుండా యీ శారా చేసి నేను సరకారు పోయి వచ్చు
వరి యంతరం. మీరు త్వర చేయవద్దండి అని పారావారితో
చెప్పితాను మరికొందరు ఆయుధాలతో కూడా వూరిలోకర
ణం మాదన్నయిల్లోవున్న తుకిడీక చేరితో పారు శిరస్తాదా
రు శ్రీనివాసరాయని తోము నివి చేసిన వివరం. రెడ్డి కర్ణాలను కమా
నిమిత్తం ఆద వాలిల యేమి కారణం గా పంపినారు మేము యె

న్నదున్నైకేంయిచ్చినవారము కాము. మీ పాదాలు కని పెట్టు
కొని వుండేవారము. మా మీద దయ చేయవలెను. అనగా
కచేరిలో నారప్ప సుంకి వుభయులు వీరితో అనిరి. గదా సుంకి
రెడ్డి అనిన మాటలు. రెడ్డి కర్ణాలు - మీరు యెవ్వరు ఆది
పెట్టేలం బాకాదు కుల్లారా అనగానే యీ బంట్రోతులు ఆ సుంకి
రెడ్డిని పెసలదిన్నె నారప్పను చెలుపల్లి రామిరెడ్డిని యీ మధ్య
రిని చంపిరి తరువాత కచేరి సరకారు వాళ్లను విడిచిపెట్టిరి. తర్వా
త గుంపిలోవారు యీ వూరి మీద దండుతో కూడా వచ్చి యుద్ధ
మై. యీ వూరిలో వున్న బంట్రోతులు మొదలయిన వాళ్లను చంపి
రి. యీ వివరములు తప్పి నేలు వారుగాని దిగవలసి వున్నది. యీ
ప్రకారం వ్రాయించినవారు.

కరణం చిన్నప్ప   బొదురు తిమ్మారెడ్డి, మాదకట అనే ఆది.
యమ్మిరెడ్డి.   రెడ్డిరికం చేస్తూ
వుండెను.

158 తెరణి కల్లు గాలి మం వారు సంపిణి అమలులో ఉండి
గబడి యుద్ధం చేసి తాంతము ... బందిని మిత్తం
.... బందిని మిత్తం రెడ్డి కరెణ్ణను. వూరి వాకిలిలో
పారాలో వుంచి వుండగా జమాబంది చెప్పుకోడాను ఇవతె
రారు చేసెను. గనుక రెడ్డి కరెణ్ణను కర్ణాలను ఆద వాళ్లు తీసి

పొమ్మని సరకారువారు హుకుము చేయగా పారాదలాయతులు
వీర్ని ఆదవానికి తీసుకపోవడానికి సిద్ధం కాగానే ముతునూరు
గవుడప్ప అనేవాడు యింకా కొందరు ముఖ్యస్తులైన బంట్రోతులు
లోనూడి పారాలో వున్నవార్ని యించ తీసుకొని పోకుండా మేము
తుకిడీకచేరికి పోయిన్ని జబాబుసావాలు చేసివస్తామని వాకి
టిలూరు రెడ్డి కరణాలను నివి చేలాగున చేసి తుకిడీకచ్చేరి వూరికి
కరణం మాదన్న అనేవానియింట్లో చేరివుండిరి. గనుక అక్కడికి
పోయి తుకిడీ శిరస్తాదారు శ్రీనివాసరాయనిగారితో మనివి చేసు
కున్నది. రెడ్డికరెణ్ణాను కరణాలను ముగ్గురిని ఆదవానికి యేమి
కారణం పంపిస్తున్నారు. ధణోలు కాకరిన సాహేబులవారున్ను
యీరు యిక్కడ వుండి. వాండ్లను తీసుకపోయి అక్కడ తమూ
లనువేస్తే యేమి జబాబుసాల్వలు అవుతున్నది. తేం ముస్నాతమ
శే ధణోల సమక్షం దయచేసి ఇతమార్గం చేయవలసినది. మామని
విచిత్రగించి వారిని ఆదవానికి పంపించేది నివి పేలాగున వెంబడి
వున్నధులాయతులను శెలవుయిచ్చి రెడ్డికరెణ్ణాను కరణాల
ను పిలిపించవలెనని మనవిచేయగా అక్కడ గంజెల్లసంకి
రెడ్డి పెసలదిన్నె నారప్ప వుభయముత్తులువుండిరి. వారు ఆడినమా
టలు మీరు యిన్నాళ్లవలెనే అనుభవిస్తామని వున్నారేమో
యిది తుంపిణీ సరకారు అమలు వున్నది. రెడ్డికరణాలయొక్క
జబాబుసావాలు సుమిమన్నాల పిల్వనిదేసుంఫులు గూడి వచ్చే

టుండుట కారణం ఏమి. మీరు పేమూలు వున్నారు. పొరాలలో
వున్నవాండ్లను. ఆదవానికి దండోలు పంపిస్తూవుంటే మీరు అడ్డం
వచ్చినారా మునుపటి రాజార్హులవలెనే చేతామని వచ్చినారాం.
మీరు తల్లి

159 లోకాల్లుం చేమ

నిసుంకిరెడ్డినారప్పవు భయభ్రాంతులు అట్టెరి. అప్పుడు వీరు జవా
బులు ఇచ్చింది. మేము దండోలలో మనివి చేసుకుంటూ వుంటే మీ
రు అడ్డం తగిలి మమ్ము అట్టేటుందుట ఎంవ్వరు మంచిగూ తేలు
మ యన్నవుని బంట్రోతులు తిరుగా జవాబు యిచ్చినారు. గనుక
అందుక తిరుగా అమ్మను. అ కేటు ను: ఆ విని. అని శానా అంగా చే
తులు యెంగ దీసి తిట్టినందున అందులో ఒకడు బయటికి వెళ్లి
వచ్చి బడను టుప్పాంరి వాకిటి వద్ద వుండే జనులను. తయారుగా
ఆయుధాలు తీసుకొని జమ అయిన బంట్రోతుల ......
యుద్ధం చేయగా అందరు యేకమై శ్రీనివాసరాయుడు వున్నక
చేరికి పోయి సుంకిరెడ్డిని పొడవపోతే దావిల్లి అయితే యింత
లో శ్రీనివాసరాయడు ఆయన తమ్ముడు వుభయ భ్రాతులు. వారి
మరగున పడిరి. అందుకు సుంకిరెడ్డివారి వెనక పోయినాడు గనుక
మా బంట్రోతులవారిలో అన్నారు గదా. సుంకిరెడ్డి మాతుదావా
దారుడు. వక్కమాత్రం పాడిచేస్తున్నాము. మీరు దండోలు వు
న్నారు. మీరు మీది తిరుగబడిన వాండ్లము కాము. సుంకిరెడ్డి

ని మీాద గసున వేసుకుంటే విడిచేది లేదనుకుంటూ కేక వేసి
మీాద . . . బంట్రోతులు యగబడి ఆయుధాలతో సుంకి
రెడ్డిని అందిపోదవగా సుంకిరెడ్డి పెట్టాభయంచేత వారి మీాద
ఆరుగబడేటందుకు తీసుకున్న కత్తి చేతిలో వుండగా దిగవ
వాటవేసి శ్రీనివాసరాయణింగారు అతని కొమారుడు జగ్గిపు భయు
ల్తులను పందిటు వేసుకొని వారి వెనుక తాను నిలిచి యీాబంట్రో
తులు బల్లెలతో అంది పోడవబోతే . . . . తనరుత
గలకుండా వార్ని పుభయ్యలను. అడ్డ . . వద్దు కుంటూ తగల
కుండా తప్పించుకొనేటప్పుడు యీాబంట్రోతులు శ్రీనివాసరా
యణింగారు ఆయన కొమారుని తోపోటు తగలకుండా సుంకిరెడ్డి శరీ
రానికి తగలకుండా పొడిస్తే ఆ సుంకిరెడ్డి వార్ని ఆయుధాలు వాడ్దను
న్నందున ఆ దుర్మార్గులను తండ్రికొడుకులు కు యిద్దరికి అసి
గాయాలు . . . . విస్తారంగా
160 . . . . . . నందున నిశ్వాహం చతికవార్ని విడ్చి అకేఁడబకక్క వుండగా
అందులో జారబడి ~~తలుపు మూసుకున్నప్పటికిన్ని~~ లోపల వాకిటి
యిడుపున నిలవ పడివుండగాను యీాబంట్రోతులు. కొట్టుడిమిద్దె
తోవిప్పి . . చేతల మీాదనుంచి. బల్లెలతో పొడవగా వైటు
కచేరిలోవచ్చినందున అకేఁడబల్లెలతో పొడిచి చంపిరి. పెస
లదిన్నె నారప్పను బల్లెలతో పొడిచి కత్తులతో నరికి నాపో
సరగుత గల లేదు గనుక అప్పుడు ఆనారప్ప అన్నమాటలు

తన ఆసెత్తిన తాయెత్తులు వున్నవి. అందునుంచి పోలీసు నర
కు దిగతేదు. గనుకనన్ను పోలీసులతో విడిచిపెట్టె. అవి తీసు
కున్నాసరే లేదా అవి తీసుకున్నాసరే...... తరువాత చంపి
నాసరే. పూరాతికి తాయెత్తులతో బుల్లెలతో పొడిచి ..... య
వద్దనగా అతని తలలో వున్న తాయెత్తులు తీసుకొని పొడిచి
చంపిరి. ఆతణ్ని పైలుపల్లి రామిరెడ్డిని చంపిరి. యింవుస్గరిని
పొడిచిన తర్వా మూడావాదార్లను చంపినాము గాని మితో మాకు
అకటర తేదని క చేరివారితో. అని వారిని మరేమి అన్నవారుకా
రు. ఆవేశతు కిడే శిరస్త్రాదారు శ్రీనివాసరాయుడు యింకల్లో
లం అడిగిన తర్వ .... నది. యికటడ
వుపచారం చేస్తే బాగు అయ్యేది లేదు. అదవారు మా చిన్నవాళ్లు
వుండే స్థానాల పోయి బాగ చేసుకుంటున్నామని అన్నారు. అందు
గాలి మంత్రులు రెడ్డి కరెన్న ..... అన్నారు గదా. మేము
తిరుగబడి మూడావాదార్లను చంపినందుకు మీరు యికటడి మమ్మ
పొయ్యేది సరకారు మీద తిరగబడినామని ఆలాగు మీమనసు
కు తోచినట్లుగా వుంటుంది. మీరు సరకారు జమాబంది వసూ
లు చేసుకుని మీ సరకారు ప్రయోజనం యద్ధారితిగా విచారించు
కునేదని కరెణ్ణా మంత్రులు సహా వారితో అన్నారు. అందు వల్ల
ము వెళ్ళిపోయి మీ గాలి మం మీద మీ మీద వుపద్రవం చేసేవా
161 అని మూనించి మీరు యింతాలులు చెప్పుతూ వున్నారు. అంద

మీరు మా మీద యేమి చేసినారు. సుంకిరెడ్డినాయప్ప యెంత కాని
వాడు గనుక వారి అన్న రామిరెడ్డిని వీరు ముగ్గురు మీంకుకొని వారు.
అనేది వసుందుగా ముందుగా తెలియ చెప్పినంటే మేము వారిని యీ
గాలె మానికి యెంత మాత్రం పిలుచుకొని రాము. యీ కలహాంతా
దు. వారు మీ మీద ఆక్రోశం మనసున పెట్టి పిన్న పెద్దల మాట
గరు రిలారా . మీ లో మా ల్లో దీకు దరకుండా ప్రయోజనం
చెరిచివేసేది. మా కు తేసమాత్రం తెలియు లేదు. అందునుంచి మీ
దావాదాళ్లను మీరు చంపినారు గాని మా సరకారు యిలాంటా వారి
ని ఒకరి మీదనైనా చెయ్యి చేసిన వారు కారు. మీరు మనసున
సంశయం వుంచవద్దండి. మీ మీద మేము యికడినుంచి
వెళ్ళ పోయి వ్రు పద్రవం సేయకుండా మీరు నమ్మికగా బాల వ్వా
దాహోదాలు సాక్షి గోవు సాక్షి అని గారా బాలవ్వాడా పాదాలు ముట్టి భ
రావసా యిచ్చినందున రెడ్డి కరెడ్లా బంధుత్రోతులు కలిసి మాట్లాడు
కొని యీ బాలె వ్వాలుడు పోయినందున మన మీద యేమి యికార్యం
సేయగలడు. అని యోచన చేసికొని వచ్చి మా మీద మాత్రం
మారేమి మనసా వుంచక మీ సరివచ్చిన స్త్రీ ఖాన్మా పొవన్ని బిల్లాలివా
కి టు తెచ్చి . లో ప. టి వం - చ్చి బయుటిట బయుటి వారు
లోపటికి వచ్చేటందుకు అడ్డి చేయ్య తేదు ... గనుక తుకి
జీకచేరివారు ఆ మీలు రఘునాయక రాయుడు మాట్లాడు క
వెలపటి డేరాలో వున్న కాకరిన సావోబు వారు [illegible] లో వున్నారు.

—— పోయి మాట్లాడి వచ్చి ఆ పిమ్మట తుకిడీ కచేరీ
దప్తరాలు పిడారాలు వగైరా సరంజాములు సాగివారి గలందుల హుబ్బడు
పోతులు వలనం షన్నెలు వగైరా గోవులరి తోసుకొని తచేరి సరంజా
ము యేమి నిల్వకుండా ఆవేళనే కడి వెళ్లను. తద్దగిన్ని తుత్ర
వాతం రాత్రి ప్రవేశమాయెను. మర్నాడుబువాళ తనివారం ప్ర
దయాన . . . .
సరంజామయాలు . . తమాషా చేసి తామును బుద్దగుర్రం మీద సవారీ
162 అయి పెంబడె వుండి జవాన్లము స్వయిదుల తెట్టు తట్టి సవారీ వూ
రు వెలపటి పైలుపల్లి మార్గాన మూలబురుజు గొల్లలదిండి వద్ద
వుంచి తాను ఖాసాజాబిలోకి వచ్చి వూరువాకిట వెలపటి సత్రం
మీద నుంచి వూరివాకివిలోనున్న బంట్రోతుల ఆరిరెడ్డి కరణా
లను పిలుప మనిసెలవు యివ్వగా రెడ్డి కరెణ్ణామాత్రం వూరివాకి
టి వెలపటికి పోయి ముజరా చేసి నిలువబడితే దొరగారు నీవు
యెవ్వడం అని అడిగినందున నేను రెడ్డిని నాపేరు కరెణ్ణా అని చెప్ప
గా. నీవు సుంకిరెడ్డిని నారప్పను. రామిరెడ్డిని చంపించిన కాల
ము యేమి. నీవే నా చంపించినది అని విచారించినారు. అందుకు
కరెణ్ణా వారి ఆరి ఆలుగా వృత్తాంతం మన్నిచేసినాడు గదా నేను ప్ర
త్యక్షం సాగ వచ్చి వెళ్లేరయి తులను మాటు భరవా సాయిబ్బిసా
గించేది. జమాబందీ వేళ గ్రామం మీద పోటీ చేసి మాటు దక్క
కుండా చేసేది. యీరాతిరాయి రెడ్డి చేస్తూ వచ్చేవాడు గనుక

అతన్ని చంపిస్తిని. సుంకిరెడ్డి నరపతుల్ల సంస్థానికి వాడైన కైవ
వశోదయుడు పట్టె కంర్గం, రమ్మని . . . . అప్పటికి వాడుమాయు
ధరోలుగా వుండిరి. గనుక వారి . . . ప్రకారం పట్టుకపోయి
హాజరు చేస్తే సుంకిరెడ్డి వద్దవలుసూరు. దండుగ తీసుకొని రిగ
సుట తబాలజన్నం మామీద ఆ సుంకిరెడ్డి యీ రీతి కాలక్షే
భంగం చేసి పోటేదార్లను తరిమి మా ప్రయోజనం చెరిచి
మా పాలెగాల్ల చుట్టూ తెచ్చే యత్నంలో వున్నందున సుంకిరెడ్డి
ని చంపినాము. పెసలదిన్నె నారప్పను మేము వెనకటి సూ
రులాం పాయలు లంచం యిస్తామని ముట్టుయివ్వలేదు. . .
. . యీ రీతి మామీద దావా చేస్తూ వున్నందున అతన్ని చంపి
నాము. యీ ముగ్గురు మాకు తెగని వాళ్లని చంపించినాము గాని మీ
కు లోబడిన వాళ్లము కాము. అని మనవి చెయ్యగా అందుకు
కాకరిన సాహేబుల వారు శలవు యిచ్చినదేమంటేను.
63 మీరు మాటిబడి ఆదవానికి వచ్చి జమాబందీ పైసలు చెల్లు
కుంటున్నారా అని అడిగెను. శెలవయితే మీ పాదాల దగ్గర
హాజరుగా వుంటున్నాము . . రమ్మని శెలవు అయితే వస్తాన
నగా ఏమి: ఆదవానికి పోయి పిలిపిస్తున్నాము. వచ్చి హాజరు అ
యితే మంచిది. లేకనీ మద్ద పోయెనని రాక పోతే నీ వూరికి
టపదగొట్టిస్తామని కరెజ్జాలో చెప్పితాము సత్రం మళ్లించి
తమ జవాన్లు మార్గంలో నిలిపి వుండగా వారిని కలిసి ఆద

వానికి తర్లిపోయిరి. ఆదినమే అమీరాలు రఘునాధరాయడు తమ
చిన్నవాళ్లనుకూడా దళోలవెంబడి పోగపోతే తెప్పవుండు
రు. కాగా మేవలు మన్నాధ దళోలవెంబడి పాలుసన్నితుని ఆదవాచిర-
పోకదే వరకొండను చిన్నవాళ్లనుకూడా తర్లిపోయిరి. యీ
రీతిగా తుకిక్రీకే చేరి తాయీ కునే చేరి వారు తర్లిపోయిరి
తాలు దినం చంపినముగ్గురిని పెసలదిన్నె నారప్ప బాలవ్వాడు
గనుక బాలవ్వాడులు చేత తీయించి దహనం చేయించిరి. సుంకి
రెడ్డిరామిరెడ్డి కొనపాలెగాలుతో వుండి గాయాలతో నేలబడి
దప్పి అని అన్నారుగనుక యీరయువాండ్లతో నీళ్లు తెప్పించి తాగించిన తర్వా
త సుంకిరెడ్డిని ఒకమంచం మీదరాముడురెడ్డిని ఒకమంచం
మీద . . . . . . వాండ్ల చేత మోయించి యీగాలవానకు
పశ్చిమాన బైలుపల్లిమార్గనను అంద్రిలో ఒకగుంటలోనే వృశ
యుత్రులవేసి పూడ్చించినారు. యీ వృశయులకు పాలెగాలు
వుండగానే పూడ్చించినారు గనుక ఆరాత్రి గంజెల్లవారు పై
లుపల్లివారు మందిలో వేళ్ళ గుంట వెళ్ల వేసి రెండు పీనిగెల
ను వారివారి గాలవానకు తీసుకపోయిరి. దేహసంబంధులు మొ-
దలయినవారు కలిసి మన్ను యిచ్చినారు. ఆపిమ్మట తెరణికల్లుగాలి
మములో వున్న సంసార్లు వూరువిడిచి పోదామని యోచన చేసి
బంట్రోతులలో ముఖ్యలయిన ముతుకూరు గవుడప్ప వగైరావా

164 పోతే సరకారు లోకప్పి తమ పొలాల చుట్టు తెస్తున్నారనే దియె
చింబి రెడ్డి బంట్రోతులు తెవిసి యేకగ్రీవ మైకరణాలు రయితు
లు మాటు తీసివేసి ఒకరిమీద ఒకరు నజరు కావళ్ళు గా వుంటూ
వచ్చిరి. యిండ్లలో ..బస్తీ యెక్కువగా వున్న ఆడవారు చిన్న
వాండ్లు కొన్ని పశువులు సహా చుట్టూ గల మములు లో తమ తమ
పొందు వచ్చిన గలి మములు లో వుంచి జరూరుగా యింటికి ఒకరు యి
ద్దరు యీ ప్రకారం వుండిరి. బయటు వచ్చి వున్న చిన్న చిన్న రయితు
లు పల్లెల నుంచి సాయంత్రం ధనుకా ఆదినములు పంట్టపై కుది
సాలు గనుక పని చేసుకొని తీరుగా పోతూ వుండేది. సమగ్రం సంసా
రాల తో కాపురం వుండ లేదు. ఇంటికి ఒకరు యిద్దరు ముఖ్యమై
యినవాండ్లు ఒకరికి ఒకరు ప్రతి బంధిగా బయటికి వెళ్ళ
కుండా ప్రొద్దున మాపటేల వెళ్ళకుండా నజరు చప్పుకోలవలె
వుండిరి. అందులో యెవ్వరయినా ప్రయోజనం కలిగి గలిమా
సుల పరాయి కి పోయి రావలసిన అకరర వుంటే పొయ్యే వారిని
తీరుగా వెనుకకు పెట్టుకు వచ్చియు కరడ తీరుగా సాయంకాలాన
ను గలిమంచేరవలసినది. రాత అకరడనే నిలిచినట్లు లయి
తే మించి సరకారు తట్టు నుంచి ఫోజు వచ్చి యుద్ధం అయిన
దేశి ద్ధం అయితే బయటు నిల్చి యెప్పుడు రాక వుంటున్నాడో
వాజ్జిమియీ గలిమా సుల పొలిమేర వెళ్ళ బారని చ్ఛేది లేదు.
వాజ్జి చంపిపారవేసేది నిశ్చయం మిరాసిదాళ్ళు అయ్యినవాండ్లు

యెవ్వరయినా ఒయ్య చెకిమా యెరుకతేనిదే గ్రామాంతరంపో
తే కార్యాంతరాలు స్వయమయినట్లుగా వో జరుతేకపోతే ముందర
వార్ని మిరాశిదార్లు అని చూచేదితేదు. పెదఖలుగా గ్రామం
సేవ చేయుమని ఒకరికి ఒకరు నిబంధన చేసుక.

165. మసలతు చేసుకున్నందు
సయీాక్రియ తెప్పి కరణాలు కొందరు రయితులు కాపులు
ప్రబలమైన రెడ్డి అందులో సామిలుగా అయి సుంకిరెడ్డి వగై
రాలను చంపించిరి. యితను సరకారు ఖోరాజీ లేదాయెన
ముందరమేమి పాళెగాలచుట్టు వచ్చునో అని ఒకయోచన
చేయగా ఆసమాచారం రెడ్డికి గవుడప్పకు తెప్పి మేము వా
త్రింవాండ్లను చంపించి సరకారు బందివాండ్లమయితిమి
వీళ్లు ఒకరికి ఒకరు కప్పి మాట్లాడనిస్తే గ్రామంలో పితూరీ
అవును. మనము భయభ్రష్టత్వము యెయ్యెనని చెడెనని మ
సలతు చేసుక కరణాలు యీసమాచారం తెలియకుండా
వారివద్ద కాచుకుని వున్నట్లుగానే నజరు చవుకీ కిరాతకు
లను రెడ్డివుంచెను. యీలాతీరిగా జాగ్రత్తగా వుండిరి. యీప్రకా
రంవుండగా మార్గశిరశుద్ధ ౫ సోమవారం వుదయం గాకమ
ను పేకోళ్లు తూసిన తరావాత నస్సు గుల లోనే ఒళ్లారితట్టు నుండి
సరకారు నుంచి పెకెటో వారి జమాయన్నేతు వచ్చి గ్రామం చుట్టూ
తురుఘుసవార్లు వచ్చి వెంటు రెండుసవారి ఫిరంగులు వచ్చివుండెను

వచ్చినప్పుడే ఒకఫిరంగి తీసుక వచ్చి పూరివాకిలికి ఆనించి జీ
బికోటలో నివిపిఫిరంగి అయిదుమార్లు వేశేవరకు తలుపులు చె
కలుబిరుచుక పూరివాకిటిలోనున్న వాండ్లు తగిలికింద ప
డితే కొందరుకెడ్లు తక్లు .... విళ్లను వాదిగి నిలువగా అంత
లో గొలు వంలో ఒకడె కలదు వున్నవారిని గదిమి తోషాలు
పెట్టి రెడ్డికరెడ్డి పుడుప్ప అనేవాడు బంట్రోతులలో
నూడి వచ్చి వుందని చెప్పి పూరు పోయెనని కోట మీదికి మంది
ని వుంచగా అప్పుడు పూరివాకిటిలో మొహర్చా వుంచి ఫిరంగి
దగ్గర వున్నవాండ్ల మీద పూరివాకిటి మీదనుంచి రెండు బురు
జులమీదనుంచి రాళ్లు బండలు వేసినందున ఫిరంగి విడిచిపె
టివారు పెనుగులాడి సివావేస్యాయలో గా గలిమం లో తుపాకులు
.... గుండ్లును వేస్తె అయి
166 దారుగుండ్లు పడెగనుక గుండ్లు పెనగు ......
దూరంగా వుంచి నీళ్లభావివద్దనిలిచిరి. ఫిరంగి దగ్గరవాండ్లు
యిద్దరు ముగ్గురు చచ్చినందున ఫిరంగి విడిచిపోయి మంచినీ
ళ్లభావి వద్ద గుంపు అయి నిలిచిరి. కదమ ఫిరంగి జీబికోటలో
వున్న ఫిరంగి దగ్గరకి పూళ్లోవాండ్లు చేరకుండా మొహర్చా నిలిపి
వుండగా అది తెలియక పూళ్లో వుండే బంట్రోతులు ఫిరంగి వి
డిచిపోయినారు. చేలయు కొట్టువతెనని యినుము మొలకలు తె
చ్చి శిలలు బిగించే బందులు పోయి కొట్టుతూ వుండగా మంచి

నీళ్లబావి దగ్గర కూడా సిద్ధంగా వున్న ఫిరంగిలో గుండు వేస్తే చాలలు
బిగించేది విడిచి తిరుగా వూళ్లోకి పోయిరి. అటుతరవాత
బయటివారు వెనకనుంచి నస్సాలిటికి షుమారు కప్పి వచ్చినందున్ను
గట్టాల మీద వున్న తురకపు సవార్లున్ను వేటంగా కప్పి రెండు
గుంపులు అయ్యిన్ని తిరుగా జేబి విడిచి పోయిన ఫిరంగి వెచ్చేటందుకు
సిద్ధమయ్యిన్ని అందులో పాదచార్లుగా వుండే వాండ్లు కోటమీద
నుంచి నెత్తులు మొత్తుకుండా బందుగుల తోష తోటి వుడా
యిస్తూ వచ్చి విడిచిపోయిన ఫిరంగి తిరుగా తీసుకపోయిరి
ఆవేళ గాలిమంలోవారికి మందు గుండు లేదు గనుక చేతిరాళ్లతో
బండలతో వేసి నందున నెత్తి పెళ్ల పెట్టుకుండా బయటివా
రి గుండ్లు చేటలతో చల్లినట్టుగా వచ్చినది గనుక ఫిరంగి తాలు
గా తీసుకొని పోయిరి. వారు ఫిరంగి విడిచిన స్థలంలో బతేమందు
తిత్తి విడిచి పోయి వుండిరి గనుక గాలిమం వారికి దొరికెను. తూ
ర్పుతట్టు నయీంలాగు నసదరివాలిసిన ప్రకారం నడిచేటప్పుడే
కదమ గుంపు అయి వున్న వారు ఫిరంగి తీసుకొని దక్షిణానంబ
టివారి దొడ్డికి పోయి దొడ్డి వాకిటికి ఫిరంగి నిల్పి గుండు వేస్తే
దొడ్డి తలుపులు తునకలు అయి వుండగా వూళ్లో వాండ్లు
కొన్ని రాళ్లు బండలు వేసిరి. అప్పుడు వెయ్యిన్ని గాను వూరి వాండ్లు
167. . . . . యింతలో బయ
టివారు హల్లా చేసి దొడ్డిలోకి జొరబడే యింతలోగా బురుజు

మీఁదవున్నవాండ్లు తుపాకి యేసినందున దొడ్డివాకిటిలో
ఒకసరదారుడు ఠారున చచ్చెను. యింతలో గాలిమం వారు నా
మ్మికు అయి బత్తేలు యింటెలు తీసుకొని దొడ్డిబయటికి
వెళ్లి అక్కడ ఫిరంగి దగ్గర వారిని పొడవగా ఫిరంగి వెనక్కు తీసు
కొనిపోయిరి వారు నానా దూరంగా విరిగిపోయెను. ఆఫిరంగి వెంట
వున్నమందు పెట్టె విడిచిపోయివుండిరి. గనుక అది గాలిమం వారికి
దొరికెను. యిక్కడ తూర్పు ప్రాకారి వాకిటి దగ్గర దొరికినది. ఒక
మందు తిత్తి దక్షిణాన దొడ్డివద్ద దొరికినది. ఒక పెట్టె యిది. మి
నహా గాలిమంలో మందు వేకవుండెను గనుక యీ దొరికిన బంట్రు
వుతులు పంచుకొనిరి. అటుమీఁద వెనకనుంచి వచ్చిన జమి
యన్నేతు యీావత్తు గాలిమానకు తూర్పున తిమ్మిరెడ్డి నుంటు ఆసరా
చేసుకదిగెను. ఆదినం గాలిమం చుట్టు తలావా సహాతం తిరుగ
లేదు. మర్నాటినుంచి బయటివారి జమియన్నేతు అక్కడక్క
డనుంచి వచ్చె గనుక గాలిమం చుట్టూ చవుకి తలావా తిరుగ
తూవుండిరి. అటుమీఁద శుద్ధ ౧౧ గురువారం రోజున బయ
టి జమియన్నేతులో నుంచి ఆవలసరదారుడు పెద్దమనిషి తూ
ర్పుతట్టు దక్షిణాం మూలను వుండె పెద్దబురుజు మీఁద చౌకివు
న్న పెద్ద బంట్రోతులను పిలిచి తాను బురుజుకింద నిలువబడి
మీ గాలిమంలోకి బుద్ధివంతుడైన పెద్దమనిషిని పిలుచుకవ
స్తే మాట్లాడవలెననగా గాలిమంలో వారందరు తురకమాటలు

తెలిసిన కరణం కేశవులు అనేవాణ్ణి పామ్మని లోపటినుంచి
మేము యీవర్తమానం వినంగానే మాట్లాడవలసినది నీవు బయటి
కి వెళ్లిపోయి మాట్లాడితీరు గాని గాలింపులో . . . . . .
. . . . పొయ్యేనప్పుడు నిన్ను నమ్మతేము కాగా
168 నీవు బయటికి వెళ్లిపోనక్కరలేదు అని. ఆయన . . . ఆమీం
దబురుజు మీదనుంచి మాట్లాడమని గవుడప్పవగైరా బంట్రో
తులు రెడ్డి సహా వెంబడి వుండగా వారిని . లోని రిపి గోడమీ
దికి కేశవులును. మెుకించి బయటువచ్చిన సరదారువారి
తో మాట్లాడగా సరదారువారు చెప్పినది. మీరు గాలింపులో
ఆడవాండ్లు చిన్నవాండ్లు రయితులు. బాలిశ్యాలు వగైరా
పనికిమాలినవారు నేటి దినం వెళ్లిపోవలిస్తే కవులు యిస్తాము.
ముందు రేపు మర్నాడు వాళ్లా చేస్తే నిష్ఠురంగా పనికిమాలినవాండ్లు
చచ్చిపొయ్యేరు వాండ్లు వెళ్లిపోవలిస్తే పొయ్యేది మీరు ఆయు
ధస్తులుసహా పోవలిస్తే విడుస్తాము మీరు మాత్రం నిల్చిల -
డాయి చేయవలెననే అభిలాష వుండేనా యింకా మీరు కావల -
సిన మందుగుండుసహా పంపించేమని సరదారునివారు చెప్పినారు.
ఆమాలు యిరెడ్డి బంట్రోతులు కేశవులు తెలుగుమాటలలో
చెప్పగా వాండ్లు తెలుసుకొని . . తిరుగా ప్రత్యుత్తరం చెప్పి
నది మీదండు లోబునుగుజనాలను ఆడవాండ్లను వుంచవ
ద్దు. మీకు కావలిస్తే మందుగుండుసహా మేము యిస్తామని చె

ప్పమనగా ఆకేశవులుతురకమాటలలో సరదారునికి చెప్పి
నాడు గనుక ఆసరదారువారు జోరుగా తమజమియ్యతులలోకి
పోయినారు. యిందుమీదగాలిమంలలో నల్లురుకేప్పమాట్లా
డుకకేశవులను లష్కరులోకి పంపించికవులుమాట్లాడు
కుందామనియోచన చేయగా కేశవులుపామేనది నిశ్చయం
ఆరుగావచ్చేది. లేదు. అయితేమనము నూర్ఫున్నదేవాలయానకు
అగ్నితగలపెట్టుకచస్తున్నాము. కేశవులువుంచుకున్నశూద్ర
దానికాంమాళ్లమున్గరినిచంపివేస్తున్నాము. అనితెంపుమాటలు.
లురెడ్డికరెడ్డిబంట్రోతులు ఆదుకుంటూయింకామీరుయెవ్వ
రుయెవ్వరు పోవవెనంటునారో వాండ్లనుయిప్పుడే పొడిచి
69 వేసియిండ్లుదోచుకుంటున్నాము. యిట్లామట్లుళ్లు . . .
. . . . . ముందరగాలిమానను చెదఖలు అయి గాలిమం
. . . . కుందా అయి పామేనారు యిట్లాఫితూరిమాటలుఅ
నవద్దు. యిందుమీదయెవ్వరుమసలతుచేస్తే వాళ్లచంపివార
వేస్తామనగాయెవరంతటువారుఫూంరికె అయినారు. ఆ యు
తరావత . . . . మూడునాలుగు దినవు చు
ట్లూబందోబస్తుగా చవుకీలువుండిరి. గాలిమంలలోవుండేవారు
కోటలలోబందోబస్తుగావుండిరి. అంతటురెడ్డి . . . ల్లా అయి
నవివరం. శు ॥ ౧౨ సోమవారంనాడువుదయంవేళ బయటవా
రు అయిన తయారు అయ్యినపన్నెండు లగ్గని చ్చైనలుతెచ్చి

మూడు తుకిడీలు అయ్యె పూర్వపనాల్కు నిచ్చెనలు వుత్తరా
పనునాల్కునిచ్చెనలు దక్షిణానరునాల్కునిచ్చెనలు యీప్రకా
రం చేసిమేకమువూర్తమందు వాళ్లా చేసిరి గనుక యికట-ద
గాలిమంలోని జనం పశ్చిమాన కోటబురుజుల మీందు తగిన మా
త్రం బంద్రోబంతులు నిప్పి కదమ వుంది వుండుటవెట్లు గనుక నిప్పిరి
వో గాయీపూరిలో వున్న జబాయీలు లంచజీలు రేఖలాలు
వగయిరా భారి అయుధాలు ఆదవానిసు పేదారు అసద్ఖా
న అమయిలో సరకారువారు తీసుక పోయినందున భారీ అయు
దాలు తేవాయెను. మందుగుండు సహా వుండలేదు. అ . . . దినం
దొరికినమందు ఆదినం ఖర్చు కాగా అల్పస్వల్పం వుండినది
తలాబుకేటి రెండుమూర్లువేసి బయటి . . . వాళ్లా దగ్గర
చేరకవునుమే దూరం నిప్పి వుండగానే ఖర్చుచేసిరి. కదిసివచ్చి
వాళ్లాని చండ్లుబడి లగ్గయెకేట వరకు గాలిమంలో వాండ్లు
మూడుతల్లు అలు వరి మీంద కత్తులు జమదార్లు యీటె
- బల్లెలు రాళ్లుబండలు గునప కల్లలు యివి తీసుకొని నిచ్చె
నలమీందయె కటా వచ్చేవాండ్లను పొడిచేది. రాళ్లలో వేసేది
తారుగారాపెనకు ర . . . . తట్టు
170 మూంకేతి అవుతూ వుండగా. వుత్తరం తట్టు నిమిత్తం బయ
టు. నుంచి గాలిమం లో వాండ్లను తగలవతె
వనే అలాంసన గరాలు గుండ్లువుడాయించినారు గనుక అం

లో నుంచి బిచ్చలు రాళ్ళు వగయిరా యెత్తుక పోయి గ్రామం
వెలపట దక్షిణం తట్టు వాళ్లా నె.తా మని వచ్చె లయనుకు
తగిలి బహుమంది వారి జనం హతమయ్యిరి అనేకులు దెబ్బలు
వేసినవి. వెనకు తీసుకె తూర్పు తట్టు కు సమగ్రం వచ్చెను. తూ
ర్పు నయి తుకిడీ వచ్చే వరకే విరుగుదల అయి నిచ్చెనలు తీసుక
పినిగెలు. విడిచి దూరం పోయి వుండిరి. యీ స్థితి చూచి
దక్షిణం తట్టు వచ్చిన లయను తూర్పు తట్టు విరుగుదల అయి
నది రెండు కప్పి వుత్తరం తట్టు వాళ్లా చేస్తూ వున్న తుకిడీ లోకి
పోయి కప్పియెంక హోలాగా పన్నెండు నిచ్చెన్లు వేసి వుత్తరం
తట్టు వాళ్లా నేయు గంగాదురం లోయీ వత్తు జనం సుంపు గూడి బండ
లు గుండ్లు చేతి రాళ్లు, యీటెలు. బల్లెలు. జముదాడు. ఖులు.
. . . . కత్తులు. వీటి లో వేసి బయటి వాండ్లను. బహుమంది
నివాతం . . . - శానా పినిగెలు బయటు వారికి టుపడి నందున
నిచ్చెన్లు తిరుగా తీసుక వాళ్లా వెనకు తీసుక పోయి పదిన
పీనుగలు మూండు తట్టువి. తీసుక పోగా గ్రామం వారు తీసుకొ
ని పోనిచ్చినారు. ఆ వేళం గ్రామం వారు రాళ్ళ రప్పల లోట లో
వెయ్యన్నతేదు. ఆ దినం గ్రామం లో వారు తుపాకి గుండ్లు తగిలి
ఆరుగురు ఠారు నచచ్చిరి. ముష్టి నలుష్టి జనాలకు గాయాలు
ఆయెను. రెడ్డికి రెజ్లాను రామయ్య మాదగుడి హసాన్ను సమ్ము అ
రిచే తిలాగా పన్నని పోట్లు యాయం అయి వుండెను. సదర

షా వ్రాసిన నిశ్చెన్లు ఆరు అని ఒకమాటు కొందరుచెప్పినారు
పన్నెండు నిశ్చయం అని కొందరు చెప్పిరి. యిందు మీదట
బయటివారు యిరు ద్రావిడిగా చౌకిపారా బందోబస్తుగా నిల్పి
. . . . పగలు జాగ్రత్తగా వుండిరి. గ్రామంలో
171 వారు కోటమీద చౌకిపారా వుండిరి రాత్రిళ్ళు కోటలు వద్దగా
పదాలు పాడుకుంటూ శ్రీమాధవస్వామి వారిని లక్ష్యం చేయు
కవుండిరి. ఆమీదట ౧ ౨ ఆదివారంరోజున తూర్పున తిమ్మిరెడ్డి
కుంటలో దిగిన లసకరువచ్చి గాలిమానసు వుత్తరం గోర
గొండ్ల తట్టు దిగెను. డేరాలు వగైరా వేసుక లసకరు యావత్తు
దిగి వుండెను. చౌకిపారా తలావారా రాత్రి పగలు తిరుగుతూనె
నేవుండిరి. యీలాగె వుండగా గడిబజారు బైలుపల్లి యీరెండు
గాలివస్తులను వీరు చంపివుండిరి. గనుక ఆ గాలివస్తులు మర్మం
తెలిసినవారు సరకారు సంఘితో లసకరులోవచ్చి యీ గాలివాసుల
వుత్తరం తట్టు మెవారాస్ఫ పెట్టి ఫిరంగిలు కొట్టితె కోటకు అలు
వరి తెదు. పడు. . . . . తోవ చూపినారు. గనుక కోట
దగ్గరఫిరంగిలు తెచ్చిపెట్టి బుధవారం పుదయాన మెవారాస్ఫి
పెట్టి యేడు తాల్ల వేళకు కోటగెల్చిరి. ఆవేళ ఉప్పుడు గ్రామం
లోగా వాళ్ళను ఒంట్రోతులను. కొందరు ఘాయాలు తగిలి
నవాళ్లు యిండ్లలోనే వుండిరి. పెద్దికరెడ్డి రెండో వాళ్ళను గాయా
లు అయివుండెను గనుక ఆయన ఒకయింట్లో వుండెను వీండ్లు యీ

తెలివుండేది తెలిసి గ్రామంలో సమగ్రం బంట్రోతులు ఒకర్ని
చూచి ఒకేరు ఆయుధాలు పారవేసి యిండ్లలో దాంకు నివుండి
రి. కాని ఒకేరయినా అంగీజు చేసి మొహర్బా పెట్టినట్టు కు రాలే
దు. గ్రామంలో కోటలు మీంద బురుజులమీంద మనుష్యసంచారం
లేకుండా అయ్యినమెవ్వడెవ్వడు తమతమ జీవందకలించు
కుందామనే తెలివినయిండ్లలో నుంచి బయటికి రాలేదు. అందు
లో కరణాలు షాహుకారులు వుప్పరవాండ్లు కాపువాండ్లు సహా
రయితులు అందరము కలిసి మనము యీబంట్రోతులలో
. . . . మాందక మనయిండ్లలో . . వుండగార
172 యితులు బాట వ్యాజాలము అని పెతజాలు దకించుకో వచ్చును
యీళ్లాంటి వాండ్లలో కలిసి వున్నట్టు అయితే అందరిని చంపి
వేస్తున్నారని మసలతు చేసుకొని వుప్పరవాండ్లు యింట్లో వుండి
రి. యీస్థితి తెల్సి బంట్రోతులు గ్రామంఫితూరి ఆయెనని ఒకరి
లో ఒకరు తెలికకాలంనిండి వచ్చెనని ఒకరు అరవున్నవాండ్లు
తెలియక ఆడుకొనియిండ్లలో దాగుకొనియుండిరి. గ్రామంవాండ్లు
యీ తెలివుండగా ఒకరు అరవున్న ఆడవాండ్లు అందరు కల్సి
బలుపు ఒకటిమీందకలి యింట్లో వుండిరి. యీప్రకారం వీధులవెంబ
డి కోటమీందబురుజులమీంద సహా మనుష్య సంచారం లేకుండా
ఆమెను గనుకే బయటివారు మొహర్బాలో నుంచి. ఫిరంగీలు
నాదాంర లేకుండా వేస్తూవుండిరి వాళ్లను తయారు అయివచ్చి

కోలుపడిన జాగాఖను లయినువచ్చి కోటు మీాదయెకిరి. యూరు
గా మనుష్యసంచారం తేదామెను. గనుక యూరవత్తలయినువచ్చి
కోటమీాదు ఒకటిపెట్టిన కోట . వరిమీాదుగా వుత్తరంతట్టు
నుంచి తూర్పుతట్టు దక్షిణంతట్టు కోటబురుజులు సమగ్రంవాస్త
గతంచేసుకొని కోట. మీాద బురుజులవగయిరావశమయిన
తరావాత ఆవేశపడ్డ దొరికినవాండ్లను. చంపియిండ్లయీాటకే చే
సేటుండుట వలనుం అయినందునబారు బందూఖులు ఒకొకే
యింటివాకిటిలోపెట్టి పరితాలు చేస్తూవస్తే యిండ్లలో వున్న
జనులు. సమగ్రంగండు తాకి పరిచచ్చిరి. యెప్పుడయినాబ
కడు ఆయుధాలతోపడివున్నవాండ్లను నరికి చంపిరి. నిలువ
బెట్టి ఫిస్తోలుతుపాకిలతోవేసి చంపుతూవచ్చిరి. యీరీతిగా
మంలో వున్నయిండ్లసమగ్రంవెతికి చంపిరి. వుప్పరవాండ్లరయి
తులుబాటివాళ్లు కరణాలు జంగాలు సహా ఆవేశగుండ్లు తాకిచచ్చి
రి. మాందకట అనేరెడ్డిసానియింట్లో వున్న ఆడవాండ్లను విడిచిచంపు
క మొగవాండ్లను వెతికి తెచ్చి ఫిస్తోలు తుపాకిలతోవేసి చంపిరి.
ఆడవాండ్లను గోరా ఫిరంగి జాతివాండ్లు ఆసరాను చరబట్టుకొని
173 వార్ని చెరపకవారి పటణాలుకాపాడవలెనని కొంచు పోయినారు
గనుక ఆడవాండ్లుమాత్రం పటణాలలోదకిరి. పేనుగల మీాదవేసు
కొని అడి~~గినవాండ్లను~~ దుగనపడిన వ్యాండ్లు కొందరు మొగవాండ్ల
వుంటే ఆరాత్రిసమగ్రం పేనుగకిందనే పడివున్నారు అంతలుపర

కారు తుంపి బోవాయి దాప్రకారం జనులను చంపకుండా తంబూరా ఆ
వాజా అయినందున చంపేది మప్పు నూఘ్రు తయినది. ఆరాం త్రి అయి
న తరువాత మర్నాడు ౧౧౮౮ గురువారం ప్రదయము మయిన తరువా
త చంపివేసిన పీనుగలను పూరి ముందర ప్రత్తరం తట్టు గుకటల
బావిలో వేసినప్పుడు రెడ్డి కరెణ్ణా బల్వాంణులయింట్లో ఘూ
యాలచేత మంచం మీద పండుకొని వుండగా అతక్షణం మంచం
లో సహా తెచ్చి మాధవస్వామి దేవాలయంలో వుంచిన తరువా
త పీనుగలు పోయించి బావిలో వేశేది. ఝూడా అయిన తరువా
త రెడ్డి కరెణ్ణను గ్రామాలలో వున్న వాళ్ళ తెచ్చి పూరి వాకి
టి బురుజు మీద గల్లను వేయించారు. చచ్చిన తరువాత వాళ్ల
బావిలో వేయించినారు. చచ్చిన వాండ్లను అందరిని బావినిండా
వేయించి మీద మన్ను పూడ్చివేసి అందు మీద బండ్లు యిగ్గతీసి
గ్రామంలో వున్న యిండ్లకు అగ్నిపెట్టి కాలవేయించి మాధవస్వా
మి విగ్రహం భిన్నం చేయించి పీనుగలు వేయించి సిపూడ్చిన బా
వి మీద భిన్న విగ్రహం పెట్టించినారు. యీ స్వామిని భిన్నం చేసి
పెట్టుదానుకు కారణం యేమంటే యీ గ్రామస్తులు స్వామియందు
చాలా తప్పి. ఆలాపాలు పలుకుతూ వుండేవారు గనుక సరదా
ళ్లకు అక్కసం పుట్టి ఆ విగ్రహం భిన్నం చేసి పీనుగలు పూడిచి
నస్థలంపైన వుంచినారు. గ్రామంలో చావగా పాలెగాలలో
వుండి పీనుగల మీద వేసికొని బ్రతికిన వాండ్లను కొందరిని

పనికిమాలినవాండ్లను కొ విడిచి ఆడవాళ్ళ సమగ్రం చెరవిడిపించి
చుట్టుపట్లెలను వాండ్లు పోయేన్ . . . . గ్రామం విడిచిపె
ట్టేలాగున . . . . మద్దేద్దోవలో
174 యెవ్వరు చెర పెట్టకుండా వెంబడిపున్న శిపాయీలను లోకేదు
యిచ్చి . . . వాండ్లు పోయిన జాగాను పిడిపించిరి. అంతట
దొరలు. లస్కరులోకిపోయి డేరాను ప్రవేశించిరి. యింకా కొంద
రమెగవాండ్లలో ధమెనమందు గురుజనాలను బళ్ళారి ఖిల్లా
కు రవానాచేసి ఖైదులో వుంచిరి. ఆ మీద గ్రామం సర్వం కాలవే
యించి గ్రామం కిల్లా బురుజులు పడగొట్టి స్వాయెనిమిదిదిన
ములు షుమారు ముకాము చేసి వుండిరి. ఆ మీద లస్కరు కూచి
చేసి దాదెకొండు మార్గంగా తర్లిపోయినారు. దుర్మతిసంవత్సరం
మొహాస్సూలు కాంతగ్రామస్థులు కొత్తలసరువచ్చినతరువాత
పాయమాలి అయిపోయెను. కొంతమహాస్సూలు లూటీ పోకుండా
గటోజిజల్లఅనే గ్రామస్థుడు. యీవాబాజీ అనేవాడు సరకారుశల
పుప్రకారం తానుమాలిస్తు చేసుకొనెనటు. దుందుభిసంవత్స
రం సాగుబడి దినాలులో గ్రామం పాడు అయివుండెను యీగ్రా
మావను యవ్వరయినా రెడ్డికరణాలు మిరాశివంతులు వుంటేకే
పులు అప్పులు. బుద్ధిమంతులయినవాండ్లను పిలవమని అమి
లురఘునాథ చెప్పిరి. గనుకరణాంకవులు. ట్లుయ్యా ఖైలుఫ
ల్లిరెడ్డిసానివీరాదకల అనే ఆడది యీగ్రామ మాన్యరెడ్డియి

కాకతిగిన ఆడుమనిషిని బైలుపల్లి గ్రామస్తులు పోజరు చేయు
గా సరకారువారు కవులుయిప్పిస్తున్నాము. మునుపటి తెరటి
కంటె ఆవరణంలోయిండ్లు కట్టుపనితేదు. పూర్వకాలం పు
ముపారా మీద అ . . . నదిగడ్డనయిండ్లుకట్టుకునేది. అనిశె
ల్వయించినందునగ్రామంపూరం పోశేటందుకు ఖర్చుకల
దనిమన్నిచేసుకోగాయిరువయి అయిదురూపాయీలు
ఖర్చుకయిచ్చిరయితులకు ఖాత . . . మాగావచ్చియిండ్లు
కట్టుకునేటందుకు రెడ్డికరణాలపేరకవులువారియించి
పంపించినందునపూరం పోశి మునుపటిగ్రామానుకు దు
75 క్షిణాన అంద్రిగడ్డకు కోతాలువేసుక కొందరు రయితులు
వచ్చి నిల్చిపాలం ఖాస్తుకారు చేసుకొన్ని పైరువేసిరి. ఆసంవత్సరం
వర్షాలు శానా అధికం ఆయెనుగనుక అంద్రిగడ్డశెగడి భూమి
. . . . తేచి కొతాలలో నిర్వహించతేక తెవుళ్ళురోగాలచే
తపేడితులైరయితులు చుట్టుపల్లెలలో నిలిచి పొలంమా
త్రం చేసుకొనేము. ఇకలదు నిర్వహించతేమనగా అప్పుడు అ
మీలు రఘునాథరాయుడు పూర్వంగుల్లెంపంచ పాళెం రెండు
తాలూకాలవుండగా పంచపాళెంతాలూకా అలాయిదాచే
సి అందుకు అమీలుదారిగా భీమరాయుడువచ్చివుండెనుగ
నుక వారితో రయితులు యీతీరితె అయినారని మన్నిచేయ
గా పోజరు పాటుకుంచి వారియకూడదని చెప్పినందున యింతలో

ఆదవానికి మన్రోలు సాహెబుల వారు వచ్చినప్పుడు దరియాప్తు అ
నంతనారాయణరావు గారు దరియాప్తు వ్రాయగా ఆదవానికి పోయి
రెడ్డికరణాలు యీ సమాచారం తాలూకు కచేరి తుకిడీ కచేరి
లో మనవి చేస్తే వారు జరుమాను సంగతి వ్రాయక యేమీ మాటలు చేయవదనగా
రెడ్డికరణాలు మన్రోలు సాహెబుల వారితో అర్జీ చేసుకున్నందు
న రయితులకు సానాగా రోగాల చేత పీడ అయివుండేటు వలన
పటిటి వెరజాకంటె గోడలలో యిండ్లు మాత్రం వేసుకునేది కోట
కిల్లా కట్టుకూడదని సెలవు యిచ్చి పంచపాళెం తాలూకా అమా
లు భీమరాయని వారి పేరట. రవాన వాలయి యిచ్చినందు
న వారు సంప్రకారం తీమాలదారుడున్న సెలవు యిచ్చెను గనుక
కొటాల లో వున్నప్పుడు గ్రామం పేరు భీమాపురం అని నామనిర్దేశం
చేసి యిచ్చి వుండిరి. గనుక అదే పేరు నిశ్చయం చేయించినందున
ఆ కోటాల లో వున్న రయితులు తెరతీసి కెల్లి గాలి మాసులు వచ్చినప్పు
ర్వాంయె వ్వాకె వ్వరి యిండ్లు జాగా వారు కాలా యివేసుకొని నిల్చి
వున్నారు. లోగా . . . . జాల లో

176 దారికిన . . . వాండ్లలో యన ముందుగురు జనాలను బళ్లారి . . .
. . వుంచిన వాండ్లలో ముందు నెల్లూరుకైదులో వుంచివుండగా
బళ్లారిలో దరియాప్తు చేయించి విడ్చిరి. వాండ్లు పేర్లు చిత్తు
శా లు

యీ గ్రామంలో జట్టుబట్టి గా వుండు " పాయమైనముందు

గాతూరి చేసుకుంటూవున్నారు న్నవాండ్లు

౧ బనగానిపల్లె చిన్నప్పరెడ్డి కాపువాడు

౧ తలమరి గొల్ల తిమ్మడు.

సదరవారు యిద్దరు యెవ్వరెవ్వరి పొందు పట్నంపో యున్నారు.

౧ గౌమంతలారి చిన్నగా చిన్నవాడు గ్రామంలోనేవుండెను

సదరవారు ముగ్గురు పోగా బాకీ నిల్చిన అయిదు సరు జనాలను అయిదు సంవత్సరాలు వెళ్లువరియంతరం బళ్లారిలో కైదులో వుంచి దరియాప్తి చేసివాండ్లు యీ గ్రామంలో వున్న వాండ్లే గనుక వాండ్లను యీ గ్రామంలో వుండవని తేదని పరాయి పల్లెలలో వుండేదని మొచరరు చేసి కైదులో నుంచి విడిచిన వారి తపశీలు.

౧ కురుటు నాగప్ప అనేవాడు గొల్లెలు కాచేవాడు అయిరేను బండలో కాపురం వుండెలా సన శలవు అయినందున వాడు అకేడనే కాపురం వున్నాడు.

౧ కురుబ తేషిగాడు పొలం దున్నుకుని బ్రతికేరయితు వానికి బయిలుపల్లెలో వుండమని శలవు గనుక అకేడనే వున్నాడు.

౧ గొల్లవాడు బుత్తె బోయిని రాముడు అనేవాడు పొలం

దున్నకాని ప్రతికే రయితు బలవనూరిలో వుండేదని శెలవు
గనుక అకెటడనే వున్నాదు.

౧ ఫరుబఅయ్యాలు గు అనేవాడు చేనుదున్నక ప్రతి
177 కేవా[illegible]డునాగలు. . . . . . వుండమని శెలవు గనుక అకెరడ
నే వున్నాడు.

తలారి యెల్లిగ బోయవాడు కొత్తపేటలో వుండ
మని శెలవు గనుక అకెటడనే వున్నాడు.

4

యీప్రకారం యినమందుసరు జనాలను రూఢాగా
తిరుగా విడ్చినారు గనుక సదరవారు వాలిసిన ప్రకారం వున్నారు. యిట్టే
వలగాలమందులో రెడ్లు కరణాలు రయితులు తమాం తాలూకా
గాలిమాలలతో టు. సరకారు రజాతలబులలో నడ్చుకొని
సాలుబసాలు జమాబంది అయిన మొకరరు పైకం రూఢాగాయి
చ్చియున్నారు. రక్తాక్షి సంవత్సరంలో పయిమాయిషీ అయెను
గనుకతరం సాగవషీదా ఖలాప్రకారం అయిన జమాబందిరూ
కలుయిచ్చి సరకారు వారికిందలో నడుస్తూ వున్నారు. మాధవ
స్వామిదేవాలయం శిలమయిన తరణోట తిరుగా విగ్రహంమా
త్రంకాలేదు. యెవరయినా మొగుడబడి వున్నవాండ్లు పరాయినుంచి
పదునయిదు ఆమడల దూరము నుంచి పిల్లనగ్రుడ్లు పెండ్లుకలు
గండాదాపాలు సహా ముమ్మ దేవస్థానం వున్న బోలు పాటిపట్టాను

పూజపునస్కారాలు చేస్తూ మెుకుటలు చెల్లించిపోతున్నారు
అనాదియన్నంత్రేతాయుగ నిర్మాణం రామలింగస్వామి గుడికి వాను
మాన్లు దేవాలయం వగయిరా దేవస్తానాలకు అర్చకులు పూజచే
స్తూవున్నారు. ఆ యూస్థానాలకు నిబంధనసందాదిపారాధనయి
నాంవగయిరా నడుస్తూవున్నది. గాని సరకారునుంచి నిత్యవళిగె
ఉ.వుత్సవాలకట్టుఖ్ఖ వగయిరా సరకారునుంచియివ్వడంలేదు
గనుక నడ్వలేదు. కొండమాధవస్వామి పూజా నిమిత్యం యినాంస
178 రకారు జిరాయితి దాఖలు అయినది. గనుక నడవలేదు. పూజారికి
అశనానకు లేక పూరు విడ్చిపత్తి.. లో వున్నాడు. రెడ్డికరణాలు
వగయిరే బాసాబలోతు .... మిరాశివృత్తివంతులు పూర్వం
వున్నవారివంశస్తులు లేక నిలకడె.. పట్టుకవున్నారు. సదరివారు
యుద్ధసమయంలో గతిమానవున్నవారు యీప్రకారం వాలయించిన
వారు. పేర్లు అతిపిశీలు.

౧ కరణం కవులు ట్లయ్య
౧ అనంతయ్య

రెడ్లు
౧ కొత్తగవునియల్లిరెడ్డి
౧ కంబటిమంగారెడ్డి
౧ జబ్బు భీమిరెడ్డి
౧ సైలుపల్లిమాదవర కంబటివారిలో
౧ మిరాశికొన్నవారియిలోకం ఆడమనిషి

౧ బుదురు తిమ్మారెడ్డి పూర్వం వూరుపుట్టినదారభ్యం నుంచి బలువుగా అచ్చుతూ పెద్దకాపు అయిరయితాంకి చేస్తూవుండి వాళ్ళు విభవనామ సంవత్సరం రెడ్డి చేస్తూవున్నాడు. పట్టాలు తనపేర వేవున్నది.

బతాశకు జులాయి ౧౨౦౬ సు॥ బదస్తరు నారాయణరావుములతసది . . . మేస్తరు వాద్దు సాహెబులాంకి మేజర్ కాలనేము కంజీ దారగారు.

180 యీ వహాలుకు వుండే కైఫియ్యతు

౧ గ్రామం తాలూకు వాళె బడు

౨ పంచపాళం తాలూకు

౧ యుత్ర సడ్డి

౧ గుంకేసూలు.

౨

౩

182 కైఫియ్యతు వాళెబడు తాలూకే గ్రాం

పూర్వమందు యీ పూరికి నామధేయంపాళె రాయునపట్నా యీపేరు రావడానుకు కారణం పూర్వమందున వ. బూశరాయులు ౬ వీరిలో బూశరాయలయ్య అహోబలస్వా

మీ వారి దేవాలయం కట్టించెను. భోశరాయుడివల్ల క్షత్రియ
వంశస్థుడు శేషు శెరాయుడు అనేవాడిచే కొన్ని దేశం భూశరాజు
లు యిచ్చివుండిరి. యితడు యీస్థలానికి వచ్చి యిక్కడనువచ్చి
యిప్పుడున్న ౧౦౧౪ం గం ౧౦౧భాం వి. సంటులు ౧౦౧ మొ
దలయిన దివకట్టించి యీవూరిలో రాజధాని స్థలంచేసుకొనివుండె
ను. యిట్టు అరపరువు వరకు పట్నంగావుండెను. అప్పుడు యీ ప
ట్నంలో యినుగులు వర్తకులు తెచ్చి అమ్ముతూవుండిరి. సదరివా
సిన దేవస్థానాలున్నడుస్తూవుండిన గ్రామాలు సదరివారిసినరా
జ దినవు లు

కసుబా తమ్మల బీడు, కరడి గుడ్డా మరకట్టు, మణెమర్తి

అంగసకలు   గావనవాను కమ్మరబీడు. చేగె

నారబావ్రురకాతర్గకె   వుసునవాళ్ళి

అంతు ౧౨ గ్రామాలు దేవునికి సర్వమాన్యంగా నడుస్తూ
వచ్చెను. భూశరాజుల మన్వంతరం అయిన తర్వాత పాడుబడి
దేవాలయాలున్న స్థలం అవుతూవచ్చేది. గనుక వా.. శె
రాయనపట్నం అనే పేరు పోయి వాశెబిడు అని పేరాయెను
తర్వాత విజయనగరం రాయల ~~లో దినవు~~ యలదినాలలో దేవ

నిం చాలసైన దేవాలయాలు పోగా నిలిచిన దేవాలయాలు పూ
జలు మొదలయినవాటి యీవూరున్నట్టు వున్న శాసనాలు అనేగా
మం యీరెండు గ్రామాలు దేవునికి నడుస్తూ వుండెను. విజయ
నగరం రాజ్యం మొగలి వాండ్లకు అయ్యేనాటప్పుడు శిద్ధిమశీదుఖాం
ను మన్యం తరంలో యీవూరు పోర్డె ఒక చిన్న పల్లె వలె వుండెను
యీ శిద్ధిమశీదు ఖానుడు యీవూరిలో దేవాలయాలయొకర్ల
రాళ్లు కొంచుపోయి అదవానిలో మశీది శిద్ధివెంకటాభావి మొద
లయినదికట్టించినారు యిదిగాక హాతురువాండ్లు కొన్నిరాళ్లు
తీసుకపోయి అక్కడ జయమనబస్తీ ఆవూరిలో కట్టించినారు
యీవంతున దేవళం రాళ్లు చుట్టుగ్రామాలవాడు రాళ్లు తింగాలు
కొంచుపోయినారు. యింకా కొన్ని తింగాలు పైలో వున్నవి యిప్పు
డు అహోబలనారసింహస్వామి గుడి వున్నది పూజారి మాత్రం మా
న్యం నడుస్తుంది గాని దేవునికి నైవేద్యాలు మాన్యం లేదు. ఆపూ
జారి దేవునికి పూజమాత్రం చేస్తున్నాడు. యిప్పుడు యీవూరిలో
పదిపన్నెండు కాపువాండ్లయిండ్లు వున్నది. కర్ణం యిండ్లు సహా లేదు
వేరే గ్రామంలో వుండేడి యీగ్రామం లెక్కమాత్రం వ్రాస్తూ వున్నా
డు. యీవూరిలో బ్రాహ్మల యిండ్లు శుద్ధంగా లేదు యీవూరి
లో ఒకహాతిగన్న దశాసనం శిధిలమై . . శిలమీదను అక్షరాలు
184 చదవశుదానుకురా . . . . వుండగా అందులో వుండే ప్రకా
రంగా అక్షరాలు వ్రాసినాను. గాని చదవడానుకు వచ్చేది లేదు. ఒక

శాసనం మాత్రం సదాశివరాయలగారు వేయించినది నకలు వ్రాసు
కున్నాము. శాసనాలు యీ స్థలంలో అగపడలేదు. వూరివాండ్లను
అడిగితే మాకు అగపడలేదు అని చెప్పుతున్నారు.

కైఫియ్యతు వ్రాయించినవారు రంగనగపుడు ౨ం
వెండ్లవాడు చెప్పిందికదము వూరిలో వుండేవారిని సదరి వ్రాసి
నకైఫియ్యతు సహా చెప్పడానికి తెలిసినది లేదు.

గురాయి కులకర్ణి .. సకాలగపుడు.

యీవూరి దేవునికి మసీద భూమ దినాలలో రెండుగా
మాలులో అర్ధం నడుస్తూ వచ్చెను. తాలివలు తాఖాను దినము
లో ఖర్చులు ౬ భాగం నడుస్తూవుండెను. బసాలతుజంగు దిన
ములలో నూరువరహాలు నడుస్తూ వచ్చెను. అదే ప్రకారం పర్వో
దా ౧ సంవత్సరంలో క్షామం పడి వూరు చెదిరాకుగా పోయినప్పుడు
ను అప్పుడు సుధగా నిలిచివుండెను. తర్వ మల్లాగాలమంలో కొప్పు
లు వచ్చినందుకున తర్వ మొగలివాండ్ల దినములో యీ జైవర
హాలు వరకు నడుస్తూవుండెను. కుంపిణీ అమలులో దేవునికి
దీపం పెట్టడానికి సహా లేకుండా పోయెను.

బతాంరోజు ౧ జూను ౧౮౦౬ సం॥ బదస్తురు నారాయణరావు
185 ముతసది . . . . మేస్తర్ వార్డ్ సాహెబులు లాకె మేజర కాలన్
మెకిన్జీ దొరగారు.

186 కైఫీయన్నతు హొడుల గొంది యిలాం ఖే గూ శెము.

188 కైఫీయన్నతు హొళల గొంది యిలాం ఖే గూ శెము.

ఆదవాని శీమ దేశపాండ్యా భీమరాయని వారిగ మాస్తా శేనప్పరం సంవత్సరముల వారు వ్రాయించినది.

పూర్వమందు జైనమతస్తులకు గురువు అయిన కొండకుందాచార్యులు అనే ఆయనకు వర్తమానవ్యవహారికె నామమైన కొనకొండ్లకు పాలిచిన నామము అయినది.

కొండకుందిగ యిలాఖే గుత్తి హొళల గొంది గయిలాకె గూ శెము కుంతలా నగరమనే పాలిచిన నామము కలిగిన బల్లకుందిగ యిలాఖే బళ్లారియు విగాక తుంగభద్ర నది అవతల మొగలాయి తాలూకు సోలు గొందిగ యిలాఖే రాయదుర్గము కుందిగ యిలాకె రాయదుర్గము తాలూకు మొగలాయియూ అయిదు గాలిమాలున్న అగ్రహారములు అయి జరుగుతూవుండేవి. యీ చెప్పిన అయిదు స్థలాలయందున్న వారికుల స్వామి అయిన జిన్నెదేవర అనే శిలాప్రతిమలు దేవాలయములలో ప్రతిష్టలు చేసి ప్రతి దినమున్నయీ యయిదు స్థలాలయందులకున్న ఖేచరమార్గమున పోయి జిన్నెదేవతా సందర్శనము చేసుకొని తిరిగి సాయంత్రము అయ్యేన్పే ళకు నివాసస్తానము అయిన కొండకుందికి వస్తూ

వుండేవారు. ఆయన యీయయిదు అగ్రహారములు అనుభవిస్తూ
అనేకమంది శిష్యులను పాఠములు చెప్పుతూ వుండేవారు.
89 అనియీ స్థళజ్ఞులు చెప్పుకుంటూ వున్నారు. యిందుకు దృష్టాంతర
ము యీ గ్రామముకు పూర్వభాగమందున వున్న కొండ్లమీదను
బహుదినములనాటిదిగా తోచినది. ఒకఘత్తరుబండి దేవాలయం
వున్నది.

ఆ దేవాలయములో జైనప్రతిమెలు గజంపొడవు శిలా
క్రియా విగ్రహం పీఠము మీద వున్నది ౧ ఆదరిన కిందను గజంపొ
డవు శిలా విగ్రహం కంఠము మట్టుకు శిధిలమైనది ౧ ఆదరిన
మూరెడుపొడవుగలిగినది. ఒకసన్న విగ్రహము వున్నది. యీప్ర
కారముగా వున్నవి.

వారి దినములలో యీ గ్రామానకు హొళలకొంది
అనేపేరు కర్ణాటభాషచేత వ్యవహారనామముగా వాడుకొనెన
దిహొళె గన్నడ శబ్దములయినందున తాత్పర్యము బోధప
డలేదు.

వారి తదనంతరమందు త్రిభువనమల్లరాయలు క
ల్యాణపట్టణ రాజధానియందు సింహాసనాధీశ్వరులయిన రాజ్య
పరిపాలన చేసే టప్పుడు వారి తరఫున దశవర్మదేవరసరు అనే
ఆయన యీ గ్రామం రాజధాని చేసుకొని కొన్నినాళ్లు ప్రభుత్వము
చేసినాడు అప్పుడు యీ వూరికి వుత్తరభాగమందు బ్రహ్మేశ్వర

దేవరను అంగభోగనైవేద్యములు మొదలైనవాటికి మాన్యము ఇచ్చి శాసనము వేయించినారు. సదరహు దేవస్థానమందు వక్క స్నది. అప్పుడు యీ గ్రామము గొప్ప పట్నము అయివుండెను అందుకు రుజువు

190 స్వస్తి భువన సమస్త భువనాశ్రయ శ్రీ పృథ్వీవల్లభ మహా
రాజాధిరాజ పరమేశ్వర పరమ భట్టారకం సత్యాశ్రయకులతిల
కం చాళుక్యాభరణం శ్రీమత్త్రిభువనమల్లదేవర విజయరాజ్య
ముత్తరోత్తరాభివృద్ధి ప్రవర్ధమానమాచంద్రార్క తారం బరం
నల్లుత్తమిరె కల్యాణపురదనెలెవీడినోళ్ సుఖసంకథా వినోదదిం
రాజ్యంగెయ్యుత్తమిరె. ।। తత్పాదపద్మోపజీవి.

స్వస్తి సమధిగత పంచమహాశబ్ద మహామండలేశ్వరం
కాంచీపురవరాధీశ్వరం విరాధి మండలీక మకరకేతన వ్యాఘ్రబధ్వ
జ అశ్వస్థ్య నామ జ ధ్వజ సంయవంశ పాలజ్య రాజ్య శ్వర
నిశ్శంకలంకేశ్వర పరకళత్ర పుత్ర వాశన్నప గోత్ర వృ పాత్ర సత్య
వాక్య సంపత్సురాప గోపత్స్య పురికల్ప దివ్య ప్రకృతి పాత్రవే
ప్రబల బలజలధి ఘోషణం ధర్మాదిపరిపాలనం షట్దర్శన రాజు
వి విద్యాప్రముఖ నిఖిలకళా సంశయ విచ్ఛేదన వాగ్ప్రవుగ
లాంఛన సముద్దండమండలీక తలలామం మునివర చిమ
నామాది సమస్త ప్రశస్తి సహితం శ్రీమన్మహామండలేశ్వరం దశవర్మ
దేవరసరు ౧౦నేయ విశ్వావసు సంవత్సరద మాఘశుద్ధ ౧ శుక్ర

వారమందు సూర్యగ్రహణం నిమిత్తం తమరాజధాని హొళలు
కొండెయ శ్రీ బమ్మేశ్వర దేవర అంగభోగకంనై వేద్యకం బండస్ను
టి క్షేత్ర జీర్ణోద్ధారకం అని వ్రాసివున్నది. గనుక అప్పుడు యీ గ్రామం
191 రాజధాని అని చెప్పబడినందున యీ సమీప స్థలాలయందు వు
న్న పూర్వం టివి కొన్ని గ్రామములు యీ దుకింద జరిగి వుండునని
తోచబడ్డది.

అప్పుడు యీ దశవర్మ దేవరసను గ్రామానకు వుత్త
ర భాగమందు తుపాకి గుండు పారే టంత దూరమున చెర్వు త్రవ్వించి
నాడు. ఆ చెరువు దేవరసన చెరువు అని కొన్నిదినములు చెప్పుతు
న్నేవారు. తరువాతను ఆ చెరువు కట్ట మీద పెద్దవటవృక్షం వుండేదిగ
నుగనుకను ఆలదకెరె అని చెప్పుతున్నేవారు. యిప్పుడు ఆ వటవృక్షం
ఘల్లవిరిగి పోయినది.

దేవరసరు యీ గ్రామము రాజధాని చేసుకున్నప్పుడు
గట్టాలు కట్టివేసిన స్థలమును గర్రు యిప్పుడున్ను పాగాస్థలం
అని చెప్పుకుంటూ వున్నారు.

త్రిభువనమల్లరాయలు తదనంతరమందు ప్రతాప
చక్రవర్తి జగదేకమల్లరాయలు యీ దేశమును వత్తూరుయే
లు కొనినట్టు యెకటెడెకడు శిలాశాసనములవల్లను రుజువు వు
న్నదిగనుకను వారి యేలుబడిలోనివచ్చి వుండునని తోచినది
వీరి తదనంతరమందు రణనిశ్శంక మల్లరాయ త్రేతు

రాయరుయీదేశము కొంచము దినములు ప్రభుత్వం చేసినా
రని ప్రజలు కొందరు చెప్పుచుంటూవున్నారు.

తరువాత ను ఆవిద్యానగర సింహాసనాధీశ్వరులైన
వీరశ్రీబుక్క రాయ మహారాయలవారు రాజ్యపరిపాలన చేసేటి
192 ప్పుడు వారిదేమేలు బడి కింద జరిగినది. తరువాతయాయన కొ
మారుడు హరిహర దేవ మహారాయలు వారు కొన్నినాళ్ళు రాజ్య
పరిపాలన చేసినారు. అప్పుడు వారి ప్రభుత్వము కింద జరిగిన
ది. తరువాతయాయన కొమారుడు విక్రమ దేవరాయలు ప్రభు
త్వంకింద జరిగినది. తరువాతయాయన కొమారుడు విజయ
. . . రాయలవారి ప్రభుత్వం కింద జరిగినది. అందు పిమ్మట
. . . . . కొమారుడు ముమ్మడి ప్రౌఢ దేవరాయలువారు విద్యాన
గరసింహాసనాధీశ్వరులయి రాజ్యపరిపాలన చేస్తూవున్నప్పుడు
జాతిలో బోయవాండ్లుయిద్దరు అన్నదమ్ములు అడివినుంచి
కట్టెలుతెచ్చుకొని గ్రామములలో విక్రయం చేసుకొని అందు
వలన జీవనోపాధికెని కాలక్షేపము చేస్తూవుండేవారు. ఒకనాటి
కాలమందు ఒకరోజున వారు తెచ్చిన కట్టెలమోపులు విక్రయం
కాకపోయినందున ఆరోజున జీవనోపాధికి నిరాస్పదము కాగా
మనస్సుయందు రోసి విద్యానగరముకు పోయి వుండువప్పనాయకనే వొం
ప్పనాయకనే అనేవాండ్లుయిద్దరు అన్నదమ్ములున్నమ వారరాయ
లవారి దర్శనము చేసి అతేఉదకొలువు నిలిచి వారికొర్నాయు

లలో తెంపు చేసి మేవాసతు అగపర్చినందున రాయలవారి-అను(గ)
హం వచ్చి ఆయిద్దరికిన్ని కావలి మిరాశీ రుసుములున్ను యినామ
తి ఇహామిన్ని నిర్ణయించి యిచ్చినవైనం. వు.

౧ ము॥ దేవర.గడపురు	౧ సుళవాయ
వృషహా డొంగరు	౧ రుక్లెవాజ
౧ నెరలెకి	౧ బాడుగోటె
౧ మొళ్లర్తి	౧ విరూపాపురం
౧ వింగదవాడి	౧ మూంగమాను గొంది
'93 ౧ చికల్వోలం	౧ పాశెవాయం
౧	౧ కమ్మహొళలగంటి
౧ ఊరుగల్లు	౧ కంచగార బెళగ
౧ బాణవ్లకొండనహళు	౧ కూరిగనూరు
౧ నాగరకళశిమి	౧ వృత్తునూరు
౧ ముద్దులుమణి	౧ హొనూర్జరు
౧౦	౧ కొంకలఊలు
	౧౨

౨౨

యీ ఇరవైరెండు గ్రామములలోనున్న కావలి
మిరాశీ సుంకము మీదను ధాన్యాదినో నాజి నున్నులన్ను.
గోనెనకి ౧౦ రువ్వలు రుసుము మన్ను గ్రామ గ్రామములు కున్ను గ్రామ

కాలదిగా మాంమెదు యుద్ధముప్రకారము మాన్యములు యి
చ్చినారు. యిదిగాకపరగణో శిరికుప్పతాలూకు 33 ముఖ్యమా
డు గ్రామములలోనున్న మాన్యములు యేర్పాటుచేసి యిచ్చి
కొన్ని హాళలగొందిలోనివారి చిన్నవాండ్లను వుంచుకోవడానకు
లోకివికి జాంగా చెప్పినారుగనుక నువార్యపైన చెప్పిన కావలియీ
నామతీ అనుభవించుచుంటూ యీగ్రామానను లోగి విశల్పించు
చుంటూ నివుండి అప్పుడు ఆనాయకులుయిద్దరున్న గ్రామాన
నుతూర్పువై వునవున్న కొండమీద కోటకట్టించి వారితోవు
న్న శిబ్బందినికోటలో కొందర్ని కాపాపుంచినారు. ఆపాడప్ప
నాయక హొండప్పనాయక యిద్దరున్న యీగ్రామములో శ్రీ ఆంజ
నేయ స్వామివారిదేవాలయం వారు మంటపము కట్టించి శిలా వి(గ)
194 హాంప్రతిష్ఠచేసినారు. ఆదారుమంటపము యొక్క స్తంభముమీ
దవాండ్లరూపమైన ప్రతిమె ఒకకెల్ల హొంపులో కూడా చెక్కివు
న్నది. వాండ్లువుభయులున్నపైన చెప్పిన యీనామతీలు రు
సుములు కొన్ని దినములు అనుభవించుచుంటూ వుండినంతలు
ఒకసమయమందున అన్నదమ్ముల వుభయులలోనను అన్యో
న్యకలహము పుట్టినందున వుభయులున్న యీగ్రామమును
వుత్తరముపై వునవున్న దగ్గెర బహాయుద్ధము రెండుమూండునె
లలు జరిగినతరువాత తను వింగమఠ సృడు శివప్ప అనే పేరుకవిగి
నవాడు హాండప్పనాయకుని పోజులో నుంచి బయలువెళ్లియె

దిక్కైన స్వామి చాలా సంపాదించి హొండప్పనాయకుణ్ణి తలకొట్టివే
సినాడు. అకేలడనే శిద్ధప్పదేవాలము చాలించినాడు. యితని స్వరూ
పము రాయి చెక్కించి గ్రామము ఉత్తరభాగమందు కొండమీ
ద పడులాగా వుంచినారు. రజా శిద్ధప్ప అని చెప్పుకుంటూ యీ గ్రామం
లాగా వుండే జంగములు పూజ చేస్తూ వున్నారు.

హొండప్పనాయకుణ్ణి గారి మానసు తూర్పువైపు కొండ
పకేలను స్థాపన చేసి పైనయిటికలతో గోరీ కట్టినారు. యిప్పు
డు పడిపోయినది. గుర్తుమాత్రము కనబడుతుంది. మరికొంచము
దినములలాగానే హొండప్పనాయకుడున్ను దేహము చాలించగా
అతణ్ణి హొండప్పనాయకుని గోరి దగ్గరనే స్థాపించి అందుపైనను
న్నయిటికలతో గోరీ కట్టినారు. యిప్పుడు శిథిలమైనది. గుర్తు
కనబడుతూ వున్నది. హొండప్పనాయకను హొండప్పనాయక
నువు భయులు సమాప్తి అయిన తర్వాత హొండప్పనాయుడు
195 కొడుకులు. బాపేలప్పనాయడు. వెంకప్పనాయుడు యిద్దరికిన్ని ఫ్రా
ర్వ(ప్ర)కారం ౧౦ సం॥ జరిగినది. ......తరువాతను వీరికొమాళ్ళు
కావలియూనామతో అనుభవించుకుంటూ వుండిరి. రాయదుర్గప్పా
శెగారు తిమ్మప్పనాయకేనువచ్చి గ్రామం ఖాజా వేసుకొని

క॥ హొడులగొంది

క॥ హొరెహాటం.

తు॥ చికేలపాలు

మ॥ సంపతుగిరి
మ॥ బూమ్మగొండనహళ్లి
మ॥ తాళ్లగల్లు
౾

యీ గ్రామములు వ్యవహారం చేసుకుంటూ వుండెను.
ఆతను యేడు సంవత్సరములు ప్రభుత్వము చేసిన తరువాతను
అదివరకు విజయనగర ప్రురాజులు పైన చెప్పిన వీర దేవరాయలు
తదనంతరమందు సాళ్వనరసింగరాయలు వారు కొన్ని దినములు
ప్రభుత్వం చేసిన తరువాత యీయన కొమాళ్లు అచ్యుతకృ
ష్ణరాయులవారు కొన్ని సంవత్సరములు ప్రభుత్వం జరిగినది. ఆత
దనంతరమందు అళియరామరాజువారు రాజ్యపరిపాలన చేస్తూ
వున్నప్పుడు. శాలివాహనశకవరుషంబులు. ౧౪౮౬ అగురకొన్ని
సంవత్సరములుగా బీజాపురం అలీయదు షహా పాదుషా వారు బాం
గాం నగరము. ఖుషహా దౌల్తాబాదు నిజాం షహా బేరి యీ ముగ్గ
రు దండులతో వచ్చి కృష్ణా మలాపహారి సంగమం స్థళమందు పైన్న
సహా తాళుగా రామరాజును. చంపివేసిన తరువాతను ఆరు సంవ
త్సరములపర్యంతము గ్రామానకు పాలనకర్త నియామకం తే
146 వందున పాళెగాండ్ల వుపద్రవము సహించవేక ప్రజలు చాల బీద
లు అయివుండిరి

తరువాత శాలివాహనశకవరుషములు ౧౪౮౯

లగాయతు శా॥ శకం ౧౫౧౭ వరకు నెమతుల్లా ఖానుడు అనే తురక ఆదవాని సరాకారుకు బిజాపురము నుంచి వచ్చిన సుబేదారుల తరఫున వచ్చి గలిమంశా జావేసు కొని వ్యవహారం చేసినాడు.

శా॥ శకం ౧౫౧౮ లగాయతు శా॥ శకం ౧౫౪౦ వరకు మూందు ఖాను దనే తురక వచ్చి గాలిమంశా జావేసుకొని వ్యవహారం చేస్తూ కుంటూ ఆదవాని సుబేదార్ల కింద నడుచు కుంటూ వుండెను.

తద॥ శా॥ శకం ౧౫౪౧ లగాయతు శా॥ శకం ౧౫౬౩ వరకు పుసమాలు ఖానుడనే తురక ఆదవాని నుంచి వచ్చి గలిమంశా జావేసుకొని వ్యవహారం చేసినాడు. తద॥ శా॥ శకం ౧౫౬౪ లగాయతు శా॥ శకం ౧౫౭౧ వరకు ఆదవాని సుబేదార్ల తరఫున గొ.. ఖానుడనే తురక వచ్చియూ గలిమంశా జావేసుకొన్నాడు. అతనివలు ఖాం తరముగా వ్యవహారము జరిగినది.

తద॥ శా॥ శకం ౧౫౭౨ లగాయతు శా॥ శకం ౧౬౦౭ పర్యంతము. ఆదవాని సుబే చేస్తూవున్న శిద్ధి మసూదు సాహేబు తరఫున వెంకన్నపంతుల తమ్ముడు హరిజ్ఞాపంతులు యీ గ్రామం వ్యవహారం చేసినాడు.

తద॥ శా॥ శకం ౧౬౦౮ లగాయతు శా॥ శకం ౧౬౨౪ పర్యంతము సర్దేశాయి శిద్ధి వెంకన్నపంతుల కొమార్లు మురారిరాయ
97 తిరుమలరాయుడు యిద్దరున్ను యీ గ్రామం అమలు చేసినారు.

శా॥ శకం ౧౬౭౫ లగాయతు శా॥ శకం ౧౬౮౧ వరకు ఆదవాని కింద సీమ సర్దేశాయీ యిరాఘవేంద్రరాయడు నారాయణరాయడు యీ గ్రామం వ్యవహారం చేసినాడు. ఆదవాని కింద నడుచుకున్నారు.

తదుపరి శా॥ శకం ౧౬౮౦ లగాయతు శా॥ శకం ౧౬[illegible] పర్యంతము సర్దేశాయీ గుమాస్తా బాగేవాడి కేశవరాయని కింద మజుమూదారుకు లక్ష్మి శిరెప్ప యీ గ్రామం వ్యవహారం చేసినాడు. అంతటిలో శిరెప్ప కేశవరాయని యందు తిరగబాటు చేసినందున కేశవరాయడు యీ శిరెప్పను పట్టి తీసుకపోయి బాగిలాబేడీలు వేసి వుంచగా అతడు నేదేహం చాలించినాడు.

తదుపరి శా॥ శకం ౧౬౯౦ లగాయతు శా॥ శకం ౧౬౨౧ పర్యంతము సర్దేశాయీ ముతాలీకు సదరహు కేశవరాయని తరఫున మజుమూదారుకు లక్ష్మి శిరెప్ప కొడుకు అయిన రామన్న యీ గ్రామం వ్యవహారం చేసినాడు.

శా॥ శకం ౧౬౨౨ లగాయతు శా॥ శకం ౧౬౩౫ పర్యంతము సర్దేశాయీ ముతాలీకు వాత్త - - ల్లు వెంకన్న యీ గ్రామం వ్యవహారం చేసినాడు.

శా॥ శకం ౧౬౩౬ లగాయతు శా॥ శకం ౧౬౬౩ పర్యంతము సర్దేశాయీ గుమాస్తా వేమూద్రి నరసప్ప యీ గ్రామం వ్యవహారం చేసినాడు.

శా॥ శకం ౧౬౮౯ లగాయ్తు శా॥ శకం ౧౭౦౦ పర్యంతము ఆదవాని సర్దేశాయి భీమప్ప యీ గ్రామం వ్యవహారం చేసినాడు.

198 తరు॥ శాలివాహన శకం ౧౭౦౬ లగాయ్తు శా॥ శకం ౧౭౧౦ పర్యంతము ఆదవాని సర్కారు సుబేదార్లు తరఫున హుదాయ నరసప్ప అనే బాల వ్వాడు యీ గ్రామం వ్యవహారం చేసినాడు.

అంతట శా॥ శకం ౧౭౨౧ నేయ రౌద్రి సంవత్సర మార్గశిర శు ౧౩ లు వరకు తుంపిణీ వారి దేశము అయిలు మేస్తరు మన్రో సాహేబుల వారి తరఫున అమీలు రఘునాథరాయుడు అనే బాల వ్వాడు వచ్చి గ్రామం బందోబస్తు చేసినాడు తదారభ్యం తుంపిణీ అమలు జరుగుతూ వున్నది.

యీ గ్రామానకు తూర్పువైపున వున్న కొండపైన కోటలోను రెండు దోనెలు వున్నవి. అందులో నీరు నిలిచి వుండవలెనని మజిగూరు కులకర్ణి పైన చెప్పిన శిరెప్ప అనే ఆయన ఆ రెండు దోనెలకున్ను రాతకట్టు కట్టించిగ . . . చేయించినాడు. యిప్పుడు వున్నవి. యీ తనే పూరి చుట్టూ కోట కట్టించినాడు.

యీ గ్రామం మధ్యవున్న దేవాలయములు

గ్రామం మధ్య హనుమాన్ల దేవాలయం

గ్రామానకు పశ్చిమమున కొండదరిని గవి సిద్దేశ్వరుడు ౧

గ్రామానకు ఉత్తరం వైపున చెరువులో పలమల్లి భాస్కర దేవాలయం. పురాతనం ౧

గ్రామానకు వుత్తర భాగమందు వెలపలను బ్రహ్మేశ్వర దేవాలయం. పురాతనం.

యితర ఉపకేశవ స్వామి దేవాలయం

గ్రామంమధ్యను భోగేశ్వర దేవాలయం

యీ దేవాలయం వద్దను.

చెరువునది ఒక నల్లబండ వున్నది. పురాతనం ప్రతిమెలు.

వేటలరి వీరభద్ర దేవాలయం

యీ గ్రామములలరి సోమవారమందు సంత జరుగుతున్నది.

యీ గ్రామమునకు అష్టదిక్కుల యందు వుండేవాటి చూడ స్థలాలు.

౧ పూర్వభాగమందు 3 పరుగుల దూరాన వావేవి ఆదవాని తాలూకు దేవరగట్టు వూర్లు వృషభరాంగరు. గ్రామానమల్లేశ్వర దేవాలయం వున్నది. రథోత్సవము ప్ర, తిసంవత్సరం ఆశ్వీజ శు॥ ౧౦ లు

౧ ఆగ్నేయమందు ఆమడదూరాన వాలవాడి వియు లాంఛనగూ శివలు.

౧ దక్షిణమునకు ౪ పరుగుల దూరాన మొంక అనే గ్రామమాయి లాంకే బజ్జారి.

౧ నైరుత్యపు [illegible] పరుగుల దూరాన కురుగోడు. యిలాంకే బజ్జారి ఆగారము. వెలచిన స్థలం

౧ పశ్చిమముట ౪ పరుసలదూరాన తెక్కలంకొలు అనే గ్రామంయిలాం కే బళ్లారి.

౧ వాయువ్యమందు ౬ పరుసల దూరాన తుంగభద్రానది తీరం కట్టు శిరుగుప్పయిలాకే బళ్లారి.

౧ వుత్తరమున ౬ పరుసలు దూరముయున వుప్పర పాడు యిలాం కే ఆదవాని.

౧ యీశాన్యమందు ౨ పరుసల దూరమున కె. . పెద్దాపురం యిలాకే ఆదవాని.

100 యీ గ్రామం భూమిన్ని పైరు అయ్యేన్ని ధాన్యాదులు.

మెట్టనేలను	నల్లరేగడిభూమిని
౧ ప్రత్తి	౧ సజ్జలు
౧ కొర్రలు	౧ పచ్చజొన్నలు
౧ తెల్లజొన్నలు	౧ కందులు
౧ శనగలు	౧ అలచందలు
౧ గోధుమలు	౧ పెసలు
౧ కుసుబి	౧ వులవలు
౧ అగిసె	౧ నువ్వులు
౧ గోగులు	౧ ఆముదాలు
	౧ అనుములు
	౧ పొగతాకులు

కూరగాయలు

౧ గుమ్మడికాయలు

౧ నేరుచి కుండుకాయలు

౧ బీరకాయలు

౧ సొరకాయలు

౧ మిరపకాయలు

౧ మెంతి

౧ కొత్తిమీర

౧ ముల్లింగి

౧ యర్ర గడ్డి

౧ వంకాయలు

Restored by U Venkataramiah
26-1-48